

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФАКУЛТЕТ СПОРТА И ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА

мр Тамара В. Ковачевић

СОЦИЈАЛНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ НАЈБОЉЕ
РАНГИРАНИХ ТЕНИСЕРА
ОД ФОРМИРАЊА АТП И ВТА ЛИСТЕ

(докторска дисертација)

Београд, 2013. године

UNIVERSITY OF BELGRADE
FACULTY OF SPORT AND PHYSICAL EDUCATION

Tamara V. Kovačević

SOCIAL FEATURES OF THE BEST RANKED TENNIS
PLAYERS SINCE ATP AND WTA LIST FORMATION

(PhD Thesis)

Belgrade, 2013.

Чланови комисије:

Ментор:

др Ђорђе Штакић, редовни професор
Факултет спорта и физичког васпитања, Београд

др Станимир Стојиљковић, редовни професор
Факултет спорта и физичког васпитања, Београд

др Драган Коковић, редовни професор
Филозофски факултет, Нови Сад

Велику захвалност на безрезервној подршци дугујем фирми ТМГ Груп, која је омогућила да резултати овог истраживања буду сада пред вама.

*Посвећено мом оцу,
истинском познаваоцу и љубитељу тениса*

АПСТРАКТ

Основни циљ овог истраживања био је да се утврди зависност одабира и опредељења испитаника за бављење тенисом од дефинисаних фактора социјалног статуса, као и утврђивање тачних показатеља о нивоу утицаја појединих социјалних фактора на успешност у врхунском тенису.

Узорак у овом истраживању чини 56 испитаника, који су подељени у три субузорка.

У првом субузорку налази се 25 тенисера, односно сви тенисери који су најмање седам дана заузимали прву позицију на АТП листи од њеног формирања 1973. године до 1. јануара 2013. године.

У другом узорку налази се 21 тенисерка, односно све тенисерке које су најмање седам дана заузимале прву позицију на ВТА листи од њеног формирања 1975. године до 1. јануара 2013. године.

Трећи субузорак чини 10 најбоље рангираних српских тенисера и тенисерки на АТП и ВТА листи, а који нису ушли у претходна два субузорка (пет тенисера и пет тенисерки).

Приликом анализе резултата прва два субузорка ће такође бити подељена на два дела и то на тенисере и тенисерке који су били на првим позицијама АТП и ВТА листе до 1992. године и на тенисере и тенисерке који су на тим листама били од 1992. године до 1. јануара 2013. године.

Овај узорак представља репрезентативни узорак јер обухвата све тенисере и тенисерке који су бар седам дана заузимали прву позицију од како је формиран систем електронског бодовања у тенису. Такође, треба нагласити чињеницу да у појединачном врхунском спорту нема великих узорака и да се ради о најквалитетнијим појединцима у тенису у поменутом временском периоду. Са аспекта величине, ово је апсолутни узорак.

Научни метод који је доминантан у овом истраживању јесте: конкретно историјски метод. Поред конкретно историјског модела, као доминантног, у раду је коришћен и компаративни (упоредни) научни метод. Овом методом су, на систематичан начин, утврђене сличности и разлике међу испитиваним социјалним карактеристикама.

У раду су примењене 33 варијабле социјалног простора. Основна критеријумска варијабла дефинисана је као ниво такмичарске успешности, односно прво место на АТП и ВТА листи у трајању од најмање седам дана. Комплекс предикторских варијабли подељен је у шест релативно самосталних група: породичне прилике, образовни статус родитеља (старатеља), занимање родитеља, финансијски и стамбени услови, локалитет и карактеристике пребивалишта, национална, верска и расна припадност, друштвени статус родитеља испитаника и варијабле које се односе на факторе непосредно везане за опредељење за бављење тенисом.

Када посматрамо резултате варијабли које се односе на породичне прилике и односе у породици у којима су испитаници живели у моменту када су се определили за тенис до њихове четрнаесте године живота, закључујемо да је целовита породица један од најважнијих фактора приликом опредељења за бављење тенисом, а нарочито за останак и постигнуће у њему.

Највећи број испитаника има једног брата или сестру, а у највећем проценту су прворођено дете у породици.

Када је образовни статус родитеља у питању, закључујемо да се тениски шампиони најчешће регрутују из породица где су родитељи у највећем проценту високообразовани.

На основу резултата који се односе на економски статус, занимање родитеља и њихове стамбене и финансијске услове, долазимо до закључка да се врхунски тенисери и тенисерке, као што је и било очекивано, углавном регрутују из породица са повољним и веома повољним економским статусом. Економски статус примарне породице изразито је битан фактор приликом одабира тениса као спортске гране, а нарочито за постизање врхунског резултата у њему.

Највећи проценат тенисера и тенисерки долази из економски развијених земаља и углавном су се тениски развијали у својим матичним државама, а мали проценат оних који су мигрирали у друге државе углавном су напустили своју земљу због неадекватних услова које им је она пружала за њихов тениски развој. Ова чињеница нам потврђује хипотезу о уској повезаности државе и спорта.

Вишемилионски градови били су најпогоднији за адекватан развој младих тенисера, тако да је и највећи проценат тениских шампиона одрастао управо у таквим градовима.

У највећем проценту испитаници су припадници хришћанске вероисповести, а само троје тенисера који су били најбоље рангирани од формирања система електронског бодовања нису били припадници беле расе.

Више од половине испитаника је за свог првог тренера тениса имало неког од чланова своје уже или шире фамилије, углавном једног од родитеља.

Највећи проценат испитаника живео је на удаљености мањој од 500 метара од најближег тениског игралишта, а највише њих је свој први рекет за тенис добило између треће и пете године, што се поклапа са њиховим тениским почецима.

Кључне речи: тенис, социјалне карактеристике, најбоље рангирани тенисери и тенисерке, АТП листа, ВТА листа.

ABSTRACT

The main objective of this study is to determine the correlation between the subject's selection and orientation to practice of tennis and factors of social status, as well as establishing accurate indicators that can show the level of impact on the success in professional, world-class tennis.

Inferences are made due to the sample of 56 subjects who were divided into three subgroups. The first subgroup consists of 25 male tennis players who have been ranked as first for at least seven days by the ATP list, since its formation in 1973 until 1st January 2013.

The second subgroup includes 21 female tennis players who have been ranked as first for at least seven days by the WTA list, since its formation in 1975 until 1st January 2013.

The third subsample consists of 10 top-ranked Serbian tennis players by the ATP and WTA list who are not subject in the previous two subgroups (5 male and 5 female players).

In analysis, the first two subgroups are also divided into two parts – since the formation of ATP and WTA lists until 1992, and since 1992 until 1st January 2013.

When speaking about sampling characteristics it is necessary to emphasize that this is a representative sample, as it includes all tennis players who have been ranked as first by ATP or WTA for at least seven days since the formation of electronic scoring in tennis. It should also be emphasized that the individual professional sport has no great samples and that this study analyzes finest tennis individuals in mentioned period. From the standpoint of size, this is an absolute sampling.

Specific historical method is dominant scientific method used during this research. Comparative method is also used to underline the differences and similarities among analyzed social characteristics.

Number of social space variables applied to this research is 33.

The main criterion variable was defined as the level of competitive success (first place by the

ATP and WTA list for at least seven days).

Totality of independent variables is divided into six relatively independent groups: family situation, educational status of parents (guardians), parental occupation, financial and housing conditions, location and characteristics of the residence, nationality, religion, race, social status of the parents of the subject and the variables related to factors indicating preference to practicing tennis).

When analyzing the results of the variables related to the family circumstances and quality of family relationships in which the subjects had lived in the moment when the decision of practicing tennis was made (to fourteen years of age), we can make a conclusion that a complete and compact family is one of the most important factors in determination to practice of tennis and, additionally, to its achievement in the sport.

The majority of participants have one brother or sister, and the highest percentages of them are the first-born child in the family.

Concerning the educational level of parents, we may conclude that the tennis champions are usually recruited from families where the highest percentages of parents are highly educated.

Based on the results related to: economic status, parental occupation and their housing and financial conditions, the conclusion is that the top tennis players, as expected, are mainly recruited from families with good or very good economic status. The economic status of the primary family is a very important factor when choosing tennis as a sport, particularly for achieving superior results. The highest percentages of tennis players come from economically developed countries and they have mainly developed tennis skills in their home states, while a small percentage of them who migrated to other countries, have mostly left their country due to the bad conditions that the state had provided for tennis player's development. This fact confirms the hypothesis about the close connection between the state and sport.

Multimillion people cities were the most suitable for the adequate development of young players, so the highest percentages of tennis champions have grown up in such cities.

The highest percentage of subjects belong to the Christian religion, and only three players who have been ranked the best since forming the electronic scoring system, were not white (or

simply say member of Aryan race).

More than half of the subjects had a member of their immediate or extended family as their first tennis coach, it was usually one of the parents.

Most subjects lived within a distance of 500m from the nearest tennis court, and most of them had their first tennis racket when they were three to five years old, which coincides with their tennis beginnings.

Keywords: tennis, social characteristics, the best-ranked tennis players, ATP list, WTA list.

САДРЖАЈ

1. УВОД	11
2. ТЕОРИЈСКИ ПРИСТУП.....	13
2.1. Теоријско-методолошка питања.....	13
2.2. Дефинисање основних појмова	14
2.3. Преглед и резултати досадашњих истраживања	21
3. ПРЕДМЕТ ИСТРАЖИВАЊА	27
4. ЦИЉ И ЗАДАЦИ ИСТРАЖИВАЊА	28
5. ХИПОТЕЗЕ ИСТРАЖИВАЊА	30
5.1. Општа хипотеза:.....	30
5.2. Помоћне хипотезе:.....	30
6. МЕТОДОЛОГИЈА ИСТРАЖИВАЊА	31
6.1. Методе истраживања	31
6.1.1. Емпиријске методе	31
6.1.2. Теоријске методе.....	31
6.2. Узорак испитаника.....	32
6.3. Узорак варијабли.....	33
6.4. Технике и инструменти истраживања	36
6.5. Статистичка обрада података.....	37
7. РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА И ДИСКУСИЈА	38
7.1. Социјалне карактеристике најбоље ранжираних тенисера оба пола од формирања АТП и ВТА листе	38
7.1.1. Дескриптивна статистика породичних прилика најбоље ранжираних тенисера од формирања АТП и ВТА листе	39

7.1.2. Дескриптивна статистика образовног статуса родитеља најбоље ранжираних тенисера од формирања АТП и ВТА листе.....	48
7.1.3. Дескриптивна статистика занимања родитеља, финансијских и стамбених услова родитеља испитаника и њихово ангажовање у политичком животу.....	52
7.1.4. Дескриптивна статистика локалитета и карактеристика пребивалишта најбоље ранжираних тенисера од формирања АТП и ВТА листе.....	63
7.1.5. Дескриптивна статистика фактора који су непосредно утицали на бављење тенисом најбоље ранжираних тенисера од формирања АТП и ВТА листе.....	80
7.2. Компаративна анализа социјалних карактеристика најбоље ранжираних тенисера и тенисерки од формирања АТП и ВТА листе.....	92
7.2.1. Компаративна анализа породичних прилика најбоље ранжираних тенисера и тенисерки од формирања АТП и ВТА листе.....	92
7.2.2. Компаративна анализа образовног статуса родитеља најбоље ранжираних тенисера и тенисерки од формирања АТП и ВТА листе.....	100
7.2.3. Компаративна анализа занимања родитеља, финансијских и стамбених услова родитеља испитаника и њихово ангажовање у политичком животу.....	102
7.2.4. Компаративна анализа локалитета и карактеристика пребивалишта.....	111
7.2.5. Компаративна анализа фактора који су непосредно утицали на бављење тенисом најбоље ранжираних тенисера и тенисерки од формирања АТП и ВТА листе.....	125
7.3. Компаративна анализа социјалних карактеристика најбоље ранжираних тенисера и тенисерки од формирања АТП и ВТА листе до 1992. године и од 1992. до 2013. Године....	136
7.3.1. Компаративна анализа породичних прилика најбоље ранжираних тенисера и тенисерки од формирања АТП и ВТА листе до 1992. године и од 1992. до 2013. године.	136
7.3.2. Компаративна анализа образовног статуса родитеља најбоље ранжираних тенисера и тенисерки од формирања АТП и ВТА листе до 1992. године и од 1992. до 2013. године.....	144
7.3.3. Компаративна анализа занимања родитеља, финансијских и стамбених услова најбоље ранжираних тенисера и тенисерки од формирања АТП и ВТА листе до 1992. године и од 1992. до 2013. године и њихово ангажовање у политичком животу.....	148

7.3.4. Компаративна анализа локалитета и карактеристика пребивалишта најбоље ранжираних тенисера и тенисерки од формирања АТП и ВТА листе до 1992. године и од 1992. до 2013. године и њихово ангажовање у политичком животу.	157
7.3.5. Компаративна анализа фактора који су непосредно утицали на бављење тенисом најбоље ранжираних тенисера и тенисерки од формирања АТП и ВТА листе до 1992. године и од 1992. до 2013. године и њихово ангажовање у политичком животу.	173
7.4. Компаративна анализа социјалних карактеристика најбоље ранжираних тенисера оба пола од формирања АТП и ВТА листе и десет најбољих тенисера Србије	184
7.4.1. Компаративна анализа породичних прилика најбоље ранжираних тенисера од формирања АТП и ВТА листе и десет најбољих тенисера Србије	184
7.4.2. Компаративна анализа образовног статуса родитеља најбоље ранжираних тенисера од формирања АТП и ВТА листе и десет најбољих тенисера Србије.....	192
7.4.3. Компаративна анализа занимања родитеља, финансијских и стамбених услова најбоље ранжираних тенисера од формирања АТП и ВТА листе и десет најбољих тенисера Србије.....	195
7.4.4. Компаративна анализа локалитета и карактеристика пребивалишта најбоље ранжираних тенисера од формирања АТП и ВТА листе и десет најбољих тенисера Србије	204
7.4.5. Компаративна анализа фактора који су непосредно утицали на бављење тенисом најбоље ранжираних тенисера од формирања АТП и ВТА листе и десет најбољих тенисера Србије.....	216
8. ДОПРИНОС ИСТРАЖИВАЊА	231
8.1. Научни допринос истраживања	231
8.2. Стручни допринос истраживања	232
8.3. Друштвени допринос истраживања	232
9. ЗАКЉУЧАК	233
10. ЛИТЕРАТУРА.....	242
10.1. Коришћена литература.....	242
10.2. Шира литература.....	247

11. ПРИЛОЗИ	248
Прилог 1. Резултати Хи-квадрат теста.....	248
Прилог 2. Анкетни лист	281
Прилог 3. Изјава о ауторству.....	289
Прилог 4. Изјава о истоветности штампане и електронске верзије докторског рада	290
Прилог 5. Изјава о коришћењу	291
БИОГРАФИЈА	293

1. УВОД

Успешност тенисера и тенисерки детерминисана је великим бројем фактора, односно нивоом и структуром великог броја способности, знања и особина које се, на одређени начин, могу измерити и анализирати. Мерење тих способности и особина помаже у бољем планирању, програмирању и контроли тренажног процеса, а самим тим и побољшању спортске припремљености и коначно самом успеху.

Успешност у тенису зависи од: морфолошких карактеристика, моторичких способности, функционалних и когнитивних способности, конативне димензије, али и од здравственог, па и од социјалног статуса. Све поменуте димензије су у великој мери међусобно повезане, али у овом раду посебна пажња биће усмерена управо на социјални статус, односно на одабрани низ фактора социјалног статуса заједничких и пресудних у регрутацији, развоју и афирмацији најбоље рангираних тенисера и тенисерки од формирања АТП и ВТА листе.

Тенис је као спортска игра свој развојни пут прелазио од играња голим рукама, преко рукавица од коже које су се навлачиле на руке и палица направљених само од дрвета, до данашњих тениских рекета израђених од најсавременијих материјала који се користе и у авио-индустрији. Мењали су се правила игре, димензије и подлоге игралишта, тенис је био привилегија само мушког дела популације, а индикативно је да су са променом социјалног статуса и жене добиле „дозволу“/приступ да се опробају у овом спорту. Међутим, једна заједничка карактеристика тениса кроз целу његову историју до данас јесте та да га углавном упражњавају припадници средњег и високо котираног staleжа. На свом почетку тенис се играо искључиво на дворовима и био је резервисан само за племство. Тако остаје током целог 16. и 17. века, када је у Француској постојало више од стотину игралишта за тенис. Француски краљеви у 16. веку, као и краљеви Стјуарт и Хенри VIII у Енглеској, били су иначе пасионирани играчи ове игре.

Тај тренд наставља се кроз цео 18. век, а крајем 19. века тенис се са дворова и из затвореног простора премешта и на спољашња игралишта, која се углавном налазе у

двориштима припадника високог британског сталежа, а они тенис играју на својим баштенским пријемима, са својим пријатељима најчешће истог социјалног статуса.

Тениски клубови формирају се углавном на основу припадништва друштвеној класи и већину чланова чине припадници средњег и високог друштвеног сталежа.

Још једна чињеница упада у очи када је реч о тенису. Ова спортска игра била је веома дуго привилегија само припадника беле расе и сви тенисери и тенисерке који су бар седам дана заузимали прву позицију на листи током целе тениске историје јесу управо припадници ове расе (осим сестара Вилијамс и Абориџинке Ивон Гулагонг). Из ове чињенице, која је производ расне дискриминације и сегрегације, произилази други назив за тенис – „бели спорт“, а не, као што се дуго мислило, због беле опреме у којој се најчешће играо тенис.

Поставља се питање да ли су и у модерном тенису припадност одређеној друштвеној класи и боја коже пресудни фактори за регрутацију шампиона и у којој су мери и које су то варијабле социјалног простора битне за постизање успеха у тенису и са овог становишта.

Основни циљ овог истраживања било је управо разоткривање евентуалних правилности у социјалним индикаторима који су пресудни како за одабир тениса као спортске гране тако и за професионално ангажовање у њему из угла система вредности савременог и цивилизованог друштва.

2. ТЕОРИЈСКИ ПРИСТУП

2.1. Теоријско-методолошка питања

Сви облици физичке активности, па самим тим и спорт, посматрају се у вези са свим друштвено-културним појавама. Самим тим, методе које користимо у истраживању друштвених појава у области спорта поклапају се, у великој мери, са методама истраживања друштвених појава уопште. Евентуалне разлике на које наилазимо произилазе управо из специфичности проблематике спорта, као и из циљева који се у конкретном истраживању постављају.

„У сваком случају, у приступу проблематици методологије спорта руководимо се општом логичком поставком, према којој метод (а то значи целокупна методолошка апаратура) треба да се прилагоди предмету, његовој структури, унутрашњим релацијама и, уопште, кретању и динамици саме области. Већ према томе о чему се ради и шта је предмет научног интереса примењују се разноврсне методе. С обзиром на разлике у предмету, као и у циљевима који се истраживањем постављају, у социологији спорта примењују се оне методе које најбоље одговарају постављеним задацима.“ (Штакић, 2011).

Када погледамо у целини, у социологији спорта примењују се:

1. методе емпиријског истраживања (прикупљање и сређивање података, посматрање, анкетање, интервју, студија случаја, експеримент, статистичка метода итд.)
2. методе теоријског уопштавања
3. научно откриће
4. научно доказивање
5. научно објашњење
6. емпиријско и теоријско доказивање и
7. услови објашњавања.

Позитивне карактеристике оваквог теоријског приступа омогућиле су да се избегне површност и непотпуност, која је карактеристична за неке савремене приступе. „На овај начин избегнут је упрошћени емпиризам, који се ограничава само на регистровање и опис разматраних чињеница, које се посматрају кроз призму раније израђене мреже појмова и утемељених теоријско-методолошких концепција.“ (Коковић, 2000)

2.2. Дефинисање основних појмова

По дефиницији, **друштвени положај** или **социјални статус** јесте положај и улога коју појединац заузима у одређеној друштвеној групи или друштвеној структури захваљујући свом пореклу, економској моћи или личним способностима и образовању. Друштвени положај одређује систем вредности, права, моћ и карактеристично понашање људи, које укључује одређене норме и ограничења, што се коначно изражава одговарајућим симболима.

Класна припадност, односно класни положај, одређен је у првом реду висином и извором прихода од којих зависе изгледи људи да стекну друге расположиве вредности. Класе су, за Милса, групе људи које деле сличан начин живота.

Као што је већ наведено, статус, односно статусни положај, представља углед који појединац или група има у друштву. Основ за постизање угледа налази се у својини, породици, васпитању, културно-историјском наслеђу, приходима, па и у моћи. Класни и статусни положај, иако су у позитивној корелацији, међусобно се разликују. Тако, на пример, нови богаташи, тзв. новопечени богаташи, имају високу класну позицију, али не и високи престиж, док бивши аристократи имају висок углед без високе класне позиције.

Према Саскиди, **социјални статус** је веома широк појам, којим се покушава описати положај појединца у друштву као последица деловања низа индивидуалних и, посебно, формалних и неформалних друштвених механизма. Како је свака активност човека на неки начин институционализована, онда и сваки појединац заузима одређени положај у систему институционализованих друштвених улога. Саскида наводи да, како друштво из више разлога

различно валоризује различите улоге и придаје им различит друштвени значај, то појам „друштвена улога“ постаје врло важан, али никако и идентичан елемент социјалних разлика.

Иста ауторка наводи да „уколико се социјални статус посматра као систем друштвених улога које описују положај појединца у друштву, онда његови конститутивни елементи могу имати обележја супсистема“.

Овим моделом предвиђена су три супсистема у оквиру система „социјални статус“, а дефинисани су као:

1. институционални супсистем
2. социјализацијски супсистем и
3. санкцијски или последични супсистем.

Институционални супсистем одговоран је за положај појединца у систему институционализованих друштвених улога. Према Саскиди, овај супсистем обухвата: *професионални статус, друштвено-политички статус и политичку оријентацију.*

Социјализацијски супсистем одговоран је за припремање појединца да заузме одређени положај у мрежи улога институционалног супсистема. Овај појам би требало у суштини да представља све нивое и облике оспособљавања појединца за комуникацију са социјалном средином, у чијој је директној функцији и ефикасности вршења улога у институционалном супсистему. Овај супсистем обухвата: *едукативни статус и базични резиденцијални статус.*

Санкцијски или последични супсистем је, према Саскиди, одговоран за вредновање и друштвену евалуацију вршења улога у институционалном супсистему. Као и претходна два, овај супсистем састоји се од хијерархијске мреже улога, овај пут у систему поседовања, затим потрошње, те других мерљивих ефеката положаја у институционалном супсистему. Под овај

супсистем потпадају: *базични економски статус, животни стил и актуелни резиденцијални статус.*

„*Едукативни статус* одговоран је за степен, квалитет и обим образовања субјекта и његових родитеља, те за структуру њихових квалификација које су им признате на радном месту.

Базични резиденцијални статус одговоран је за карактеристике места из којег субјект и његови родитељи потичу. Ове карактеристике су у веома великој мери одговорне за објективне услове и околности под којима се одвијао процес социјализације јер, како је познато, готово све карактеристике, способности и особине човека које су битне за процес социјализације у најширем смислу најинтензивније се развијају у раном детињству.

Професионални статус одговоран је за положај појединца у хијерархији професионалних улога дефинисаних регулаторима који се налазе у функцији друштвено-економских односа и друштвене поделе рада. Ова димензија социјалног статуса једна је од најважнијих у оквиру институционалног супсистема и обично је дефинисана положајем на радном месту.

Друштвено-политички статус одговоран је за положај појединца у хијерархијској мрежи друштвено-политичких улога. Овај фактор социјалног статуса значајно је повезан са резиденцијалним и едукативним статусом, а посебно са професионалним статусом.

Политичка оријентација је фактор одговоран за чланство у некој политичкој партији. Ово је један од оних фактора код којих је у највећој мери изражена статусна конкуренција. Иако је увек статистички значајна, повезаност фактора политичке оријентације са другим факторима социјалног статуса није велика. Обично је осредња или чак ниска, што указује на то да је чланство у политичкој партији релативно независно од едукативних, професионалних и друштвено-политичких чинилаца социјалног статуса.

Базични економски статус је фактор одговоран за количину материјалних добара у поседу породице. Он обухвата месечни или годишњи приход породице, али и поседовање предмета трајне потрошње, који се данас сматрају нормалном потребом савременог домаћинства (фрижидер, шпорет, машина за прање веша, машина за прање судова, телевизор, рачунар...).

Актуелни резиденцијални статус је фактор социјалног статуса одговоран за карактеристике места у коме субјект и/или његова породица живе у актуелном тренутку. Он је врло важан елемент санкцијског или последичног супсистема, будући да је место у коме неко живи у тесној вези с едукативним, а посебно с професионалним и друштвено-политичким статусом. Он се, дакле јавља као последица положаја у институционалном супсистему. Због свега тога велики градови су често једина могућа пребивалишта људи са високим едукативним, професионалним и друштвено-политичким статусом, што им још више учвршћује позицију на лествици укупног социјалног статуса.“ (Саскида, 1972)

Важно је нагласити да на формирање социјалног статуса утиче интерактивни утицај свих поменутих димензија. Ниједан фактор социјалног статуса понаособ не може бити одраз социјалног статуса појединца или групе.

Моћ представља вероватноћу да ће неки појединац или група, чак и против своје воље, деловати како други појединац или група жели. Човекова спремност да се повинује туђој моћи може се заснивати на страху, интересу који се остварује покорношћу и послушношћу, неспособности да се делује другачије, лојалној оданости, индиферентности или пак на многим другим мотивима. Сва савремена друштва, сматра Милс, карактерише тежња ка концентрацији моћи. „Настојања великих привредних корпорација и жива политичка активност партија и других политичких субјеката није ништа друго до борба за моћ и престиж“, закључује Милс.

У социометријском истраживању друштвени положај означава положај појединца у групи који је одређен ставовима свих чланова према њему. Уколико је појединац добио

повећан број позитивних одговора чланова групе, његов социометријски статус је већи. (Видановић, 2006)

За предмет овога рада одабране су социјалне карактеристике које би могле да утичу на формирање будућих врхунских тенисера/тенисерки. Биолошке (антропометријске) карактеристике и параметре моторног и психолошког простора није могуће испитати путем конкретног историјског метода, али зато нам остаје велики варијетет друштвених фактора, који су можда од пресудног значаја. Будући да је човек социјално биће и формира се у контексту срединских варијабли, од користи је посматрати његову социјализацију у оквиру породице, вршњачких група, друштва са свим својим карактеристикама, као факторима социјализације пресудним да појединац постане особа, односно личност. Грађани се разликују по својој друштвеној стратификацији – доб, образовање, занимање, имовинско стање, националност, друштвени углед и моћ. Јако су битне и вредности и ставови које појединац усваја у свом социјалном миљеу и који боје његову мотивацију, снагу, одлуке, истрајност, аспирације... „Појединци поседују културно-психолошке одлике већ услед својих демографских обележја. Како ће се неко понашати, не зависи само од диспозиција и црта личности него од ситуација у којима се налази и од функција и послова које обавља у групи којој припада.“ (Рот, 2010)

Родитељи на типичан начин уводе децу у организован спорт, а пријатељи и тренери имају важну улогу стимулишући дете на даље ангажовање. Родитељска подршка и позитиван став према ангажовању детета у спорту екстремно су важни током целог периода развоја (Cote, 1999). Социјална класа има значајан ефекат на учествовање детета у спорту (Power & Woolger, 1994; Kirk, 1997). Чак и у фудбалу, који је традиционално сматран спортом резервисаним за радничку класу, деца из средње класе су обично напреднија и успешнија, што је резултат веће финансијске подршке родитеља, веће мобилности и флексибилности у одвожењу своје деце на различите активности и значајнијег охрабривања деце на ангажман у спорту. Деца из породица са једним родитељем и припадници националних мањина су нарочито погођена (English Sports Council, 1995). Ове неједнакости у приступу интензивном учешћу у спортским активностима показују да рана процена талента може бити противна

друштвеним факторима и факторима окружења исто као и биолошка предност при раном сазревању. Поједини научници тврдили су да је понашање тренера и њихов ангажман код деце много важнији у развоју талената него њихова почетна физичка или физиолошка способност (Carlson, 1988; Carlson, 1993). Зрелост детета (биолошка, социјална, психолошка) да се упусти у интензивно спортско ангажовање је такође суштински фактор за доживљавање задовољства, испуњење и уживање (Singer & Janelle, 1999).

Управо због ових чињеница не треба занемаривати утицај социјалних фактора, тзв. невидљивих елемената друштва, приликом регрутације тенисера и тенисерки јер су они јако битан фактор како приликом избора тениса као спортске гране тако и за остајање и успех у њему.

АТП, асоцијација тениских професионалаца (ATP – The Association of Tennis Professionals), јесте организација коју су 1972. године основали Доналд Дел (Donald Dell), Џек Крамер (Jack Kramer) и Клиф Дрисдел (Cliff Drysdale) како би се заштитили интереси мушких тениских професионалаца. Наредне године, 1973, оформљена је и АТП листа, односно електронски систем сабирања бодова, која функционише и данас. Ова листа користи се за одабир квалификаната, учесника главног турнира, као и тзв. носилаца на сваком турниру. Игравач АТП ранг заснива се на освојеним поенима на следећих деветнаест турнира:

- поени освојена на четири гренд слем (Grand Slam) турнира
- поени освојени на осам турнира „мастерс серије 1.000“
- поени освојени на четири турнира „мастерс серије 500“
- поени освојени на два турнира „мастерс серије 250“ и
- поени освојени на завршном турниру претходне године (уколико је играч учествовао на том турниру).

АТП листа ажурира се на сваких седам дана и нова листа је доступна сваког уторка током целе године. Од момента формирања ове листе до данас, само 25 тенисера успело је да се попне на њен врх и да се на њему задрже најмање седам дана.

ВТА (WTA – The Women's Tennis Association) настала је као пандан мушкој тениској асоцијацији. То је организација која штити права женских тениских професионалаца. ВТА је настала на састанку који је организовала Били Џин Кинг (Billie Jean King), тада најбоља тенисерка на свету, недељу дана пре одржавања турнира Вимблдон 1973. године.

ВТА листа, електронско рачунање бодова у женском тенису, уведена је 1975. године. Од тада до данас само 21 тенисерка заузимала је позицију број један на тој листи, а неке од њих враћале су се на ту позицију више пута. Организација објављује једном недељно нову ранг-листу тенисерки на турнирима.

Женска тениска асоцијација (ВТА) дели женске турнире у неколико категорија:

- Гренд слем (Grand Slam) турнири (четири)
- Завршно првенство сезоне, ВТА првенство (WTA Championships) са наградањим фондом од 4,9 милиона долара
- Премијер турнири:
 - обавезни премијер турнири: четири турнира у комбинацији с професионалним мушким турнирима са наградањим фондом од 4.500.000 америчких долара; ови турнири одржавају се у Индијан Велсу, Мајамију, Мадриду и Пекингу.
 - премијер пет турнира са наградањим фондом од 2.050.000 америчких долара: Дубаи, Рим, Синсинати, Торонто/Монтреал и Токио.
 - премијер 11 турнира са наградањим фондом од 618.000 или 721.000 америчких долара.
- Међународни турнири: постоје 33 турнира, а наградањни фонд за сваки износи 220.000 америчких долара, осим за завршно првенство сезоне – ВТА турнир шампиона на Балију са наградањим фондом од 600.000 америчких долара.

2.3. Преглед и резултати досадашњих истраживања

Иако је тенис као спортска игра у последње време доживео невероватну експанзију у Србији и иако са сигурношћу можемо тврдити да је тренутно по популарности, уз кошарку и фудбал, спорт број један код нас, не можемо се похвалити богатом тениском литературом на нашем језику, као ни великим бројем научних истраживања у оквиру ове спортске гране. За велику популарност тениса сигурно су заслужни велики успеси наших тенисера и тенисерки, који су својим резултатима последњих година успели да разбију мит о томе да су Срби талентовани и успешни само у екипним спортским гранама, због чврстине веза унутар групе или хомогености састава. Резултати наших тенисера постали су предмет јавног дискурса, брендирајући Србију као светску тениску силу, док су тенисери постали идоли деце, изазвали дивљење одраслих, а спорт којим се баве довели у центар медијске пажње. У марту 2007. године Србија је први пут у својој историји постала држава која има представнике међу првих десет на светским ранг-листама у обе конкуренције (то су биле још Швајцарска и Русија). Само њиховом заслугом тенис у нашој земљи престаје да буде тзв. мали спорт. Отворено је ново поглавље тениса и они сада чине најперспективнију репрезентацију на свету. Њихово време тек долази.

Међутим, не можемо тврдити да је то резултат вишегодишњег планског и систематичног рада у тениским клубовима у Србији. Заслуге највећим делом припадају ентузијазму и стручности малог броја људи данашњег тениса у нашој земљи, као и неколицини експерата из разних научних и многих других области.

Мали број истраживања које можемо пронаћи у доступној домаћој литератури углавном се односити на морфолошке, моторичке или психолошке карактеристике тенисера. Нажалост, истраживања која су бар приближно слична предмету који ће бити изучаван у овом раду у нашој земљи скоро да и не постоје.

Разлози за мали број радова из области тениса лежи највероватније у чињеници да имамо јако мало адекватно и широко образованих тениских тренера који се баве овим позивом у Србији, а уједно су и нека врста теоретичара ове спортске игре. Такође, ни на једном од факултета за спорт и физичко васпитање у Србији у наставном плану и програму не постоји тенис као редовни предмет студија. Та чињеница нашу земљу сврстава у ретке земље у свету које на својим факултетима за спорт немају катедру за тенис. Само, за разлику од многих тих земаља, Србија има четворо играча и играчица који су у једном моменту били у десет најбољих на свету, а чак њих троје било је или јесте „број један“.

Радови доступни у домаћој литератури који су слични предмету који ће бити изучаван у овом раду односе се углавном на друге спортске гране. Од доступних радова биће наведени они значајни за одређене карактеристике на које се односе, и то најпре радови који се односе на друге спортске гране, а затим на тенис.

Р. Ренсор је још 1969. год на узорку од 4.000 испитаника изучавао повезаност између припадања одређеном друштвеном staleжу и учествовања у одређеном спорту. Истраживањем је потврђена чињеница да постоји значајна спортска диференцијација код деце која су потицала из различитих друштвених слојева. Наиме, деца која потичу из виших друштвених слојева углавном се опредељују за спортове који су повезани са коришћењем скувих справа, деца из средњег staleжа бирају спортове код којих се као битни елементи јавља супротстављање природи и праћени су великим ризицима, док се деца из нижих друштвених слојева опредељују за веома различите спортове, међу којима је тешко уочити извесну правилност. Аутор је након овог истраживања закључио да се спортови за које се опредељују деца из нижих слојева одликују одрицањима, аскетизмом и тешким физичким напором.

Петровић, Хошек и Момировић (1974) установили су на репрезентативном узорку од 2.100 испитаника да и најлибералније дефинисано бављење било којом од 31 анализираних спортске активности није независно од демографских и социјалних карактеристика анкетираних испитаника. Односно наведени аутори дошли су до закључака да је спорт у великој мери привилегија оних који имају натпросечан социјални статус.

Миховиловић (1974) је анализирајући живот и рад врхунских спортиста у СФРЈ на узорку од 283 врхунских спортиста установио да преко 95 одсто свих врхунских спортиста живи у великим урбаним агломерацијама, од чега је њих 71 одсто у њима и рођено. Следећи закључак до којег је дошао наведени аутор односи се на чињеницу да је само пет одсто врхунских спортиста из породица у којима су родитељи били сељаци. Врхунски спорт се у овом истраживању показао као активност којом се највише баве градска деца која потичу пре из натпросечно него из исподпросечно ситуираних породица.

Лунцнер (1974) је истраживао разлике у неким демографским и социјалним индикаторима између врхунских скијаша у алпским, скакачким и тркачким дисциплинама. Тим истраживањем установио је да се све три групе међусобно значајно разликују у већини испитиваних димензија социјалног статуса. Припадност групи скијаша у алпским дисциплинама повезана је с индикаторима вишег социјалног статуса, а присуство индикатора нижег социјалног статуса значајно је и уско повезано са припадањем групи скијаша-тркача. Поједине дисциплине се тако појављују као статусни симболи, а партиципација у њима показује одређену статусну детерминисаност.

С. Јовановић је 1984. у својој магистарској тези, између осталог, испитивао и утицај основних социо-економских фактора породице на спортско постигнуће каратиста. Истраживање је показало да каратисти у највећој мери потичу из имућнијих породица (44%), затим из оних средње имућних (34%), а најмање је их је из сиромашних породица (22%); затим, две трећине испитаника почело је да се бави каратеом тек после промене места боравка, док фактор целовитости породице и образовног нивоа родитеља нису значајни када су каратисти у питању.

В. Алексић је 1983. године у својој докторској дисертацији испитивао утицај социјалних фактора на регрутацију фудбалера. Узорак у истраживању чинила су 538 фудбалера и утврђено је да деца која се опредељују за ову спортску грану углавном потичу из породица са ниским економским и образовним статусом.

Ј. Шнајдер и А. Хошек (1985) испитивали су одбојкаше старости од 18 до 33 године. Узорак од 13 играча показао је да поседују натпросечни пасивни и активни социјални статус, а утврђено је такође да играчи слабијег квалитета имају неповољнији социјални статус.

Т. Обрадовић (1997) у својој докторској дисертацији испитује утицај социјалног статуса на опредељење за бављење врхунским спортом и постигнуће у њему. Узорак у истраживању чинила су 754 спортиста који су испитивани у периоду од 1984. до 1994. године. Истраживање је довело до закључка да је социјални статус значајно повезан како с избором спорта тако и са спортским постигнућем. Такође, социјални статус је значајнији када је у питању спортско опредељење него када је реч о спортском постигнућу.

Још један битан закључак овог истраживања јесте то да социјални статус не може сам да објасни ни спортско опредељење ни спортско постигнуће, већ је потребно укључити друге факторе.

М. Клајн, М. Фролих и Е. Емрих (Klein, M., Frohlich, M. & Emrich, E., 2011), испитивали су како пол деце и социјални статус њихових родитеља утиче на спортско понашање, као и на њихов успех у спорту. Узорак су чинила 1.286 родитеља ученика првог, четвртог, седмог и десетог разреда школе у Сарленду, који су у анкети одговарали на питања о њиховом социјалном статусу. Ученици, њих 887, тестирани су моторичким тестом DMT 6-18 (Deutscher Motorik-Test), како би биле утврђене њихове моторичке способности.

Истраживање је показало да бављење спортом зависи од пола ученика јер је већи број спортиста био мушког пола, али, што је још важније, истраживање је показало да су учешће у спорту, као и резултати учешћа у њему, у високој позитивној корелацији са социјалним статусом родитеља ученика који су учествовали у овом истраживању.

Љ. Дрегвал и В. Малинаускате (Dregval, L. & Malinauskaite, V., 2008) испитивале су повезаност физичке активности ученика првог разреда са социјалним и економским факторима породица у којима живе. Узорак у овом истраживању чинило је 630 ученика и 515 њихових родитеља изабраних насумично.

Истраживање је показало значајну корелацију између социо-економских фактора и физичке активности деце. Много већи број деце која потичу из породице у којој су родитељи вишег образовања бави се физичком активношћу од њихових вршњака у којој су родитељи нижег образовања. Такође, примећено је да деца из породица са вишим примањима узимају више учешћа у физичким активностима. Деца са села мање учествују у организованим спортским активностима од њихових вршњака који живе у граду, али зато они више учествују у играма ван куће.

Х. М. Сторк, Ф. Р. Феч и Г. Треутлајн (Stork, H. M., Pfetsch, F. R. & Treutlein, G., 1975), испитивали су социјалну структуру врхунских спортиста у Западној Немачкој. Узорак у истраживању чинио је 371 врхунски спортиста из области атлетике, кошарке, пливања и скијања. Варијабле које су испитиване у овом истраживању односиле су се на: образовање родитеља, родитељско охрабривање спортиста, религија и географска мобилност испитаника.

Истраживање је показало да су врхунски спортисти Западне Немачке из вишег друштвеног слоја, родитељи су им углавном високо образовани, долазе из средина које су веома позитивног и мотивишућег амбијента за бављење спортом, већина су протестанти и веома високе географске мобилности. Такође, уочене су и разлике и међу одређеним врстама спорта.

С. Г. Фоелдесиве (Foeldesive, S. G., 1982) објавио је резултате лонгитудиналног истраживања (1948–1976). Узорак у овом истраживању чинили су чланови Мађарског олимпијског тима у том периоду, а циљ истраживања био је да се утврди зависност социјалних фактора и успеха у спорту. Истраживање је показало да млади спортисти достигну највиши ниво без обзира на њихову социјалну позадину, али и да социјални статус породице спортиста има велики утицај на избор спорта. Такође је утврђено да деца родитеља из вишег друштвеног слоја имају боље шансе да дођу до националног тима.

Д. Голд, Л. Лауер, Ц. Роло, Ц. Џанес и Н. Пениси (Gould, D., Lauer, L., Rolo, C., Jannes, C. & Pennisi, N., 2008) испитивали су колики утицај имају родитељи у спортском успеху младих тенисера. Испитаници у овом истраживању били су тренери у Сједињеним Америчким

Државама, и то њих 132, који више година раде са младим тенисерима и сарађују са њиховим родитељима. Истраживање је показало да родитељи имају веома јак утицај на успех младих тенисера. Већина (59%) родитеља има јак позитиван утицај на тениски успех своје деце, а 36 одсто родитеља, по мишљењу тренера, има негативан утицај на дечји тениски развој. Позитивни утицај родитеља у успеху њихове деце укључује: логистичку, финансијску, као и социо-економску подршку, а уз то и безусловну љубав. Са друге стране, негативан утицај огледао се у преоптерећеношћу резултатом, постављању нереалних циљева, као и у константном критиковању деце.

Преглед досадашњих истраживања која су од непосредног значаја за овај рад, као и увид у ширу литературу у овој области, наводи на следеће закључке:

Истраживања овог типа у свету, а поготово код нас, има веома мало. Већина од тих истраживања, која се могу наћи у доступној литератури, односе се на корелацију социјалног статуса и бављења спортом, те на корелацију социјално-економског статуса и избора спорта код деце.

Посматрајући резултате истраживања овог типа може се извести закључак да постоји велика зависност социјалног статуса родитеља и учествовања деце у физичким активностима. Такође, примећује се да постоји јако велика зависност између избора спорта код деце и социјалног статуса њихових родитеља у том тренутку.

Такође, долазимо до закључка да је родитељска подршка, како финансијска тако и психолошка, један од пресудних фактора за улазак у спорт, останак и, на крају, за успех у њему.

У Србији истраживања у области тениса готово да и нема, а дискутабилна је и стручност велике већине тениског кадра, што није у складу са тренутним резултатима српских тенисера и тенисерки у свим категоријама.

Код нас не постоји тениска база података, тако да је немогуће упоредити резултате добијене овим истраживањем са резултатима претходних генерација тенисера и тенисерки у Србији.

3. ПРЕДМЕТ ИСТРАЖИВАЊА

Као што је већ наведено, на успех или неуспех у тенису утиче читав низ фактора. Свакако да су од великог значаја и они који проистичу из социјалне структуре тенисера и тенисерки.

Као што се из наслова рада може закључити, основни **предмет** овог истраживања биће одређене социјалне карактеристике најбоље ранжираних тенисера и тенисерки од формирања АТП и ВТА листе, оне које су их пратиле и у којима су живели док нису селектирани у овај спорт, као и до њихове 14. године живота.

Такође, предмет овог истраживања биће евентуалне заједничке социјалне карактеристике код узорка тенисера и узорка тенисерки, као и код узорка најбоље ранжираних тенисера и тенисерки од формирања АТП и ВТА листе до 1992. године и код узорка који је био на врху АТП и ВТА листе од 1992. до 2013. године.

На крају ће предмет обухватити и заједничке социјалне карактеристике најбоље ранжираних тенисера и тенисерки од формирања АТП и ВТА листе и узорка десет најбоље ранжираних тенисера и тенисерки из Србије.

Ово истраживање треба да да одговоре на питања у којој мери на успех у тенису, као и на сам избор тениса као спорта којим ће се дете бавити, утичу социјални фактори, односно социјални статус будућих тениских шампиона до навршених 14 година живота, и у ту сврху биће употребљен компаративни приступ.

Такође, проблем ће бити посматран са аспекта неколико узајамних, упоредних пратећих и узрочних појава које су карактеристичне како за породичне прилике (социо-економски статус породице, бројност породице, брачни статус родитеља, комуникацијски обрасци унутар породице, степен блискости међу члановима породице...) тако и за шире социјалне факторе који су били одлучујући на опредељење ових играча и играчица да почну да се баве тенисом.

4. ЦИЉ И ЗАДАЦИ ИСТРАЖИВАЊА

На основу теоријских разматрања проблематике, те дефинисањем предмета истраживања, постављају се циљ и задаци истраживања.

Циљ истраживања био је да се утврди зависност одабира и опредељења испитаника за бављење тенисом од дефинисаних фактора социјалног статуса, као и утврђивање тачних показатеља о нивоу утицаја појединих социјалних фактора на успешност у врхунском тенису.

Из циља истраживања произилазе и сами задаци овог истраживања.

Основни задатак истраживања био је да се утврде одређене законитости и правилности које ће се темељити на добијеним резултатима и које могу бити смернице приликом успешне селекције будућих врхунских тенисера и тенисерки у Србији, али и шире у свету.

Поред овог основног задатка, задаци овог истраживања били су и следећи:

- 1) утврђивање социјалног статуса који је карактеристичан за све најбоље рангиране тенисере од формирања АТП и ВТА листе,
- 2) утврђивање заједничких социјалних карактеристика код узорка тенисера који су били на врху АТП листе и тенисерки које су биле на врху ВТА листе,
- 3) утврђивање заједничких социјалних карактеристика најбоље ранжираних тенисера и тенисерки од формирања АТП и ВТА листе до 1992. године и најбоље ранжираних тенисера и тенисерки од 1992. до 2013. године,
- 4) утврђивање заједничких социјалних карактеристика најбоље ранжираних тенисера од формирања АТП и ВТА листе и десет најбоље ранжираних тенисера и тенисерки из Србије,
- 5) изучавање релевантне литературе,
- 6) уопштавање (свођење на исте категорије),

- 7) прикупљање, сређивање и систематизовање података и
- 8) статистичка обрада прикупљених и добијених података.

5. ХИПОТЕЗЕ ИСТРАЖИВАЊА

5.1. Општа хипотеза:

X-0 Одређени број елемената социјалних карактеристика заједнички је за све најбоље рангиране тенисере и тенисерке од формирања АТП и ВТА листе и они су детерминисали њихово опредељење за бављење тенисом, као и за постигнуће у њему.

5.2. Помоћне хипотезе:

X-1 Социјални статус и његове димензије, које су испитиване у овом истраживању: породичне прилике и односи у породици, квалификација и образовање родитеља или старатеља, локалитет и карактеристике пребивалишта, друштвени статус родитеља или старатеља и финансијски, материјални и стамбени услови породице испитаника, појединачно, детерминисали су опредељење испитаника за бављење тенисом, као и за постигнуће у њему.

X-2 Одређени број елемената социјалних карактеристика је заједнички код узорка најбоље рангираних тенисера од формирања АТП листе и код узорка најбоље рангираних тенисерки од формирања ВТА листе.

X-3 Одређени број елемената социјалних карактеристика је заједнички код узорка најбоље рангираних тенисера и тенисерки који су били на врху АТП и ВТА листе од њеног формирања до 1992. године и код тенисера и тенисерки који су били на врху АТП и ВТА листе од 1992. до 2013. године.

X-4 Одређени број елемената социјалних карактеристика је заједнички код узорка најбоље рангираних тенисера и тенисерки који су били на врху АТП и ВТА листе и десет најбоље рангираних тенисера и тенисерки из Србије.

6. МЕТОДОЛОГИЈА ИСТРАЖИВАЊА

6.1. Методе истраживања

Већ је познато да је социологија спорта емпиријска и теоријска друштвено-научна дисциплина, тако да се у истраживањима и анализама проблематике користе две групе метода. То је група метода које су усмерене на емпиријско истраживање, али и група метода релевантних за теоријско уопштавање.

6.1.1. Емпиријске методе

Као што је већ наведено, социологија физичке културе, с обзиром на разлике у предмету и циљевима научне обраде, примењује оне методе који најбоље одговарају постављеном задатку.

Прва група метода коју користимо у истраживањима из области социологије спорта јесу емпиријске методе истраживања. Њих карактерише индуктивни пут долажења до нових сазнања, односно пут сазнања од појединачног, посебног ка општем. Технике које користимо за прикупљање података у емпиријском истраживању су: посматрање, анкетање, интервју, експеримент, студија случаја, статистичка метода итд.

6.1.2. Теоријске методе

Насупрот емпиријским методама истраживања, у социологији спорта користе се и теоријске методе истраживања. Овај начин истраживања карактерише дедуктивни пут долажења до нових сазнања, односно пут сазнања од општег ка посебном и појединачном.

Једна од теоријских метода истраживања јесте **историјска метода** истраживања. Овом методом проучава се оно што је већ прошло, па се и не може мењати. Ова метода се првенствено реализује посредством технике проучавања докумената, али при проучавању

појава из ближе прошлости тако што се користе технике анкетирања и интервјуисања сведока одговарајућих збивања.

Научна метода која је доминантна у овом истраживању је: **конкретно историјска метода**. Ова метода ослања се на секундарне податке који се налазе у историјским архивама и документацији (биографије, мемоари, часописи, написи...). **Конкретно историјска метода** јесте метода којом се појаве посматрају у неком периоду прошлости, са циљем уочавања и разумевања тих појава, препознавања коресподентности тих појава са социолошким миљеом тог периода. Једноставно, ова метода има за циљ да установи постојање законитости дешавања у оквиру појаве која се посматра у неком временском периоду.

На избор ове методе утицала је природа проблема који ће бити истраживан, као и врста узорка који ће бити коришћен у овом истраживању (узорак испитаника и узорак варијабли). Ова метода ће омогућити прецизно прикупљање, сређивање и операционализацију података те на крају тумачење добијених резултата. Такође, биће омогућена адекватна анализа материје добијене овим истраживањем и упознавање законитости њихове међусобне условљености.

Поред конкретно историјског модела, као доминантног, у раду је коришћена и **компаративна (упоредна) научна метода**. Овом методом су, на систематичан начин, утврђене сличности и разлике међу испитиваним социјалним карактеристикама.

6.2. Узорак испитаника

Узорак у овом истраживању чини 56 испитаника, који ће бити подељени у три субузорка.

У првом субузорку наћи ће се 25 тенисера, односно сви тенисери који су најмање седам дана заузимали прву позицију на АТП листи од њеног формирања 1973. године до 1. јануара 2013. године.

У другом узорку наћи ће се 21 тенисерка, односно све тенисерке које су најмање седам дана заузимале прву позицију на ВТА листи од њеног формирања 1975. године до 1. јануара 2013. године.

Треба нагласити чињеницу да је овај узорак репрезентативни узорак јер обухвата све тенисере и тенисерке који су бар седам дана заузимали прву позицију од формирања система електронског бодовања у тенису. Такође треба нагласити чињеницу да у појединачном врхунском спорту нема великих узорака и да се ради о најквалитетнијим појединцима у овом временском периоду у тенису. Са аспекта величине, ово је апсолутни узорак.

Трећи субузорак чини десет најбоље ранжираних српских тенисера и тенисерки на АТП и ВТА листи, а који нису ушли у претходна два субузорка (пет тенисера и пет тенисерки).

Приликом анализе резултата, прва два субузорка ће, такође, бити подељена на два дела, и то на тенисере и тенисерке који су били на првим позицијама АТП и ВТА листе од њиховог формирања до 1992. године и од 1992. године до 1. јануара 2013. године.

Ова година одабрана је као година која се налази на половини периода од формирања АТП листе па до краја 2012. године. Тиме је период од настанка АТП листе подељен на два приближно једнака временска периода од по 20 година.

6.3. Узорак варијабли

Основна критеријумска варијабла коришћена у овом истраживању дефинисана је као ниво такмичарске успешности, односно прво место на АТП и ВТА листи у трајању од најмање седам дана.

Комплекс предикторских варијабли подељен је у шест релативно самосталних група и захтевао је одређене инструменте за процену ових димензија.

Прву групу чине варијабле које се односе на **породичне прилике** и односе у породицама у којима су испитаници живели у моменту када су се определили за тенис до њихове 14. године живота (варијабле од 1–5), друга група варијабли (од 6–8) односи се на **образовни статус родитеља** (старатеља) испитаника. Трећу групу варијабли (9–14) чине оне које се односе на **занимање родитеља, финансијске и стамбене услове**, као и на материјална добра која су поседовали родитељи (старатељи) испитаника до њихове 14. године живота. Четврту групу варијабли чине варијабле које се односе на **локалитете и карактеристике пребивалишта** у којима су испитаници живели до навршених 14 година живота, као и варијабле које се односе на њихову **националну, верску и расну припадност** (15–20). Пета група варијабли (21–23) односи се на **друштвени статус родитеља испитаника**. Коначно, у шестој групи варијабли (24–33) налазе се променљиве варијабле, које се односе на **факторе непосредно везане за опредељење за бављење тенисом**.

Варијабле:

- 1) Колико је чланова бројала породица у којој је испитаник/ца живео/ла до навршене 14. године живота
- 2) Да ли је испитаник/ца до навршене 14. године живео/ла са оба родитеља, само са оцем, само са мајком, са рођацима или са неким другим
- 3) Да ли су родитељи испитаника/ца до њихових навршених 14 година били живи
- 4) Имају ли испитаници/це браће и сестара и колико их укупно имају
- 5) Које је испитаник/ца дете по реду у породици
- 6) Школска квалификација оца испитаника/це
- 7) Школска спрема мајке испитаника/це
- 8) Школска спрема (евентуалног) старатеља испитаника/це
- 9) Занимање оца испитаника/це

- 10) Занимање мајке испитаника/це
- 11) Занимање (евентуалног) старатеља испитаника/це
- 12) Просечна месечна финансијска примања родитеља (старатеља) испитаника до његове навршене 14. године
- 13) Квадратура стамбеног простора у коме је испитаник живео са родитељима или старатељима
- 14) Да ли је стан био у власништву родитеља или старатеља испитаника
- 15) Национална, верска и расна припадност испитаника/це
- 16) Држава у којој је испитаник рођен
- 17) Држава у којој је испитаник живео до своје 14. године
- 18) Карактеристике државе у којој је испитаник живео до навршене 14. године – демократски, либерални или тоталитарни политички системи
- 19) Величина града у коме је испитаник живео до навршене 14. године
- 20) Да ли је испитаник због тениса напустио своју матичну државу
- 21) Активности оца испитаника у друштвено-политичким организацијама
- 22) Активности мајке испитаника у друштвено-политичким организацијама
- 23) Активности (евентуалног) старатеља испитаника у друштвено-политичким организацијама
- 24) Да ли је отац испитаника био спортиста
- 25) Да ли је мајка испитаника била спортисткиња
- 26) Да ли је (евентуални) старатељ испитаника био спортиста

- 27) Да ли је неки члан уже или шире фамилије био испитаников први тренер тениса
- 28) Колико је у детињству испитаника било удаљено најближе тениско игралиште од његовог места становања
- 29) Колико је пута недељно испитаник одлазио на тениско игралиште
- 30) Да ли се испитаник до 14. године живота дружио са неким активним тенисером
- 31) Да ли је испитаник до 14. године имао прилике да се упозна са неким професионалним тенисером
- 32) Колико је година имао испитаник када је добио свој први тениски рекет
- 33) Колико је година имао испитаник када је потписао свој први спонзорски уговор

6.4. Технике и инструменти истраживања

Сам предмет, циљ и задаци истраживања условили су избор технике и инструмената који су примењени у овом истраживању. Свакако је да је избору техника и инструмената за прикупљање података коришћених у овом истраживању допринела постојећа методологија у свету и код нас употребљена у истраживачком процесу сличне проблематике.

Већина података прикупљених овим истраживањем ослања се на секундарне податке који се налазе у историјским архивама и документацији.

Сви подаци прикупљени су детаљном анализом биографија свих испитаника, као и анализом великог броја мемоара, монографија, новинских чланака и интервјуа, који су излазили током њихове професионалне каријере.

За потребе овог истраживања направљен је и анкетни лист, који је попуњен на основу прикупљених података. Анкетни лист налази се у прилогу овог рада.

Приликом прикупљања података остварен је контакт са АТП и ВТА ради што веће валидности података, а само истраживање било је руковођено прецизним методолошким упутствима, о којима се при оваквом истраживању мора увек нужно водити рачуна.

6.5. Статистичка обрада података

Сви сирови резултати који су добијени овим истраживањем, с обзиром на природу истраживања, као и на чињеницу репрезентативности узорка, омогућили су да се потпуно веродостојно изведу сви неопходни закључци применом најједноставнијих статистичких и математичких поступака.

Све варијабле социолошког простора коришћене у овом истраживању нумеричког су типа, али поред тога садрже и одговарајуће метричке квалитете.

Прикупљени подаци обрађени су статистичким методама које омогућују закључивање и формирање циљем истраживања предвиђених параметара. Резултати овог истраживања обрађени су одговарајућим статистичким поступцима. Добијени подаци о показатељима породичних прилика, као и ширих социјалних фактора, обрађени су дескриптивном и компаративном статистиком.

У дескриптивној анализи за сваку варијаблу утврђено је колико испитаника из испитаног узорка и сваког субзорка припада одређеном нивоу варијабле.

Код компаративне анализе коришћена је Хи-квадрат метода за утврђивање статистички значајних разлика између компарираних узорака.

Треба узети у обзир чињеницу да, дâ су у обраду резултата овог истраживања биле укључене и сложеније статистичке операције, оне не би допринеле релевантнијем закључивању од онога које је представљено у овом истраживању.

7. РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА И ДИСКУСИЈА

Овим истраживањем обухваћен је широк дијапазон димензија социјалних карактеристика најбоље ранжираних тенисера и тенисерки од формирања АТП и ВТА листе. Анализа резултата обилује сложеним квалитативним налазима, као и компаративном анализом, свих субузорака који су обухваћени истраживањем.

У првом делу изложене су социјалне карактеристике целог узорка, односно свих 46 тенисера и тенисерки који су били на врху својих листа.

У другом делу урађена је компаративна анализа социјалних карактеристика тенисера и тенисерки који су били најбоље ранжирани од формирања АТП, односно ВТА листе.

У трећем делу налазе се резултати компаративне анализе узорка испитаника који су били најбоље ранжирани од формирања АТП и ВТА листе до 1992. године и од 1992. године до 1. јануара 2013. године.

На крају, четврти део чини упоредна анализа социјалних карактеристика свих тенисера и тенисерки који су били на врху АТП и ВТА листе и десет најбоље ранжираних српских тенисера (који нису никада били „број један“).

7.1. Социјалне карактеристике најбоље ранжираних тенисера оба пола од формирања АТП и ВТА листе

У првом делу приказа и дискусије резултата овог истраживања фокус ће бити на социјалним карактеристикама свих тенисера и тенисерки који су се налазили на врху својих званичних листа од формирања електронског начина бодовања у тенису, односно анализа резултата укупног узорка.

7.1.1. Дескриптивна статистика породичних прилика најбоље ранжираних тенисера од формирања АТП и ВТА листе

Првих шест варијабли у истраживању односи се на породичне прилике и односе у породицама у којима су испитаници живели у моменту када су се определили за тенис до њихове 14. године живота.

Породични статус свих испитаника у овом истраживању репрезентован је на основу четири индикатора: величина примарне породице, целовитост породице у којој је испитаник живео од момента када се определио за бављење тенисом, па до његове 14. године, затим колико је испитаник имао браће и сестара, као и то које је испитаник по реду дете у породици.

Када је у питању број чланова породице у којој су испитаници живели до своје 14. године, резултати су приказани у табели бр. 1.

табела бр. 1 – број чланова породице у којој су испитаници живели до 14. године

Број чланова у породици испитаника	Узорак	Резултат	Процентуално
2	46	0	0%
3	46	6	13,04%
4	46	18	39,1%
5	46	11	23,91%
Више од 5	46	11	23,91%

Од укупног узорка од 46 тенисера и тенисерки, највећи број њих одрастао је у четворочланим породицама (39,1%), док је њих по 23,91% живело у породицама са пет чланова и у породицама са више од пет чланова. Нико од учесника у овом истраживању није живео у породици која је бројала само два члана, а њих 13,04% живело је у трочланим породицама.

Графикон бр. 1 – број чланова у породици испитаника

Анализом резултата из табеле бр. 1 не уочавамо неку битну повезаност између бројности породице и успешности у тенису, осим чињенице да ниједан испитаник није живео у породици која је бројала мање од три члана, што је свакако повезано са чињеницом колико је целовитост породице битан предиктор постизања врхунског резултата у тенису.

Најбоља потврда ове чињенице налази се у табели бр. 2, у којој се налазе подаци о целовитости породице испитаника, која је, као што је већ наведено, један од најважнијих фактора у опредељењу за бављење спортом, па и у одлуци да то буде баш тенис.

табела бр. 2 – са ким је испитаник живео до 14. године

Са ким је живео до 14. године	Узорак	Резултат	Процентуално
Са оба родитеља	46	42	91,3%
Само са оцем	46	1	2,17%
Само са мајком	46	1	2,17%
Са рођацима	46	0	0%
Са неким другим	46	2	4,34%

Анализирајући податке из табеле бр. 2 видимо да, као што је и било очекивано, велика већина испитаника, њих 91,3%, потиче из целовите породице. Само по један испитаник живео је у породици са једним родитељем, само са оцем или само са мајком (по 2,17%), док су две тенисерке живеле у породици са мајком и са очухом након развода својих биолошких родитеља. Узимајући у обзир чињеницу да су обе тенисерке, након развода родитеља, прекинуле контакт са својим биолошким оцем (Мартина Навратилова је чак узела и очуново презиме), а да су потпуну бригу о њима преузели нови супружници њихових мајки, можемо и њих третирати као испитанике који су одрасли у целовитој породици.

графикон бр. 2 – са ким је испитаник живео до 14. године

Резултати у овој табели само потврђују чињеницу да је целовита породица један од незаобилазних фактора приликом опредељења за бављење тенисом, а нарочито за останак и постигнуће у њему.

В. Алексић (1983) спровео је истраживање на узорку 347 фудбалера који су у поратном периоду били чланови фудбалске репрезентације СФРЈ. Резултати показују да је њих 301 (86,74%) живело у целовитим породицама, 16 (4,61%) само са мајком, 11 (3,17%) само са оцем, а њих осам (9,64%) са рођацима.

На основу ових резултата видимо да је не баш мали број фудбалера одрастао у породицама у којима нису била присутна оба родитеља, а да је тај проценат код узорка најбоље ранжираних тенисера и тенисерки знатно мањи.

У табелама бр. 3 и бр. 4 налазе се подаци везани за то да ли су родитељи испитаника били живи до њихове 14. године.

табела бр. 3 – да ли је отац испитаника био жив до његове 14. године

Да ли је отац био жив до испитаникове 14. године	Узорак	Резултат	Проценти
Да	46	44	95,65%
Не	46	2	4,34%

Као што је и било очекивано, највећем проценту испитаника је током одрастања отац био жив. Само двоје испитаника остало је без оца до 14. године живота, али треба узети у обзир чињеницу да је једна од њих и Мартина Навратилова, која након развода родитеља није ни имала контакт са оцем, нити је он учествовао у њеном животу. Улогу оца је преузео њен очух, а као што је већ претходно наведено, Мартина Навратилова је чак узела и очухово презиме, па можемо закључити да смрт њеног биолошког оца у раној фази њеног живота није имало битнији утицај на њен живот, као ни на њен тениски развој.

На основу свега претходно наведеног, можемо закључити да је 45 испитаника (97,83%) имало подршку оца приликом одрастања и приликом одабира тениса као спорта и развоја у њему. Овај резултат је такође очекиван јер је традиционално отац главни покретач и иницијатор укључивања детета у спорт, као и главна подршка детету да истраје и успе у њему.

табела бр. 4 – да ли је мајка испитаника била жива до његове 14. године

Да ли је мајка била жива до испитаникове 14. године	Узорак	Резултат	%
Да	46	45	97,83%
Не	46	1	2,17%

Анализирајући податке везане за то да ли је мајка испитаника била жива до његове 14. године наилазимо на скоро идентичне резултате као и код претходног питања. Само једна испитаница која је била најбоље рангирана на ВТА листи одрасла је без мајке, а то је Жастин Енан, којој је мајка преминула када је тенисерка имала 12 година.

Овај резултат, само још једном, потврђује важност целовите породице за останак у тенису, а нарочито за постигнуће у њему.

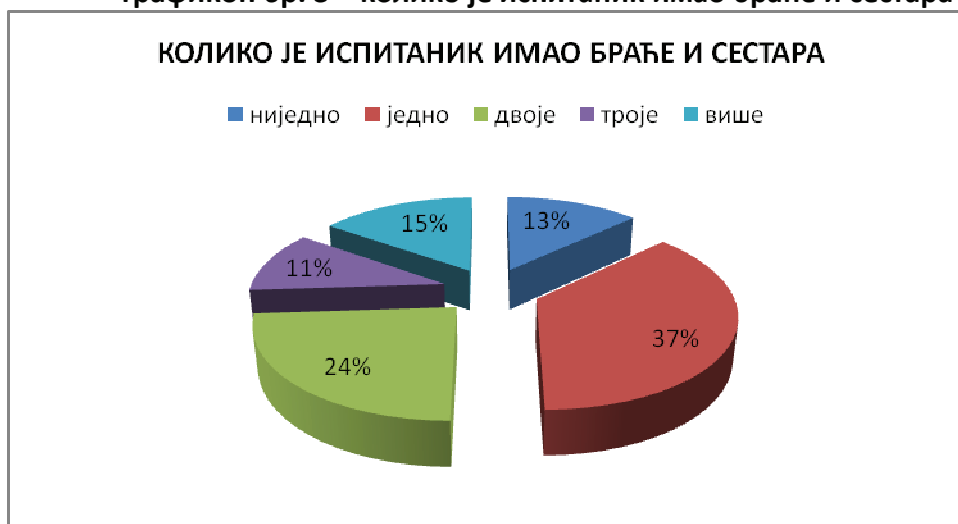
Следећа испитивана варијабла односи се на број браће и сестара свих најбоље ранжираних тенисера и тенисерки од формирања АТП и ВТА листе. Резултати се налазе у табели бр 5.

табела бр. 5 – колико браће и сестара има испитаник

Колико браће и сестара има испитаник	Узорак	Резултат	%
Ниједно	46	6	13,04%
Једно	46	17	36,95%
Двоје	46	11	23,91%
Троје	46	5	10,87%
Више	46	7	15,2%

Највећи број испитаника, њих 36,95%, има једног брата или сестру, док 11 испитаника или 23,91% има њих двоје. Изненађујући је податак да њих петоро (10,87%) имају троје, а чак њих седморо – 15,2% имају више од троје браће или сестара. Ово је можда неочекиван резултат ако узмемо у обзир чињеницу да је тенис веома скуп спорт, а да породице са овако великим бројем деце имају веома високе трошкове живота. Шесторо испитаника – 13,04% су једино дете у породици.

графикон бр. 3 – колико је испитаник имао браће и сестара

Последња варијабла која се односи на породичне прилике и односе у породици у којима су испитаници живели у моменту када су се определили за тенис па до њихове 14. године живота јесте које је испитаник по реду дете у породици.

Познати аустријски психолог Алфред Адлер (према Холу и Гарднеровој, 1983) творац је теорије у психологији познате као „теорија поретка према рођењу“ (Birth Order Theory). Његова уверења, која су касније потврђивана и одбацивана низом различитих истраживања на ту тему, односе се на то да чињеница које је дете по реду у породици битно утиче на његову личност. Наравно, Адлер износећи своју теорију не сматра да је то једини фактор који утиче на развој дететове личности, али верује да уз остале факторе средине битно утичи на његово обликовање.

Адлер сматра да на формирање дететовог карактера утичу како унутрашњи фактори (дететова природа) тако и читав низ спољашњих фактора и његово социјално окружење.

Према Адлеру, дете које је једино у породици увек је у центру пажње и ужива у тој улози. Оно је најчешће веома размажено и најчешће егоцентрично. Ускраћено је за социјалне интеракције, које се уче у контакту са браћом и сестрама, тако да се веома тешко адаптирају када дођу у ситуацију да нешто деле или да направе компромис. Позитивна страна чињенице да сте једино дете у породици јесте та да таква деца најчешће веома рано сазревају као личности.

Бити прворођено дете у породици, по Адлеру, доноси најчешће бригу за млађу браћу и сестре и најстарије дете у породици углавном преузима улогу сурогат родитеља. Кроз ову улогу прворођено дете преузима лидерску позицију међу децом, као и моћ која уз њу долази. Најстарије дете најчешће постаје веома успешно, како би поставило критеријуме млађој браћи и сестрама, а све у циљу испуњења родитељских очекивања. Са тим циљем знају да се понашају заповеднички и са много ауторитета према млађим члановима породице. Позитивна страна прворођене деце је да су веома одговорна и од велике помоћи родитељима.

Другорођено дете, по Адлеру, независно је и веома такмичарски настројено, нарочито у односу на старијег брата или сестру. Овај ривалитет заснива се на жељи млађег детета да се избори за свој положај у породици. Такво понашање може прерасти и у бунтовничко, поготово ако млађе дете осети да нема једнак родитељски третман као прворођено дете. Позитивна карактеристика такве деце је да су најчешће веома изражајна и јако креативна.

Такозвано средње дете у породици има велику дозу независности. Њима се не посвећује довољно пажње, али је она ни не траже. Не жале се никада на свој положај у породици, чак и када се осете запостављеним. Синдром „средњег детета“ може се развити поготово у породици са великим бројем чланова. Позитивне карактеристике ове деце јесу велика прилагодљивост и веома развијене социјалне вештине.

Најмлађе дете је најчешће размажено од целе породице. Никада не губи место на „трону“, на које је постављено својим рођењем. Увек очекује да све буде по његовом, а најчешће је неодговорно дете које увек руши сва постављена правила у кући. Највећа предност најмлађе деце је да су најчешће веома шармантна и вечити авантуристи.

Каква је ситуација када је ова варијабла у питању код тенисера и тенисерки са врха АТП и ВТА листе, видимо у табели бр. 6.

табела бр. 6 – које је испитаник по реду дете у породици

Које је испитаник по реду дете у породици	Узорак	Резултат	%
Прво	46	18	39,1%
Друго	46	11	23,91%
Треће	46	10	21,73%
Четврто	46	5	10,87%
Остало	46	2	4,34%

Највећи број испитаника, њих 39,1% јесу прво дете у породици, али треба узети у обзир и то да је њих шест или 13,04% од укупног узорка и једино дете у породици. Њих 23,91% су друго, а 21,73% треће дете у породици. Најмање њих, као што је и било очекивано, јесу пето или шесто дете у породици, њих 4,34%. Као четврто дете рођено је петоро тенисера и тенисерки, односно 10,87%. Анализирајући ове резултате можемо закључити да су ипак, када је реч о тенису, прворођена деца најистрајнија и најамбициознија за останак и успешност у њему.

графикон бр. 4 – које је испитаник по реду дете у породици

Закључци: На основу анализе првих шест варијабли овог истраживања, које су директно повезане с породичним приликама и односима у породици у којима су испитаници живели у моменту када су се определили за тенис па до њихове 14. године живота, долазимо до закључка да је за успех у врхунском тенису најважнија компонента целовитост породице.

Овај резултат је и очекиван ако узмемо у обзир да целовитост породице у великој мери утиче на целокупан психофизички развој особе и на формирање карактеристика личности у ширем смислу (вредности, способности, интересовања, ставови, особине...). Породичне прилике имају велики утицај и на животна опредељења детета, па самим тим и на његову одлуку приликом избора спорта и за његово системско укључивање у њега.

Досадашња бројна истраживања о улози и утицају породице током психофизичког развоја деце показују да су целовитост породице и брачни статус родитеља, као и величина породице, фактори који имају широко дејство на развој бројних карактеристика личности детета. (по Обрадовићу, 1997)

На основу тога је и потврђено очекивање да су ове варијабле имале пресудан утицај на то да данас најбољи тенисери и тенисерке као деца одаберу тенис, те да постигну врхунске резултате у овом спорту.

7.1.2. Дескриптивна статистика образовног статуса родитеља најбоље ранжираних тенисера од формирања АТП и ВТА листе

Друга група варијабли у овом истраживању односи се на **образовање родитеља** (старатеља) испитаника.

Ове варијабле представљају факторе едукативног социјалног статуса, који су одговорни како за квалитет и степен тако и за обим образовања испитаника и његових родитеља. У овом истраживању едукативни статус процењиван је на основу степена формалног, институционалног образовања испитаникових родитеља.

Родитељи веома снажно утичу на вредносни систем своје деце и на развој особина трајног карактера. Тај утицај је у значајној мери одређен њиховим **образовањем**. Образованији родитељи су толерантнији према деци и имају више разумевања за њихове потребе. Зато је утврђивање образовног нивоа родитеља почетна степеница у одређењу социјалног миљеа у ком се дете развија. На основу образовања родитеља може се, уз доста опреза, посредно судити о неким другим аспектима социјалног положаја младих. С. Саксида и К. Петровић (1972) сматрају да је школска спрема оца једна од најзначајнијих детерминанти социјалног статуса деце и један од предиктора њиховог социјалног статуса у одраслом добу. С друге стране, виши ниво образовања мајке утиче на начин живота целе породице. „С порастом општег нивоа образовања мајке мењају се и васпитни услови детета.“ (К. Пиорковска-Петровић, 1990)

Резултати који се односе на степен образовања родитеља најбоље ранжираних тенисера и тенисерки налазе се у табелама бр. 7 и бр. 8.

табела бр. 7 – школска спрема оца

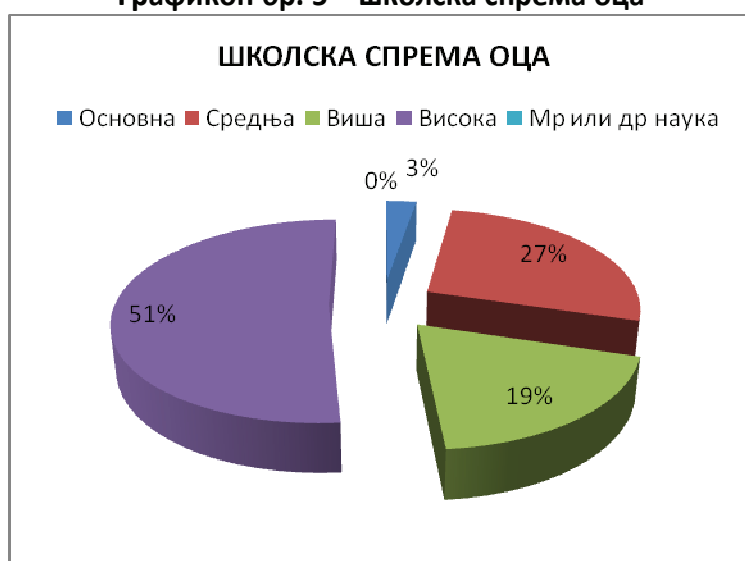
Школска спрема оца	Узорак	Резултат	%
Основна	37	1	2,7%
Средња	37	10	27,02%
Виша	37	7	18,91%
Висока	37	19	51,35%
Мр или др наука	37	0	0%

Од укупног узорка, 46 тенисера и тенисерки, анализом свих биографија, новинских чланака и интервјуа, за њих 37 било је могуће пронаћи податак који се односи на степен образовања оца. Треба нагласити да је до података који се односе на образовање родитеља у току овог истраживања било најтеже доћи. У процесу истраживања контактирано је чак и са

компетентним људима запосленим у АТП и ВТА, али ни они у својим базама података нису имали тражене податке за сваког тенисера и тенисерку понаособ.

На основу података до којих је било могуће доћи, највећи проценат очева најбоље ранжираних тенисера и тенисерки јесу високообразовани људи, чак њих 51,35%. Са друге стране, само 2,7% очева завршило је само основну школу, док је њих 27% са средњом стручном спремом. Завршену вишу школу има 18,91% очева тенисера и тенисерки са врха листе.

Графикон бр. 5 – школска спрема оца

Треба нагласити да је овакав податак био очекиван, те овај проценат високообразованих очева тенисера још једном показује да се популација тенисера и тенисерки регрутује најчешће из средњег и високог друштвеног staleжа.

Табела бр. 8 – школска спрема мајке

Школска спрема мајке	Узорак	Резултат	%
Основна	36	1	2,77%
Средња	36	14	38,88%
Виша	36	5	13,88%
Висока	36	15	41,66%
Мр или др наука	36	0	0%

На сличне податке наилазимо и анализом резултата у табели бр. 8, који се односе на степен образовања мајки испитаника обухваћених овим истраживањем.

У највећем проценту, 41,66%, мајке најбоље ранжираних тенисера и тенисерки јесу факултетски образоване, док је само њих 2,77% завршило само основну школу. Веома висок је и проценат мајки испитаника са средњом стручном спремом, њих 38,88%. Овај податак можемо објаснити чињеницом да је много њих одмах након завршене средње школе ступило у брак и посветило се одгоју деце. То потврђује и податак да је међу мајкама тенисера и тенисерки обухваћених овим истраживањем велики проценат домаћица. Од укупног узорка, 13,88% мајки завршило је вишу школу

графикон бр. 6 – школска спрема мајке

Као и код података који се односе на степен образовања родитеља, и овде можемо рећи да су резултати потпуно очекивани и показују да је још једна заједничка карактеристика свих тениских шампиона и висок степен образовања њихових родитеља.

7.1.3. Дескриптивна статистика занимања родитеља, финансијских и стамбених услова родитеља испитаника и њихово ангажовање у политичком животу.

Економски статус, занимање родитеља и њихови стамбени и финансијски услови, као и укљученост у политички живот, на различите начине утичу на опредељење детета за бављење врхунским спортом. Опредељење за укључивање детета у тенис захтева улагање, најчешће великих материјалних средстава. Редовни тренинзи, путовања и опрема за тенис изискују већу количину новца него велика већина других спортских грана. Управо та чињеница сврстава тенис у спорт којим се баве углавном припадници средњег и високог друштвеног staleжа. Сасвим је извесно да деца која живе у породицама са ниским и веома ниским економским статусом неће ни бити укључена у ову спортску игру, а самим тим неће ни бити

успешна у њој. Чак и веома талентована деца из тих породица која се и укључе у тенис након две-три године, због недостатка адекватних финансијских могућности, одустају од њега. Петровић и Хошек (према Обрадовићу, 1997) дошли су до закључка да деца из породица високог економског статуса, чак иако су им телесно-конституционалне способности мало слабије, укључивањем у припремне фазе бављења спортом стичу шансу да максимално реализују своје потенцијале и да, евентуално, дођу у позицију да остваре врхунске резултате.

Петровић и сарадници су 1973. године у истраживању које је обухватало више од 24.000 испитаника дошли до закључка да су занимање и квалификација оца у веома тесној вези са кинезиолошком активношћу ученика средњих школа. Ученици чији је пасивни статус био виши по правилу су се више бавили спортом, а посебно спортовима који имају карактер статусних симбола, међу којима је и тенис.

Међутим, као и у свему другом, и овде постоје изузеци. Спорт у нашој земљи, а тако је у великој већини сиромашних земаља, представља шансу за промену економског статуса. Самим тим, одређена средства улажу се у спорт, тако да деца из породица нижег економског статуса на основу првих добрих резултата, преко спонзорстава или уз помоћ државе, добијају шансу да се развију у врхунске тенисере и тенисерке.

У табелама бр. 9 и бр. 10 налазе се резултати варијабли које се односе на занимање родитеља испитаника у овом истраживању.

Табела бр. 9 – занимање оца испитаника

Занимање оца	Узорак	Резултат	%
Радник	46	9	19,56%
Приватни предузетник	46	15	32,6%
Спортски радник	46	12	26,08%
Државни службеник	46	8	17,39%
Здравствени радник	46	2	4,34%

Када погледамо табелу бр. 9, уочавамо да су очеви тенисера и тенисерки у највећем проценту (32,6%) приватни предузетници. Знатно висок проценат, њих 26,08%, јесу спортски радници, од чега је њих четворо радило или ради као тениски тренер. Деветоро очева, њих 19,56%, припадници су радничке класе, а њих осморица (17,39%) били су запослени у државној служби. Најмањи проценат очева најбоље ранжираних тенисера и тенисерки, 4,34%, јесу или су били здравствени радници. Као што је и било очекивано, сви очеви успешних тенисера и тенисерки су запослени, а у највећем проценту јесу или су били приватни предузетници, што им је омогућавало да обезбеде адекватне финансијске услове да би се њихово дете више година бавило тенисом и било успешно у њему.

графикон бр. 7 – занимање оца испитаника

табела бр. 10 – занимање мајке испитаника

Занимање мајке	Узорак	Резултат	%
Радница	46	5	10,87%
Приватна предузетница	46	2	4,34%
Спортска радница	46	10	21,73%
Државна службеница	46	12	26,08%
Здравствена радница	46	4	8,69%
Домаћица	46	13	28,26%

Највећи проценат мајки свих испитаника, 28,26%, односно њих 13, није било запослено и водило је рачуна о домаћинству и деци. Радница у државној служби је 12 или 26,08%, док је међу мајкама најбоље ранжираних тенисера и тенисерки знатно висок проценат спортских радница, њих 21,73%. Најмањи је проценат припадница радничке класе – 10,87%, као и здравствених радница, њих четири, односно 8,69%.

Овај податак помало је неочекиван, будући да је очекивано да знатно већи проценат мајки тенисера и тенисерки буде запослен. Међутим, узимајући у обзир чињеницу да веома висок проценат очева има свој приватни посао, постоји могућност да они обезбеђују довољно материјалних средстава за све потребе породице, те и за то да им дете тренира тенис.

графикон бр. 8 – занимање мајке испитаника

Варијабле које се односе на занимање оца и мајке испитаника главни су параметри који одређују професионални статус испитаника. „Ова димензија социјалног статуса, која је најчешће дефинисана положајем на радном месту, односно степеном експертне моћи и положајем у оним стручним и друштвено-политичким телима која су непосредно везана за рад у организацији, једна је од најважнијих у оквиру институционалног супсистема.“ (Саскида, 1972)

Следеће две варијабле односе се на стамбене прилике, односно на величину стана у коме су испитаници живели до своје 14. године, те на податке о томе да ли су те некретнине биле у власништву њихових родитеља. Резултати ових варијабли приказани су у табелама бр. 11 и бр. 12.

табела бр. 11 – квадратура стамбеног простора

Квадратура стамбеног простора	Узорак	Резултат	%
Мање од 40 м²	46	1	2,17%
Од 40–60 м²	46	3	6,52%
Од 60–100 м²	46	20	43,4%
Преко 100 м²	46	22	47,82%

Као што је и било очекивано, највећи проценат родитеља свих испитаника живео је у становима површине веће од 60 м², чак њих 91,22%. Од тога, њих двадесет двоје, односно 47,82%, поседовало је некретнине чија је површина чак прелазила 100 м², а њих 20 или 43,4% живело је у становима површине од 60 до 100 м². Само 6,52% свих испитаника живело је у становима чија је квадратура била између 40 и 60 м², а најмањи проценат, 2,17% њих, живео је у стану мањем од 40 м².

графикон бр. 9 – квадратура стамбеног простора

табела бр. 12 – да ли је стан био у власништву родитеља

Да ли је стан био у власништву родитеља	Узорак	Резултат	%
Да	46	43	93,47%
Не	46	3	6,52%

У табели бр. 12 видимо да су у великом проценту родитељи испитаника, 93,47% или четрдесет троје њих, били власници некретнина у којима су живели, док је само њих троје живело у изнајмљеним становима. То троје испитаника су Румун Илија Настасе, Рускиња Марија Шарапова и наш Новак Ђоковић. Настасе је живео са својом бројном породицом у изнајмљеном стану у послератном Букурешту. Са друге стране, Шарапова је, као веома млада, емигрирала у САД и тамо са породицом живела у изнајмљеном стану док је тренирала у Академији Ника Болитијерија. Новак Ђоковић је веома дуго живео као подстанар у изнајмљеном стану у Београду.

Сви остали испитаници живели су са родитељима у некретнинама које су биле у њиховом власништву и тај резултат је и био очекиван.

Последња варијабла која показује економски статус испитаника у моменту када су се определили за тенис као спорт па до њихове 14. године јесу месечна примања њихових родитеља у том периоду. Резултати ове варијабле налазе се у табели број 13.

табела бр. 13 – просечна месечна примања родитеља

Просечна месечна примања родитеља	Узорак	Резултат	%
Испод просечне радничке плате	46	4	8,69%
Просечна радничка плата	46	30	65,21%
Изнад просечне радничке плате	46	12	26,02%

Као што је и било очекивано, велика већина испитаника одрасла је у породицама средњег и високог друштвеног стајежа, односно у породицама са просечним и изнадпросечним месечним примањима. Поред тога што је 95% родитеља испитаника поседовало своју некретнину, њих четрдесет двоје или 91,23% имало је завидне економске могућности. У породицама са просечним месечним примањима одрасло је 65,21% тенисера и тенисерки, док су родитељи њих дванаесторо или 26,02% имали веће приходе од просека

графикон бр. 10 – просечна месечна примања родитеља испитаника

Четворо тенисера и тенисерки (8,69%) који су успели да се пробију до врха АТП и ВТА листе упркос чињеници да потичу из породица са исподпросечним примањима јесу: Илија Настасе, Ивон Гулагонг Коули, Жастин Енан и Марија Шарапова.

Илија Настасе одрастао је у Букурешту у време тоталитарног румунског послератног система, и то у веома бројној породици, чији је једини извор прихода била очева радничка плата. Добра страна оваквог режима у комунистичким земљама, после завршетка Другог светског рата, било је то што се много пажње посвећивало физичком развоју деце, а чланства у клубовима била су готово бесплатна. Тако се Илија Настасе тренирајући у Тениском клубу „Steaua“ више сати свакога дана, без икакве новчане накнаде, развио у доброг тенисера. Настасе чак у својој аутобиографији наводи да се његови родитељи уопште нису интересовали за његове спортске активности, нити су га у томе подржавали.

Ивон Гулагонг Коули одрасла је у сиромашној десеточланој абориџинској породици и за њен тениски развој заслужан је њен тадашњи тренер, који је десетогодишњу Ивон довео да живи са њим и његовом породицом и у потпуности финансирао њен тадашњи развој.

Жастин Енан је до 12. године расла у породици са просечним месечним примањима, али након смрти њене мајке, породица се издржавала само од очеве радничке плате и тада почињу њихови финансијски проблеми. Велику помоћ Жастин тада добија од њеног дугогодишњег тренера Карлоса Родригеза, који од тог момента малтене преузима и родитељску улогу.

Рускиња Марија Шарапова је до свог одласка у камп Ника Болитијерија живела у скромној породици у Сибиру. Међутим, њен тениски таленат рано је препознао један од највећих светских тениских стручњака и позвао ју је у своју академију на Флориди. Због веома добрих раних резултата Марија је добила спонзорство и тако успела да се развије у врхунску тенисерку.

Закључци: На основу резултата који се односе на: економски статус, занимање родитеља и њихове стамбене и финансијске услове, долазимо до закључка да се врхунски тенисери и тенисерке, као што је и било очекивано, углавном регрутују из породица са повољним и веома повољним економским статусом, а њих четворо су само изузеци који потврђују правило да је економски статус примарне породице веома битан фактор при одабиру тениса као спортске гране, а нарочито за постизање врхунских резултата у њему.

Познато је да у почетним фазама спортског развоја, када се још не зна колика је вероватноћа да ће неко дете постати успешно у тенису, највећи финансијски терет подносе управо родитељи. Због те чињенице потпуно је јасно да ће родитељи повољнијег економског статуса имати веће могућности да својој деци приуште све неопходне услове који су потребни за постизање врхунског спортског резултата.

Осим што је важан за почетне фазе спортског развоја, добар економски статус родитеља може бити и пресудан фактор у каснијим фазама спортске каријере.

У тенису веома често наилазимо на ситуацију да деца која су веома талентована за ову спортску грану прерано одустају од тениса или почињу да се баве неком другом спортском граном. Разлог за то је најчешће то што потичу из породица које имају довољно средстава

само да покрију основне егзистенцијалне услове и нису у стању да обезбеде адекватне услове за даљи тениски развој свог детета.

Време када је за успех у врхунском спорту био потребан само таленат одавно је прошло и таленти без адекватног стручног рада, који изискује велика финансијска одрицања, остају нажалост само велики таленти без врхунског спортског резултата.

Када је реч о укључености родитеља у политички живот, резултати су приказани у табелама бр. 14 и бр. 15.

табела бр. 14 – да ли је отац испитаника био ангажован у некој политичкој организацији

Да ли је отац испитаника био ангажован у некој политичкој организацији	Узорак	Резултат	%
Да	46	0	0%
Не	46	46	100%

табела бр. 15 – да ли је мајка испитаника била ангажована у некој политичкој организацији

Да ли је мајка испитаника била ангажована у некој пол. организацији	Узорак	Резултат	%
Да	46	0	0%
Не	46	46	100%

Резултати ове варијабле показују да не постоји никаква међусобна повезаност успешности у тенису и ангажовања родитеља у некој политичкој организацији. Као што се може видети у табелама 14 и 15, нико од родитеља успешних тенисера и тенисерки који су обухваћени овим истраживањем није био политички ангажован.

7.1.4. Дескриптивна статистика локалитета и карактеристика пребивалишта најбоље ранжираних тенисера од формирања АТП и ВТА листе

Четврту групу варијабли чине варијабле које се односе на **локалитете и карактеристике пребивалишта** у којима су испитаници живели до навршених 14 година живота, као и варијабле које се односе на њихову **националну, верску и расну припадност**.

Једна од веома битних димензија социјалних карактеристика јесте управо резиденцијални статус испитаника. У овом истраживању резиденцијални статус је приказан на основу државе у којој је испитаник рођен и у којој је живео до своје 14. године живота, затим на основу чињенице да ли је напустио своју матичну државу због тениса. Следећа варијабла јесте политички систем државе у којој је испитаник одрастао, као и величина града у којем се испитаник тениски развијао.

На крају овог поглавља биће приказани резултати који се односе на националну, верску и расну припадност тенисера и тенисерки са врха АТП и ВТА листа.

У табели бр. 16, налазе се подаци о држави у којој су испитаници рођени.

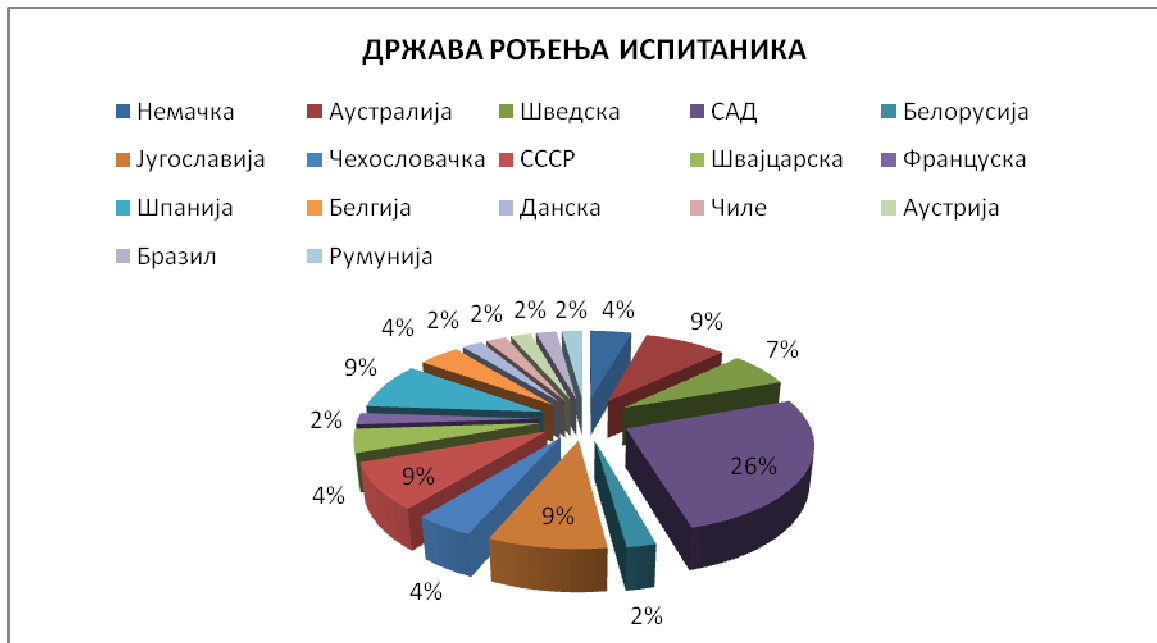
табела бр. 16 – држава у којој су испитаници рођени

Држава рођења	Узорак	Резултат	%
САД	46	12	26,08%
СССР	46	4	8,69%
Аустралија	46	4	8,69%
Југославија	46	4	8,69%
Шпанија	46	4	8,69%
Шведска	46	3	6,52%
Чехословачка	46	3	6,52%
Немачка	46	2	4,34%
Белгија	46	2	4,34%
Белорусија	46	1	2,17%
Швајцарска	46	1	2,17%
Француска	46	1	2,17%
Данска	46	1	2,17%
Чиле	46	1	2,17%
Аустрија	46	1	2,17%
Бразил	46	1	2,17%
Румунија	46	1	2,17%

Највећи проценат испитаника, њих 26,08%, рођен је на територији САД, што је и очекивано с обзиром на њихову тениску традицију, број становника, као и број регистрованих тенисера и тенисерки. Са друге стране, познато је да, што је држава развијенија у материјалном смислу, ниво развијености спорта је на вишем нивоу. Чак се у савременом

друштву једно од мерила укупне развијености, као и његовог статуса у културно-историјском окружењу, представља управо кроз степен развијености тениса.

графикон бр. 11 – држава рођења испитаника

Податак који изненађује јесте то да се на другом месту са по четири испитаника или 8,69%, поред СССР-а, Аустралије и Шпаније, налази и СФР Југославија, а да су све четворо испитаника рођени на територији данашње Србије. Од свих држава на свету из којих долазе најбоље рангирани тенисери и тенисерке, Србија је земља са најмањим бројем становника, међу најсиромашнијима је, а не може се похвалити ни импозантном тениском традицијом, као ни систематичним и стручним радом у оквиру ове спортске гране. Успех тенисера и тенисерки са простора Србије представља својеврстан социолошки и друштвени феномен.

Након њих следе Шведска и Чехословачка са по три тенисера која су били на врху АТП листе, а затим са по два тенисера и тенисерке (4,34%) Немачка и Белгија. По једног тенисера и тенисерку са своје територије имају: Белорусија, Швајцарска, Француска, Данска, Аустрија, Бразил и Чиле.

Резултати у табелама бр. 16 и 17 уско су повезани и односе се на то да ли су испитаници до своје 14. године напустили своју матичну државу због тениса, као и податак у којој су држави живели до 14. године.

табела бр. 17 – да ли је испитаник напустио своју матичну државу због тениса

Да ли је испитаник напустио матичну државу због тениса до 14. год.	Узорак	Резултат	%
Да	46	6	13,04%
Не	46	40	86,96%

Највећи број испитаника, њих 40 или 86,96%, тениски се развијало у својој матичној држави, док је њих шесторо, односно 13,04%, било принуђено да се, ради адекватног тениског напретка, пресели у другу државу. Поражавајући податак за Србију је тај да половина од тог броја, њих троје, управо долазе из наше земље, односно троје од четворо тенисера са ових простора су због своје тениске афирмације морали да напусте Србију до своје 14. године. Моника Селеш је са 13 година отишла у САД, у Академију Ника Болитијерија, а идентичан тениски пут имала је и Јелена Јанковић, која је Србију напустила у 12. години. Новак Ђоковић се са 12 година преселио у Немачку, где је тренирао у Академији Николе Пилића. Ако се томе дода чињеница да је Ана Ивановић од своје 14. године већи део сваке године проводила на тренинзима у Швајцарској, можемо закључити да услови које је тада нудила Србија нису били погодни за адекватан развој тениских талената и да би наши тенисери тешко били на врху АТП и ВТА листе да су остали у Србији.

Остала три тенисера, тј. тенисерке, који су емигрирали због тениса у друге државе јесу: Динара Сафина (са осам година преселила се из Русије у Шпанију), Марија Шарапова (са

седам година из Русије је отишла у САД) и Мартина Хингис (са седам година емигрирала је из Чехословачке у Швајцарску).

табела бр. 18 – држава у којој су испитаници живели до своје 14. године

Држава у којој је испитаник живео до 14. године	Узорак	Резултат	%
САД	46	15	32,6%
Шпанија	46	5	8,69%
Аустралија	46	4	8,69%
Немачка	46	3	6,52%
Шведска	46	3	6,52%
Русија	46	2	4,34%
Чехословачка	46	2	4,34%
Белгија	46	2	4,34%
Русија	46	2	4,34%
Швајцарска	46	2	4,34%
Србија	46	1	2,17%
Француска	46	1	2,17%
Белорусија	46	1	2,17%
Данска	46	1	2,17%
Чиле	46	1	2,17%
Аустрија	46	1	2,17%
Бразил	46	1	2,17%
Румунија	46	1	2,17%

Резултати у табели бр. 18 слични су резултатима у табели 16, с малим изменама код шесторо тенисера који су се одселили у другу државу зарад тениског напретка. Највећи број тенисера и тенисерки који су емигрирали као државу за свој напредак одабрали су САД, а најзанимљивија је чињеница да су све троје одабрали Академију Ника Болитијерија у Брадентону. По један испитаник емигрирао је у Немачку, Шпанију, а Мартина Хингис је са местом боравка променила и држављанство, тако да је током каријере играла под заставом Швајцарске.

графикон бр. 12 – држава у којој је испитаник живео до 14. године

Резултати у табели бр. 18 показују да највећи број тенисера и тенисерки долази из економски развијених држава. То само потврђује чињеницу да је у савременом спорту однос државе и спорта уско повезан. Све више су испреплетани односи држава – професионални спорт. Држава улаже у спорт кроз разне субвенције, а појављује се и у улози промотера и партнера одређених спортских догађаја очекујући позитиван повратни ефекат на развој одређених привредних грана.

Са друге стране, успеси репрезентативног спорта јачају утицај и статус државе у свету и имају позитиван утицај не њене међународне односе.

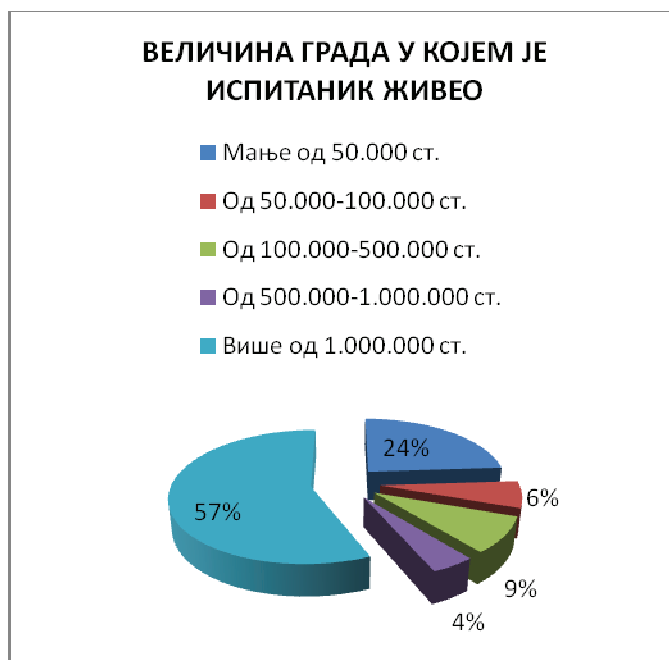
Још једна битна варијабла када је о резиденцијалном статусу реч јесте управо величина града у којем су испитаници живели када су одабрали да се баве тенисом. Резултати ове варијабле приказани су у табели бр. 19.

табела бр. 19 – величина града у којем је испитаник живео

Величина града у којем је испитаник живео	Узорак	Резултат	%
Мање од 50.000	46	11	23,91%
Од 50.000 до 100.000	46	3	6,52%
Од 100.000 до 500.000	46	4	8,69%
Од 500.000 до 1.000.000	46	2	4,34%
Више од 1.000.000	46	26	56,52%

Као што је и било очекивано, највећи проценат испитаника, 56,52%, одрастао је у градовима са више од милион становника. Разлози за то су више него очигледни, пошто знамо да велики градови пружају много више могућности за развој спортиста од мањих средина. Као прво, у великим градовима налази се велики број спортских клубова са веома дугом традицијом, са свом потребном инфраструктуром и стручним кадром. Са друге стране, велики градови обилују спортским клубовима у скоро сваком делу града, тако да потенцијални тенисери не морају дуго да путују до места где ће тренирати.

графикон бр. 13 – величина града у којем је испитаник живео

Међутим, велики је и број испитаника, њих 11, који су одрасли у градовима са мање од 50.000 становника, док је најмање тенисера и тенисерки са врха АТП и ВТА листе одрасло у градовима који имају од 50.000 до 100.000, од 100.000 до 500.000 и од 500.000 до 1.000.000 становника.

Последње испитивана варијабла резиденцијалног статуса испитаника јесте политички систем који је био заступљен у држави у време испитаниковог одрастања.

„Политички систем представља основ и оквир организовања и деловања у спорту. Држава мерама економске, социјалне и културне политике и, посебно, политике утврђене за област спорта усмерава токове у тој области, подстиче и материјално стимулише развој и афирмацију одређених грана спорта. Одређеним мерама и у неким конкретним случајевима она ограничава или чак зауставља неке од тих делатности. Због престижа који се постиже резултатима у међународним спортским односима и на међународном плану, поједини спортови или гране спортова могу државним мерама, на различите начине, бити нарочито фаворизовани.“ (Штакић & Домановић, 2011)

Који су доминантни политички системи у којима су одрастали најбоље рангирани тенисери и тенисерке, приказано је у табели бр. 20.

табела бр. 20 – политички систем у држави у којој је живео испитаник

Политички систем у држави у којој је живео испитаник	Узорак	Резултат	%
Демократски	46	36	78,25%
Либерални	46	0	0%
Тоталитарни	46	6	13,04%
Земља у транзицији	46	4	8,69%

Позната је чињеница да положај спорта у неком друштву умногоме зависи од друштвено-политичког система који је у том друштву заступљен. Са сигурношћу се може рећи да „обим, методи и средства утицаја политике на област спорта зависе од карактера политичког система, од тог да ли се ради о демократским политичким устројствима или конзервативним друштвеним режимима“. (Штакић & Домановић, 2011)

Из табеле бр. 18 се види да се највећи број тенисера и тенисерки развијао у друштвима у којима је заступљен демократски политички систем. Овакав резултат је очекиван, с обзиром на то да су друштва са демократским политичким системом веома подстицајна за спортски развој појединца. Та друштва са својом организацијом налазе се у веома тесној вези са спортом. У спорт се улажу веома велика материјална средства, спорт представља једно од најатрактивнијих области за пласман капитала.

графикон бр. 14 – политички систем у држави у којој је живео испитаник

Са друге стране, у тоталитарним политичким системима била је веома раширена појава да су лидери држава у којима су били заступљени ти конзервативни политички системи кроз спорт желели да се лично презентују. О томе сведоче и подаци да су у претходном периоду светске спортске велесиле биле управо државе с таквим обликом политичког система. Ту предњаче бивши Совјетски Савез, Источна Немачка, Румунија, па и бивша Југославија.

У табели бр. 20 видимо да је десет испитаника управо из земаља са конзервативним политичким системима. Од тога њих шесторо или 13,04% потиче из држава са тоталитарним политичким системом, а њих 8,69% је из земаља које су у периоду њиховог тениског развоја пролазиле кроз транзицију.

На основу резултата који се односе на **локалитете и карактеристике пребивалишта** у којима су испитаници живели до навршених 14 година живота, закључујемо да су испитаници у највећем броју рођени и одрасли у економски развијеним државама у којима је заступљен демократски политички систем.

Највећи број испитаника остао је у својој матичној држави и тамо се тениски развијао, док су тенисери и тенисерке који су емигрирали углавном из сиромашних држава са тоталитарним политичким режимом.

Анализом резултата долазимо до закључка да су градови са више од милион становника најповољнија средина за развој тениских шампиона. Овај резултат очекиван је како због све потребне инфраструктуре тако и због великог броја клубова са дугачком традицијом и стручним тренерским кадром.

Национална припадност испитаника приказана је у табели бр. 21.

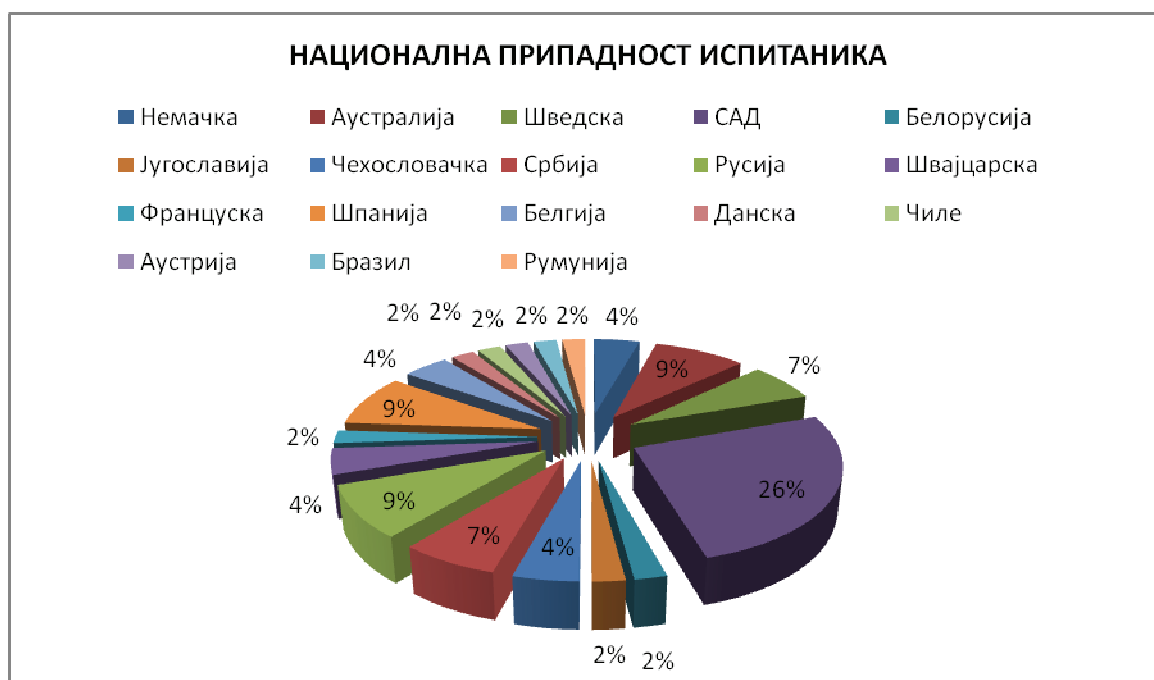
табела бр. 21 – национална припадност испитаника

Национална припадност	Узорак	Резултат	%
САД	46	12	26,08%
Аустралија	46	4	8,69%
Русија	46	4	8,69%
Шпанија	46	4	8,69%
Шведска	46	3	6,52%
Србија	46	3	6,52%
Немачка	46	2	4,34%
Чехословачка	46	2	4,34%
Швајцарска	46	2	4,34%
Белгија	46	2	4,34%
Француска	46	1	2,17%
Белорусија	46	1	2,17%
Данска	46	1	2,17%
Чиле	46	1	2,17%
Аустрија	46	1	2,17%
Бразил	46	1	2,17%
Румунија	46	1	2,17%
Југославија	46	1	2,17%

Од када је установљен систем електронског бодовања у мушком (1973) и женском (1975) тенису, највише држављана САД, чак њих 12, било је на врху листа. Иза Американаца, на другом месту налазе се са по четири представника: Аустралија, Русија и Шпанија. Чак троје

Срба, 6,52%, било је или још увек јесте на првој позицији АТП и ВТА листе, а исти проценат најбоље ранжираних тенисера и тенисерки долази из Шведске. По двоје испитаника су Немци, Чехословаци, Швајцарци и Белгијанци. По један најбоље ранжирани тенисер или тенисерка су Белорус, Југословен, Француз, Данац, Чилеанац, Аустријанац, Бразилац и Румун.

графикон бр. 15 – национална припадност испитаника

Следећа варијабла односи се на верску припадност испитаника. „Верска припадност, верски мотиви и осећања у савременој епохи, и поред свестраног снажног развитка друштвених и природних наука и сталне смене револуција у техничко-технолошком развитку, имају доста значајно место и испољавају се било као форма социјалне идентификације, а у повезаности са идеолошком сфером (што је доста честа појава), или као чинилац стручне и друштвене промоције, друштвене покретљивости.“ (Штакић & Домановић, 2011)

Резултати ове варијагле налазе се у табели бр 22

табела бр. 22 – испитаникова вероисповест

Испитаникова вероисповест	Узорак	Резултат	%
Католичка	46	31	67,39%
Православна	46	8	17,39%
Јеховини сведоци	46	2	4,34%
Муслиманска	46	2	4,34%
Будизам	46	1	2,17%
Екуменска	46	1	2,17%
Абориџини	46	1	2,17%

Најбољи тенисери од формирања АТП и ВТА листе углавном су хришћанске вероисповести, чак њих четрдесет двоје или 91,3%. Од тог броја, католика је 31 или 67,39%, православаца осам или 17,39%. Двоје испитаника су Јеховини сведоци, а један је припадник екуменске верске заједнице. Поред хришћана, међу најбоље рангираним тенисерима и тенисеркама је двоје муслимана, један представник абориџинске верске заједнице и један будиста.

графикон бр. 16 – испитаникова вероисповест

Варијабла која у веома великом проценту детерминише избор тениса као спорта, а још више и врхунско постигнуће у њему, јесте расна припадност. Као што се види у табели бр. 23, највећи број испитаника је беле расе, само сестре Вилијамс имају афричко-америчко порекло, док је Ивон Гулагонг припадница абориџинског племена у Аустралији, њих три имају црну боју коже.

табела бр. 23 – испитаникова расна припадност

Расна припадност	Узорак	Резултат	%
Бела	46	43	93,44%
Црна	46	3	6,52%

Овај резултат у највећој мери јесте производ расне дискриминације и сегрегације, које су годинама биле присутне и у тенису. Из таквог дугогодишњег односа према припадницима

других раса произашао је и други назив за тенис – бели спорт, а не, као што се дуго мислило, због беле опреме у којој су тенисери најчешће играли.

Без обзира што је време расне дискриминације далеко иза нас, сведоци смо да су спортске приредбе често попришта демонстрације расизма и расне дискриминације, како међу спортистима тако и међу навијачима.

Разлоге за мали број припадника црне расе у тенису можемо наћи и у недостатку адекватне инфраструктуре, опреме, те у дефициту адекватних спортских стручњака из ове области у земљама на афричком континенту, где живи и највећи проценат црног становништва. Мали број деце црне боје коже одлучује се за тенис као спорт и на територијама развијених земаља: САД, Француске, Велике Британије, Холандије... Један од кључних разлога је и тај што та деца немају адекватне моделе за идентификацију, односно мали број представника њихове расе осваја главне тениске турнире, док су, са друге стране, представници црне расе веома успешни у многим другим спортским гранама и деца се радије опредељују за њих.

Анализом резултата истраживања може се приметити да ниједан представник жуте расе никада није заузимао највише место на АТП и ВТА листи. Разлоге за то, поред негативне тениске традиције, можемо пронаћи и у њиховим морфолошким карактеристикама. Позната је чињеница да су представници ове расе традиционално нижег раста, што код тениса представља велики хендикеп како код сервиса тако и код игре на мрежи. Управо због тога припадници ове расе имају традиционално врхунске резултате у спортским гранама у којима је нижи раст предност, као што су: стони тенис, гимнастика, скокови у воду...

У последњој деценији приметна је велика експанзија тениса, поготово у азијским земљама, тако да можемо ускоро очекивати на врху неке од две листе и припадника жуте расе, али је вероватније да ће то бити нека азијска тенисерка.

Анализом резултата националне, верске и расне припадности код узорка од 46 тенисера и тенисерки, можемо закључити да су најбоље рангирани представници ове спортске гране у великом проценту припадници хришћанске вере и да су сви осим сестара Вилијамс и Ивон

Гулагонг беле боје коже. Што се тиче националне припадности, највише „бројева један“ долази из Сједињених Држава, а затим из Шпаније, Аустралије Русије и Србије.

Закључци: Када анализирамо резултате из четврте групе варијабли, коју чине варијабле које се односе на локалитете и карактеристике пребивалишта у којима су испитаници живели до навршених 14 година живота, као и варијабле које се односе на њихову националну, верску и расну припадност, закључујемо да највећи проценат тенисера и тенисерки долази из економски развијених земаља. Ова чињеница нам потврђује хипотезу о уској повезаности државе и спорта.

Из претходних варијабли можемо извести и закључке да су се најбоље рангирани тенисери и тенисерке углавном тениски развијали у својим матичним државама, а мали проценат емигрирао је у друге државе, и то углавном због неадекватних услова које им је њихова земља пружала за тениски развој.

Највећи проценат тенисера из узорка одрастао је и развијао се у земљама у којима је био заступљен демократски политички систем, мада је значајан проценат испитаника одрастао под тоталитарним режимом, који је, поред свих мана, имао позитиван утицај на развој спорта.

Као што је и било очекивано, вишемилионски градови били су најпогоднији за адекватан развој младих тенисера, тако да је и највећи проценат тениских шампиона одрастао управо у таквим градовима.

Међу свим испитаницима највише је припадника хришћанске вероисповести, а у највећем проценту су и припадници беле расе.

7.1.5. Дескриптивна статистика фактора који су непосредно утицали на бављење тенисом најбоље ранжираних тенисера од формирања АТП и ВТА листе

Коначно, у петој групи варијабли налазе се променљиве које се односе на факторе непосредно везане за опредељење за бављење тенисом.

Прва испитивана варијабла овог простора односи се на чињеницу да ли је отац испитаника био спортиста, а резултати су приказани у табели бр. 21.

табела бр. 24 – да ли је отац испитаника био спортиста

Да ли је отац испитаника био спортиста	Узорак	Резултат	%
Да	46	19	41,3%
Не	46	27	58,7%

Анализирајући резултате у табели бр. 24 примећујемо да већи проценат тенисера и тенисерки долази из породица у којима отац није био спортиста. Од укупног узорка њих 19 или 41,3% имају очеве који су се у младости бавили спортом, а остатак, њих 58,7%, има очеве који нису били спортисти.

Потпуно је идентична ситуација код варијабле која је повезана са тим да ли се мајка испитаника бавила спортом. Резултати се налазе у табели бр. 2.

табела бр. 25 – да ли је мајка испитаника била спортисткиња

Да ли је мајка испитаника била спортисткиња	Узорак	Резултат	%
Да	46	19	41,3%
Не	46	27	58,7%

Најбољи преглед узајамне повезаности успешности у тенису и спортске традиције у примарној породици можемо видети анализом резултата из табеле бр. 26.

табела бр. 26 – ко се у породици бавио спортом

Ко се у породици бавио спортом	Узорак	Резултат	%
Оба родитеља	46	14	30,43%
Само отац	46	4	8,69%
Само мајка	46	4	8,69%
Ниједан родитељ	46	24	52,17%

Потпуно изненађује податак да је највећи број најуспешнијих тенисера, више од половине, одрасло у фамилијама у којима се ни отац ни мајка нису бавили спортом. Из породица са веома позитивном спортском традицијом, где су се оба родитеља бавила спортом, потиче 14 тенисера и тенисерки или 30,43%. Најмањи проценат испитаника је из породица у којима само један родитељ има спортску биографију – по четворо, односно по 8,69%.

графикон бр. 17 – ко се у породици бавио спортом

Анализом ових резултата можемо закључити да не постоји позитивна корелација између спортске традиције примарне породице и успешности у тенису. Овакав резултат је потпуно неочекиван, односно очекиван је знатно већи проценат шампиона који су одрасли у породицама у којима се гајио спортски стил живота и био заступљен позитиван спортски дух. Осим позитивних мотивационих фактора за бављење спортом, још један разлог био је пресудан за очекивање већег процента најбољих тенисера и тенисерки из спортских породица. Тај разлог је очекивана позитивна спортска генетика. Познато је да су морфолошке и велики број моторичких способности високо детерминисане управо генетским фактором. Зато је и очекиван податак да су најбољи спортисти у већем проценту баш деца спортиста.

Међутим, са друге стране, то не значи да родитељи који се нису бавили спортом не поседују добре спортске гене, односно могуће је да су и они били генетски предодређени за бављење врхунским спортом, али сплетом различитих околности нису имали или прилику или жељу да се у њему опробају.

На основу свега наведеног, закључујемо да податак да ли неко потиче из спортске или неспортске породице није пресудан када је реч о предвиђању спортске будућности детета.

Поред спортске традиције примарне породице, као што је већ неколико пута наведено, велики број фактора социјалног простора је испреплетано и високо корелира са спортским постигнућем.

Наравно, на основу ових података не можемо искључити важност и повезаност спортске традиције са успехом детета у тенису.

У табели бр. 27 налазе се резултати везани за то да ли је неко од чланова уже или шире фамилије испитаников први тренер тениса.

табела бр. 27 – да ли је неко од чланова фамилије био испитаников први тренер тениса

Да ли је неко од чланова фамилије био испитаников први тренер тениса	Узорак	Резултат	%
Да	46	25	54,34%
Не	46	21	45,65%

Веома висок проценат испитаника, њих 54,34%, за свог првог тренера тениса имао је некога од чланова своје фамилије. Најчешће су то били родитељи испитаника, чак њих 23. Једино двоје тенисера из ове групе којима родитељи нису били први тренери тениса јесу Рафаел Надал, коме је од тениских почетака до данас тренер његов стриц Тони Надал, и Џим Куријер, коме је први тренер тениса била тетка Ема Спенсер.

Преостали 21 испитаник, односно 45,65%, углавном је за свог првог тренера тениса имао тренера запосленог у клубу који је одабрао на почетку бављења тенисом.

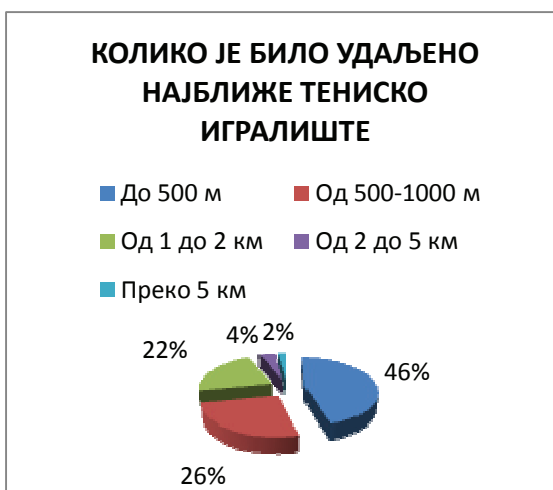
Занимљива је чињеница да знатно висок проценат родитеља који су били први тениски тренери својој деци уопште нису едуковани за тај позив, а неки се чак никада нису ни бавили спортом.

табела бр. 28 – колико је било удаљено најближе игралиште од места становања

Колико је било удаљено најближе тениско игралиште	Узорак	Резултат	%
До 500 м	46	21	45,65%
Од 500–1.000 м	46	12	26,08%
Од 1 до 2 км	46	10	21,73%
Од 2 до 5 км	46	2	4,34%
Преко 5 км	46	1	2,17%

Један од битних фактора приликом одабира спортске гране, али и за останак у њој, јесте и удаљеност инфраструктуре од места становања детета. Очекивано је да ће се, уколико му је игралиште за тенис ближе месту становања, дете лакше одлучити да почне да се бави тенисом. Уз то, близина игралишта за тенис олакшаће континуитет долазака на тренинг и самим тим већу могућност за постигнуће у њему.

графикон бр. 18 – колико је било удаљено најближе тениско игралиште од места становања

Добијени резултати у овом истраживању, који се налазе у табели бр. 28, из тог разлога су и очекивани. Највећи проценат испитаника, њих 45,65%, живео је на удаљености која је мања од 500 метара до најближих тениских терена. Дванаесторо испитаника (26,08%), живело је на од 500 до 1.000 метара од тениског игралишта, а њих 21,73% на удаљености од једног до два километра. Ови подаци нам говоре да је чак 95% узорка живело на удаљености мањој од 2 километра до најближег тениског терена. Само двоје тенисера и тенисерки је до најближег тениског игралишта у детињству морало да прелази од два до пет километара, а један од њих више од пет километара.

табела бр. 29 – колико је пута недељно испитаник тренирао

Колико је пута недељно испитаник одлазио на тениско игралиште	Узорак	Резултат	%
Једном	46	0	0%
2–3 пута	46	0	0%
3–5 пута	46	5	10,87%
Више од 5 пута	46	41	89,13%

Позната је чињеница да су за постигнуће у спорту међу најважнијим факторима обим и интензитет тренинга. У складу са тим, резултати у табели бр. 29 потпуно су очекивани. Сви испитаници су у току детињства одлазили на тениско игралиште више од три пута седмично, а чак 89,13% од укупног узорка, или њих 41, тренирало је више од пет пута недељно.

графикон бр. 19 – колико пута недељно је испитаник тренирао тенис

Као што је већ наведено, резултати ове варијабле били су очекивани.

табела бр. 30 – да ли се испитаник до 14. године упознао са неким активним тенисером

Да ли се испитаник до 14. године упознао са неким активним тенисером	Узорак	Резултат	%
Да	46	44	95,65%
Не	46	2	4,34%

Сваки појединац који почне да се бави одређеном спортском граном врло брзо стекне неког идола, некога ко представља његов модел за идентификацију. Најчешће су то најуспешнији појединци те спортске гране или најуспешнији спортисти у држави у којој деца почињу да се баве спортом. Успеси одређених идола представљају и одређену мотивацију да дете настави да се бави спортом и за истрајност у жељи за постигнућем у њему.

Млади тенисери веома рано почињу да путују на турнире, како у својој матичној држави тако и свуда по свету. Веома често присуствују и великим тениским турнирима на којима

учествују тениски професионалци и ту најчешће добију прилику да се упознају са неким од њих. Управо резултати у табели бр. 30 потврђују ту чињеницу. Резултати ове варијабле показују да је 95,65% од укупног узорка испитаника имало прилике да се до 14. године упозна са неким активним тенисером. Једине две испитанице које нису имале ту прилику јесу сестре Вилијамс, али позната је чињеница да њих две нису играле јуниорске турнире, нису пуно путовале, тако да нису ни имале прилику да се сретну и упознају са неким активним тенисером или тенисерком.

табела бр. 31 – да ли се испитаник до 14. године дружио са неким активним тенисером

Да ли се испитаник до 14. године дружио са неким активним тенисером	Узорак	Резултат	%
Да	46	27	58,69%
Не	46	19	41,31%

Од 44 испитаника која су имала прилику да се упознају са неким активним тенисером или тенисерком, њих 27, или 58,69%, имало је прилику и да се са њима дружи.

Осталих 19, или 41,31%, није имало прилике да се у младости дружи са активним тенисером или тенисерком.

Следећа варијабла која се односи на факторе који су непосредно утицали на бављење тенисом јесте податак када су испитаници добили свој први рекет за тенис. Резултати ове варијабле налазе се у табели бр. 32.

табела бр. 32 – са колико година је испитаник добио свој први тениски рекет

Са колико година је испитаник добио свој први тениски рекет	Узорак	Резултат	%
Мање од 3	46	4	8,69%
Од 3 до 5	46	24	52,17%
Од 5 до 7	46	10	21,73%
Више од 7	46	8	17,39%

Анализирајући резултате ове варијабле закључујемо да су испитаници углавном добијали свој властити рекет непосредно након првог тренинга тениса. Њих четворо или 8,69% добило је рекет пре треће године живота, а чак 52,17% испитаника, или њих 24, постали су власници рекета између треће и пете године. Ова чињеница је сигурно битно утицала на мотивацију испитаника да наставе да се баве тенисом, пошто је познато да је тениски рекет основни реквизит тениске игре. Десеторо тенисера и тенисерки, односно 21,73% укупног узорка, добило је свој први тениски рекет између пете и седме године, а њих осморо после седме године. У ову групу тенисера спадају углавном они који су тенисом почели да се баве после навршених седам година.

графикон бр. 20 – са колико година је испитаник добио свој први тениски рекет

У табели бр. 33 приказани су резултати последње варијабле овог простора. Резултати се односе на чињеницу када су испитаници потписали свој први спонзорски уговор.

табела бр. 33 – са колико година је испитаник потписао први спонзорски уговор

Са колико година је испитаник потписао први спонзорски уговор	Узорак	Резултат	%
Мање од 10	46	1	2,17%
Од 10 до 12	46	4	8,69%
Од 12 до 14	46	12	26,08%
Више од 14	46	29	63,04%

Као што је већ неколико пута наведено, тенис спада у групу спортова који захтевају висока финансијска улагања, како за бављење њиме тако и за постигнуће у њему. Данас је ситуација да су родитељи главни финансијери тениског развоја своје деце уз малу или чак

никакву помоћ државе. Држава данас, за разлику од ранијих времена, јако мало улаже у спорт, прошла су времена комунизма и социјализма када се плаћала минимална партиципација за чланство спортском клубу или друштву, а заузврат је држава финансирала цео тренажни процес, неретко и сва путовања и турнире спортиста.

графикон бр. 21 – са колико година је испитаник потписао први спонзорски уговор

У ситуацији каква је данас све више долази до изражаја институција спонзорства у спорту, наравно и у тенису. Уз помоћ спонзорстава потпомаже се ефикасније функционисање спорта, а самим тим омогућава се младим талентима да добију адекватне услове за тениски развој.

Интерес спортиста и спонзора је узајаман јер спонзор на тај начин скреће пажњу гледалаца спортске приредбе на себе, рекламира се, а у великом броју земаља спонзори улагањем у спорт добијају и значајне пореске олакшице.

Анализирајући резултате у табели бр. 33 примећујемо да је највећи број испитаника, њих 29 или 63,04% од укупног узорка, своје прве спонзорске уговоре потписало након 14. године. Овакав резултат је и очекиван јер тек тада спонзори са одређеном дозом сигурности

могу препознати тенисеров потенцијал, односно са високим процентом могу антиципирати да ли је улагање у тог тенисера добар пословни потез.

Број испитаника који су свој први спонзорски уговор потписали између 12. и 14. године је 12, односно 26,08% од укупног броја испитаника.

Најмањи проценат испитаника, њих 11%, било је млађе од 12 година када су спонзори препознали њихов таленат и склопили дугорочни уговор са њима.

Спонзорство у тенису је јако битна карика на путу до успеха. Годишњи финансијски издаци једног јуниора износе од пар десетина хиљада евра, па чак до пар стотина хиљада евра. Иако су родитељи тенисера углавном припадници вишег и високог друштвеног staleжа, без помоћи спонзора велика већина испитаника у овом узорку не би успела да достигне позицију број један.

Закључци: Посматрајући резултате добијене анализом фактора који су непосредно утицали на опредељење за бављење тенисом, те за високо постигнуће у њему, закључујемо да не постоји позитивна корелација између спортске традиције примарне породице и успешности у тенису. Овакав резултат потпуно је неочекиван, односно очекиван је знатно већи проценат шампиона који су одрасли у породицама у којима се гајио спортски стил живота и био заступљен позитиван спортски дух.

Са друге стране, више од половине испитаника је за свог првог тренера тениса имало неког од чланова своје уже или шире фамилије, углавном једног од родитеља. Занимљива је чињеница да јако висок проценат родитеља који су били први тениски тренери својој деци уопште нису едуковани за тај позив, а неки се чак никада нису ни бавили спортом.

Анализом резултата примећујемо позитивну корелацију између близине тениског игралишта и места становања са успешности у тенису. Највећи проценат испитаника је живео на удаљености мањој од 500 метара од најближег тениског игралишта. Као што је и било очекивано, највећи проценат тенисера и тенисерки тренирао је више од пет пута недељно.

Највећи проценат испитаника добио је свој први тениски рекет између треће и пете године, што се поклапа са њиховим тениским почецима, а највећи број тенисера и тенисерки је у свом тениском одрастању имао прилике да се упозна, али и да се дружи са неким од активних тенисера.

Када је потписивање спонзорских уговора у питању, као што је и било очекивано, највећи проценат испитаника је своје прво спонзорство реализовало након 14. године живота.

7.2. Компаративна анализа социјалних карактеристика најбоље ранжираних тенисера и тенисерки од формирања АТП и ВТА листе

У другом делу анализе резултата добијених овим истраживањем приказане су упоредне анализе узорка тенисера који су били најбоље ранжирани од формирања АТП листе и узорка најбоље ранжираних тенисерки од формирања ВТА листе. Евентуалне статистички значајне разлике, између два узорка, испитане су статистичком методом Хи-квадрат тест, а табеле са свим резултатима ове статистичке методе налазе се у прилогу овог рада.

У овом делу биће анализирани евентуалне разлике у социјалним карактеристикама мушких и женских испитаника.

7.2.1. Компаративна анализа породичних прилика најбоље ранжираних тенисера и тенисерки од формирања АТП и ВТА листе

Као и у првом делу, првих шест варијабли односи се на породичне прилике и односе у породицама у којима су испитаници живели у моменту када су се определили за тенис па до 14. године живота.

У табели бр. 34 приказани су резултати компаративне анализе броја чланова породице у којој су испитаници одрасли.

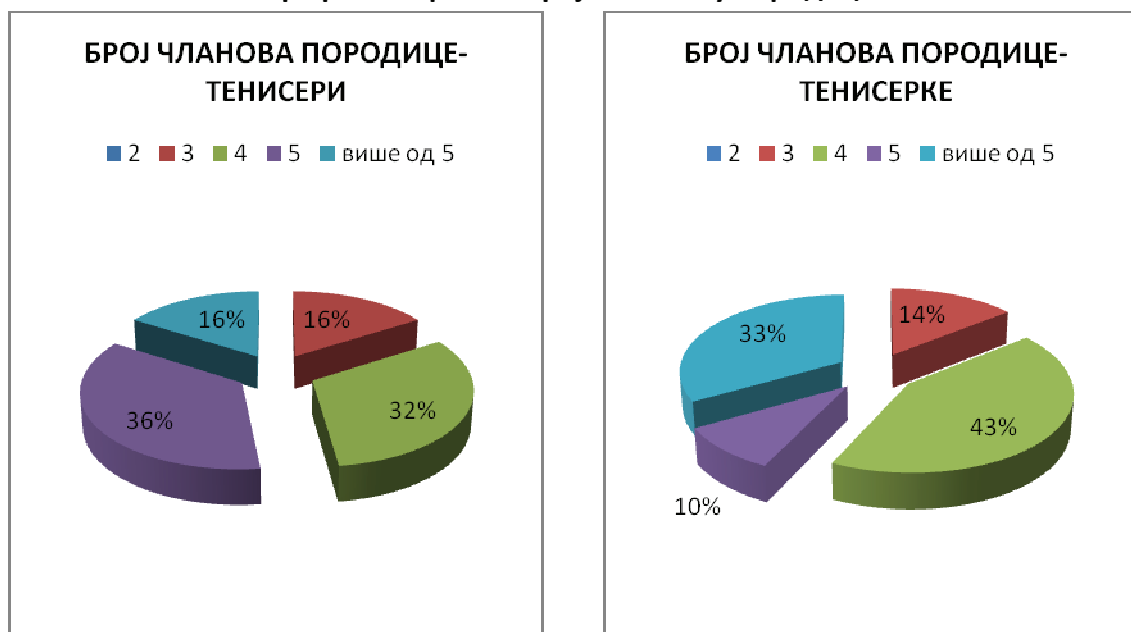
табела бр. 34 – број чланова у породици испитаника

Број чланова у породици испитаника	Тенисери	%	Тенисерке	%
2	0	0%	0	0%
3	4	16%	3	14,28%
4	8	32%	9	42,85%
5	9	36%	2	9,52%
Више од 5	4	16%	7	33,33%
Укупно	25	100%	21	100%

Резултати Хи-квадрат теста показују да не постоје статистички значајне разлике између два компарирани узорка. Све табеле са резултатима Хи-квадрат теста налазе се у прилозима овог рада. У раду ће бити приказане само оне табеле које се односе на варијабле у којима је, Хи-квадрат тестом, утврђено да постоје статистички значајне разлике.

Посматрајући резултате, једину битну разлику видимо у томе да је 36% тенисера одрасло у петочланој породици, док је само 9,52% тенисерки одрасло у породици са тим бројем чланова. Највећи број тенисерки живео је у породици са четири члана, док је највећи број тенисера одрастао управо у породици са пет чланова.

графикон бр. 22 – број чланова у породици испитаника

Резултате варијабле који се односе на то са ким је испитаник живео до своје 14. године видимо у табели бр. 35.

табела бр. 35 – са ким је испитаник живео до 14. године

Са ким је живео до 14. године	Тенисери	%	Тенисерке	%
Са оба родитеља	24	96%	18	85,71%
Само са оцем	0	0%	1	4,76%
Само са мајком	1	4%	0	0%
Са рођацима	0	0%	0	0%
Са неким другим	0	0%	2	9,52%
Укупно	25	100%	21	100%

Резултати у табели бр. 35 потврђују чињеницу да је за успех у тенису један од најважнијих фактора целовитост породице. И код ове варијабле резултати Хи-квадрат теста показују да не постоје статистички значајне разлике између мушке и женске популације, а тај податак био је и очекиван. Највећи проценат оба узорка живео је у целовитим породицама, са оба родитеља.

графикон бр. 23 – са ким је испитаник живео до 14. године

табела бр. 36 – да ли је отац испитаника био жив до његове 14. године

Да ли је отац био жив до испитаникове 14. године	Тенисери	%	Тенисерке	%
Да	24	96%	20	95,23%
Не	1	4%	1	4,76%
Укупно	25	100%	21	100%

Потврду за претходну тврдњу добијамо и анализом резултата из табеле бр. 36, где видимо да су само један тенисер и једна тенисерка изгубили оца пре 14. године живота. У

претходном поглављу наведено је да је Мартина Навратилова одрасла са мајком и очухом, тако да можемо рећи да је и она одрасла у целовитој породици. Ни код ове варијабле не постоје статистички значајне разлике између тенисера и тенисерки са врха АТП и ВТА листе.

У табели бр. 37 налазе се резултати варијабле која се односи на то да ли је мајка испитаника била жива до његове 14. године живота.

табела бр. 37 – да ли је мајка испитаника била жива до његове 14. године

Да ли је мајка била жива до испитаникове 14. године	Тенисери	%	Тенисерке	%
Да	25	100%	20	95,23%
Не	0	0%	1	4,76%
Укупно	25	100%	21	100%

Сличне резултате, као и код претходне варијабле, добијамо анализом резултата варијабле у табели бр. 37. Код ове варијабле примећујемо да је само једна тенисерка одрасла без мајке. Хи-квадрат тест показује да код компарације два узорка не наилазимо на статистички значајније разлике ни код ове варијабле.

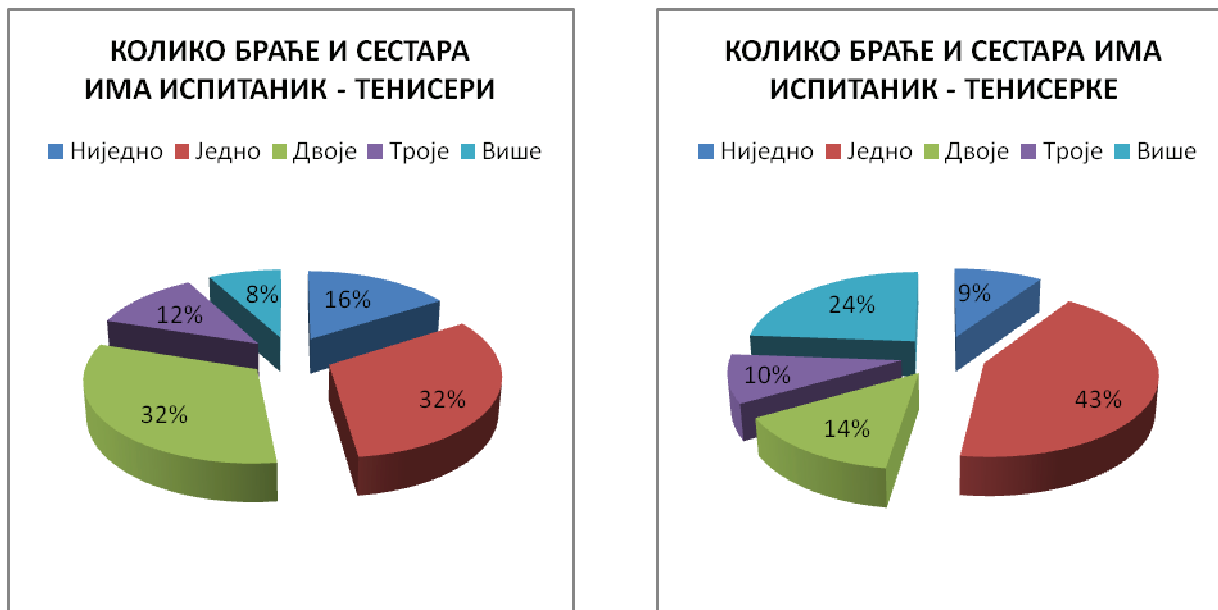
У табели бр. 38 налазе се упоредни резултати варијабле која показује колико браће и сестара имају испитаници.

табела бр. 38 – колико браће и сестара има испитаник

Колико браће и сестара има испитаник	Тенисери	%	Тенисерке	%
Ниједно	4	16%	2	9,52%
Једно	8	32%	9	42,85%
Двоје	8	32%	3	14,28%
Троје	3	12%	2	9,52%
Више	2	8%	5	23,8%
Укупно	25	100%	21	100%

Највећи проценат тенисера, њих 32%, има или једног брата или сестру или двоје браће и сестара, док тенисерке најчешће имају једног брата или сестру. Иако резултати Хи-квадрат теста показују да не постоје статистички значајне разлике између два компарираних узорка, највећу разлику уочавамо код податка да 32% тенисера, а само 14% тенисерки има двоје браће или сестара.

графикон бр. 24 – колико браће и сестара има испитаник

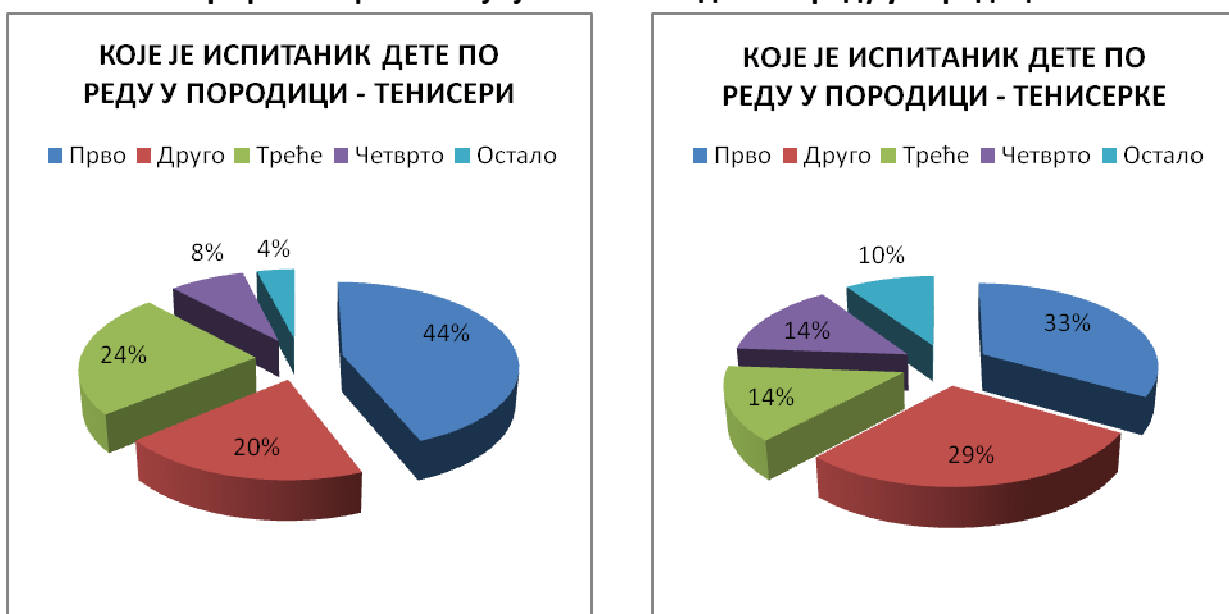
У табели бр. 39 налазе се резултати варијабле која се односи на то које је испитаник дете по реду у породици.

табела бр. 39 – које је испитаник дете по реду у породици

Које је испитаник по реду дете у породици	Тенисери	%	Тенисерке	%
Прво	11	44%	7	33,33%
Друго	5	20%	6	28,57%
Треће	6	24%	3	14,28%
Четврто	2	8%	3	14,28%
Остало	1	4%	2	9,52%
Укупно	25	100%	21	100%

Код анализе резултата у табели бр. 39 Хи-квадрат тест показује да не постоје статистички значајне разлике код тенисера и тенисерки, али је битан податак да је у оба узорка највећи проценат најбоље ранжираних тенисера и тенисерки прво дете у породици. То потврђује Адлерову теорију да најстарије дете у породици најчешће постаје веома успешно како би поставило критеријуме млађој браћи и сестрама, а све са циљем испуњења родитељских очекивања.

графикон бр. 25 – које је испитаник дете по реду у породици

Закључак: Када погледамо компаративну анализу породичних прилика код тенисера и тенисерки, резултати Хи-квадрат теста код свих варијабли показују да не постоје статистички значајне разлике код ова два узорка.

Тиме се потврђује хипотеза да је за останак и постигнуће у тенису јако важна целовитост породице, као и подршка оба родитеља на том путу.

Анализом резултата закључујемо да је и највећи проценат и тенисера и тенисерки прво дете по реду у својој породици.

7.2.2. Компаративна анализа образовног статуса родитеља најбоље ранжираних тенисера и тенисерки од формирања АТП и ВТА листе

Друга група варијабли у овој компаративној анализи односи се на **образовање родитеља** испитаника.

У табели бр. 40 налазе се резултати компаративне анализе варијабле која се односи на образовање оца испитаника.

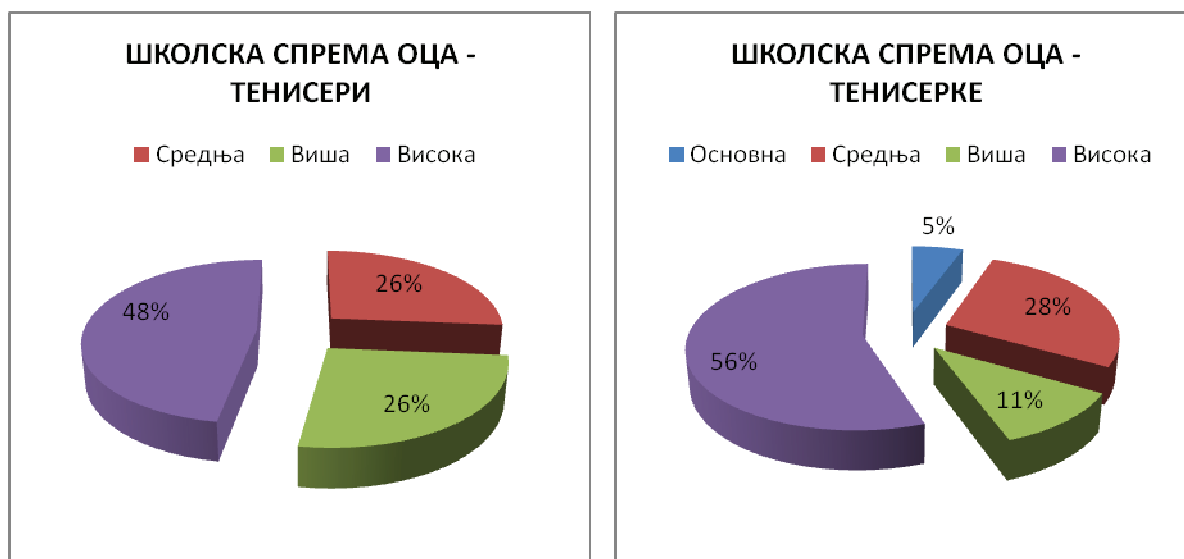
табела бр. 40 – школска спрема оца

Школска спрема оца	Тенисери	%	Тенисерке	%
Основна	0	0	1	5,55
Средња	5	26.31	5	27,77
Виша	5	26.31	2	11,1
Висока	9	47.36	10	55,55
Магистар или доктор наука	0	0	0	0
Укупно	19	100%	18	100%

Резултати Хи-квадрат теста показују да код ове варијабле не постоје статистички значајне разлике код два компарираних узорка.

Посматрајући оба узорка примећујемо одређене правилности које се односе на чињеницу да је и код тенисера и код тенисерки највећи проценат очева факултетски образован, и то код тенисера њих 47,36% и код тенисерки чак 55,55%.

графикон бр. 26 – школска спрема оца

Са средњом стручном спремом је 26,31% очева тенисера и 27,77% очева тенисерки, док је вишу школу завршило 26,31% очева тенисера и 11,1% очева тенисерки. Најмањи проценат очева је са основном школом, и то 5,55% очева тенисерки, док код тенисера нема очева са том стручном спремом.

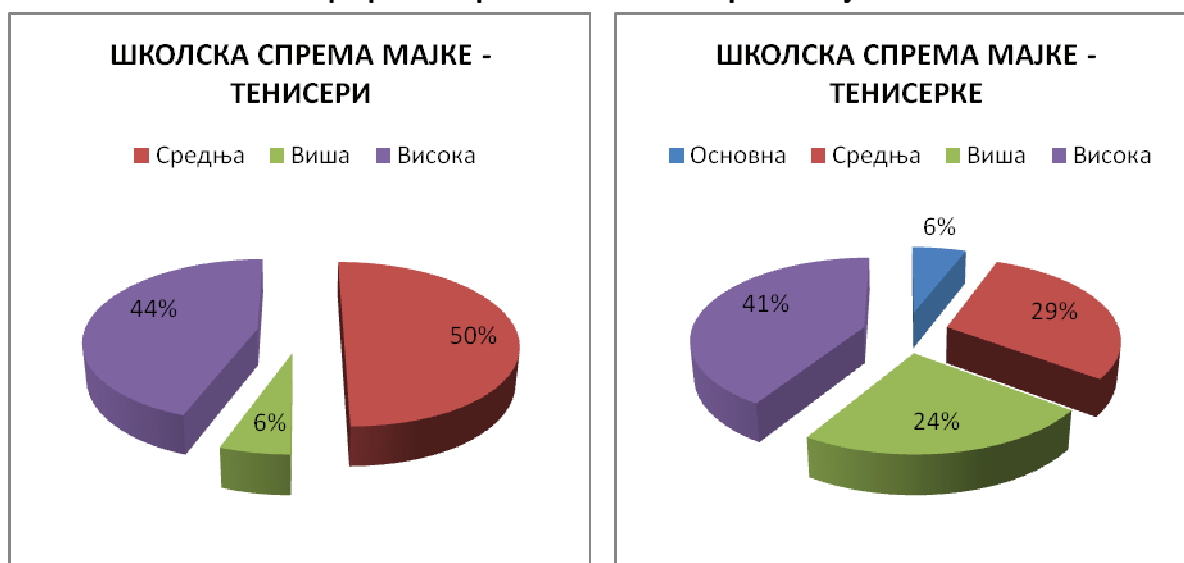
табела бр. 41 – школска спрема мајке

Школска спрема мајке	Тенисери	%	Тенисерке	%
Основна	0	0	1	5,88
Средња	9	50	5	29,41
Виша	1	5,55	4	23,52
Висока	8	44,44	7	41,17
Магистар или доктор наука	0	0	0	0
Укупно	18	100%	17	100%

Резултати Хи-квадрат теста варијабле која се односи на степен образовања мајке испитаника показују да ни код ове варијабле не постоје статистички значајне разлике између два узорка.

Резултати који се налазе у табели бр. 41 показују да је код тенисерки највећи проценат мајки са високим образовањем, њих 41,17%, док је код тенисера највише мајки завршило средњу школу, њих 50%.

графикон бр. 27 – школска спрема мајке

Знатно висок проценат мајки код узорка тенисера је и факултетски образовано, њих 44,44%, док је код оба узорка, као што је и било очекивано, најмањи проценат мајки основног образовања.

Ова варијабла показује заједничке карактеристике код два компарирана узорка.

7.2.3. Компаративна анализа занимања родитеља, финансијских и стамбених услова родитеља испитаника и њихово ангажовање у политичком животу.

Као и у претходном поглављу, трећу групу варијабли код компаративне анализе ова два узорка чине варијабле које се односе на **занимање родитеља, финансијске и стамбене**

услове, као и на материјална добра која су поседовали родитељи (старатељи) испитаника до њихове 14. године живота.

Прва анализирана варијабла овог сегмента јесте компаративна анализа занимања оца и мајке у оба узорка. Резултате видимо у табелама бр. 42 и бр. 43.

табела бр. 42 – занимање оца

Занимање оца	Тенисери	%	Тенисерке	%
Радник	3	12%	6	28,57%
Приватни предузетник	10	40%	5	23,80%
Спортски радник	6	24%	6	28,57%
Државни службеник	4	16%	4	19,04%
Здравствени радник	2	8%	0	0%
Укупно	25	100%	21	100%

Када погледамо резултате Хи-квадрат теста ове варијабле, закључујемо да нема статистички значајних разлика између два узорка. Заједничка карактеристика ове варијабле код оба узорка јесте та да су сви очеви били запослени, што је и било очекивано. Једину значајнију разлику код два узорка, када је ова варијабла у питању, видимо у чињеници да је највећи проценат приватних предузетника међу очевима тенисера, а тај број је код тенисерки двоструко мањи. Највећи проценат очева тенисерки су спортски радници.

графикон бр. 28 – занимање оца

У табели бр. 43 налазе се резултати варијабле која се односи на занимање мајке испитаника, а резултати су следећи:

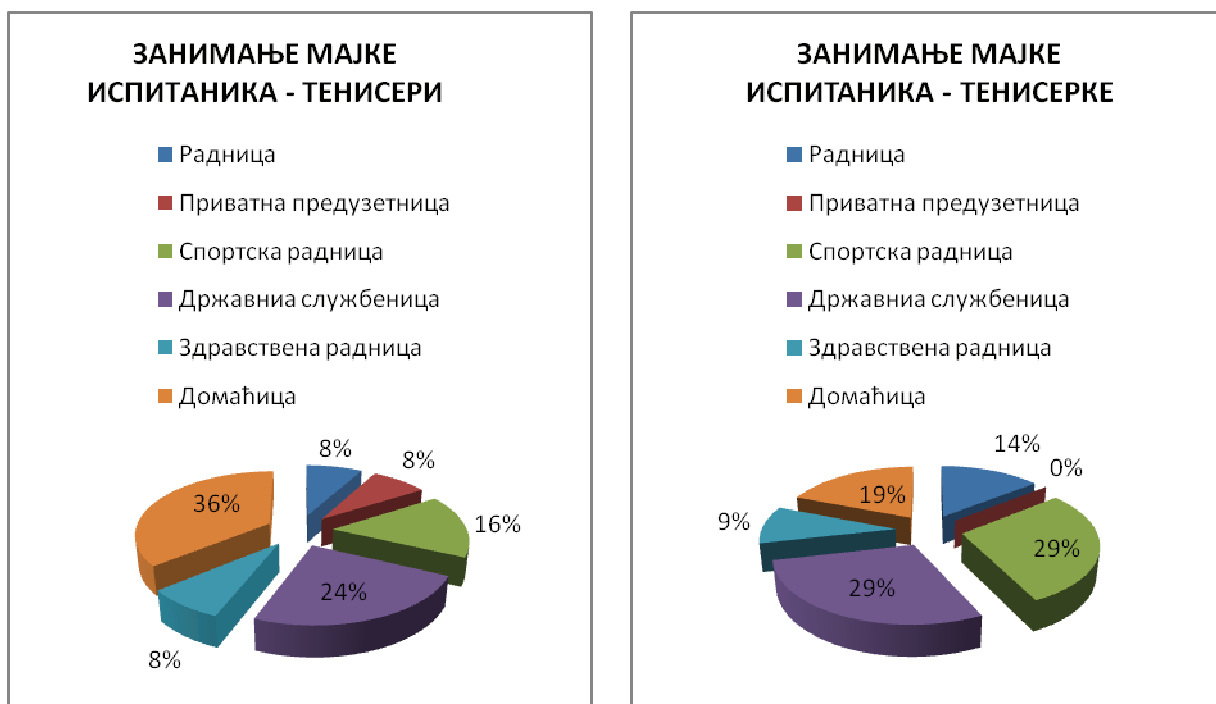
табела бр. 43 – занимање мајке

Занимање мајке	Тенисери	%	Тенисерке	%
Радница	2	8%	3	14,28%
Приватна предузетница	2	8%	0	0%
Спортска радница	4	16%	6	28,57%
Државна службеница	6	24%	6	28,57%
Здравствена радница	2	8%	2	9,52%
Домаћица	9	36%	4	19,04%
Укупно	25	100%	21	100%

Иако резултати Хи-квадрат теста показују да ни код ове варијабле не постоје статистички значајне разлике, занимљива је чињеница да су мајке тенисера у највећем проценту биле домаћице, нису биле запослене, водиле су рачуна о домаћинству и деци. Код тенисерки је другачија ситуација. Њихове мајке су најчешће државне службенице или спортске раднице.

Овакав резултат је можда и последица чињенице да је највећи проценат очева тенисера био у приватном бизнису, што је већем проценту мајки омогућило да буду незапослене.

графикон бр. 29 – занимање мајке

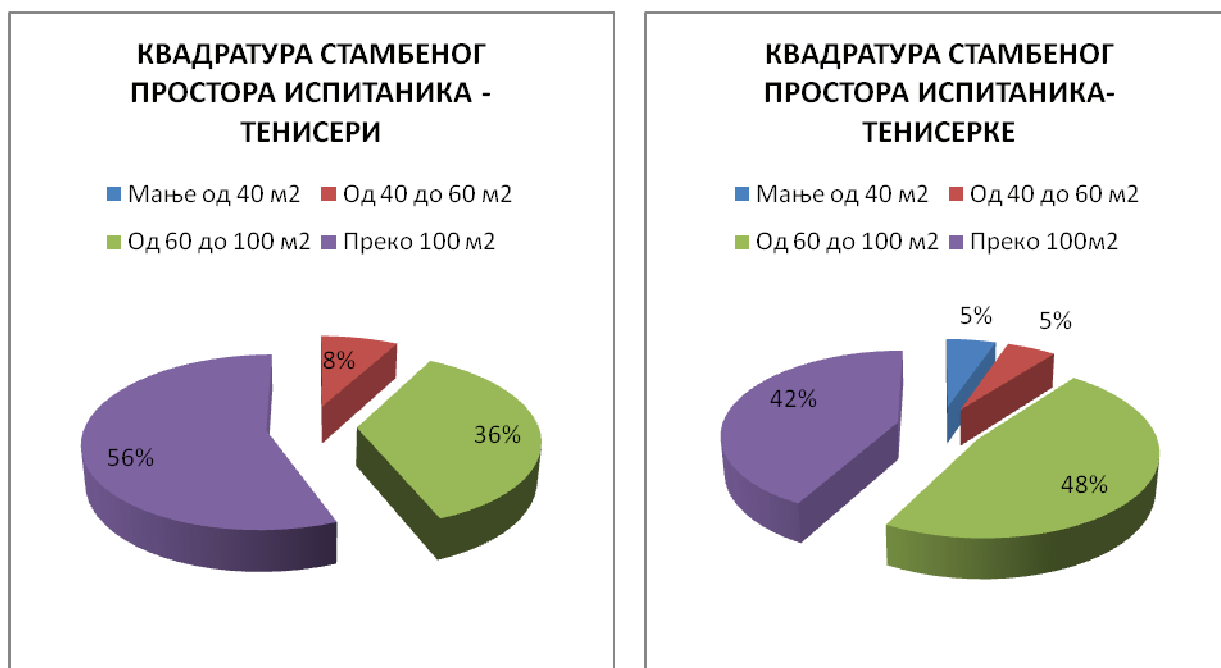
Следећа варијабла јесте квадратура стамбеног простора у којем су тенисери и тенисерке одрастали и живели до своје 14. године. Резултати ове варијабле налазе се у табели бр. 44.

табела бр. 44 – квадратура стамбеног простора

Квадратура стамбеног простора	Тенисери	%	Тенисерке	%
Мање од 40 м ²	0	0%	1	4,76%
Од 40 до 60 м ²	2	8%	1	4,76%
Од 60 до 100 м ²	9	36%	11	52,38%
Преко 100 м ²	14	56%	8	38,09%
Укупно	25	100%	21	100%

Ни код ове варијабле не наилазимо на статистички значајне разлике код два узорка. Највећи проценат и тенисера и тенисерки живео је у некретнинама чија је квадратура прелазила 60 м², а чак 56% тенисера живело је у становима и кућама већим од 100 м². Процент тенисерки које су живеле у становима квадратуре преко 100 м² мало је мањи и износи 38%.

графикон бр. 30 – квадратура стамбеног простора

Као што је у претходном поглављу наведено, чињеница да су представници оба узорка живели у становима веће квадратуре потврђује тезу да тенисери и тенисерке углавном потичу из породица које припадају средњем и високом друштвеном сталежу. Закључујемо да су и тенисери и тенисерке са врха листа углавном живели у некретнинама квадратуре која је већа од просека.

Потврду за то налазимо и у компаративној анализи резултата из табеле бр. 45, где видимо да су само један тенисер и једна тенисерка током одрастања живели у некретнинама које нису биле у власништву њихових родитеља.

табела бр. 45 – да ли је стан био у власништву родитеља

Да ли је стан био у власништву родитеља	Тенисери	%	Тенисерке	%
Да	23	92%	20	95,23%
Не	2	8%	1	4,76%
Укупно	25	100%	21	100%

И код ове варијабле резултати Хи-квадрат теста показују да не постоје статистички значајне разлике између два компарирана узорка. Највећи проценат и тенисера и тенисерки, као што је и било очекивано, живео је у становима који су били у власништву њихових родитеља.

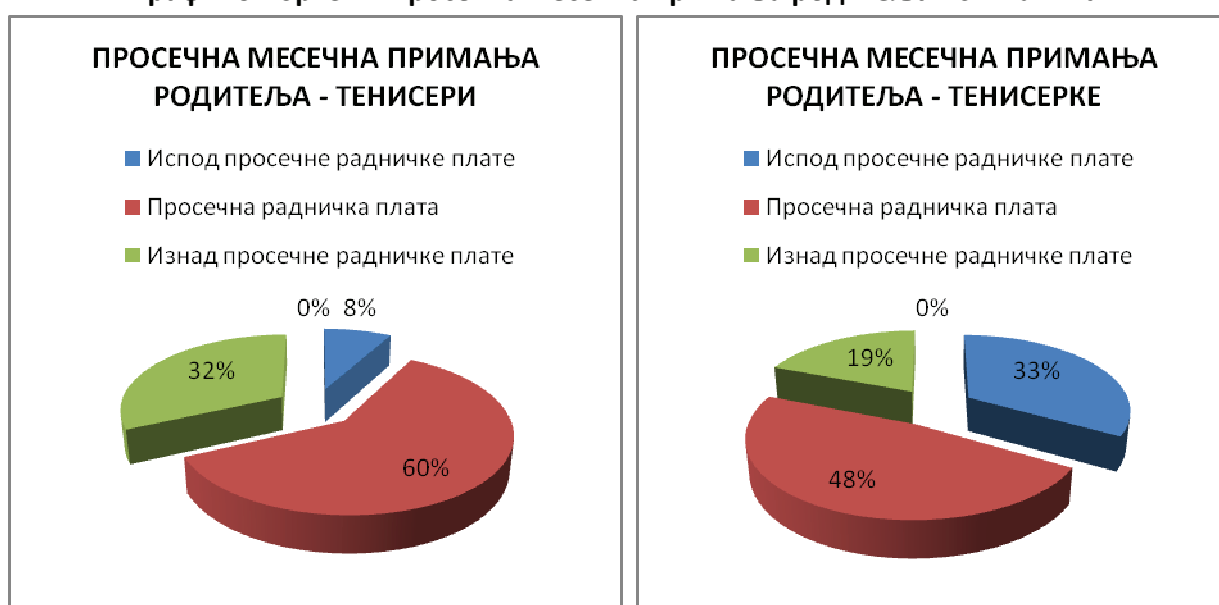
У табели бр. 46 налазе се подаци везани за компаративну анализу просечних месечних примања родитеља тенисера и тенисерки.

табела бр. 46 – просечна месечна примања родитеља испитаника

Просечна месечна примања родитеља	Тенисери	%	Тенисерке	%
Испод просечне радничке плате	1	8%	3	14,28%
Просечна радничка плата	16	60%	14	66,66%
Изнад просечне радничке плате	8	32%	4	19,04%
Укупно	25	100%	21	100%

Иако резултати Хи-квадрат теста показују да не постоје статистички значајне разлике између два узорка код ове варијабле, квалитативном анализом закључујемо да постоје одређене разлике код испитаника чији су родитељи имали месечна примања која су изнад просечне радничке плате. Већи проценат родитеља тенисера припада високом сталежу, примања су им, у већем проценту, изнад просека него код очева тенисерки. Разлоге можемо потражити анализом резултата у табели бр. 42, где се види да је већина очева тенисера била у приватном бизнису.

графикон бр. 31 – просечна месечна примања родитеља испитаника

табела бр. 47 – да ли је отац испитаника био ангажован у некој политичкој организацији

Да ли је отац испитаника био ангажован у некој политичкој организацији	Тенисери	%	Тенисерке	%
Да	0	0%	0	0%
Не	25	100%	21	100%
Укупно	25	100%	21	100%

У претходном поглављу закључили смо да нико од родитеља тенисера и тенисерки који су били на врху АТП и ВТА листе није био ангажован у некој политичкој партији. Из тог разлога су резултати у табелама бр. 47 и бр. 48 потпуно идентични, тако да не наилазимо на разлике код компаративне анализе ова два узорка.

Закључујемо да нема позитивне корелације између претпоставке да су родитељи били политички ангажовани и успешности у тенису. То је још једна заједничка карактеристика тенисера и тенисерки, односно заједничка им је чињеница да ниједан родитељ у време њихове ране младости није био члан неке политичке организације.

табела бр. 48 – да ли је мајка испитаника била ангажована у некој политичкој организацији

Да ли је мајка испитаника била ангажована у некој политичкој организацији	Тенисери	%	Тенисерке	%
Да	0	0%	0	0%
Не	25	100%	21	100%
Укупно	25	100%	21	100%

Закључци: Компаративном анализом резултата који се односе на економски статус, занимање родитеља и њихове стамбене и финансијске услове долазимо до закључка да нема релевантнијих разлика када је реч о врхунским тенисерима и тенисеркама.

Резултати Хи-квадрат теста код свих варијабли овог простора показују да не постоје статистички значајне разлике између узорка најбоље ранжираних тенисера и најбоље ранжираних тенисерки. Као што је и било очекивано, у оба узорка наилазимо на низ заједничких карактеристика и закључујемо да се и тенисери и тенисерке углавном регрутују из породица повољног и веома повољног економског статуса. Једину битну разлику

примећујемо у чињеници да су просечна месечна примања код очева тенисера чешће изнад просека него што је то случај код тенисерки. То објашњавамо чињеницом да већи проценат очева тенисера има свој приватни посао, али, са друге стране, већи проценат мајки тенисерки био је у радном односу, док су мајке тенисера у већем броју биле домаћице.

Резултати компаративне анализе показују да оба узорка имају много заједничких карактеристика и да је економски статус примарне породице веома битан фактор приликом одабира тениса као спортске гране, а нарочито за постизање врхунског резултата у њему.

7.2.4. Компаративна анализа локалитета и карактеристика пребивалишта

Четврту групу варијабли чине варијабле које се односе на **локалитете и карактеристике пребивалишта** у којима су испитаници живели до навршених 14 година живота, те варијабле које се односе на њихову **националну, верску и расну припадност**. Резултати компаративне анализе узорка тенисера и тенисерки су следећи:

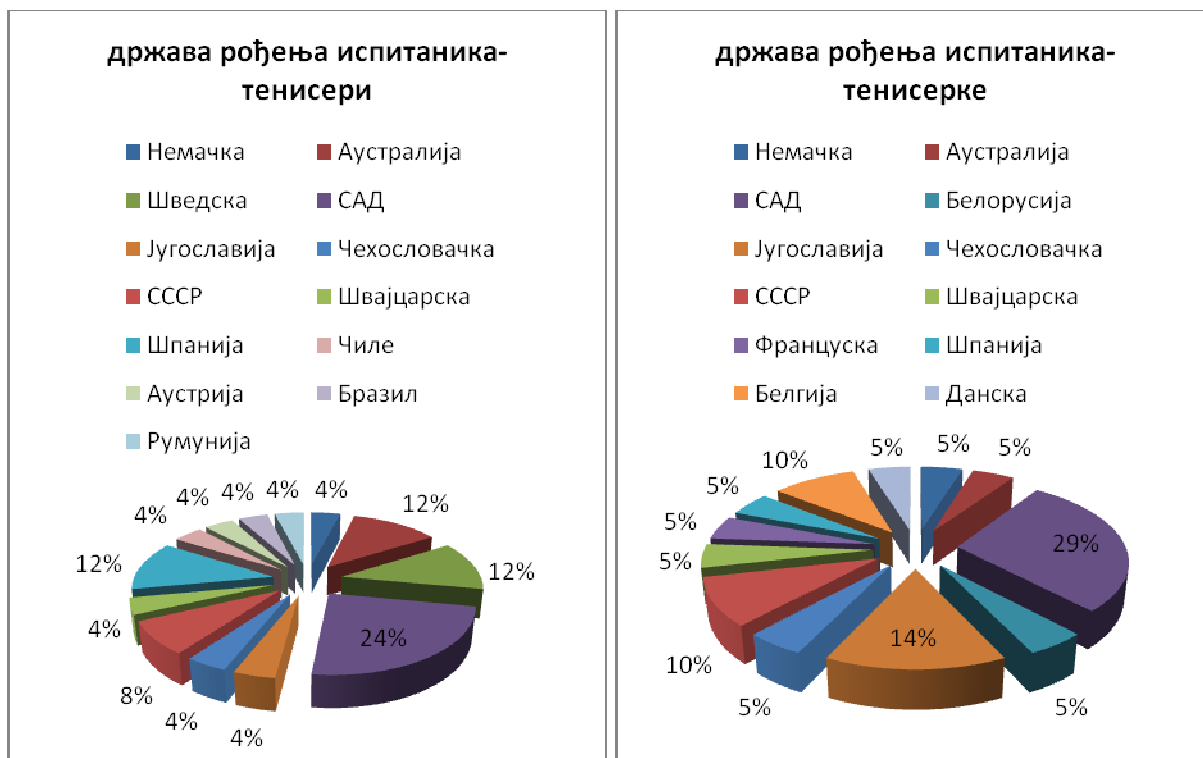
табела бр. 49 – држава рођења испитаника

Држава рођења	Тенисери	%	Тенисерке	%
Немачка	1	4%	1	4,76%
Аустралија	3	12%	1	4,76%
Шведска	3	12%	0	0%
САД	6	24%	6	28,57%
Белорусија	0	0%	1	4,76%
Југославија	1	4%	3	14,28%
Чехословачка	1	4%	1	4,76%
СССР	2	8%	2	9,52%
Швајцарска	1	4%	1	4,76%
Француска	0	0%	1	4,76%
Шпанија	3	12%	1	4,76%
Белгија	0	0%	2	9,52%
Данска	0	0%	1	4,76%
Чиле	1	4%	0	0%
Аустрија	1	4%	0	0%
Бразил	1	4%	0	0%
Румунија	1	4%	0	0%
Укупно	25	100%	21	100%

У табели бр. 49 налазе се резултати варијабле која се односи на државу у којој су тенисери и тенисерке рођени. Код ове варијабле Хи-квадрат тест показује да не постоје статистички значајне разлике између два испитивана узорка. Без обзира на то, примећујемо

да су у Шведској рођена три тенисера која су била на врху АТП листе, док ниједна тенисерка није рођена у тој земљи. Са друге стране, две најбоље рангиране тенисерке рођене су у Белгији, док се на територији те земље није родио ниједан тенисер који је био „број један“.

графикон бр. 32 – држава рођења испитаника

табела бр. 50 – да ли је испитаник напустио своју матичну државу због тениса до 14. године

Да ли је испитаник напустио матичну државу због тениса до 14. год.	Тенисери	%	Тенисерке	%
Да	1	4%	5	23,8%
Не	24	96%	16	76,19%
Укупно	25	100%	21	100%

Посматрајући резултате у табели бр. 50 примећујемо да је већи проценат тенисерки напустио своју матичну државу због тениса до 14. године живота него што је то случај са тенисерима. Међутим, резултати Хи-квадрат теста показују да ни код ове варијабле не постоје статистички значајне разлике код два узорка.

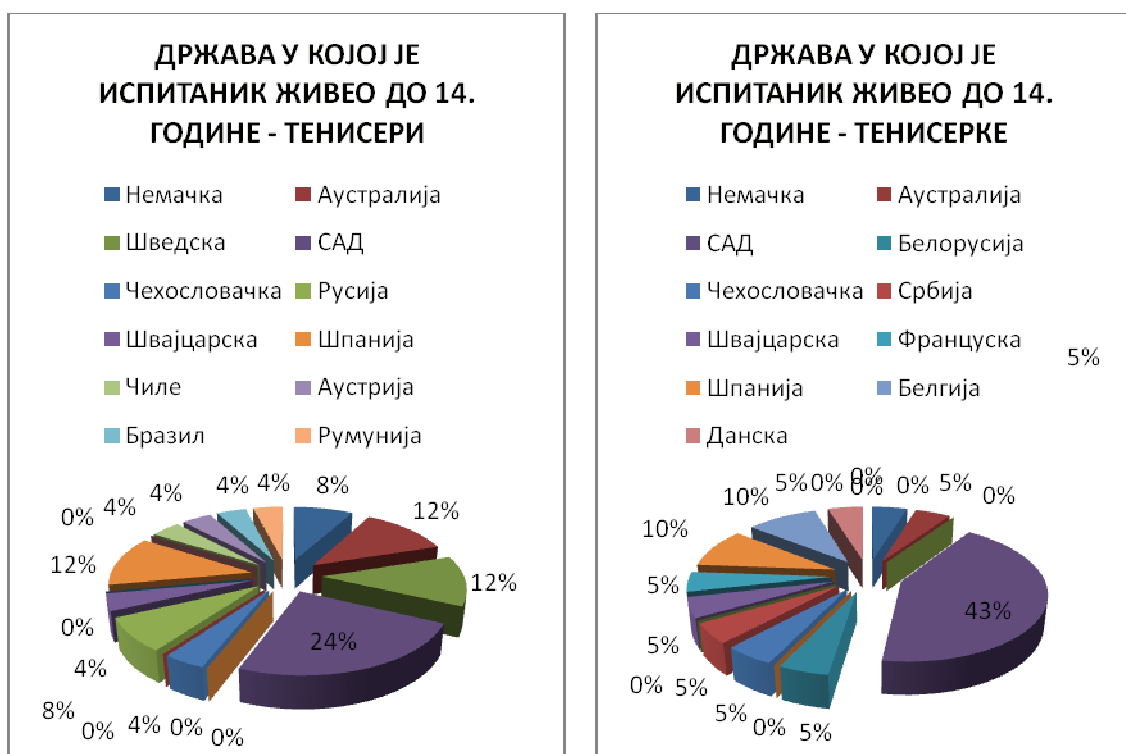
Тенисерке које су напустиле своју матичну државу јесу углавном играчице које су рођене у источном делу Европе, где нису имале адекватне услове за тениски развој, тако да су најчешће одлазиле у САД. Једини тенисер који је напустио своју земљу зарад тениског напретка јесте Новак Ђоковић.

табела бр. 51 – држава у којој је испитаник живео до 14. године

Држава у којој је испитаник живео до 14. године	Тенисери	%	Тенисерке	%
Немачка	2	8%	1	4,76%
Аустралија	3	12%	1	4,76%
Шведска	3	12%	0	0%
САД	6	24%	9	42,85%
Белорусија	0	0%	1	4,76%
Југославија	0	0%	0	0%
Чехословачка	1	4%	1	4,76%
Србија	0	0%	1	4,76%
Русија	2	8%	0	0%
Швајцарска	1	4%	1	4,76%
Француска	0	0%	1	4,76%
Шпанија	3	12%	2	9,52%
Белгија	0	0%	2	9,52%
Данска	0	0%	1	4,76%
Чиле	1	4%	0	0%
Аустрија	1	4%	0	0%
Бразил	1	4%	0	0%
Румунија	1	4%	0	0%
Укупно	25	100%	21	100%

Као и код резултата у табели бр. 49, резултати Хи-квадрат теста који се односе на државу у којој је испитаник живео до 14. године показују да не постоје значајне разлике код два узорка. Једина разлика је у томе да је након миграције три тенисерке у САД, и тренирање у Академији Ника Болитијерија, порастао проценат тенисерки у односу на тенисере који су живели у тој земљи до своје 14. године.

графикон бр. 33 – држава у којој је испитаник живео до 14. године

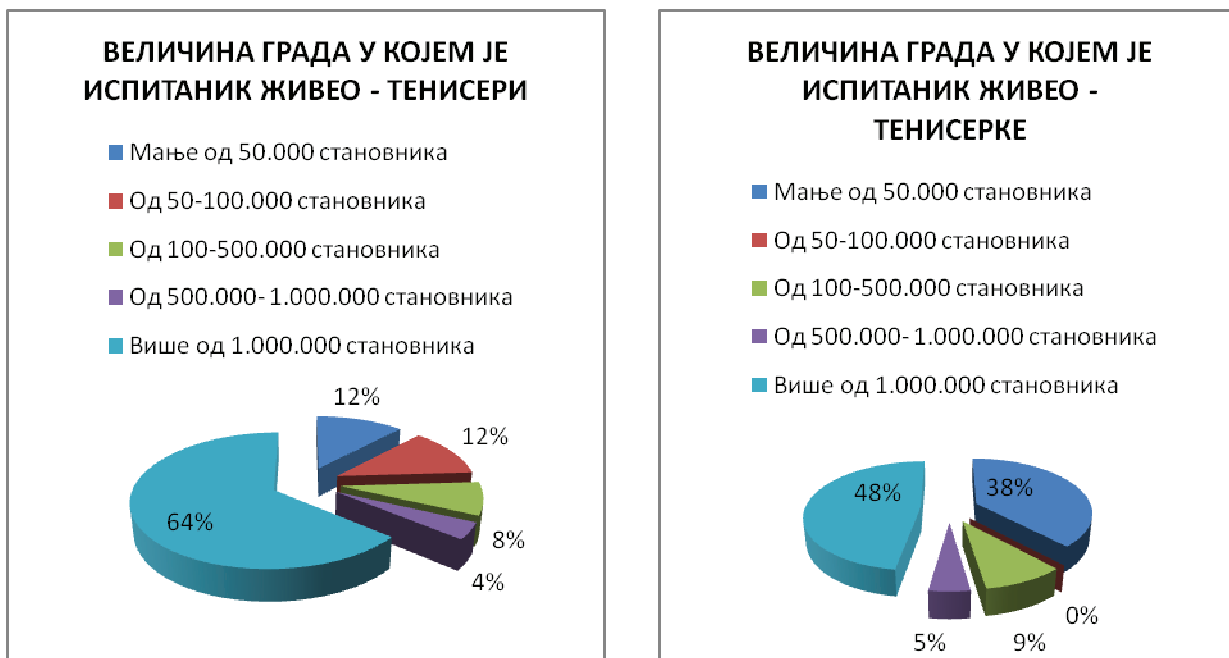
табела бр. 52 – величина града у којем је испитаник живео

Величина града у којем је испитаник живео	Тенисери	%	Тенисерке	%
Мање од 50.000 становника	3	12%	8	38,09%
Од 50.000 до 100.000 становника	3	12%	0	0%
Од 100.000 до 500.000 становника	2	8%	2	9,52%
Од 500.000 до 1.000.000 становника	1	4%	1	4,76%
Више од 1.000.000 становника	16	64%	10	47,61%
Укупно	25	100%	21	100%

Као и код укупног узорка, а то је и очекивано, највећи проценат и тенисера и тенисерки живео је у градовима који су имали више од милион становника. Тај проценат је код тенисера незнатно већи и износи 64%, док код тенисерки износи 47,61%. Знатно велики проценат тенисерки одрастао је у градовима до 50.000 становника, чак 38%, док је само 12% тенисера живело у тако малим градовима.

Без обзира на ове разлике у процентима, резултати Хи-квадрат теста показују да ни код ове варијабле не постоје статистички значајне разлике између два компарираних узорка.

графикон бр. 34 – величина града у којем је испитаник живео

табела бр. 53 – политички систем у држави у којој је испитаник живео

Политички систем у држави у којој је живео испитаник	Тенисери	%	Тенисерке	%
Демократски	20	80%	16	76,19%
Либерални	0	0%	0	0%
Тоталитарни	4	16%	3	14,28%
Земља у транзицији	1	4%	2	9,52%
Укупно	25	100%	21	100%

И код резултата варијабле у табели бр. 53, а који се односе на политички систем заступљен у држави у којој је испитаник одрастао, Хи-квадрат тест показује да не постоје разлике код два узорка. Као и код укупног узорка, највећи проценат тенисера и тенисерки одрастао је и тениски се развијао у државама са демократским политичким системом. Овај резултат је, како је и наведено у претходном поглављу, био очекиван.

графикон бр. 35 – политички систем у држави у којој је испитаник живео

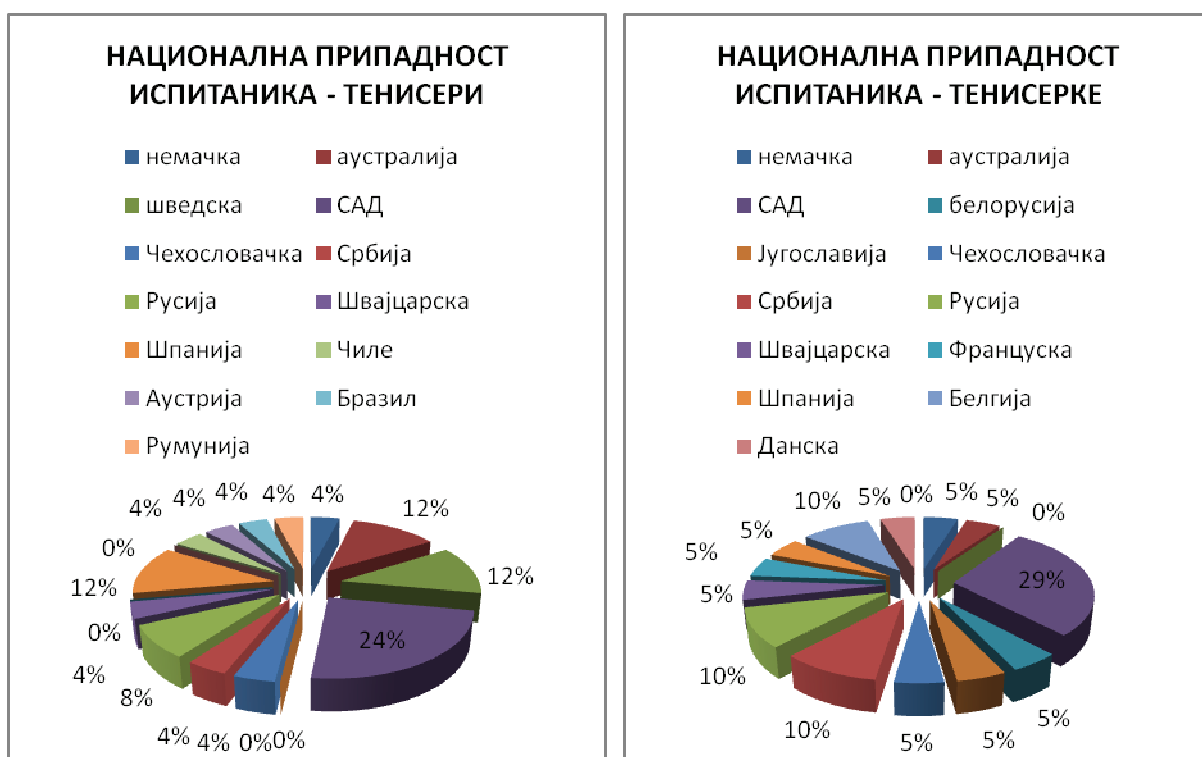
табела бр. 54 – национална припадност испитаника

Национална припадност	Тенисери	%	Тенисерке	%
Немачка	1	4%	1	4,76%
Аустралија	3	12%	1	4,76%
Шведска	3	12%	0	0%
САД	6	24%	6	28,57%
Белорусија	0	0%	1	4,76%
Југославија	0	0%	1	4,76%
Чехословачка	1	4%	1	4,76%
Србија	1	4%	2	9,52%
Русија	2	8%	2	9,52%
Швајцарска	1	4%	1	4,76%
Француска	0	0%	1	4,76%
Шпанија	3	12%	1	4,76%
Белгија	0	0%	2	9,52%
Данска	0	0%	1	4,76%
Чиле	1	4%	0	0%
Аустрија	1	4%	0	0%
Бразил	1	4%	0	0%
Румунија	1	4%	0	0%
Укупно	25	100%	21	100%

Када је реч о резултатима варијабле која показује националну припадност испитаника, као и код варијабле која се односи на државу рођења испитаника, не постоје статистички

значајне разлике између два узорка. Разлика коју уочавамо односи се само на тенисере и тенисерке који долазе из Шведске. Односно упечатљиво је то да из Шведске имамо три тенисера са врха АТП листе, а немамо ниједну Швеђанку која је била „број један“. Можда разлоге за то можемо тражити у чињеници да је након великог успеха Бјорна Борга већи број дечака у Шведској почео да игра тенис, тако да су се из велике масе младих мушких тенисера селектирала и будућа два шампиона која долазе из ове земље.

графикон бр. 36 – национална припадност испитаника

табела бр. 55 – испитаникова вероисповест

Испитаникова вероисповест	Тенисери	%	Тенисерке	%
Православна	4	16%	4	19,04
Католичка	18	72%	13	61,9%
Муслиманска	1	4%	1	4,76%
Будизам	1	4%	0	0%
Екуменска	1	4%	0	0%
Абориџини	0	0%	1	4,76%
Јеховини сведоци	0	0%	2	9,52%
Укупно	25	100%	21	100%

Процентуални распоред вероисповести испитаника код компаративне анализе сличан је као и код укупног узорка. Највећи проценат и мушких и женских испитаника су хришћани, односно највећи проценат испитаника припада католичкој вероисповести. Једина релевантнија чињеница је да код тенисерки имамо две представнице које припадају Јеховиним сведоцима, док код тенисера припаднике ове верске заједнице немамо.

Без обзира на то, резултати Хи-квадрат теста потврђују да не постоје статистички значајне разлике између узорка тенисера и узорка тенисерки.

графикон бр. 37 – испитаникова вероисповест

табела бр. 56 – расна припадност испитаника

Расна припадност	Тенисери	%	Тенисерке	%
Бела	25	100%	18	85,71%
Црна	0	0%	3	14,28%
Укупно	25	100%	21	100%

Сви тенисери који су у неком моменту били на врху АТП листе припадници су беле расе, док једина три представника црне расе налазимо код тенисерки. Као што је раније

наведено, те три тенисерке су сестре Венус и Серена Вилијамс, те Аустралијанка Ивон Гулагонг. Представнике других раса у овом истраживању нема.

Закључак: Код компаративне анализе резултата из четврте групе варијабли, коју чине варијабле које се односе на локалитете и карактеристике пребивалишта у којима су испитаници живели до навршених 14 година живота, те варијабле које се односе на њихову националну, верску и расну припадност, долазимо до сличних закључака као и у случају целог узорка. Резултати Хи-квадрат теста показују да не постоје статистички значајне разлике ни код једне варијабле овог простора када се компарира узорак најбоље ранжираних тенисера и узорак најбоље ранжираних тенисерки.

Главни закључак је да највећи проценат и тенисера и тенисерки долази из економски развијених земаља, али већи проценат тенисерки је зарад адекватног тениског развоја напустио своју матичну државу. То су углавном тенисерке из слабије развијених земаља источне Европе, које су најчешће емигрирале у САД и тренирају на Академији Ника Болитијерија.

Највећи проценат испитаника код оба узорка одрастао је и развијао се у земљама у којима је био заступљен демократски политички систем, а подједнак је и проценат испитаника оба узорка одраслих у тоталитарним политичким режимима.

Као што је и очекивано, вишемилионски градови, са свом потребном инфраструктуром и великим бројем мултидисциплинарних стручњака, били су најпогоднији за адекватан развој младих тенисера и тенисерки, тако да и овде наилазимо на правилности код оба узорка. Процентуално, највећи број испитаника одрастао је управо у градовима са више од милион становника.

Међу свим испитаницима, код оба узорка, највише је припадника хришћанске вероисповести, а код узорка тенисера сви су припадници беле расе. Код узорка тенисерки налазимо и две припаднице Јеховиних сведока, док се сви припадници црне расе који су били на врху листе налазе међу тенисеркама.

7.2.5. Компаративна анализа фактора који су непосредно утицали на бављење тенисом најбоље ранжираних тенисера и тенисерки од формирања АТП и ВТА листе

Коначно, у петој групи варијабли налазе се променљиве које се односе на факторе непосредно везане за опредељење испитаника да се баве тенисом. Следе резултати компаративне анализе.

У табелама бр. 57 и бр. 58 налазе се резултати компаративне анализе варијабле да ли су отац или мајка испитаника бивши спортисти. Посматрајући резултате добијене Хи-квадрат тестом долазимо до закључка да не постоје статистички значајне разлике код ова два узорка. Такође, примећујемо да се код узорка тенисерки чешће јавља ситуација да су или отац или мајка били спортисти. Код тенисерки су 52,38% очева бивши спортисти, док је тај проценат код тенисера знатно мањи и износи 32%.

табела бр. 57 – да ли је отац испитаника био спортиста

Да ли је отац испитаника био спортиста	Тенисери	%	Тенисерке	%
Да	8	32%	11	52,38%
Не	17	68%	10	47,61%
Укупно	25	100%	21	100%

Сличну ситуацију налазимо и у табели бр. 58, где, иако резултати Хи-квадрат теста показују да не постоје статистички значајне разлике, видимо да је доста висок проценат мајки тенисерки, чак 57,14%, био активан у неком спорту, док је тај резултат код мајки тенисера само 28%.

табела бр. 58 – да ли је мајка испитаника била спортисткиња

Да ли је мајка испитаника била спортисткиња	Тенисери	%	Тенисерке	%
Да	7	28%	12	57,14%
Не	18	72%	9	42,85%
Укупно	25	100%	21	100%

Најбољи показатељ укључености родитеља у спорт код свих тенисера и тенисерки са врха АТП и ВТА листе можемо видети анализом резултата у табели бр. 59. Иако и овде резултати Хи-квадрат теста показују да не постоје статистички значајне разлике код узорка тенисера и узорка тенисерки, видимо да постоје процентуално приметније разлике код ова два узорка. Код тенисерки највећи проценат укључености у спорт срећемо код оба родитеља, чак 47,61%, док је код тенисера потпуно супротна ситуација. Највећем проценту тенисера, случај код 60%, ниједан родитељ није био спортиста.

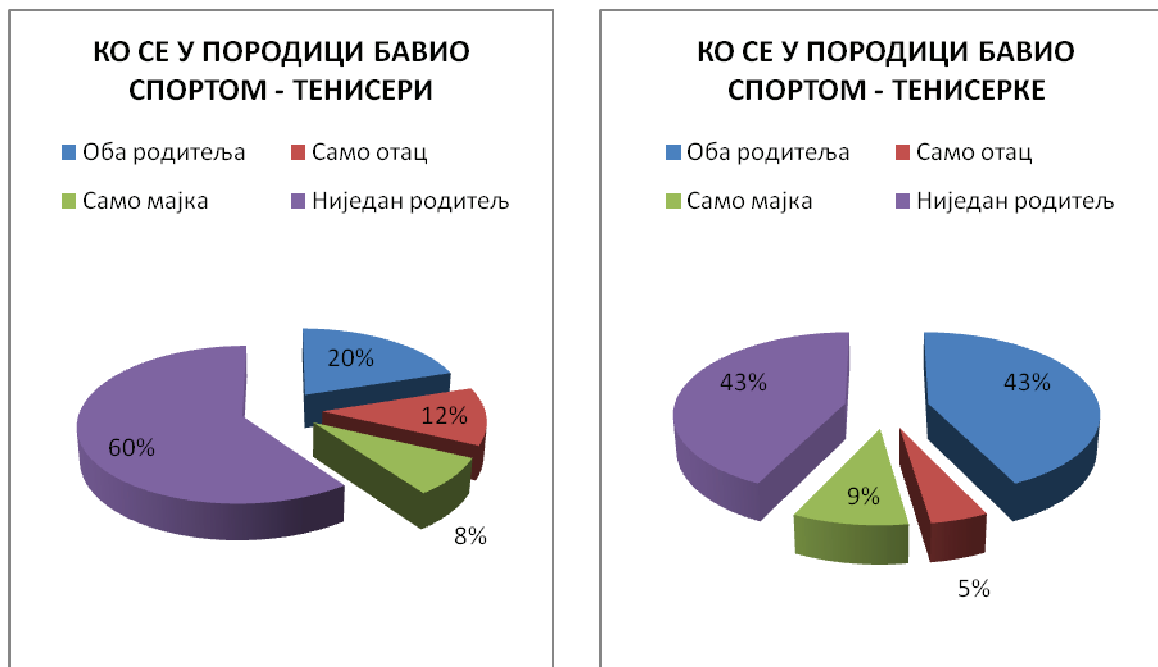
табела бр. 59 – ко се у породици бавио спортом

Ко се у породици бавио спортом	Тенисери	%	Тенисерке	%
Оба родитеља	5	20%	9	42,85%
Само отац	3	12%	1	4,76%
Само мајка	2	8%	2	9,52%
Ниједан родитељ	15	60%	9	42,85%
Укупно	25	100%	21	100%

Резултати ове варијабле потпуно су неочекивани када је реч о узорку тенисера. Као што је наведено у анализи ове варијабле код укупног узорка, очекивано је да су врхунски

спортисти углавном одрасли у породицама у којима се гајио спортски дух и у породицама са позитивном спортском генетиком.

графикон бр. 38 – ко се у породици бавио спортом

табела бр. 60 – да ли је неко од чланова уже или шире фамилије био испитаников први тренер

Да ли је неко од чланова фамилије био испитаников први тренер тениса	Тенисери	%	Тенисерке	%
Да	11	44%	14	66,66%
Не	14	56%	7	33,33%
Укупно	25	100%	21	100%

У табели бр. 60 налазе се резултати варијабле која нам показује да ли је неко од чланова уже или шире фамилије испитаников први тениски тренер. Код ове варијабле уочавамо разлике код узорка тенисера и узорка тенисерки, мада резултати Хи-квадрат теста не показују да постоје статистички значајне разлике код два компарирана узорка. Код

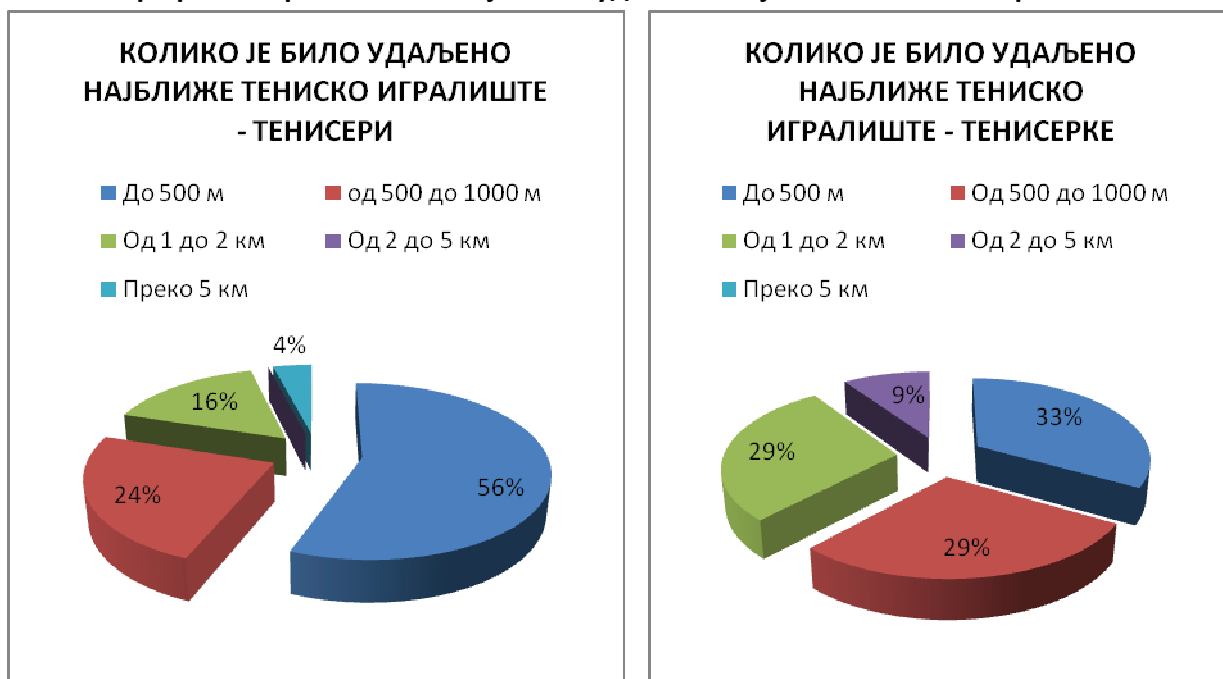
тенисерки које су биле на врху своје листе знатно је већи проценат оних које су за првог тренера тениса имале неког од чланова уже или шире фамилије него што је то случај са тенисерима.

табела бр. 61 – колико је било удаљено најближе тениско игралиште

Колико је било удаљено најближе тениско игралиште	Тенисери	%	Тенисерке	%
До 500 м	14	56%	7	33,33%
Од 500 до 1.000 м	6	24%	6	28,57%
Од 1 до 2 км	4	16%	6	28,57%
Од 2 до 5 км	0	0%	2	9,52%
Преко 5 км	1	4%	0	0%
Укупно	25	100%	21	100%

Анализом резултата у табели бр. 61 закључујемо да је, као што је и било очекивано, највећи проценат и тенисера и тенисерки одрастао у становима који су били удаљени до 500 м од најближег тениског игралишта. То потврђују и резултати Хи-квадрат теста, који показују да између узорка тенисера и узорка тенисерки, када се ради о овој варијабли, не постоје статистички значајне разлике. Неки од испитаника почели су да се баве тенисом баш зато што им је игралиште било тако близу, док је, са друге стране, један број родитеља с намером куповао некретнине у близини тениског игралишта или чак некретнине које су у дворишту имале могућност за његову изград

графикон бр. 39 – колико је било удаљено најближе тениско игралиште

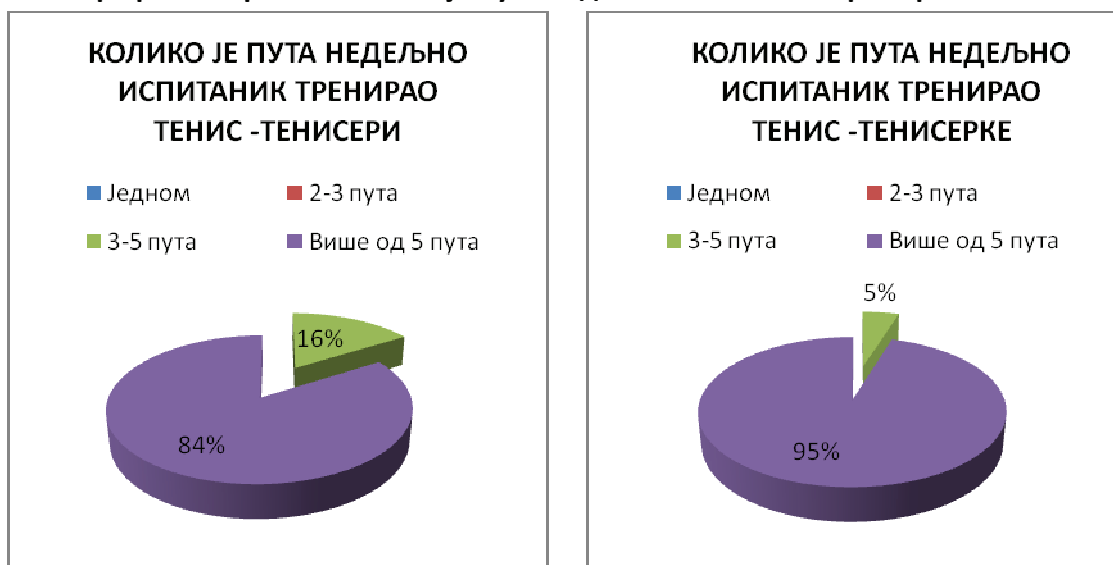

табела бр. 62 – колико је пута недељно испитаник тренирао тенис

Колико је пута недељно испитаник тренирао тенис	Тенисери	%	Тенисерке	%
Једном	0	0%	0	0%
2–3 пута	0	0%	0	0%
3–5 пута	4	16%	1	4,76%
Више од 5 пута	21	84%	20	95,23%
Укупно	25	100%	21	100%

Ни код резултата у табели бр. 62 Хи-квадрат тест не показује да постоје статистички значајне разлике код два узорка. Највећи проценат и тенисера и тенисерки тренирао је више од пет пута недељно, а тај резултат је и био очекиван јер, како је већ наведено у претходном поглављу, за постигнуће у свакој спортској грани, па самим тим и у тенису, потребан је велики обим и интензитет рада.

графикон бр. 40 – колико је пута недељно испитаник тренирао тенис

табела бр. 63 – да ли се испитаник упознао са неким активним тенисером до 14. године

Да ли се испитаник до 14. године упознао са неким активним тенисером	Тенисери	%	Тенисерке	%
Да	25	100%	19	90,48%
Не	0	0%	2	9,52%
Укупно	25	100%	21	100%

Код варијабле у табели бр. 63 не примећујемо разлике у резултатима код узорка тенисера и тенисерки, а то потврђују и резултати Хи-квадрат теста. Сви испитаници, осим сестара Вилијамс, имали су прилике да се до своје 14. године упознају са неким активним тенисером или тенисерком.

табела бр. 64 – да ли се испитаник до 14. године дружио са неким активним тенисером

Да ли се испитаник до 14. год дружио са неким активним тенисером	Тенисери	%	Тенисерке	%
Да	14	56%	13	61,9%
Не	11	44%	8	38,09%
Укупно	25	100%	21	100%

Као и код претходне варијабле, скоро идентичан проценат тенисера и тенисерки који су били на врху АТП и ВТА листе имало је до 14. године прилику да се дружи са неким активним тенисером. Овај резултат је и очекиван, с обзиром на то да професионални тенисери често дају прилику младим талентованим јуниорима да тренирају и проводе одређено време са њима. И код ове варијабле не постоје статистички значајне разлике између два узорка.

табела бр. 65 – са колико година је испитаник добио свој први тениски рекет

Са колико година је испитаник добио свој први тениски рекет	Тенисери	%	Тенисерке	%
Мање од 3	2	8%	2	9,52%
Од 3 до 5	10	40%	14	66,66%
Од 5 до 7	6	24%	4	19,04%
Више од 7	7	28%	1	4,76%
Укупно	25	100%	21	100%

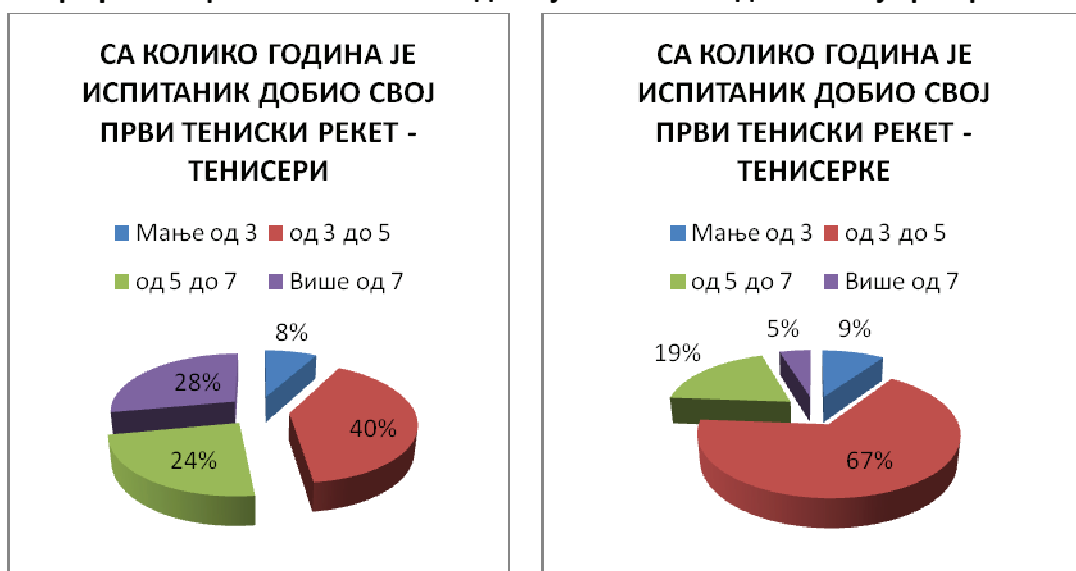
У табели бр. 65 приказани су резултати варијабле са колико година је испитаник добио свој први тениски рекет. Једину значајнију разлику код два узорка можемо видети код

резултата по коме се види да је већи проценат тенисерки, њих 66,66%, свој први рекет добио између треће и пете године, док је тај проценат код тенисера 40%.

Ово можемо објаснити чињеницом да су тенисерке раније почеле да се баве тенисом, па су самим тим и раније добијале своје прве реквизите за овај спорт. То потврђује и податак да је знатно већи проценат тенисера, њих 28%, свој први рекет добио после седме године, док је тај проценат тенисерки само 4,76%.

Резултати Хи-квадрат теста, када је ова варијабла у питању, показују да не постоје статистички значајне разлике код ова два узорка.

графикон бр. 41 – са колико година је испитаник добио свој први рекет

табела бр. 66 – са колико година је испитаник потписао свој први спонзорски уговор

Са колико година је испитаник потписао свој први спонзорски уговор	Тенисери	%	Тенисерке	%
Мање од 10	0	0%	1	4,76%
Од 10 до 12	1	4%	3	14,28%
Од 12 до 14	3	12%	9	42,85%
Више од 14	21	84%	8	38,09%
Укупно	25	100%	21	100%

Највеће разлике код два узорка видимо анализирајући резултате у табели бр. 66. Варијабла која показује када су испитаници потписали свој први спонзорски уговор нам показује да је највећи проценат тенисерки то урадио пре 14. године, док је највећи број тенисера свој први спонзорски уговор потписао после 14. године. Ову тврдњу нам потврђују и резултати Хи-квадрат теста, који нам показују да код ове варијабле постоје статистички значајне разлике код два компарирана узорка.

Резултат Хи-квадрат теста ове варијабле налази се у табели бр. 67.

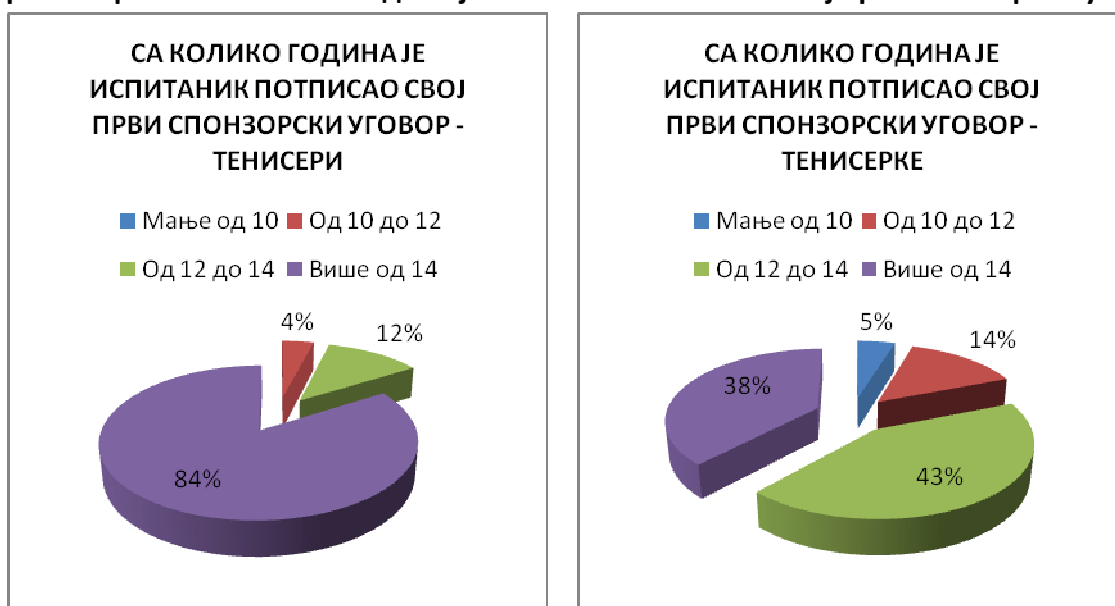
табела бр. 67 – када је испитаник потписао свој први спонзорски уговор, тенисери – тенисерке

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	10.560(a)	3	.014
Likelihood Ratio	11.264	3	.010
Linear-by-Linear Association	8.697	1	.003
N of Valid Cases	46		

a 4 cells (50.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .46.

Резултати испитивања учесталости испитаника показују да постоје високо статистички значајне разлике између тенисера и тенисерки ($\chi^2 = 10,560$; $df = 3$; $p < 0,05$) које настају као последица већег броја потписаних спонзорских уговора код тенисерки у узрасту од 12. до 14. године у односу на тенисере, те већег броја потписаних спонзорских уговора код тенисера после 14. године у односу на тенисерке.

графикон бр. 42 – са колико година је испитаник потписао свој први спонзорски уговор

Овај резултат је и очекиван, а објашњавамо га чињеницом да су тенисерке много раније улазиле у професионални спорт и много раније достизале свој максимум него што је то случај са тенисерима, а разлоге за то можемо пронаћи у ранијем биолошком сазревању код девојчица. Велика већина играчица је пре 18. године била у топ 10 играчица на свету, тако да је и логично да је интересовање спонзора за њих почело много раније него код тенисера.

Закључак: Посматрајући резултате добијене компаративном анализом фактора који су непосредно утицали на опредељење испитаника да се баве тенисом, као и за високо

постигнуће у њему, закључујемо да је код узорка тенисерки заступљенија позитивна корелација између спортске традиције примарне породице и успешности у тенису него што је то случај са тенисерима. Овакав резултат је потпуно неочекиван када је узорак тенисера у питању, односно очекиван је знатно већи проценат шампиона који су одрасли у породицама у којима се гајио спортски стил живота и доминирао позитивни спортски дух.

Запажамо да је код узорка тенисерки скоро 70% испитаница за свог првог тренера тениса имало неког од чланова своје уже или шире фамилије, углавном једног од родитеља, док је код тенисера тај проценат знатно мањи.

Анализом резултата примећујемо да је код оба узорка заједничка позитивна корелацију између близине тениског игралишта и места становања са успехом у тенису. Највећи проценат и тенисера и тенисерки живео је на удаљености мањој од два километра од најближег тениског игралишта. Као што је и очекивано, највећи проценат тенисера и тенисерки одлазио на игралиште више од пет пута недељно.

Знатно већи проценат тенисерки свој први тениски рекет добио је између треће и пете године него што је то случај код тенисера, а то се поклапа са тим што су раније почеле да се баве тенисом. Највећи број тенисера и тенисерки је у свом тениском одрастању имао прилике да се упозна, али и да се дружи, са неким од активних тенисера.

Највеће разлике код два узорка примећујемо код варијабле која показује да се заинтересованост спонзора за тенисерке јавља много раније него за тенисере, што објашњавамо добрим резултатима, које тенисерке постижу знатно раније него што је то случај са тенисерима. Ово је једина варијабла овог простора код које Хи-квадрат тест показује да постоје статистички значајне разлике између узорка тенисера са врха АТП листе и тенисерки са врха ВТА листе.

Компаративном анализом узорка тенисера и узорка тенисерки који су били на врху АТП и ВТА листе закључујемо да у највећем броју варијабли нема значајнијих разлика између њихових социјалних карактеристика.

Највеће разлике примећујемо код варијабле у којој се види да се заинтересованост спонзора за тенисерке јавља много раније него за тенисере.

7.3. Компаративна анализа социјалних карактеристика најбоље ранжираних тенисера и тенисерки од формирања АТП и ВТА листе до 1992. године и од 1992. до 2013. Године

У трећем делу анализе резултата овог истраживања дати су резултати компаративне анализе узорка испитаника који су били најбоље ранжирани до 1992. године и од 1992. године до данас.

7.3.1. Компаративна анализа породичних прилика најбоље ранжираних тенисера и тенисерки од формирања АТП и ВТА листе до 1992. године и од 1992. до 2013. године

Као и код претходна два дела, прво ће бити анализирани фактори породичних прилика код тенисера и тенисерки који су били на врху АТП и ВТА листе пре 1992. године и после 1992. године, као и евентуалне разлике код ова два узорка. Компаративна анализа је, и код ова два узорка, урађена статистичком методом Хи-квадрат тест. Породични статус репрезентован је на основу четири индикатора: величина примарне породице, целовитост породице у којој је испитаник живео од момента када се определио за бављење тенисом па до његове 14. године, затим колико је испитаник имао браће и сестара, те које је испитаник по реду дете у породици.

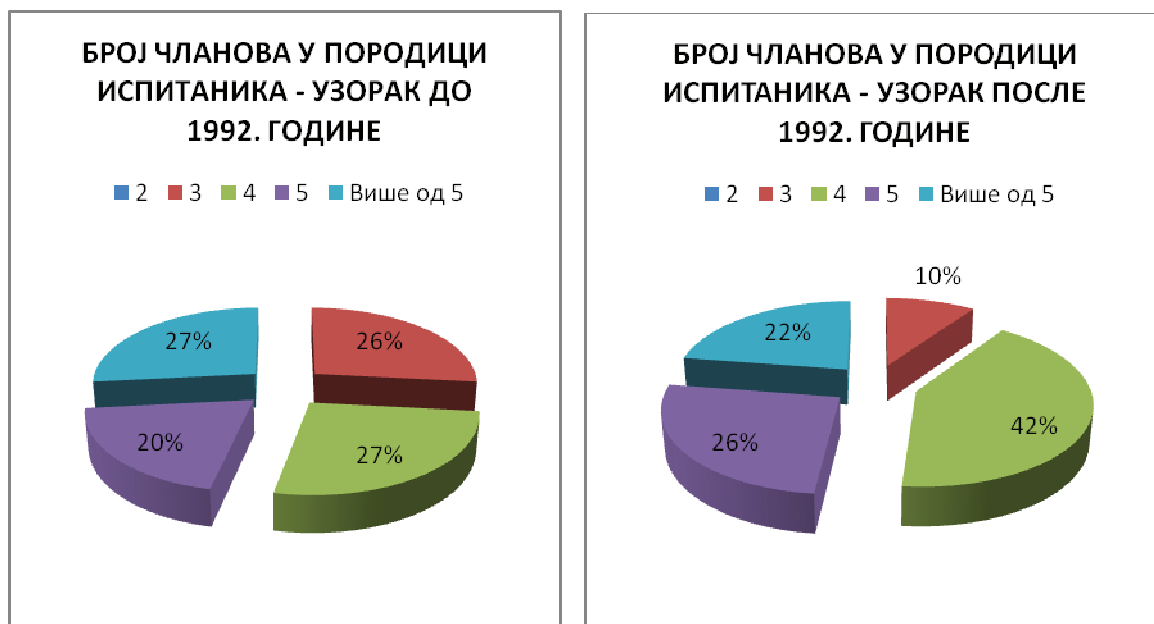
У табели бр. 67 видимо резултате компаративне анализе бројности породице тенисера и тенисерки који су били на врху АТП и ВТА листе до 1992. године и након 1992. Године

табела бр. 67 – број чланова у породици испитаника

Број чланова у породици испитаника	Узорак до 1992. године	%	Узорак после 1992. године	%
2	0	0%	0	0%
3	4	26,66%	3	9,67%
4	4	26,66%	13	41,93%
5	3	20%	8	25,8%
Више од 5	4	26,66%	7	22,58%
Укупно	15	100%	31	100%

Анализом резултата видимо да је, иако резултати Хи-квадрат теста показују да између два узорка не постоје статистички значајне разлике, узорак до 1992. године најчешће живео у породицама са три, четири или више од пет чланова (по 26,66%), док је узорак након 1992. године најчешће живео у четворчланим породицама.

графикон бр. 43 – број чланова у породици испитаника

табела бр. 68 – са ким је испитаник живео до 14. године

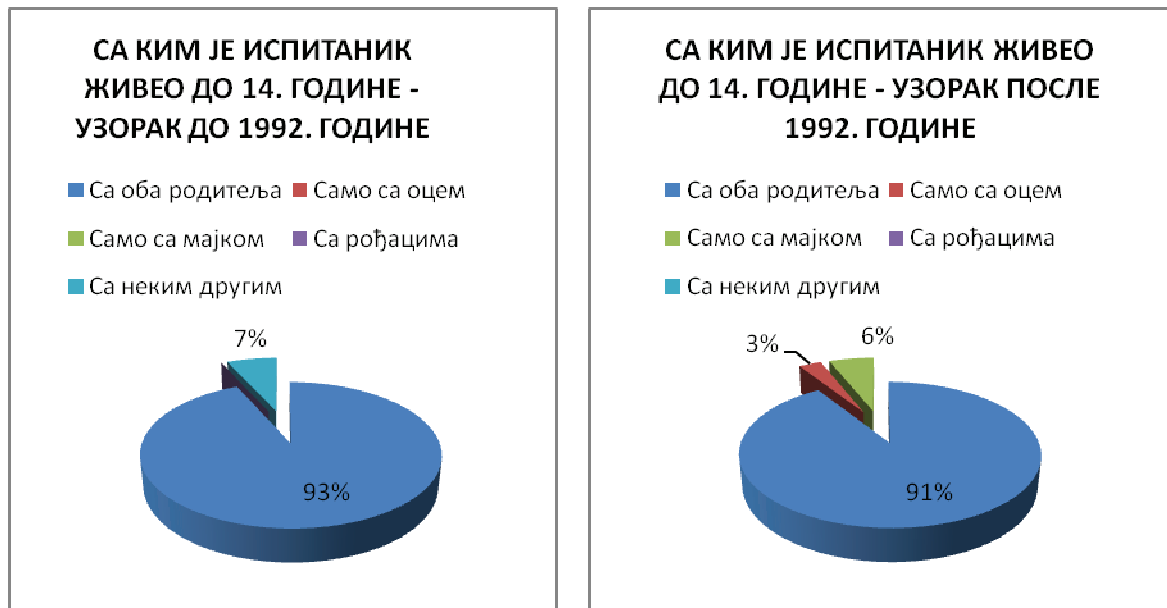
Са ким је живео до 14. године	Узорак до 1992. године	%	Узорак после 1992. године	%
Са оба родитеља	14	93,33%	28	90,32%
Само са оцем	0	0%	1	3,22%
Само са мајком	0	0%	1	3,22%
Са рођацима	0	0%	0	0%
Са неким другим	1	6,66%	1	3,22%
Укупно	15	100%	31	100%

Компаративном анализом резултата у табели бр. 68 видимо да је, као и у претходна два поглавља, највећи број испитаника живео у целовитим породицама, са оба родитеља, и

то је чињеница која се није мењала код успешних тенисера и тенисерки од 1973. године до данас, односно није се мењала у периоду који обухвата ово истраживање.

Потврду ове чињенице налазимо и у резултатима Хи-квадрат теста, који показују да између два компарирана узорка не постоје статистички значајне разлике.

графикон бр. 44 – са ким је испитаник живео до 14. године

Целовитост породице ће највероватније и у будућности бити пресудан фактор приликом избора тениса као спортске игре, а нарочито као незаобилазан фактор за успешност у њему.

табела бр. 69 – да ли је испитаников отац био жив до његове 14. године

Да ли је испитаников отац био жив до његове 14. године	Узорак до 1992. године	%	Узорак после 1992. године	%
Да	14	93,33%	30	96,77%
Не	1	6,66%	1	3,22%
Укупно	15	100%	31	100%

Резултати у табелама бр. 69 и бр. 70 потврђују тврдње анализе резултата претходне варијабле. Анализом резултата варијабле да ли су отац и мајка били живи до испитаникове 14. године закључујемо да су само по један испитаник у узорку до 1992. и после 1992. године одрасли без оца, а као што је претходно наведено, једна од њих је М. Навратилова, која је одрасла са мајком и очухом, тако да за њу можемо рећи да је одрасла у целовитој породици, уз подршку оба родитеља.

И код ове варијабле Хи-квадрат тест показује да не постоје статистички значајне разлике између узорка који је био на врху листе до 1992. године и код узорка који је био на врху после 1992. године.

Само један испитаник из узорка после 1992. године одрастао је без мајке, док је осталих 30 испитаника у овом узорку имало подршку мајке током одрастања и тениског развоја.

табела бр. 70 – да ли је испитаникова мајка била жива до његове 14. године

Да ли је испитаникова мајка била жива до његове 14. године	Узорак до 1992. године	%	Узорак после 1992. године	%
Да	15	100%	30	96,77%
Не	0	0%	1	3,22%
Укупно	15	100%	31	100%

Компаративном анализом ових варијабле код оба узорка Хи-квадрат тест показује да не постоје статистички значајније разлике када је о целовитости породице реч, односно можемо закључити да је заједничка карактеристика оба узорка целовитост породице и чињеница да су оба родитеља била жива до испитаникове 14. године живота.

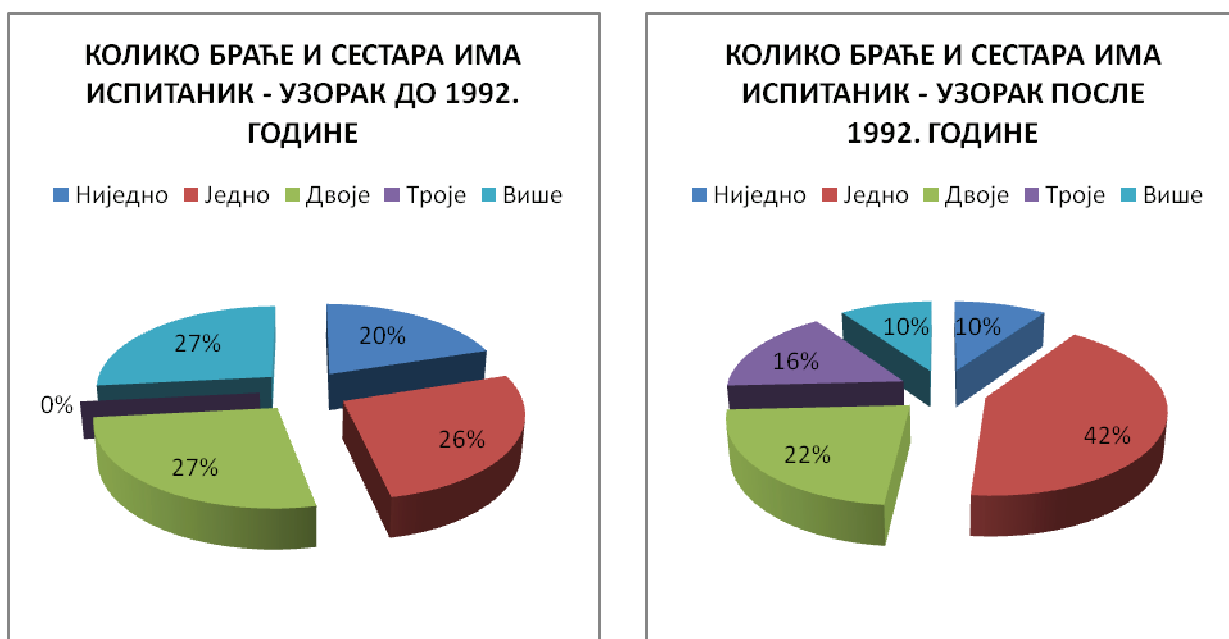
табела бр. 71 – колико браће и сестара је имао испитаник

Колико браће и сестара има испитаник	Узорак до 1992. године	%	Узорак после 1992. године	%
Ниједно	3	20%	3	9,67%
Једно	4	26,66%	13	41,93%
Двоје	4	26,66%	7	22,58%
Троје	0	0%	5	16,12%
Више	4	26,66%	3	9,67%
Укупно	15	100%	31	100%

У табели бр. 71 налазе се резултати варијабле колико су браће и сестара имали испитаници ова два узорка. Анализирајући резултате примећујемо да је код узорка до 1992. године највише испитаника имало једно, двоје или више од четворо браће и сестара (по 26,66%), док је код узорка после 1992. године највећи проценат испитаника имао само једног брата или сестру, њих 41,93%.

Без обзира на процентуалне разлике, Хи-квадрат тест показује да између два компарирани узорка не постоје статистички значајне разлике када је ова варијабла у питању.

графикон бр. 45 – колико браће и сестара је имао испитаник

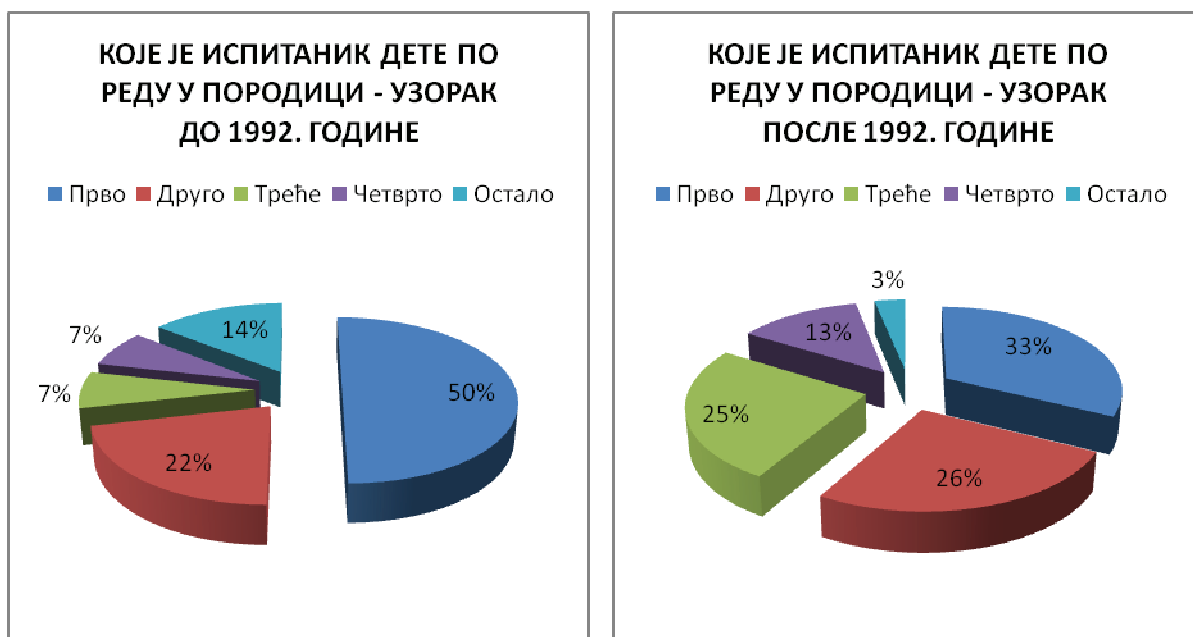
Овај резултат је очекиван, с обзиром на чињеницу да у последње две деценије постоји тренд опадања бројности породице, нарочито у економски развијеним земљама, из којих најчешће и долазе најбољи тенисери и тенисерке. Код узорка након 1992. године само 9,67% испитаника има више од четворо браће и сестара, док је тај проценат код узорка до 1992. године чак 26,66%.

табела бр. 72 – које је испитаник дете по реду у породици

Које је испитаник по реду дете у породици	Узорак до 1992. године	%	Узорак после 1992. године	%
Прво	7	46,66%	10	32,25%
Друго	3	20%	8	25,8%
Треће	1	6,66%	8	25,28%
Четврто	1	6,66%	4	12,9%
Остало	2	13,33%	1	3,22%
Укупно	15	100%	31	100%

Највећи проценат испитаника и код компаративне анализе узорка до 1992. године и након 1992. године јесте прво дете у породици. Тај проценат је код првог узорка већи и износи 46,66%, док је код узорка након 1992. године 32,25%.

графикон бр. 46 – које је испитаник дете по реду у породици

И код ове варијабле не постоје статистички значајније разлике, односно примећујемо одређене правилности код оба узорка и они се односе на чињеницу да су најуспешнији тенисери, по правилу, у највећем проценту прворођено дете у породици, без обзира на временски период када су били на врху АТП и ВТА листе. Код компаративне анализе ова два узорка такође се потврђује Адлерова теорија да је прво дете у породици најамбициозније.

Закључци: На основу компаративне анализе првих шест варијабли код узорака који су били на врху листе пре 1992. године и после 1992. године, а које су директно повезане са породичним приликама и односима у породици у којој су испитаници живели у моменту када су се определили за тенис па до њихове 14. године, Хи-квадрат тест показује да не постоје статистички значајне разлике ни код једне варијабле овог простора. У складу са том чињеницом, долазимо до закључка да је целовитост породице најбитнија социјална

карактеристика код успешних тенисера и има највећу позитивну корелацију са успехом у тенису.

Целовитост породице је константа која се не мења без обзира на пол, старост, националну, верску, расну припадност, као ни у односу на временски период у којем су тенисери играли и постајали најбољи у овој спортској грани. Та карактеристика се, са сигурношћу можемо тврдити, неће мењати ни у будућности.

Резултати компаративне анализе показали су и да је највећи проценат најуспешнијих тенисера, по правилу, прворођено дете у породици, без обзира на временски период када су били на врху АТП и ВТА листе.

Једина приметнија разлика код ова два узорка јесте у бројности породице и у односу на то колико испитаник има браће и сестара. Тренд опадања бројности породице уочљив је последњих двадесет година, па самим тим тенисери из узорка после 1992. године имају најчешће само једног брата или сестру.

7.3.2. Компаративна анализа образовног статуса родитеља најбоље ранжираних тенисера и тенисерки од формирања АТП и ВТА листе до 1992. године и од 1992. до 2013. године

У овом поглављу упоредићемо степен образовања родитеља код тенисера и тенисерки који су били на врху АТП и ВТА листе од њиховог формирања па до 1992. године и узорка који је био на врху листе после 1992. године. Резултати компаративне анализе варијабле која се односи на образовање оца налазе се у табели бр. 73.

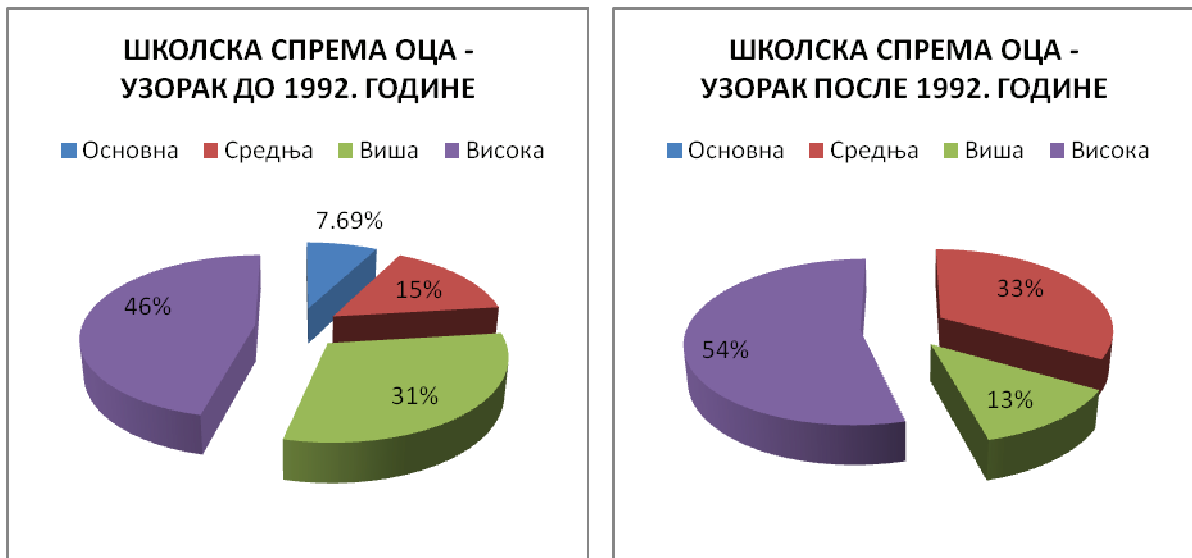
табела бр. 73 – школска спрема оца

Школска спрема оца	Узорак до 1992. године	%	Узорак после 1992. године	%
Основна	1	7,69%	0	0
Средња	2	15,38%	8	33,33%
Виша	4	30,76%	3	12,5%
Висока	6	46,15%	13	54,16%
Магистар или доктор наука	0	0%	0	0
Укупно	13	100%	24	100%

Резултати Хи-квадрат теста показују да код ове варијабле не постоје статистички значајне разлике између два компарирана узорка.

Посматрајући оба узорка примећујемо одређене правилности које се односе на чињеницу да је и код тенисера и тенисерки који су били на врху листе до 1992. године и код узорка који је био на врху листе после 1992. године највећи проценат очева факултетски образован, и то код узорка до 1992. године њих 40%, а код узорка после 1992. године њих 41,93%.

графикон бр. 47 – школска спрема оца

Са средњом стручном спремом је 13,33% очева узорка до 1992. године и 25,8% очева узорка после 1992. године, док је вишу школу завршило 26,66% очева тенисера и тенисерки из првог узорка и 9,67% очева тенисера и тенисерки из другог узорка. Најмањи проценат очева је са основном школом, и то 6,66% код узорка до 1992. године, док код узорка након 1992. године нема очева са овом стручном спремом.

табела бр. 74 – школска спрема мајке

Школска спрема мајке	Узорак до 1992. године	%	Узорак после 1992. године	%
Основна	0	0%	1	4,16%
Средња	7	63,63%	7	29,16%
Виша	2	18,18%	3	12,5%
Висока	2	18,18%	13	54,16%
Магистар или доктор наука	0	0%	0	0%
Укупно	11	100%	24	100%

Резултати Хи-квадрат теста варијабле која се односи на степен образовања мајке испитаника показују да ни код ове варијабле не постоје статистички значајне разлике између два узорка.

Међутим, посматрајући резултате у табели бр. 74, примећујемо одређене разлике у процентима између ова два узорка. Код узорка који је био на врху АТП и ВТА листе до 1992. године, највећи проценат мајки је са средњом стручном спремом, њих 46,66%, док је код другог узорка највише факултетски образованих мајки, њих 41,93%.

Овај податак можемо објаснити и еманципацијом укупне женске популације, тако да је све више жена, а тако и мајки тенисера и тенисерки, факултетски образовано.

графикон бр. 48 – школска спрема мајке

Као што је и очекивано, најмањи проценат мајки код оба узорка има само основно образовање.

7.3.3. Компаративна анализа занимања родитеља, финансијских и стамбених услова најбоље ранжираних тенисера и тенисерки од формирања АТП и ВТА листе до 1992. године и од 1992. до 2013. године и њихово ангажовање у политичком животу.

Трећу групу варијабли и код компаративне анализе ова два узорка чине варијабле које се односе на занимање родитеља, финансијске и стамбене услове, као и на материјална добра која су поседовали родитељи (старатељи) испитаника до њихове 14. године живота.

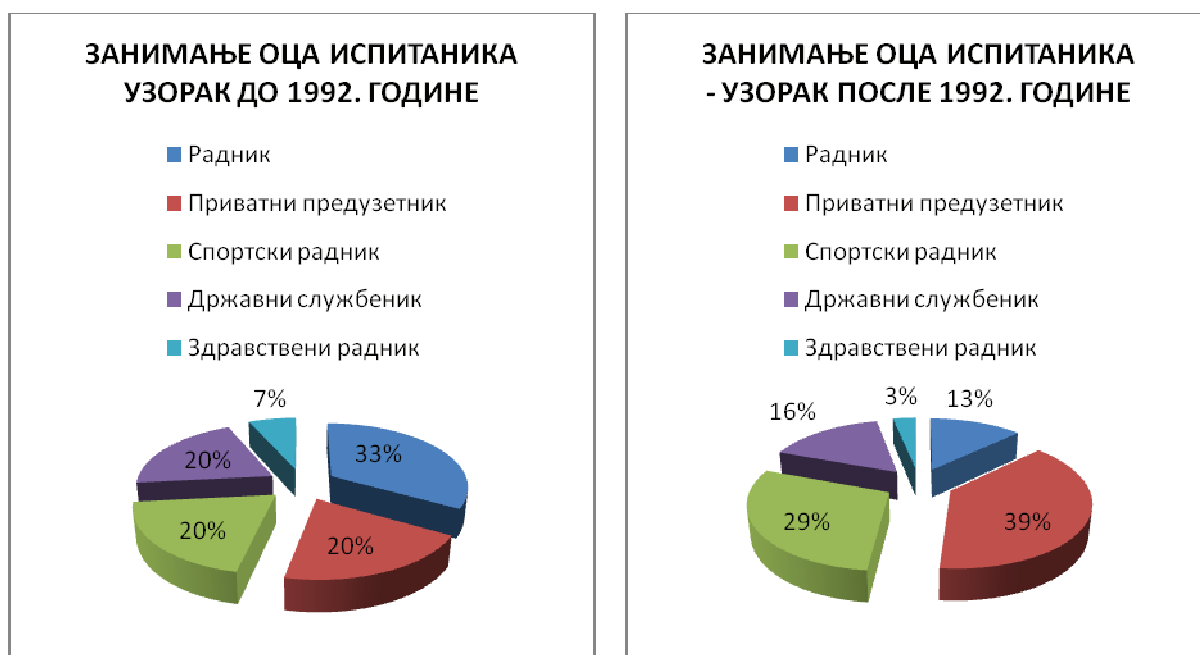
Прва анализирана варијабла овог сегмента јесте компаративна анализа занимања оца и мајке у оба узорка. Резултате видимо у табелама бр. 75 и бр. 76.

табела бр. 75 – занимање оца испитаника

Занимање оца испитаника	Узорак до 1992. године	%	Узорак после 1992. године	%
Радник	5	33,33%	4	12,9%
Приватни предузетник	3	20%	12	38,7%
Спортски радник	3	20%	9	29,03%
Државни службеник	3	20%	5	16,12%
Здравствени радник	1	6,66%	1	3,22%
Укупно	15	100%	31	100%

Када упоређујемо резултате анализе варијабле занимање оца, уочавамо да је код узорка пре 1992. године међу очевима испитаника највећи проценат радника, њих 33,33%. Тај тренд се са годинама променио, па се код узорка након 1992. године примећује да су очеви, у највећем проценту, приватни предузетници, њих 38,7%.

графикон бр. 49 – занимање оца испитаника

Овакав резултат је и очекиван, с обзиром на то да је тенис током година знатно напредовао и да је постао много финансијски захтевнији. Све већа финансијска средства улажу се како за опрему и тренинге тако и за велики број путовања по свету због играња све већег броја турнира. Улагања у младе јуниоре су све већа, а држава и спонзори укључују се тек након неких запаженијих резултата. Тенис је постао спорт у коме су највећи финансијери сами родитељи, тако да је овај резултат, као што је већ наведено, и био очекиван.

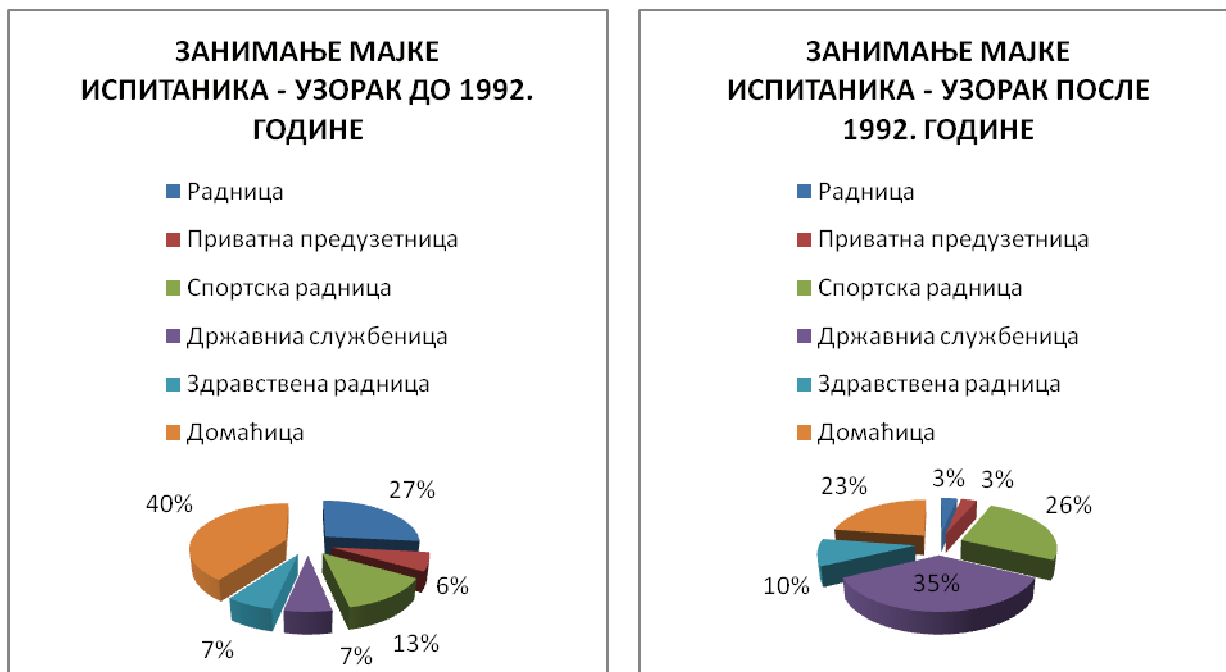
Без обзира на процентуалне разлике код ова два узорка, резултати Хи-квадрат теста показују да међу њима не постоје статистички значајне разлике када је ова варијабла у питању.

табела бр. 76 – занимање мајке испитаника

Занимање мајке испитаника	Узорак до 1992. године	%	Узорак после 1992. године	%
Радница	4	26,66%	1	3,22%
Приватна предузетница	1	6,66%	1	3,22%
Спортска радница	2	13,33%	8	25,8%
Државна службеница	1	6,66%	11	35,48%
Здравствена радница	1	6,66%	3	9,67%
Домаћица	6	40%	7	22,58%
Укупно	15	100%	31	100%

На исту ситуацију наилазимо и код варијабле која се односи на занимање мајке. Анализирајући резултате у табели бр. 76 примећујемо да је код узорка до 1992. године чак 40% мајки испитаника било незапослено, док је међу мајкама испитаника који су били на врху АТП и ВТА листе након 1992. године тај проценат 22,58%. Међу мајкама узорка након 1992. године има највише државних службеница, њих 35,48%, док је јако висок и проценат спортских радница, њих 25,8%.

графикон бр. 50 – занимање мајке испитаника

Код узорка пре 1992. године највећи проценат мајки био је незапослен, њих 40%, док је међу њима било 26,66% радница.

Као што је већ наведено, овај резултат у компаративној анализи ова два узорка је и био очекиван због све већих финансијских средстава које је потребно одвојити да би се дете бавило тенисом и, наравно, било успешно у њему.

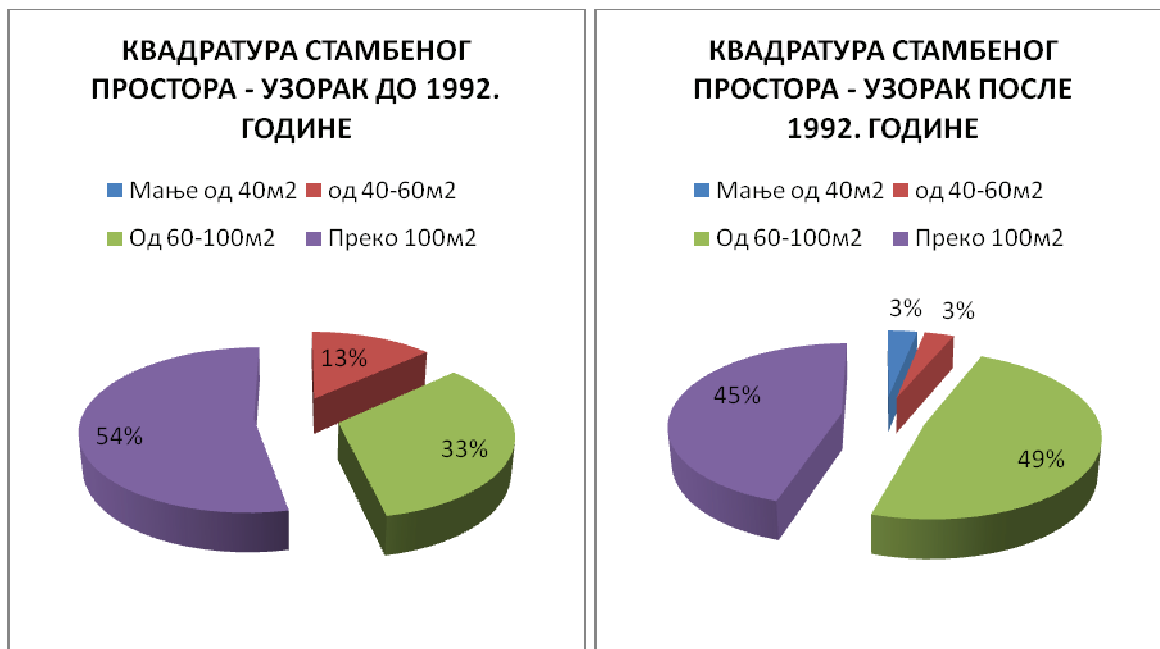
Ни код ове варијабле не постоје статистички значајне разлике између два узорка.

табела бр. 77 – квадратура стамбеног простора у којем је испитаник живео до 14. године

Квадратура стамбеног простора	Узорак до 1992. године	%	Узорак после 1992. године	%
Мање од 40 м ²	0	0%	1	3,22%
од 40 до 60 м ²	2	13,33%	1	3,22%
Од 60 до 100 м ²	5	33,33%	15	48,38%
Преко 100 м ²	8	53,33%	14	45,16%
Укупно	15	100%	31	100%

Када је у питању квадратура стамбеног простора у којем су испитаници живели до 14. године, не примећујемо значајније разлике између два компарираних узорка, а то потврђују и резултати Хи-квадрат теста. Код оба узорка примећујемо да је највећи проценат живео у становима и кућама већим од 60 м², а чак 53,33% испитаника који су били „број један“ пре 1992. године одрасло је у некретнинама чија је квадратура прелазила 100 м². Знатно висок проценат испитаника из другог узорка живео је у становима од преко 100 м², и то њих 45,16%.

графикон бр. 51 – квадратура стамбеног простора

табела бр. 78 – да ли је стан био у власништву родитеља испитаника

Да ли је стан био у власништву родитеља	Узорак до 1992. године	%	Узорак после 1992. године	%
Да	14	96%	29	93,54%
Не	1	4%	2	6,45%
Укупно	15	100%	31	100%

Као и код претходне варијабле, анализирајући резултате из табеле бр. 78 не примећујемо битније разлике између два узорка, а то потврђује и Хи-квадрат тест. Скоро сви испитаници, у оба узорка, живели су у некретнинама које су биле у власништву њихових

родитеља, односно само по један испитаник у оба компарирана узорка живео је у изнајмљеном стану.

Као што је већ наведено у претходним поглављима, овај резултат је потпуно очекиван, узимајући у обзир чињеницу колико је тенис финансијски захтеван спорт и да би родитељима који немају властиту некретнину било готово немогуће да обезбеде средства за адекватан напредак њиховог детета у њему.

табела бр. 79 – просечна месечна примања родитеља испитаника

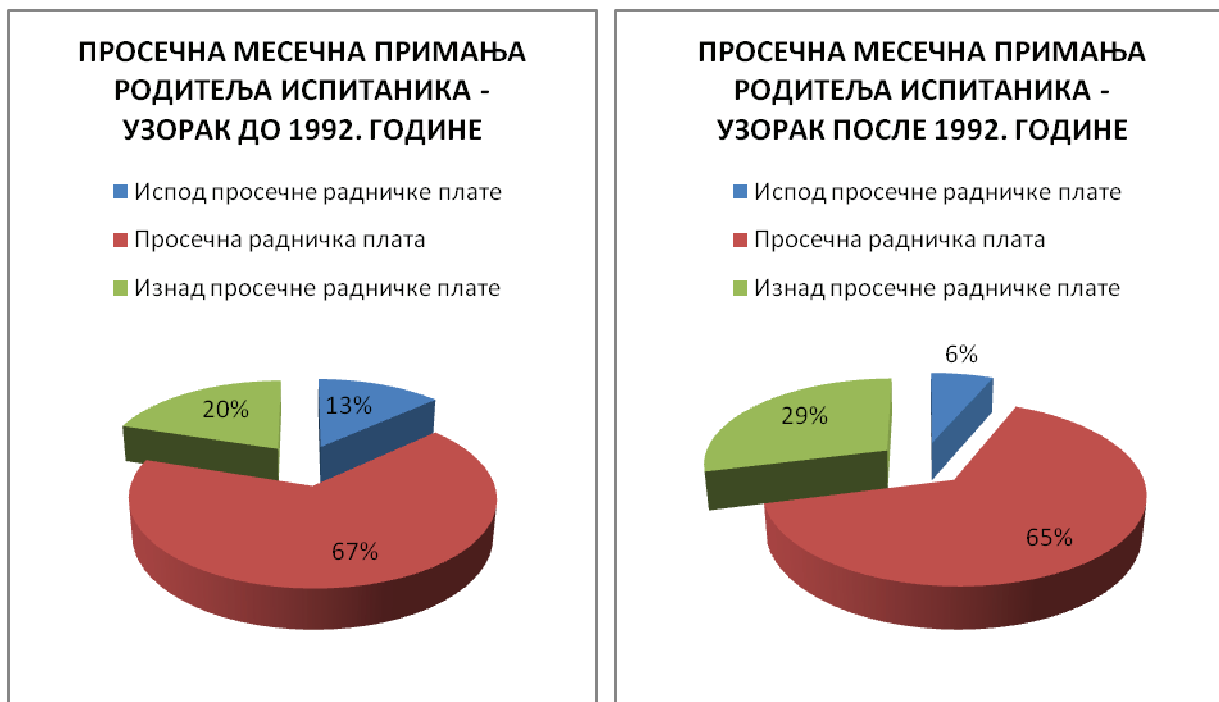
Просечна месечна примања родитеља	Узорак до 1992. године	%	Узорак после 1992. године	%
Испод просечне радничке плате	2	13,33%	2	6,45%
Просечна радничка плата	10	66,66%	20	64,51%
Изнад просечне радничке плате	3	20%	9	29,03%
Укупно	15	100%	31	100%

Резултати анализе просечних месечних примања родитеља испитаника веома су слични код ова два узорка. Највећи проценат родитеља тенисера и тенисерки из оба узорка припадају средњем и високом друштвеном сталежу, што смо имали прилике да закључимо и анализом резултата ове варијабле у претходна два поглавља.

Овакав резултат био је и очекиван, поготово ако видимо да је проценат родитеља који су имали примања изнад просека у другом узорку мало већи. То је и очекивано јер, као што је већ наведено, тенис из године у годину много напредује, финансијски захтеви за адекватан развој су све већи и родитељима су, самим тим, потребни све већи приходи.

Ни код ове варијабле резултат Хи-квадрат теста не показује да постоје статистички значајне разлике између два компарирана узорка.

графикон бр. 52 – просечна месечна примања родитеља испитаника

табела бр. 80 – да ли је отац испитаника био ангажован у некој политичкој организацији

Да ли је отац испитаника био ангажован у некој политичкој организацији	Узорак до 1992. године	%	Узорак после 1992. године	%
Да	0	0%	0	0%
Не	15	100%	31	100%
Укупно	15	100%	31	100%

табела бр. 81 – да ли је мајка испитаника била ангажована у некој политичкој организацији

Да ли је мајка испитаника био ангажован у некој политичкој организацији	Узорак до 1992. године	%	Узорак после 1992. године	%
Да	0	0%	0	0%
Не	15	100%	31	100%
Укупно	15	100%	31	100%

Као и код анализе ове варијабле у претходна два поглавља и овде закључујемо да нема позитивне корелације између претпоставке да су отац или мајка били политички ангажовани и успешности у тенису. Већ смо претходно закључили да нико од родитеља испитаника није био ангажован у некој политичкој организацији, тако да компарацијом ова два узорка, можемо закључити да им је то заједничка компонента.

Закључци: Компаративном анализом резултата који се односе на економски статус, занимање родитеља и њихове стамбене и финансијске услове долазимо до закључка да између два компарирани узорка не постоје статистички значајне разлике, али и да су се неки трендови током година променили.

Када упоређујемо резултате анализе варијабле занимање оца, уочавамо да је код узорка пре 1992. године највећи проценат радника међу очевима испитаника, њих 33,33%, док се код узорка након 1992. године запажа да су очеви, у највећем проценту, приватни предузетници, њих 38,7%.

На исту ситуацију наилазимо и код варијабле која се односи на занимање мајке. Код ове варијабле уочавамо да је код узорка до 1992. године чак 40% мајки испитаника било незапослено, док је међу мајкама испитаника који су били на врху АТП и ВТА листе након 1992. године тај проценат опао и износи 22,58%.

Када је реч о квадратури стамбеног простора у којем су испитаници живели до 14. године живота, не примећујемо значајније разлике између два компарирани узорка, а и резултати анализе просечних месечних примања родитеља испитаника су веома слични код ова два узорка. Највећи проценат родитеља тенисера и тенисерки, из оба узорка, припадају средњем и високом друштвеном сталежу, што смо имали прилике да закључимо и анализом резултата ове варијабле у претходна два поглавља.

7.3.4. Компаративна анализа локалитета и карактеристика пребивалишта најбоље ранжираних тенисера и тенисерки од формирања АТП и ВТА листе до 1992. године и од 1992. до 2013. године и њихово ангажовање у политичком животу.

Четврту групу варијабли и код компаративне анализе ова два узорка чине варијабле које се односе на **локалитете и карактеристике пребивалишта** у којима су испитаници живели до навршених 14 година живота, као и варијабле које се односе на њихову **националну, верску и расну припадност**. Резултати компаративне анализе узорка пре 1992. године и после 1992. године су следећи:

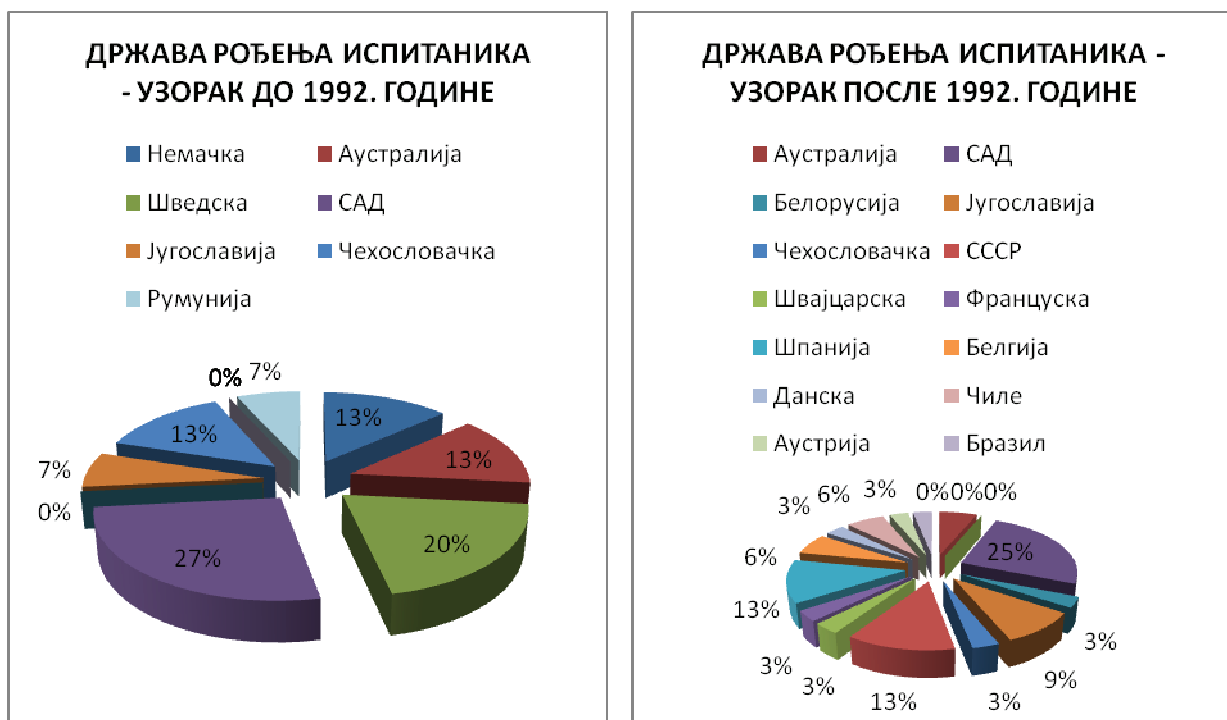
У табели бр. 82 налазе се резултати компаративне анализе варијабле која се односи на то где су припадници оба узорка рођени.

табела бр. 82 – држава у којој је испитаник рођен

Држава рођења	Узорак до 1992. године	%	Узорак после 1992. године	%
Немачка	2	13,33%	0	0%
Аустралија	2	13,33%	2	6,45%
Шведска	3	20%	0	0%
САД	4	26,66%	8	25,8%
Белорусија	0	0%	1	3,22%
Југославија	1	6,66%	3	9,67%
Чехословачка	2	13,33%	1	3,22%
СССР	0	0%	4	12,9%
Швајцарска	0	0%	1	3,22%
Француска	0	0%	1	3,22%
Шпанија	0	0%	4	12,9%
Белгија	0	0%	2	6,45%
Данска	0	0%	1	3,22%
Чиле	0	0%	1	3,22%
Аустрија	0	0%	1	3,22%
Бразил	0	0%	1	3,22%
Румунија	1	6,66%	0	0%
Укупно	15	100%	31	100%

Када посматрамо резултате у табели бр. 82, примећујемо одређене промене у распореду земаља у којима су испитаници рођени, мада Хи-квадрат тест показује да не постоје статистички значајне разлике код два узорка. Једину константу код броја најбоље рангираних тенисера и тенисерки у узорцима пре 1992. године и после 1992. године видимо код тенисера и тенисерки рођених на територији САД-а и Аустралије. Код осталих испитаника примећујемо да се у последњих 20 година тениска мапа знатно променила и да већи број шампиона долази из земаља источне Европе, што пре 1992. године није било тако често. Најбољи тенисери пре 1992. године долазили су најчешће из САД-а, Немачке, Шведске, Аустралије, али имамо и два представника чувене Чехословачке школе тениса.

графикон бр. 53 – држава у којој је испитаник рођен

Након 1992. године шампиони и даље најчешће долазе из САД-а, али сада имамо четири „броја један“ из Шпаније, али и из СССР-а. Експанзија тениса у Русији повезана је и са великим улагањем у овај спорт за време владавине Бориса Јељцина, за кога је познато да је био велики заљубљеник у овај спорт. Резултат тог улагања у тенис најбоље смо могли видети у последњој деценији, будући да смо често имали ситуацију да је у првих десет тенисерки на свету чак пет или шест Рускиња.

Осим СССР-а, велику тениску експанзију доживљава Србија, тако да је троје тенисера и тенисерки који су били на врху листе рођено на територији ове државе.

Иако су пре 1992. године биле тениске велесиле, Немачка и Шведска у последњих 20 година нису имале ниједног тенисера ни тенисерку на врху АТП или ВТА листе.

табела бр. 83 – да ли је испитаник напустио матичну државу због тениса

Да ли је испитаник напустио матичну државу због тениса до 14. год.	Узорак до 1992. године	%	Узорак после 1992. године	%
Да	1	6,66%	5	16,12%
Не	14	93,33%	26	83,88%
Укупно	15	100%	31	100%

Анализом резултата у табели бр. 83 примећујемо да је у узорку после 1992. године већи проценат испитаника напуштао матичну државу због напредовања у тенису него што је то био случај са тенисерима и тенисеркама који су били шампиони пре 1992. године, мада не постоје статистички значајне разлике између два узорка. Анализирајући имена испитаника који су мигрирали зарад тениса, примећујемо да су сви са простора источне Европе и да је пресељење било нужно ради адекватног тениског напретка и постигнућа. Чак је једина тенисерка из узорка пре 1992. која је променила државу боравка била Моника Селеш, која је из СФРЈ емигрирала у САД и тренирала на Академији Ника Болитијерија.

На основу резултата ове варијабле можемо закључити да је у последње две деценије много већа заинтересованост за тенис деце из сиромашнијих земаља источне Европе и да та деца и њихови родитељи, вероватно кроз успех у спорту и тенису, траже излаз из тешке економске ситуације у својим земљама, а потребно је да напусте своју земљу да би добили адекватне услове за тениски развој.

Сличне резултате као у претходне две варијабле добијамо компаративном анализом варијабле која се односи на податак у којој држави су испитаници живели до 14. године.

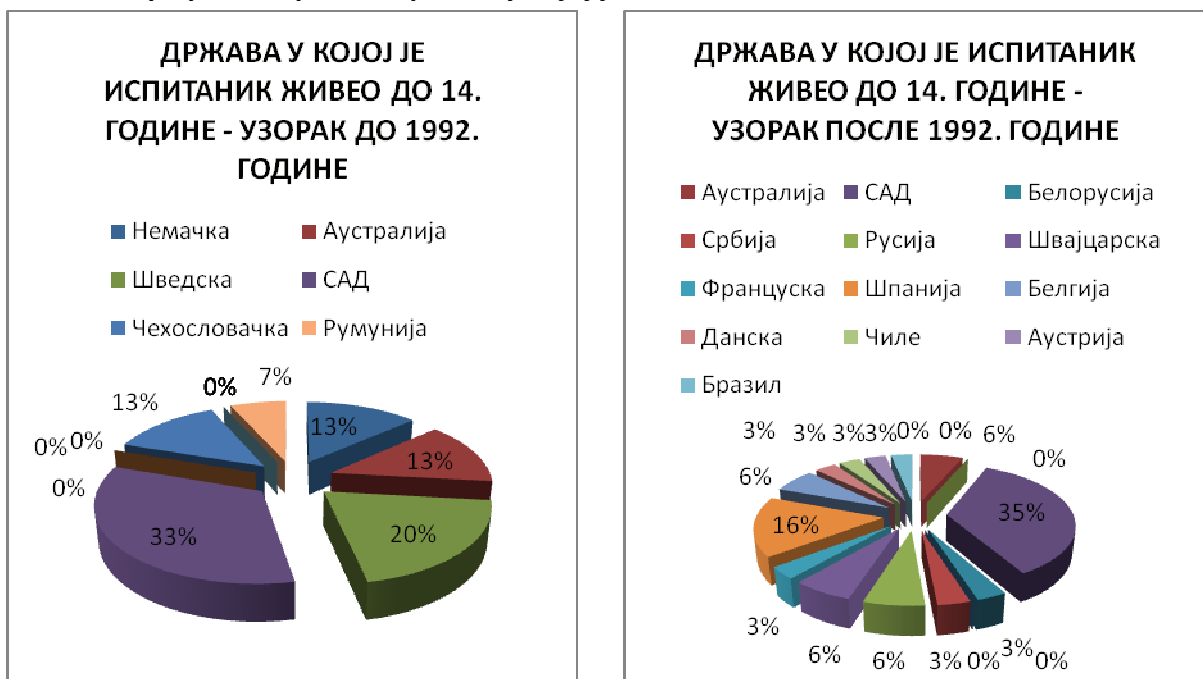
табела бр. 84 – држава у којој је испитаник живео до 14. године

Држава у којој је испитаник живео до 14. године	Узорак до 1992. године	%	Узорак после 1992. године	%
Немачка	2	13,33%	0	0%
Аустралија	2	13,33%	2	6,45%
Шведска	3	20%	0	0%
САД	5	33,33%	11	35,48%
Белорусија	0	0%	1	3,22%
Југославија	0	0%	0	0%
Чехословачка	2	13,33%	0	0%
Србија	0	0%	1	3,22%
Русија	0	0%	2	6,45%
Швајцарска	0	0%	2	6,45%
Француска	0	0%	1	3,22%
Шпанија	0	0%	5	16,12%
Белгија	0	0%	2	6,45%
Данска	0	0%	1	3,22%
Чиле	0	0%	1	3,22%
Аустрија	0	0%	1	3,22%
Бразил	0	0%	1	3,22%
Румунија	1	6,66%	0	0%
Укупно	15	100%	31	100%

У односу на резултате из табеле бр. 82, једина разлика је у податку да је троје испитаника који су били на врху АТП и ВТА листе након 1992. године из својих матичних држава емигрирало у САД, Мартина Хингис се из Чехословачке одселила у Швајцарску и Динара Сафина преселила се из Русије у Шпанију ради даљег тениског усавршавања. Као што је већ наведено, једина миграција код узорка пре 1992. године догодила се када је Моника Селеш, са 13 година, напустила Нови Сад и отишла у Брадентон на Флориди.

Резултати Хи-квадрат теста показују да не постоје статистички значајне разлике између два компарирани узорка када је ова варијабла у питању.

графикон бр. 54 – држава у којој је испитаник живео до 14. године

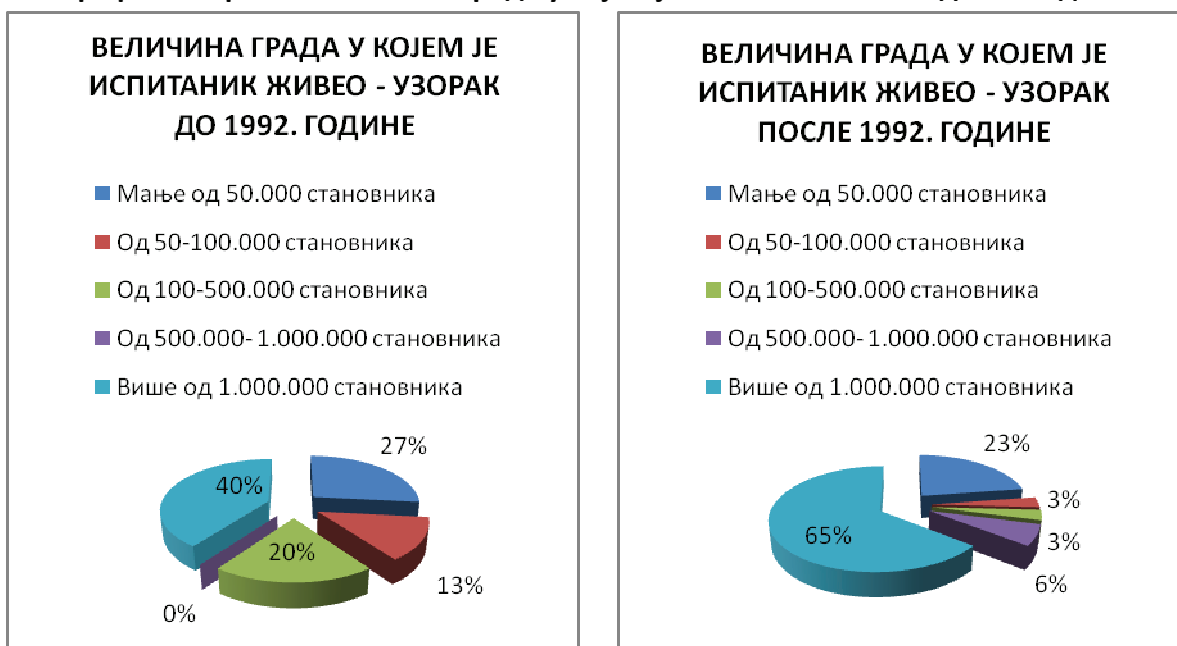

табела бр. 85 – величина града у којем је испитаник живео до 14. године

Величина града у којем је испитаник живео до 14. год.	Узорак до 1992. године	%	Узорак после 1992. године	%
Мање од 50.000 становника	4	26,66%	7	22,58%
Од 50.000 до 100.000 становника	2	13,33%	1	3,22%
Од 100.000 до 500.000 становника	3	20%	1	3,22%
Од 500.000 до 1.000.000 становника	0	0%	2	6,45%
Више од 1.000.000 ст	6	40%	20	64,4%
Укупно	15	100%	31	100%

Велики град је најадекватнија средина за развој тениских шампиона и то се није мењало од 1973. године до данас, односно у периоду који обухвата ово истраживање. И данас, као и пре 40 година, најповољнији за тениски развој јесу вишемилионски градови, са свом потребном инфраструктуром, великим бројем клубова и задовољавајућим бројем стручњака из свих области, који могу омогућити адекватан холистички приступ тениском развоју.

графикон бр. 55 – величина града у којем је испитаник живео до 14. године

До овог закључка долазимо компаративном анализом резултата у табели бр. 85, који нам показују величину града у ком су испитаници одрасли и направили прве тениске кораке.

табела бр. 86 – политички систем у држави у којој је испитаник одрастао

Политички систем у држави у којој је испитаник одрастао	Узорак до 1992. године	%	Узорак после 1992. године	%
Демократски	11	73,33%	25	80,64%
Либерални	0	0%	0	0%
Тоталитарни	4	26,66%	3	9,67%
Земља у транзицији	0	0%	3	9,67%
Укупно	15	100%	31	100%

Највећи проценат испитаника у оба узорка долази из земаља у којима је заступљен демократски политички систем.

графикон бр. 56 – политички систем у држави у којој је испитаник одрастао

Међутим, иако резултати Хи-квадрат теста показују да не постоје статистички значајне разлике, анализом резултата у табели бр. 86 примећујемо да је 26,66% испитаника који су били на врху листе пре 1992. године одрасло у земљама тоталитарним политичким системом, док је након 1992. године тај проценат значајно мањи.

Разлог за то је можда чињеница што је у земљама са тоталитарним политичким системом током деведесетих дошло до промена и оне су током година постале државе са демократским политичким системом.

Са друге стране, добра страна тоталитарних послератних режима била је та што су лидери држава у којима су били заступљени конзервативни политички системи кроз спорт желели да се лично репрезентују. Зато су деци омогућавали да се готово бесплатно баве спортом и врло често су путовала на турнире о трошку државе. О томе сведоче и подаци да су

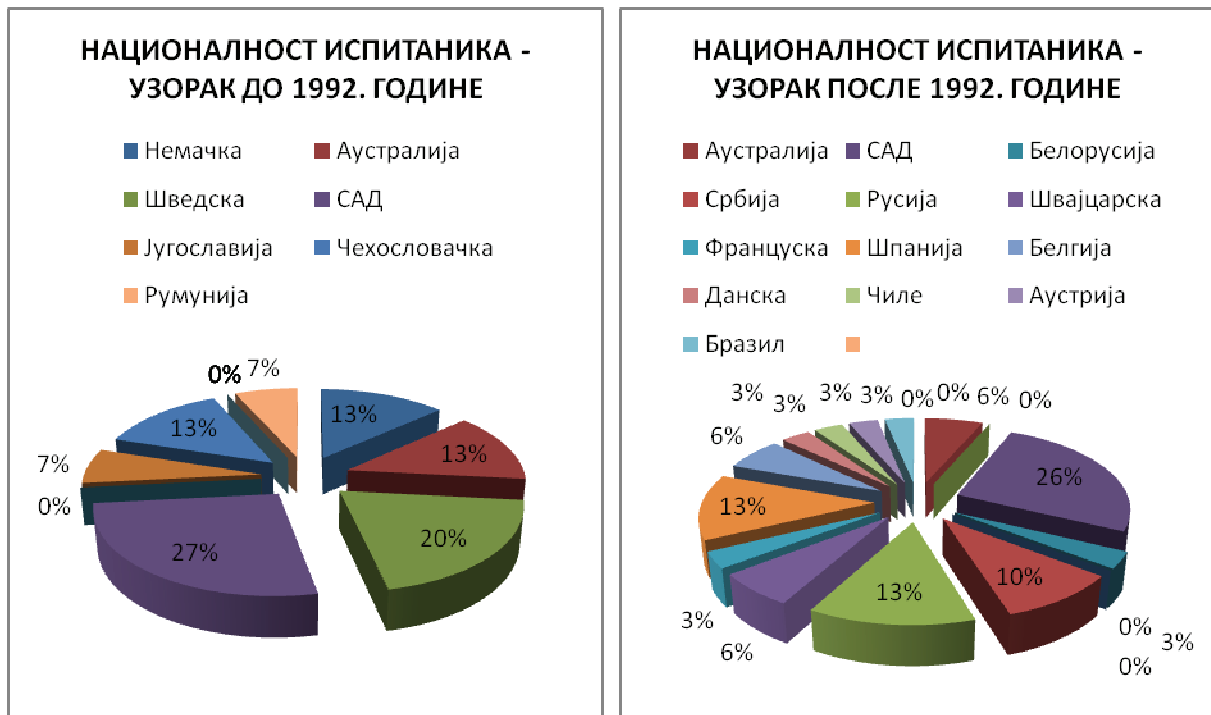
у прошлости светске спортске велесиле биле управо државе са таквим политичким системом. Ту предњаче бивши Совјетски Савез, Источна Немачка, Румунија, па и бивша Југославија.

табела бр. 87 – национална припадност испитаника

Национална припадност	Узорак до 1992. Године	%	Узорак после 1992. године	%
Немачка	2	13,33%	0	0%
Аустралија	2	13,33%	2	6,45%
Шведска	3	20%	0	0%
САД	4	26,66%	8	25,8%
Белорусија	0	0%	1	3,22%
Југославија	1	6,66%	0	0%
Чехословачка	2	13,33%	0	0%
Србија	0	0%	3	9,67%
Русија	0	0%	4	12,9%
Швајцарска	0	0%	2	6,45%
Француска	0	0%	1	3,22%
Шпанија	0	0%	4	12,9%
Белгија	0	0%	2	6,45%
Данска	0	0%	1	3,22%
Чиле	0	0%	1	3,22%
Аустрија	0	0%	1	3,22%
Бразил	0	0%	1	3,22%
Румунија	1	6,66%	0	0%
Укупно	15	100%	31	100%

Анализа резултата у табели бр. 87 не доноси битне разлике у односу на резултате у табели бр. 82. Као и код варијабле из табеле бр. 82 дошло је до неких промена када је национална припадност најбоље ранжираних тенисера и тенисерки у питању, у узорцима пре 1992. и након 1992. године.

графикон бр. 57 – национална припадност испитаника

Уочљиво је да у последњих двадесет година све већи број шампиона долази из земаља источне Европе, а значајну експанзију доживљава и Шпанија, тако да се чак четворо Шпанаца нашло на врху АТП или ВТА листе у периоду након 1992. године, док представника ове нације пре 1992. године нема. Ове разлике потврђују и резултати Хи-квадрат теста, који показују да код ове варијабле постоје статистички значајне разлике између ова два узорка. Резултате Хи-квадрат теста налазе се у табели бр. 88.

табела бр. 88 – Хи-квадрат тест, национална припадност испитаника

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	29.315(a)	17	.032
Likelihood Ratio	37.265	17	.003
Linear-by-Linear Association	7.689	1	.006
N of Valid Cases	46		

a. 35 cells (97.2%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .33.

Резултати Хи-квадрат теста показују да постоје статистички значајне разлике код варијабле национална припадност испитаника и то у узорку који је био на врху АТП и ВТА листе до 1992. Године, као и код узорка од 1992. до 2013. године.

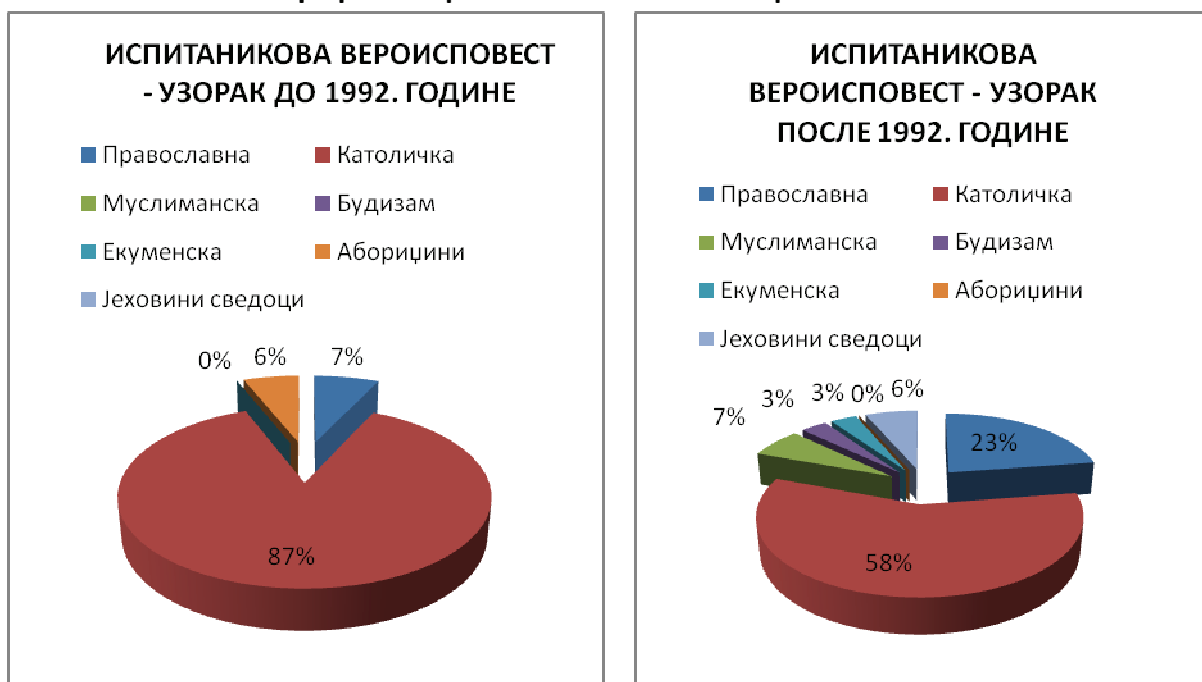
У оба узорка највећи проценат шампиона долази из САД-а, што је у складу са тениском традицијом те земље, бројем становника, али и са беспрекорном инфраструктуром, великим бројем стручњака и теоретичара из ове области. Поред тога, велики део САД-а има савршене климатске услове за целогодишње играње тениса на отвореном, што је у земљама Европе готово незамисливо.

табела бр. 89 – испитаникова вероисповест

Испитаникова вероисповест	Узорак до 1992. године	%	Узорак после 1992. године	%
Православна	1	6,66%	7	22,58%
Католичка	13	86,66%	18	58,06%
Муслиманска	0	0%	2	6,45%
Будизам	0	0%	1	3,22%
Екуменска	0	0%	1	3,22%
Абориџини	1	6,66%	0	0%
Јеховини сведоци	0	0%	2	6,45%
Укупно	15	100%	31	100%

Када је у питању вероисповест испитаника, и код ова два узорка видимо да је највећи проценат њих католичке вероисповести, 86,6% код првог и 58,06% код другог узорка. Овај податак је и био очекиван, с обзиром на то да се око 1,2 милијарде становника на Земљи изјашњавају као припадници католичке вероисповести.

графикон бр. 58 – испитаникова вероисповест

Значајна промена видљива је у вези са чињеницом да је знатно већи проценат припадника православне вероисповести у узорку након 1992. године.

Овакав резултат повезујемо са чињеницом до које смо дошли анализирајући резултате у табели бр. 89. Наиме, самим тим што све већи број шампиона долази из земаља источне Европе, а те земље процентуално имају највећи број становника православне вероисповести, намеће се закључак зашто су резултати компаративне анализе у табели бр. 89 такви какви јесу.

Код узорка тенисера који су били на врху листе након 1992. године имамо и по два представника муслиманске вероисповести и Јеховиних сведока, које код узорка пре 1992. год немамо.

Резултати Хи-квадрат теста показују да не постоје статистички значајне разлике код узорка који је био на врху АТП и ВТА листе до 1992. године и од 1992. године до 2013. године.

табела бр. 90 – расна припадност испитаника

Расна припадност	Узорак до 1992. године	%	Узорак после 1992. године	%
Бела	14	93,33%	29	93,54%
Црна	1	6,66%	2	6,45%
Укупно	15	100%	31	100%

Резултати компаративне анализе који се налазе у табели бр. 90, а односе се на расну припадност испитаника, сасвим су очекивани. У узорку пре 1992. године имамо само једну представницу црне расе, што је за то време било потпуно очекивано и једино прихватљиво. У том периоду готово да нисмо имали ниједног тенисера и ниједну тенисерку припаднике друге расе осим беле, па самим тим је само белац могао бити „број један“.

Након 1992. године ситуација се мало променила, па се све већи број припадника црне и жуте расе бави тенисом, а за то су великим делом заслужне и сестре Вилијамс, које су једине представнице црне расе које су након 1992. године биле на врху неке од званичних листа у тенису.

У последњих неколико година све је већа експанзија Кинеза и Кинескиња у светском спорту, па и у тенису, тако да смо прошле године први пут имали освајачицу једног гренд слем турнира која долази са азијског континента (Ли На).

Без обзира на тенденцију пораста броја припадника црне и жуте расе у данашњем врхунском тенису, резултати Хи-квадрат теста показују да не постоје статистички значајне разлике између два узорка у овом испитивању.

Закључак: Када анализирамо резултате варијабли из овог поглавља, закључујемо да се у последњих двадесет година тениска мапа знатно променила и да све већи број шампиона долази из земаља источне Европе. Најбољи тенисери пре 1992. године долазили су најчешће из САД-а, Немачке, Шведске, Аустралије, а након 1992. године шампиони и даље најчешће долазе из САД-а, с тим што сада имамо четири „броја један“ из Шпаније, али и из СССР-а, док чак три најбоље рангирана тенисера и тенисерки долазе из Србије.

Иако су пре 1992. године биле тениске велесиле, Немачка и Шведска у последњих двадесет година нису имале ниједног тенисера ни тенисерку на врху АТП или ВТА листе.

Резултати Хи-квадрат теста показују да постоје статистички значајне разлике код варијабле национална припадност испитаника код узорка који је био на врху АТП и ВТА листе до 1992. године и узорка који је био на врху ових листа од 1992. године до 2013. године.

У узорку тенисера и тенисерки који су били на врху листе после 1992. године примећујемо већи проценат испитаника који је напустио матичну државу зарад напредовања у тенису, мада код ове варијабле не постоје статистички значајне разлике. Анализирајући имена испитаника који су мигрирали ради тениског развоја, примећујемо да су сви са простора источне Европе и да је пресељење било нужно ради адекватног тениског напретка и постигнућа.

На основу резултата ових варијабли можемо закључити да је у последње две деценије много већа заинтересованост за тенис деце из сиромашнијих земаља источне Европе, да та деца и њихови родитељи, вероватно кроз успех у спорту и тенису, траже излаз из тешке економске ситуације у својим земљама, али још увек је потребно да напусте земљу у којој живе да би добили адекватне услове за тениски развој своје деце.

Велики град је најадекватнија средина за развој тениских шампиона и то се није мењало од 1973. године до данас, односно у периоду који обухвата ово истраживање. И данас, као и пре 40 година, најповољнија средина за тениски развој јесте вишемилионски град.

Највећи проценат испитаника и код ова два узорка долази из земаља у којима је заступљен демократски политички систем, али примећујемо да је 26,66% испитаника који су били на врху листе пре 1992. године одрасло у земљама са тоталитарним политичким системом, док је након 1992. године тај проценат знатно мањи.

Када је у питању вероисповест испитаника, добијени резултати и код ова два узорка су очекивани. Највећи проценат њих је католичке вероисповести, чак 86,6% код првог и 58,06% код другог узорка.

Резултати компаративне анализе који се односе на расну припадност испитаника потпуно су очекивани. У узорку пре 1992. године имамо само једну представницу црне расе, што је за то време било потпуно очекивано и једино прихватљиво. У том периоду готово да нисмо имали ниједног тенисера и ниједну тенисерку који је припадао другој раси осим белој, а самим тим није могао ни бити „број један“.

Након 1992. године ситуација се променила, па се све већи број припадника црне и жуте расе бави тенисом, а за то су великим делом заслужне и сестре Вилијамс, једине представнице црне расе које су након 1992. године биле на врху неке од званичних листа у тенису.

7.3.5. Компаративна анализа фактора који су непосредно утицали на бављење тенисом најбоље ранжираних тенисера и тенисерки од формирања АТП и ВТА листе до 1992. године и од 1992. до 2013. године и њихово ангажовање у политичком животу.

Коначно, у петој групи варијабли налазе се променљиве које се односе на факторе непосредно везане за опредељење испитаника да се баве тенисом. Резултати компаративне анализе два узорка су следећи:

табела бр. 91 – да ли је отац испитаника био спортиста

Да ли је отац испитаника био спортиста	Узорак до 1992. године	%	Узорак после 1992. године	%
Да	6	40%	13	41,93%
Не	9	60%	18	58,07%
Укупно	15	100%	31	100%

У табели бр. 91 налазе се резултати компаративне анализе варијабле која се односи на податак да ли је отац испитаника био спортиста. Анализирајући резултате не примећујемо значајне разлике код два компарираних узорка, а то потврђују и резултати Хи-квадрат теста. Највећи проценат очева, њих 60%, код оба узорка нису били спортисти, док се око 40% очева код оба узорка током младости бавило спортом.

табела бр. 92 – да ли је мајка испитаника била спортисткиња

Да ли је мајка испитаника била спортисткиња	Узорак до 1992. године	%	Узорак после 1992. године	%
Да	6	40%	13	41,93%
Не	9	60%	18	58,07%
Укупно	15	100%	31	100%

Сличне податке добијамо и анализом резултата у табели бр. 92, који се односе на чињеницу да ли је мајка испитаника била спортисткиња. Код оба узорка наилазимо на ситуацију да се око 60% мајки испитаника никада није бавило спортом, док је њих 40% упражњавало неке спортске активности током младости.

табела бр. 93 – ко се у породици испитаника бавио спортом

Ко се у породици бавио спортом	Узорак до 1992. године	%	Узорак после 1992. године	%
Оба родитеља	4	26,66%	10	32,25%
Само отац	2	13,33%	2	6,45%
Само мајка	2	13,33%	2	6,45%
Ниједан родитељ	7	46,66%	17	54,83%
Укупно	15	100%	31	100%

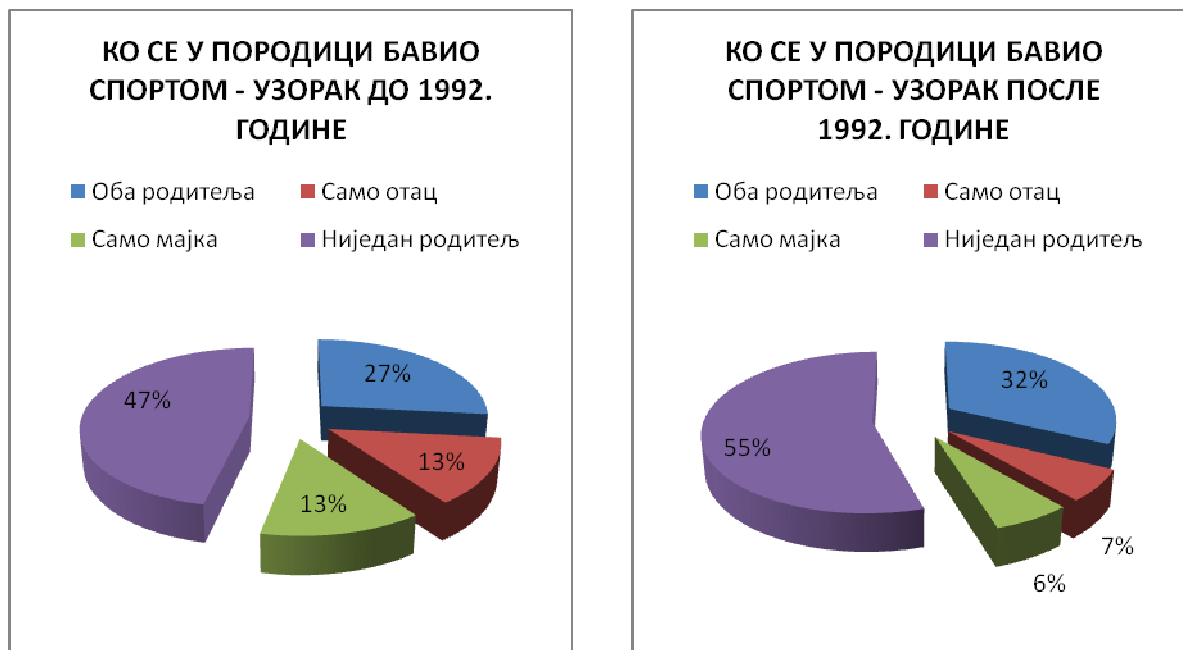
Када анализирамо резултате у табели бр. 93, видимо да се ситуација током година није много променила. Код оба узорка најчешћа је ситуација да се ниједан родитељ није бавио спортом, чак 46,66% од укупног узорка, а код тенисера и тенисерки из узорка после 1992. године наилазимо на ситуацију да је тај проценат чак мало већи и да износи 54,83%. Ову тврдњу потврђују и резултати Хи-квадрат теста, који показују да између два компарирана узорка не постоје статистички значајне разлике када је ова варијабла у питању.

Код узорка који је био на врху листе после 1992. године висок проценат испитаника је из породица у којима су се оба родитеља бавила спортом, њих 32%, док је овај проценат у другом узорку мањи и износи 26,66%.

Из овога закључујемо да је у последње две деценије ипак све више битна позитивна спортска традиција породице када је реч о регрутовању младих тенисера и тенисерки.

Позитивна спортска генетика све је значајнији фактор и у избору тениса као спорта и за останак и постигнуће у њему.

графикон бр. 59 – ко се у породици бавио спортом

табела бр. 94 – да ли је неко од чланова фамилије био испитаников први тренер тениса

Да ли је неко од чланова фамилије био испитаников први тренер тениса	Узорак до 1992. године	%	Узорак после 1992. године	%
Да	8	53,33%	17	54,83%
Не	7	46,66%	14	45,16%
Укупно	15	100%	31	100%

Када анализирамо резултате из табеле бр. 94, примећујемо да су вредности код оба узорка готово идентичне. Код узорка пре 1992. године, као и код узорка који је био на врху листе након 1992. године, видимо да је нешто више од половине испитаника за своје прве

тренере тениса имало некога од чланова своје уже или шире фамилије. Закључујемо да се овај тренд током последњих 40 година није мењао, а данас је све више родитеља, охрабрених овим подацима, који се без икаквог спортског, а нарочито тениског предзнања, упуштају у рад са својом децом.

табела бр. 95 – колико је било удаљено најближе тениско игралиште

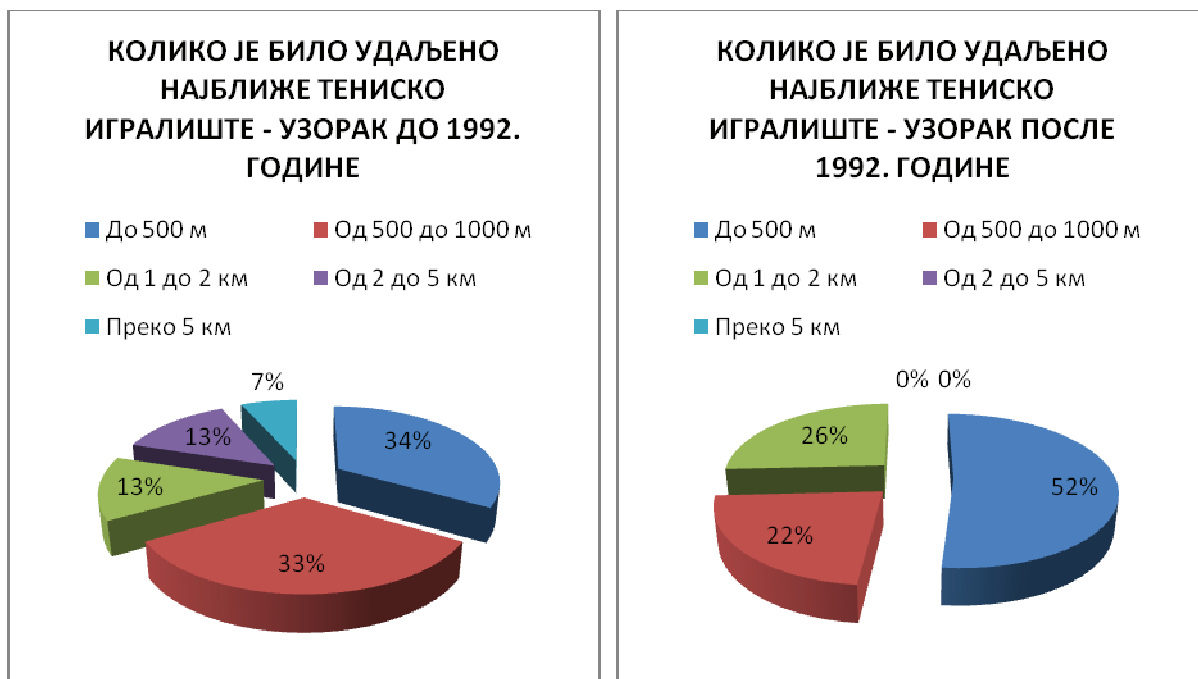
Колико је било удаљено најближе тениско игралиште	Узорак до 1992. године	%	Узорак после 1992. године	%
До 500 м	5	33,33%	16	51,61%
Од 500 до 1.000 м	5	33,33%	7	22,58%
Од 1 до 2 км	2	13,33%	8	25,8%
Од 2 до 5 км	2	13,33%	0	0%
Преко 5 км	1	6,66%	0	0%
Укупно	15	100%	31	100%

Када је близина тениског игралишта у питању, ништа се није значајније мењало у последњих 40 година. Близина игралишта је веома битан фактор при доношењу одлуке да особа почне да се бави неким спортом, а иста је ситуација и у тенису. Код оба узорка запажамо правилности да је у највећем проценту тениско игралиште било удаљено од места становања до 1.000 метара. Само мали проценат испитаника, и то у узорку до 1992. године, путовао до тениског игралишта више од два километра, а код узорка након 1992. године он је 0%. То можемо објаснити и све већом експанзијом тениса у последњих двадесет година, прави се све већи број тениских игралишта, развија се спортска инфраструктура, све је већи број спортских центара, као и хотела који у свом поседу имају по једно или више тениских игралишта.

Покривеност тениским теренима је све већа, тако да деца данас, без обзира у ком делу града живе, до најближег тениског игралишта немају више од два километра.

Ова чињеница добра је за развој тениса као спортске гране и омогућава све већем броју деце да се укључе у тренажни процес, а родитељима у великој мери олакшава организацију тренажног процеса њихове деце.

графикон бр. 60 – колико је било удаљено најближе тениско игралиште

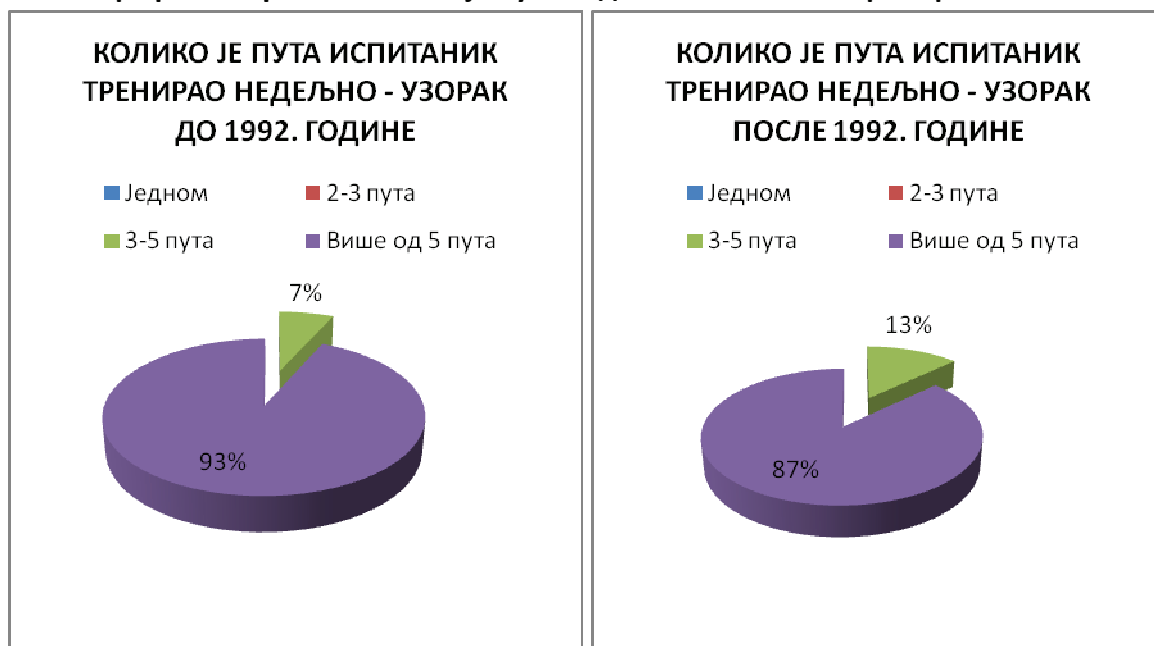

табела бр. 96 – колико је пута недељно испитаник тренирао тенис

Колико је пута недељно испитаник тренирао	Узорак до 1992. године	%	Узорак после 1992. године	%
Једном	0	0%	0	0%
2-3 пута	0	0%	0	0%
3-5 пута	1	6,66%	4	12,9%
Више од 5 пута	14	93,33%	27	87,1%
Укупно	15	100%	31	100%

Иако се током година обим и интензитет тренинга знатно повећавао, анализом резултата у табели бр. 96 не примећујемо значајније разлике када је реч о одласку на тениско игралиште током недеље код два компарирана узорка.

графикон бр. 61 – колико је пута недељно испитаник тренирао тенис

Највећи проценат испитаника код оба узорка у детињству је више од пет пута недељно одлазио на тениско игралиште, а немамо ниједног представника у оба узорка који је тренирао тенис мање од три пута седмично. Резултати ове варијабле налазе се у табели бр. 96.

табела бр. 97 – да ли се испитаник до 14. године упознао са неким активним тенисером

Да ли се испитаник до 14. године упознао са неким активним тенисером	Узорак до 1992. године	%	Узорак после 1992. године	%
Да	15	100%	29	93,54%
Не	0	0%	2	6,45%
Укупно	15	100%	31	100%

Као и у претходна два поглавља, тако и у табели бр. 98, видимо да су скоро сви испитаници у оба узорка током свог одрастања имали прилику да се упознају са неким активним тенисером или тенисерком и да се овај тренд током година није мењао. Сви млади тенисери, без обзира на време када су почели да се баве тенисом, имали су своје спортске и тениске идоле и током тениских почетака најчешће су имали прилику да се упознају са њима.

табела бр. 99 – да ли се испитаник до 14. године дружио са неким активним тенисером

Да ли се испитаник до 14. године дружио са неким активним тенисером	Узорак до 1992. године	%	Узорак после 1992. године	%
Да	10	56%	17	61,9%
Не	5	44%	14	38,09%
Укупно	15	100%	31	100%

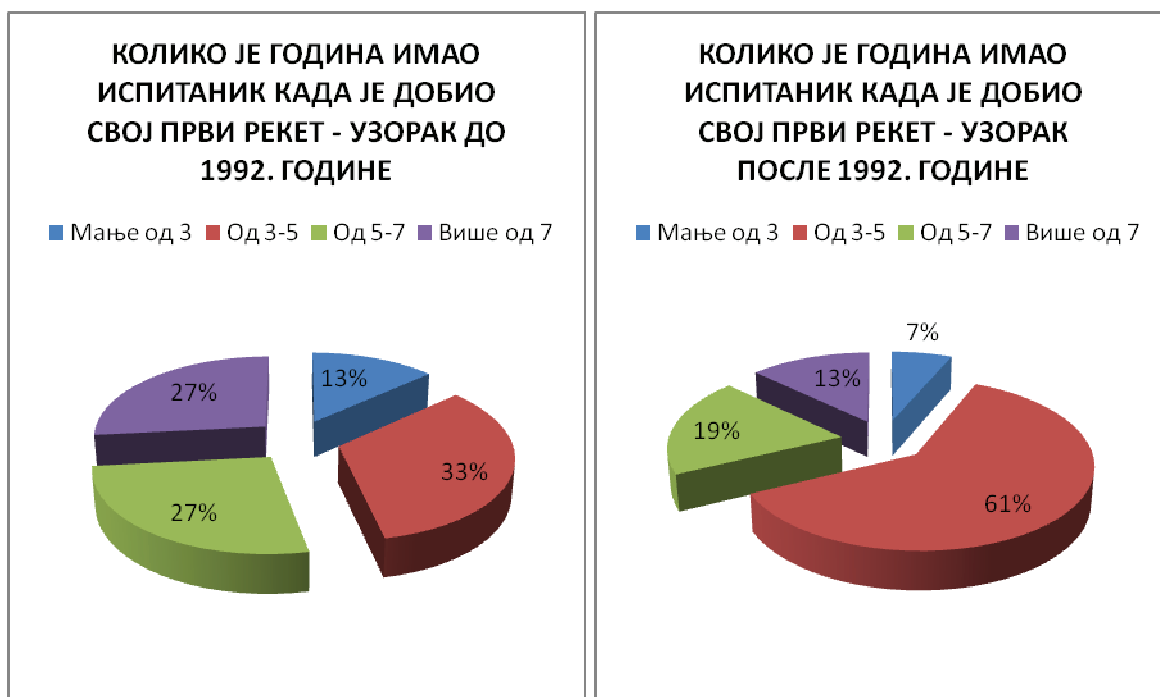
Као и код претходне варијабле, када је реч о податку да ли се испитаник до 14. године дружио са неким активним тенисером, видимо да су резултати код оба узорка готово идентични. Већи проценат испитаника, њих око 60% у оба узорка, имао је прилику да се дружи са неким активним тенисером, а највећи проценат њих имао је прилику и да повремено тренира са њима. Ово је пракса коју активни тенисери често спроводе, тако да се ту ништа значајно није променило током година.

табела бр. 100 – са колико година је испитаник добио свој први тениски рекет

Са колико година је испитаник добио свој први тениски рекет	Узорак до 1992. године	%	Узорак после 1992. године	%
Мање од 3	2	13,33%	2	6,45%
Од 3 до 5	5	33,33%	19	61,29%
Од 5 до 7	4	26,66%	6	19,35%
Више од 7	4	26,66%	4	12,9%
Укупно	15	100%	31	100%

Као што је већ претходно наглашено, варијабла у табели бр. 100 уско је повезана са годинама када су испитаници почели да се баве тенисом. Резултати Хи-квадрат теста показују да не постоје статистички значајне разлике између два узорка, али анализом резултата запажамо да је највећи број испитаника, чак њих 61,29%, из узорка после 1992. године свој први рекет добио између треће и пете године. Код узорка након 1992. године та граница је померена и највећи проценат испитаника је своје прве реквизите за тенис добио између пете и седме године, односно после седме године, по 26,66% њих.

графикон бр. 62 – са колико година је испитаник добио свој први тениски рекет

Овај податак објашњавамо чињеницом да је у периоду када су испитаници из узорка пре 1992. године почели да играју тенис уобичајено време да дете почне да се бави спортом био око седме године, док се временом тај тренд мењао, деца су се све раније укључивала у спорт, тако да данас неретко имамо децу која почињу да играју тенис и пре треће године живота.

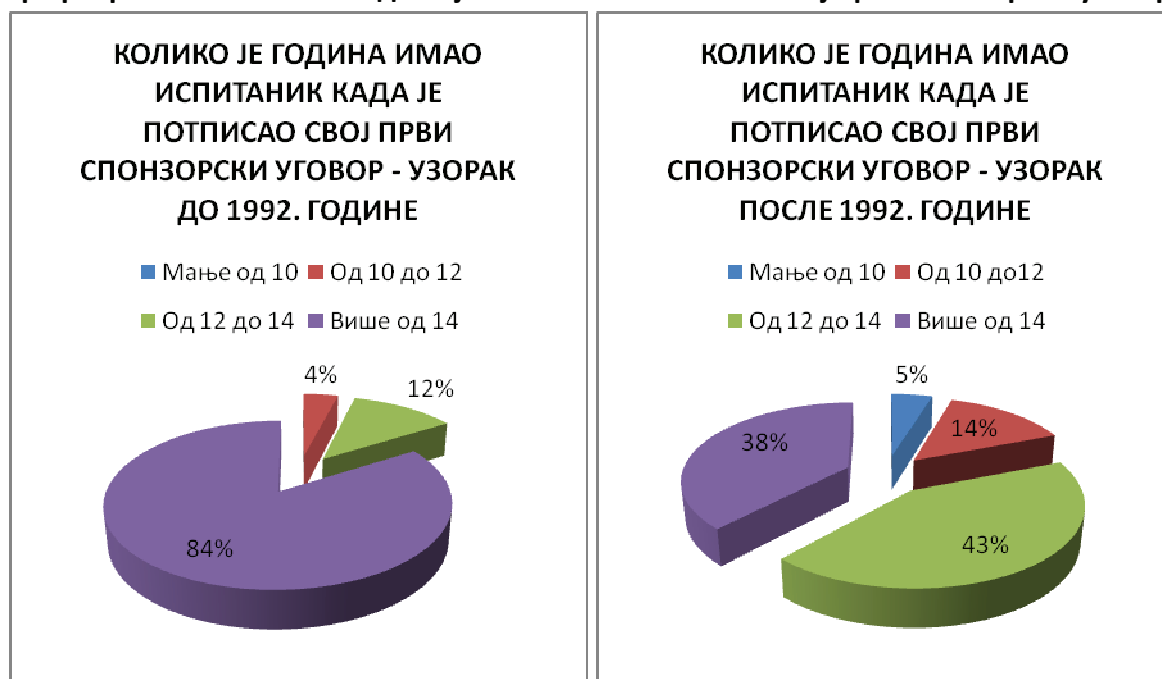
табела бр. 101 – са колико година је испитаник потписао свој први спонзорски уговор

Са колико година је испитаник потписао свој први спонзорски уговор	Узорак до 1992. године	%	Узорак после 1992. године	%
Мање од 10	0	0%	1	3,22%
Од 10 до 12	1	6,66%	3	9,67%
Од 12 до 14	2	13,33%	10	32,25%
Више од 14	12	80%	17	54,83%
Укупно	15	100%	31	100%

Како је у последњих двадесет година уобичајена пракса да деца све раније почињу да се баве тенисом, све раније почињу да се такмиче и да играју све већи број турнира у млађим категоријама, тако се и заинтересованост спонзора за њих јавља све раније.

Анализом резултата из табеле бр. 101 закључујемо да је значајно већи проценат испитаника у групи после 1992. године своје прве спонзорске уговоре потписао пре 14. године живота. Код узорка после 1992. године 32,25% испитаника је први спонзорски уговор потписало између 12. и 14. године, док је проценат испитаника у другој групи знатно мањи и износи само 13,33%.

граф. бр. 63 – са колико година је испитаник потписао свој први спонзорски уговор

Највећи проценат испитаника који су на врху АТП и ВТА листе били пре 1992. године, њих чак 80%, свој први уговор су потписали тек после 14. године живота, док је код друге групе испитаника овај проценат знатно мањи и износи 54,83%

Као што је већ наведено, овај резултат био је очекиван, с обзиром на то да се у периоду од 1992. године па до само пре неколико година све раније улазило у професионални спорт, тенисери и тенисерке су све раније почињали да зарађују велике новчане износе, тако да су и спонзори у жељи да што пре обезбеде уговор са талентованим играчима нудили спонзорства и потписивали уговоре са њима.

Закључци: Анализирајући резултате варијабли везаних за непосредне факторе који утичу на бављење спортом код ова два узорка, примећујемо одређене промене у последњих двадесет година, иако резултати Хи-квадрат теста показују да ни код једне варијабле овог простора не постоје статистички значајне разлике. Те разлике не односе се на чињеницу да ли су се отац или мајка испитаника у младости бавили спортом, пошто ту наилазимо на готово идентичне резултате када су два компарирана узорка у питању.

Највеће разлике код два узорка запажамо анализом резултата варијабли које се односе на податке када су испитаници добили свој први рекет и када су потписали свој први спонзорски уговор. Код узорка пре 1992. године највећи проценат испитаника је своје прве реквизите за тенис добио између пете и седме године, односно после седме године, по 26,66% њих, док је та граница у узорку после 1992. године померена и примећујемо да је највећи број испитаника, чак 61,29% њих из овог узорка, свој први рекет добио између треће и пете године. Овај податак повезан са трендом све ранијег укључивања деце у спорт, а самим тим и у тенис.

Такође закључујемо и да је знатно већи проценат испитаника у групи после 1992. године своје прве спонзорске уговоре потписао пре 14. године живота. Код узорка после 1992. године 42,85% испитаника је први спонзорски уговор потписао између 12. и 14. године, док је тај проценат испитаника у другој групи знатно мањи и износи само 12%.

Када је о близини тениског игралишта реч, ништа се није битније мењало у последњих 40 година. Близина игралишта је веома битан фактор приликом доношења одлуке да дете почне да се бави неким спортом, па је иста ситуација и у тенису.

Иако су се током година обим и интензитет тренинга знатно повећали, анализом резултата код варијабле која се односи на то колико су пута испитаници недељно одлазили на тениско игралиште не примећујемо значајније разлике код два компарирана узорка.

7.4. Компаративна анализа социјалних карактеристика најбоље ранжираних тенисера оба пола од формирања АТП и ВТА листе и десет најбољих тенисера Србије

У четвртом делу анализе резултата овог истраживања налазе се резултати компаративне анализе узорка свих најбоље ранжираних тенисера и тенисерки од формирања АТП и ВТА листе и узорка десет најбоље ранжираних тенисера из Србије.

7.4.1. Компаративна анализа породичних прилика најбоље ранжираних тенисера од формирања АТП и ВТА листе и десет најбољих тенисера Србије

Као и код претходне три анализе резултата, и у овом поглављу прво ће бити анализирани фактори породичних прилика код тенисера и тенисерки који су били на врху АТП и ВТА листе и десет најбоље ранжираних тенисера из Србије, као и евентуалне разлике код ова два узорка. Породични статус је и код ова два узорка репрезентован на основу четири индикатора: величина примарне породице, целовитост породице у којој је испитаник живео од момента када се определио да се бави тенисом па до његове 14. године, затим колико је испитаник имао браће и сестара, те које је испитаник по реду дете у породици.

У табели бр. 102 налазе се резултати компаративне анализе резултата варијабле која се односи на број чланова у породици испитаника.

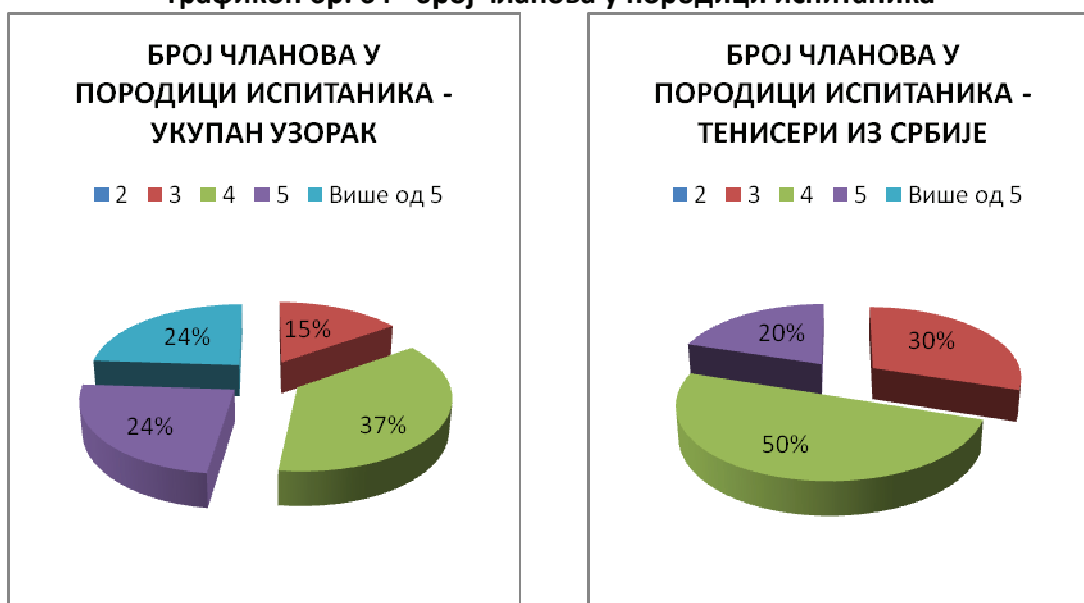
табела бр. 102 – број чланова у породици испитаника

Број чланова у породици испитаника	Укупан узорак	%	Тенисери из Србије	%
2	0	0%	0	0%
3	7	15,2%	3	30%
4	17	36,95%	5	50%
5	11	23,91%	2	20%
Више од 5	11	23,91%	0	0%
Укупно	46	100%	10	100%

Као и код укупног узорка, највећи проценат наших тенисера и тенисерки одрастао је у четворочланим породицама, чак половина анкетираног узорка. У трочланим породицама одрасло је 30% тенисера из Србије, док је 20% имало петочлане породице.

Резултати Хи-квадрат теста показују да не постоје статистички значајне разлике између укупног узорка и узорка наших тенисера и тенисерки, односно примећујемо заједничке карактеристике код ова два узорка.

графикон бр. 64– број чланова у породици испитаника

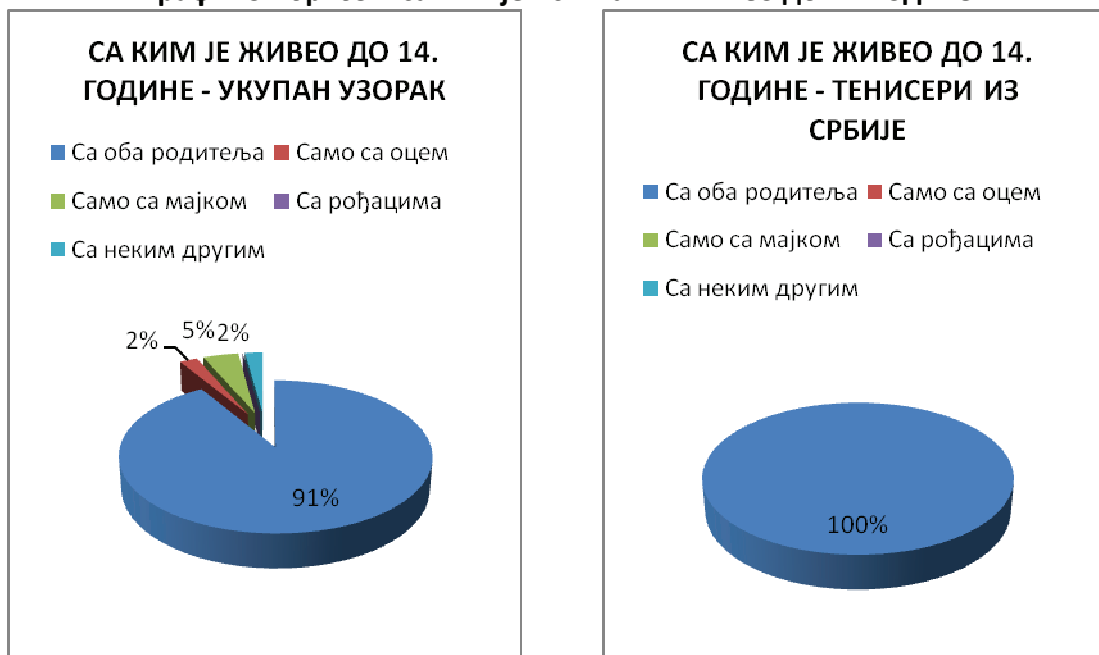
Ову тврдњу најбоље потврђујемо анализом резултата у табели бр. 101, који нам показују да је целовитост породице заједничка карактеристика укупног узорка и узорка наших тенисера и тенисерки.

табела бр. 103 – са ким је испитаник живео до 14. године

Са ким је живео до 14. године	Укупан узорак	%	Тенисери из Србије	%
Са оба родитеља	42	91,3%	10	100%
Само са оцем	1	2,17%	0	0%
Само са мајком	2	4,34%	0	0%
Са рођацима	0	0%	0	0%
Са неким другим	1	2,17%	0	0%
Укупно	46	100%	10	0%

Сви најбоље рангирани тенисери из Србије одрасли су у целовитим породицама, са оба родитеља, што још једном потврђује да је целовита породица неопходан услов како за останак у тенису тако и за постигнуће у њему. Као што је и било очекивано, резултати Хи-квадрат теста показују да не постоје статистички значајне разлике између два компарираних узорка када је ова варијабла у питању.

графикон бр. 65 – са ким је испитаник живео до 14. године

У табелама бр. 104 и бр. 105 налазе се резултати који само још једном потврђују тврдњу да је целовитост породице битна социјална карактеристика која детерминише избор тениса као спорта, као и успешност у њему.

табела бр. 104 – да ли је отац био жив до испитаникове 14. године

Да ли је отац био жив до испитаникове 14. године	Укупан узорак	%	Тенисери из Србије	%
Да	44	95,65%	10	100%
Не	2	4,34%	0	0%
Укупно	46	100%	10	100%

Свим наше најбоље рангираним тенисерима и тенисеркама очеви су били живи до њихове 14. године. Као што видимо у табели бр. 104, ова карактеристика заједничка је за укупан узорак и за узорак тенисера из Србије, а то потврђују и резултати Хи-квадрат теста.

табела бр. 105 – да ли је мајка била жива до испитаникове 14. године

Да ли је мајка била жива до испитаникове 14. године	Укупан узорак	%	Тенисери из Србије	%
Да	45	97,83%	10	100%
Не	1	2,17%	0	0%
Укупно	46	100%	10	100%

Као и код претходне варијабле, у табели бр. 105 налазе резултати заједнички за укупан узорак и за узорак наших најбоље рангираних тенисера и тенисерки, а односи се на чињеницу да су свим најбоље рангираним тенисерима и тенисеркама из Србије анкетираним у овом истраживању мајке биле живе до њихове 14. године.

Резултати Хи-квадрат теста потврђују да је подршка оба родитеља током одрастања незаобилазно важна социјална карактеристика, која у високом проценту детерминише успешност у тенису и да између два компарираних узорка не постоје статистички значајне разлике код ових варијабли.

У табели бр. 106 налазе се резултати варијабле која се односи на чињеницу колико су браће и сестара имали испитаници у овом истраживању.

табела бр. 106 – колико браће и сестара има испитаник

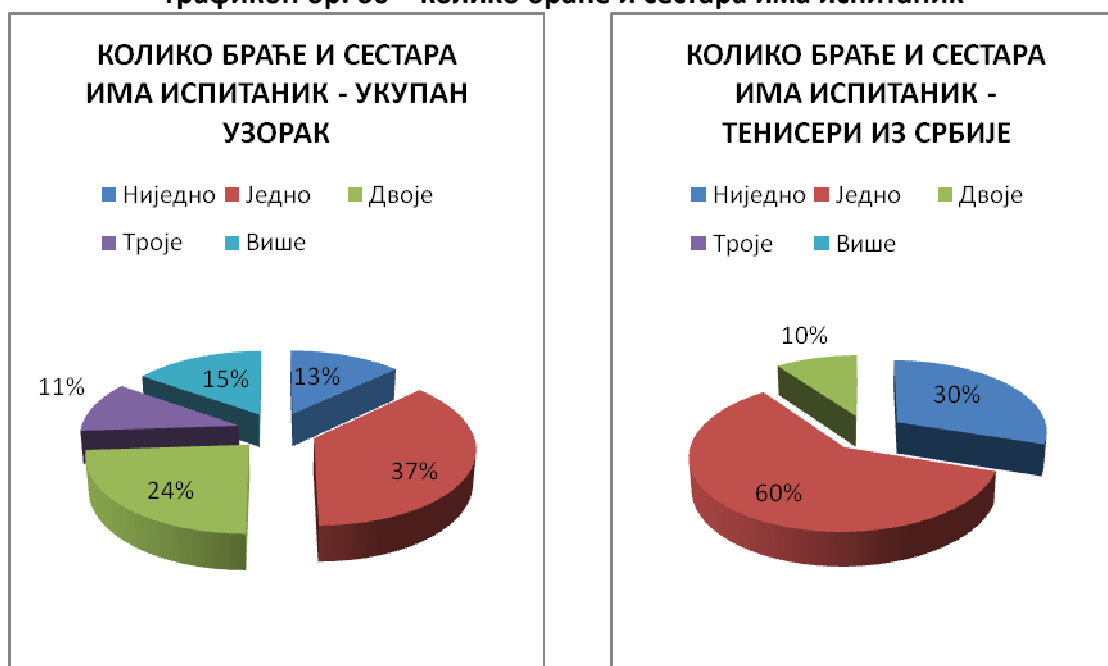
Колико браће и сестара има испитаник	Укупан узорак	%	Тенисери из Србије	%
Ниједно	6	13,04%	3	30%
Једно	17	36,95%	6	60%
Двоје	11	23,91%	1	10%
Троје	5	10,87%	0	0%
Више	7	15,2%	0	0%
Укупно	46	100%	10	100%

Највећи проценат узорка тенисера из Србије, њих 60%, има једног брата или сестру, што је заједничка карактеристика овог узорка са узорком најбоље ранжираних тенисера и тенисерки од формирања АТП и ВТА листе.

Занимљива је чињеница да нико од наших тенисера обухваћених овим истраживањем нема троје или више браће и сестара, а да само једна тенисерка има двоје браће и сестара.

Код укупног узорка чак 26% испитаника има троје или више браће и сестара. Иако постоје квантитативне разлике код ова два узорка, резултати Хи-квадрат теста показују да не постоје статистички значајне разлике када је о овој варијабли реч.

графикон бр. 66 – колико браће и сестара има испитаник

Резултати варијабле која показује које је испитаник дете по реду у породици налазе се у табели бр. 107.

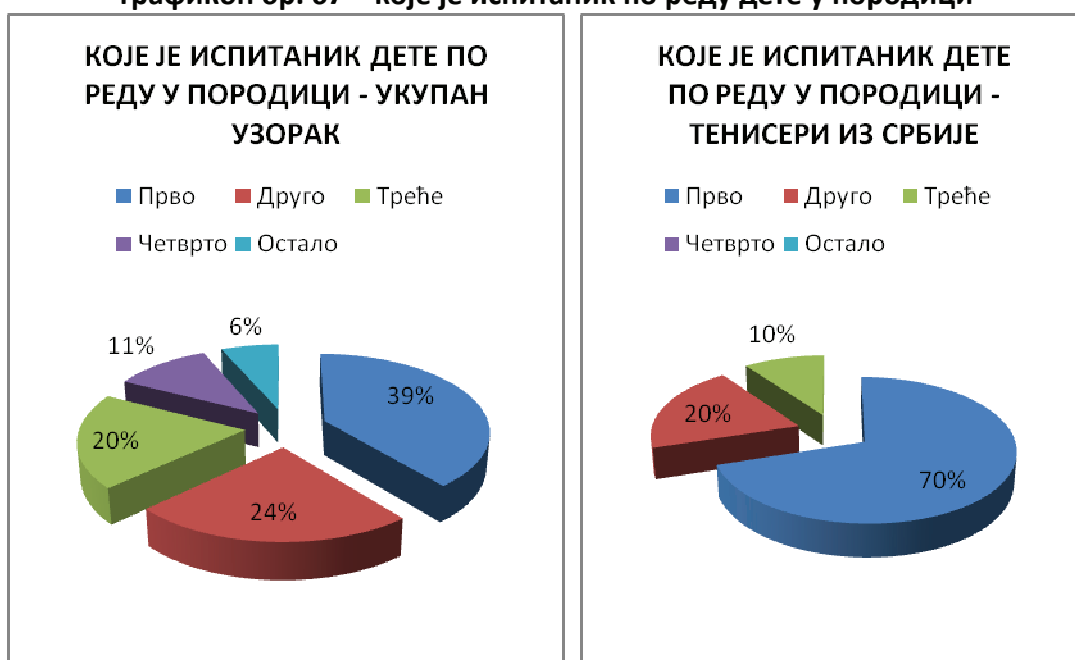
табела бр. 107 – које је испитаник дете по реду у породици

Које је испитаник по реду дете у породици	Укупан узорак	%	Тенисери из Србије	%
Прво	18	39,1%	7	70%
Друго	11	23,91%	2	20%
Треће	9	19,56%	1	10%
Четврто	5	10,87%	0	0%
Остало	3	6,52%	0	0%
Укупно	46	100%	10	100%

И код ове варијабле примећују се заједничке карактеристике два компарирана узорка, а то потврђују и резултати Хи-квадрат теста.

Највећи проценат тенисера и тенисерки код оба узорка прво је дете у породици, док је код тенисера и тенисерки из Србије тај проценат чак 70%. Ови резултати још једном потврђују применљивост Адлерове теорије поретка према рођењу (Birth Order Theory), на основу које је прво дете у породици најамбициозније и својим понашањем и успешношћу жели да импресионира како родитеље тако и млађе браћу и сестре.

графикон бр. 67 – које је испитаник по реду дете у породици

Закључци: На основу компаративне анализе првих шест варијабли овог истраживања, које су директно повезане са породичним приликама и односима у породици у којој су испитаници живели у моменту када су се определили за тенис па до њихове 14. године, долазимо до закључка да су ове компоненте социјалних карактеристика код ова два узорка готово идентичне. Тај закључак доносимо и на основу резултата Хи-квадрат теста, који показују да ни код једне варијабле која се односи на породичне прилике испитаника не постоје статистички значајне разлике.

Резултати ових варијабли потврђују хипотезу да су одређене компоненте социјалних карактеристика заједничке за све успешне тенисере и тенисерке и да су детерминисали опредељење за бављење тенисом, као и за успешност у њему.

Целовитост и подршка породице, као и присуство оба родитеља током одрастања, незаобилазан су фактор за успешност у тенису.

Осим те чињенице, истраживање је показало да су тенисери и тенисерке код ова два узорка најчешће прво дете у породици, што потврђује многе психолошке теорије у којима се тврди да је прво дете у породици и најуспешније.

7.4.2. Компаративна анализа образовног статуса родитеља најбоље ранжираних тенисера од формирања АТП и ВТА листе и десет најбољих тенисера Србије

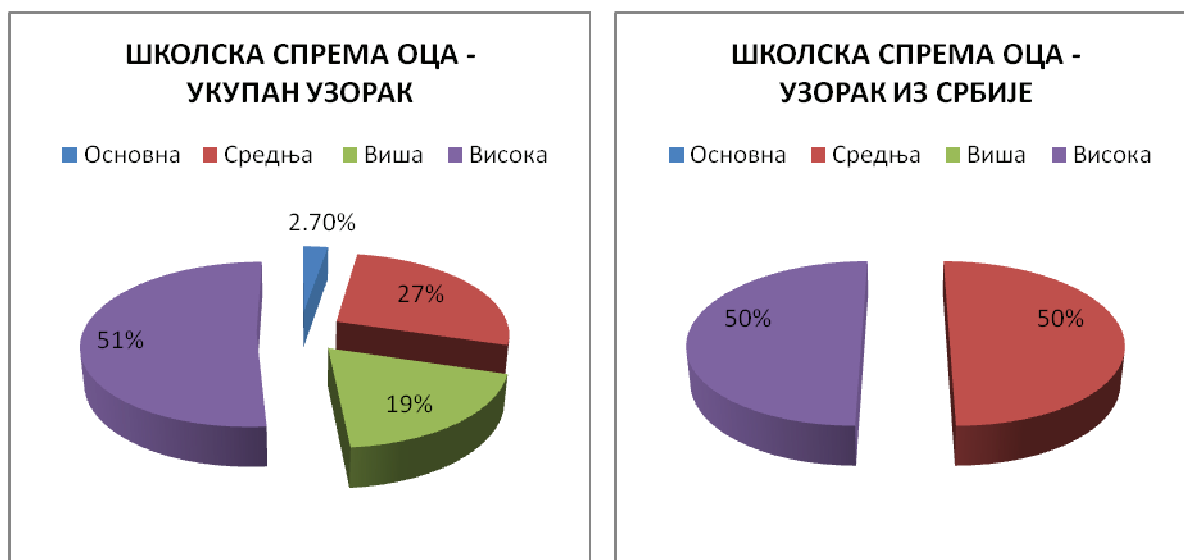
табела бр. 108 – школска спрема оца

Школска спрема оца	Укупан узорак	%	Тенисери из Србије	%
Основна	1	2,7%	0	0%
Средња	10	27,02%	5	50%
Виша	7	18,91%	0	0%
Висока	19	51,35%	5	50%
Магистар или доктор наука	0	0	0	0%
Укупно	37	100%	10	100%

Резултати Хи-квадрат теста показују да код ове варијабле не постоје статистички значајне разлике код два компарирани узорка.

Посматрајући оба компарирана узорка примећујемо одређене правилности које се односе на чињеницу да је највећи проценат очева код оба узорка факултетски образован, и то код укупног узорка њих 41,3%, а код узорка тенисера и тенисерки из Србије њих 50%.

графикон бр. 68 – школска спрема оца

Са средњом стручном спремом је 21,73% очева укупног узорка и 50% очева узорка наших тенисера и тенисерки, док је вишу школу завршило 15,21% очева тенисера и тенисерки из првог узорка, док код узорка тенисера и тенисерки из Србије немамо очеве са вишом стручном спремом. Најмањи проценат очева је са основном школом и то 2,17% код узорка најбоље ранжираних тенисера од формирања АТП и ВТА листе, док код узорка наших тенисера немамо ниједног оца са том стручном спремом.

табела бр. 109 – школска спрема мајке

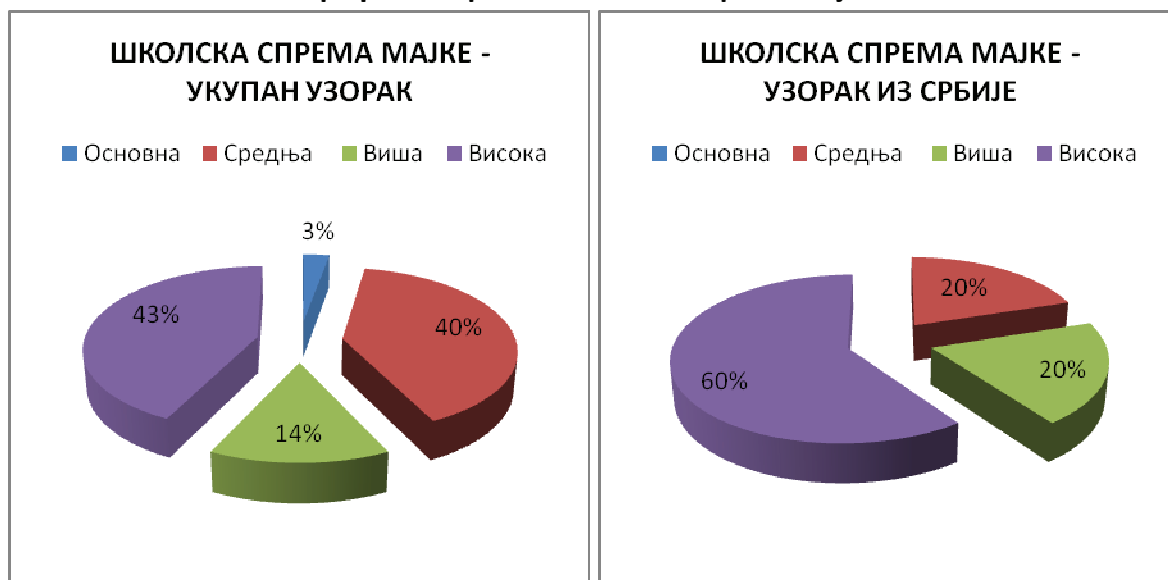
Школска спрема мајке	Укупан узорак	%	Тенисери из Србије	%
Основна	1	2,85%	0	0%
Средња	14	40%	2	20%
Виша	5	14,28%	2	20%
Висока	15	42,85%	6	60%
Магистар или доктор наука	0	0%	0	0%
Укупно	35	100%	10	100%

Резултати Хи-квадрат теста варијабле која се односи на степен образовања мајке испитаника показују да ни код ове варијабле не постоје статистички значајне разлике између два узорка.

Резултати изнети у табели бр. 109 показују да је код оба компарирана узорка највећи проценат мајки факултетски образовано. Код укупног узорка тај проценат је 32,6%, док је код узорка тенисера и тенисерки из Србије чак 60%.

Знатно висок проценат мајки код укупног узорка тенисера је и са средњом стручном спремом, њих 30,43%, док је код оба узорка, као што је и било очекивано, најмањи проценат мајки само са основним образовањем.

графикон бр. 69 – школска спрема мајке

Ова варијабла показује заједничке карактеристике код два компарирана узорка и још једном потврђује тезу да се тенисери и тенисерке регрутују из породица средњег и високог друштвеног staleжа и из породица у којима су родитељи најчешће факултетски образовани.

7.4.3. Компаративна анализа занимања родитеља, финансијских и стамбених услова најбоље ранжираних тенисера од формирања АТП и ВТА листе и десет најбољих тенисера Србије

Као и у претходним поглављима, трећу групу варијабли код компаративне анализе ова два узорка чине варијабле које се односе на **занимање родитеља, финансијске и стамбене услове**, као и на материјална добра која су поседовали родитељи (старатељи) испитаника до њихове 14. године живота.

Прва анализирана варијабла овог сегмента јесте компаративна анализа занимања оца и мајке у оба узорка. Резултате видимо у табелама бр. 110 и бр. 111.

табела бр. 110 – занимање оца испитаника

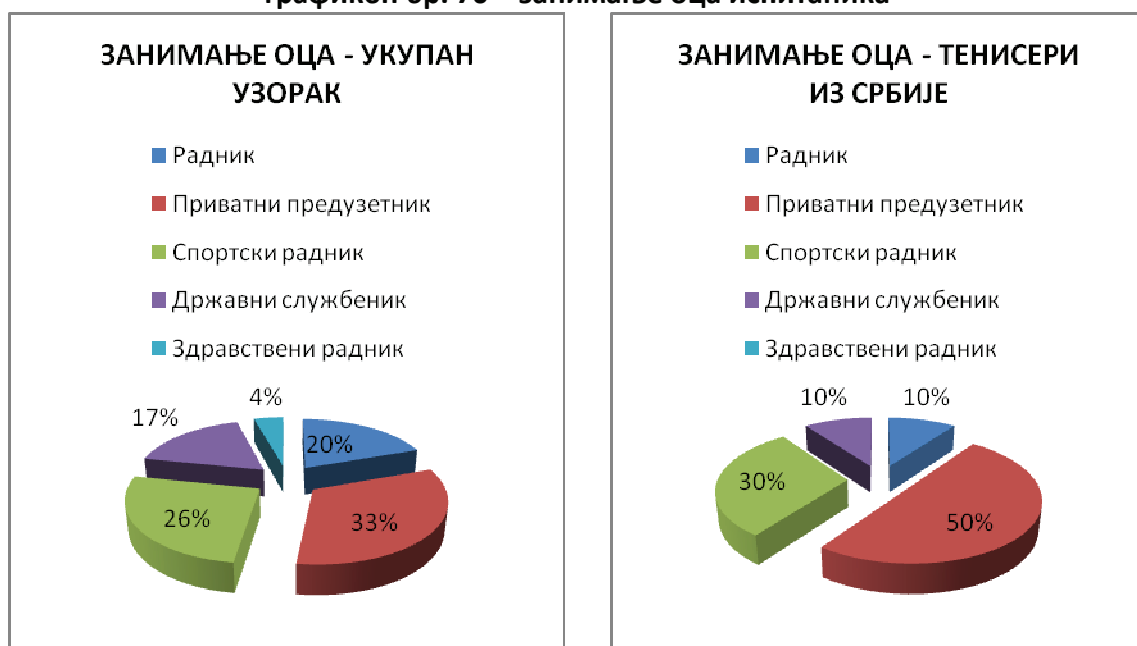
Занимање оца	Укупан узорак	%	Тенисери из Србије	%
Радник	9	19,56%	1	10%
Приватни предузетник	15	32,6%	5	50%
Спортски радник	12	26,08%	3	30%
Државни службеник	8	17,39%	1	10%
Здравствени радник	2	4,34%	0	0%
Укупно	46	100%	10	100%

Као и код укупног узорка, и код узорка наших најбоље рангираних тенисера и тенисерки, највећи проценат очева, њих 50%, били су или јесу приватни предузетници. Њих тројица су спортски радници, од чега су двојица тениски тренери (отац Бојане Јовановски и отац Наталије Костић), док је отац Јанка Типсаревића професор физичког васпитања.

Резултати ове варијабле се у високом проценту поклапају са резултатима укупног узорка, док је једина значајнија разлика у томе да међу очевима наших тенисера нема здравствених радника, док је тај проценат код укупног узорка 4,34%.

Резултати у табели бр. 108 само потврђују претпоставку да су за останак и постигнуће у тенису потребна већа материјална средства, а резултати Хи-квадрат теста потврђују да између два узорка не постоје статистички значајне разлике када је реч о варијабли која се односи на занимање оца.

графикон бр. 70 – занимање оца испитаника

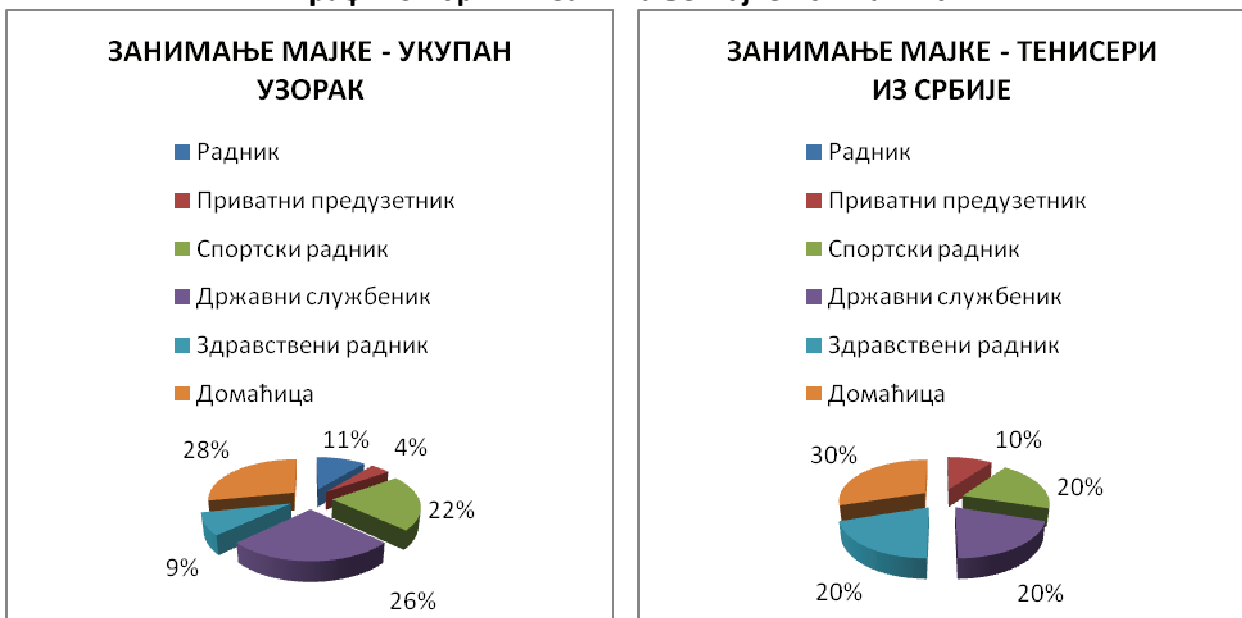

табела бр. 111 – занимање мајке испитаника

Занимање мајке	Укупан узорак	%	Тенисери из Србије	%
Радница	5	10,87%	0	0%
Приватна предузетница	2	4,34%	1	10%
Спортска радница	10	21,73%	2	20%
Државна службеница	12	26,08%	2	20%
Здравствена радница	4	8,69%	2	20%
Домаћица	13	28,26%	3	30%
Укупно	46	100%	10	100%

Када су резултати варијабле у табели бр. 111 у питању, не примећујемо значајније разлике између два компарираних узорка, а то потврђују и резултати Хи-квадрат теста. У највећем проценту, као и код укупног узорка, мајке најбоље ранжираних тенисера и тенисерки из Србије су домаћице, њих 30%, док су у подједнаком проценту, њих 20%, спортске раднице, државне службенице и здравствене раднице.

графикон бр. 71 – занимање мајке испитаника

Следећа варијабла која је испитивана у овој компаративној анализи односи се на квадратуру стамбеног простора у којем су испитаници живели до своје 14. године живота. Резултати компаративне анализе налазе се у табели бр. 112.

табела бр. 112 – квадратура стамбеног простора

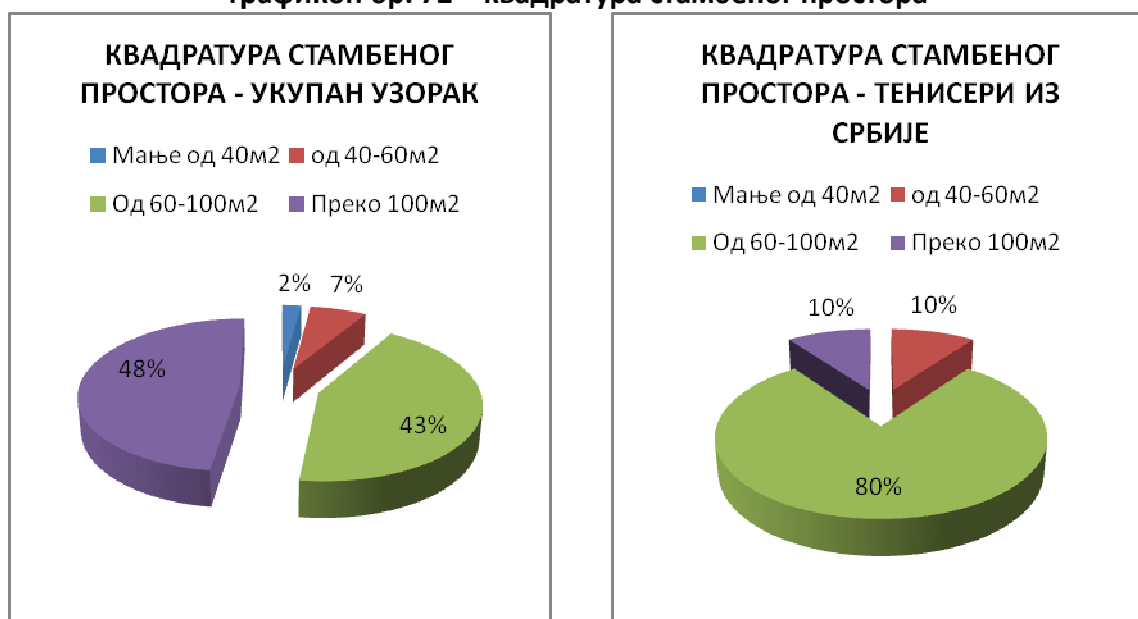
Квадратура стамбеног простора	Укупан узорак	%	Тенисери из Србије	%
Мање од 40 м²	1	2,17%	0	0%
Од 40 до 60 м²	3	6,52%	1	10%
Од 60 до 100 м²	20	43,4%	8	80%
Преко 100 м²	22	47,82%	1	10%
Укупно	46	100%	10	100%

Резултати ове варијабле показују да је највећи проценат тенисера и тенисерки из Србије живео у некретнинама чија површина прелазила 60 м², као што је то случај и са најбоље ранжираним тенисерима и тенисеркама од формирања АТП и ВТА листе. Од 90% наших тенисера који су живели у становима већим од 60 м², њих 80% живело је у некретнинама квадратуре између 60 и 100 м², док је 10% њих живело у стану већем од 100 м². Само је једна тенисерка живела у стану чија је квадратура била између 40 и 60 м².

Једина значајнија разлика између ова два узорка лежи у чињеници да је чак 47,82% тенисера из укупног узорка живело у некретнинама већим од 100 м², док је тај проценат код тенисера из Србије само 10%.

И код ове варијабле, резултати Хи-квадрат теста не показују да постоје статистички значајне разлике код ова два узорка.

графикон бр. 72 – квадратура стамбеног простора

Резултати компаративне анализе варијабле која се односи на чињеницу да ли је стан био у власништву родитеља налазе се у табели бр. 113.

табела бр. 113 – да ли је стан био у власништву родитеља

Да ли је стан био у власништву родитеља	Укупан узорак	%	Тенисери из Србије	%
Да	43	93,47%	9	90%
Не	3	6,52%	1	10%
Укупно	46	100%	10	100%

Као и код претходне варијабле, компаративном анализом долазимо до сличних резултата између ова два узорка.

Највећи проценат родитеља тенисера и тенисерки из Србије, 90% њих, били су власници некретнина у којима су живели, док је само Бојана Јовановски у детињству са породицом живела у стану који није био у њиховом власништву.

Недостатак финансијских средстава родитељи Бојане Јовановски компензовали су чињеницом да јој је отац био тениски тренер, тако да, откако је почела да се бави тенисом, али и касније, нису имали финансијске издатке те врсте.

У табели бр. 114 налазе се резултати компаративне анализе просечних месечних примања родитеља испитаника.

табела бр. 114 – просечна месечна примања родитеља

Просечна месечна примања родитеља	Укупан узорак	%	Тенисери из Србије	%
Испод просечне радничке плате	4	8,69%	0	0%
Просечна радничка плата	30	65,21%	7	70%
Изнад просечне радничке плате	12	26,02%	3	30%
Укупно	46	100%	10	100%

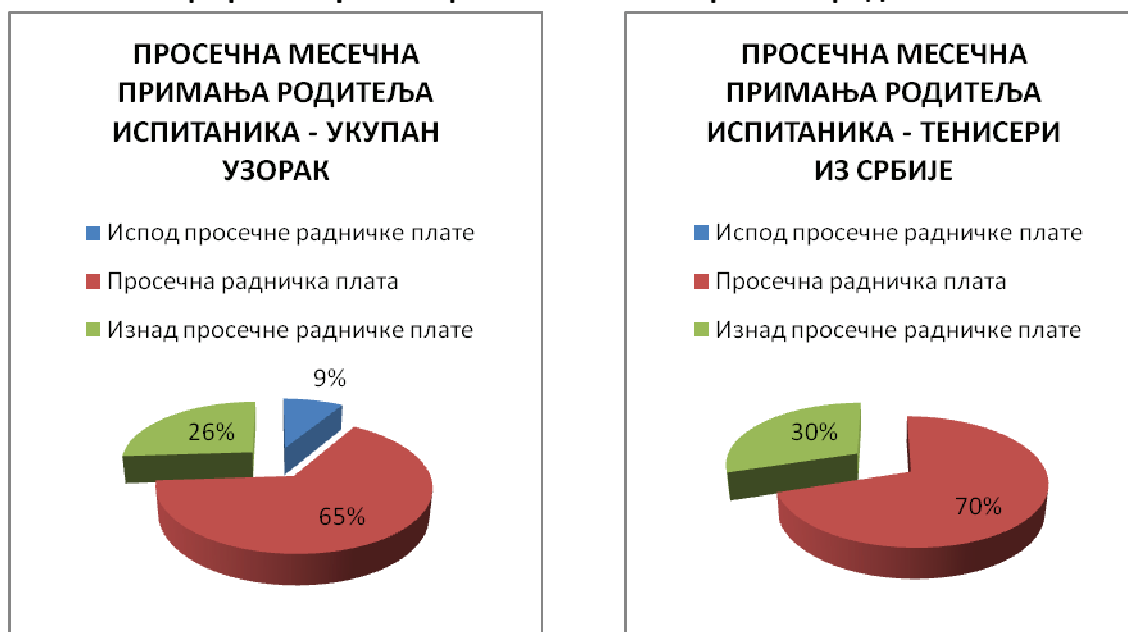
Резултати ове варијабле још једном потврђују чињеницу да се тенисери и тенисерке регрутују из средњег и високог друштвеног staleжа, односно да само припадници ових друштвених staleжа поседују одговарајућа финансијска средства потребна да би дете уопште почело да се бави тенисом, а касније и да остане и успе у њему.

Као и код укупног узорка, родитељи наших најбоље ранжираних тенисера и тенисерки су, у највећем проценту, имали просечна месечна примања у време тениског одрастања њихове деце, њих 70%, док приходе изнад просечне радничке плате имало њих 30%. Ниједан испитаник из узорка тенисера и тенисерки из Србије није из породице чија су месечна примања била испод просечне радничке плате.

Ови резултати се у великом проценту поклапају са укупним узорком тенисера и тенисерки, само код тог узорка наилазимо и на четворо тенисера и тенисерки, односно 9% њих, који су одрасли у породицама са ниским месечним примањима.

Резултати Хи-квадрат теста код ове варијабле само потврђују чињеницу да између два узорка не постоје статистички значајне разлике.

графикон бр. 73 – просечна месечна примања родитеља

Резултати компаративне анализе варијабле које се односе на ангажовање родитеља испитаника у друштвено-политичким организацијама налазе се у табелама бр. 115 и бр. 116.

табела бр. 115 – да ли је отац испитаника био ангажован у некој политичкој организацији

Да ли је отац испитаника био ангажован у некој политичкој организацији	Укупан узорак	%	Тенисери из Србије	%
Да	0	0%	0	0%
Не	46	100%	10	100%
Укупно	46	100%	10	100%

Резултати ове варијабле су готово идентични код оба узорка. Као што смо већ у претходним анализама закључили, за успешност у тенису није уопште битна ангажованост родитеља у друштвено-политичким организацијама. Напротив, закључујемо да је чак и пожељно да родитељи не буду политички ангажовани.

табела бр. 116 – да ли је мајка испитаника била ангажована у некој политичкој организацији

Да ли је мајка испитаника била ангажована у некој политичкој организацији	Укупан узорак	%	Тенисери из Србије	%
Да	0	0%	1	10%
Не	46	100%	9	90%
Укупно	46	100%	10	100%

Једина српска тенисерка којој је мама била члан неке друштвено-политичке организације јесте Теодора Мирчић, док остали родитељи свих наше најбоље рангираних тенисера и тенисерки нису били политички активни до испитаникове 14. године живота.

Без обзира на чињеницу да код узорка наших тенисера наилазимо на родитеља који је био политички ангажован, резултати Хи-квадрат теста показују да између два компарираних узорка не постоје статистички значајне разлике када је реч о овој варијабли.

Закључак: Компаративном анализом резултата који се односе на економски статус, занимање родитеља и њихове стамбене и финансијске услове долазимо до закључка да нема битнијих разлика између најбоље рангираних тенисера и тенисерки од формирања АТП и ВТА листе и најбоље рангираних тенисера и тенисерки из Србије, а ову тврдњу потврђују и резултати Хи-квадрат теста. Као што је и било очекивано, у оба узорка наилазимо на низ заједничких карактеристика и закључујемо да се тенисери и тенисерке из оба узорка углавном регрутују из породица са повољним и веома повољним економским статусом.

Резултати компаративне анализе показују да оба узорка имају доста заједничких карактеристика и да је економски статус примарне породице веома битан фактор приликом одабира тениса као спортске гране, а нарочито за постизање врхунског резултата у њему.

7.4.4. Компаративна анализа локалитета и карактеристика пребивалишта најбоље ранжираних тенисера од формирања АТП и ВТА листе и десет најбољих тенисера Србије

Четврту групу варијабли и код компаративне анализе ова два узорка чине варијабле које се односе на **локалитете и карактеристике пребивалишта** у којима су испитаници живели до навршених 14 година живота, као и варијабле које се односе на њихову **националну, верску и расну припадност**. Следе резултати компаративне анализе ова два узорка су следећи:

Резултати компаративне анализе варијабле која се односи на то где су припадници оба узорка рођени нису приказани у овом поглављу, пошто је извесна разлика ова два узорка када је реч о овој варијабли.

Следећа варијабла обухваћена овим истраживањем односи се на податак да ли су испитаници напустили своју матичну државу због тениса. Резултати компаративне анализе налазе се у табели бр. 115.

табела бр. 117 – да ли је испитаник напустио своју матичну државу због тениса

Да ли је испитаник напустио матичну државу због тениса до 14. године	Укупан узорак	%	Тенисери из Србије	%
Да	6	13,04%	2	20%
Не	40	86,96%	8	80%
Укупно	46	100%	10	100%

Анализом резултата из табеле бр. 117 закључујемо да не постоје значајније разлике код ова два узорка када је реч о напуштању матичне државе због тениса, а то потврђују и резултати Хи-квадрат теста. Само 20% наших најбоље рангираних тенисера и тенисерки напустило је Србију да би се тениски усавршавало. То двоје тенисера су Виктор Троицки и Теодора Мирчић, а обоје су се одлучили за САД као најадекватнију државу за њихов даљи тениски развој. Занимљив је податак да је Теодора Мирчић кренула стопама Монике Селеш, Марије Шарапове и Јелене Јанковић, тако да је, након што је отишла из Србије, тениску каријеру наставила у Брадентону, у чувеној Академији Ника Болитијерија.

табела бр. 118 – држава у којој су испитаници живели до своје 14. године

Држава у којој је испитаник живео до 14. год	Укупан узорак	%	Тенисери из Србије	%
Немачка	3	6,52%	0	0%
Аустралија	4	8,69%	0	0%
Шведска	3	6,52%	0	0%
САД	15	32,6%	2	20%
Белорусија	1	2,17%	0	0%
Чехословачка	2	4,34%	0	0%
Србија	1	2,17%	8	80%
Русија	2	4,34%	0	0%
Швајцарска	2	4,34%	0	0%
Француска	1	2,17%	0	0%
Шпанија	5	8,69%	0	0%
Белгија	2	4,34%	0	0%
Данска	1	2,17%	0	0%
Чиле	1	2,17%	0	0%
Аустрија	1	2,17%	0	0%
Бразил	1	2,17%	0	0%
Румунија	1	2,17%	0	0%
Укупно	46	100%	10	100%

Основна разлика код резултата ове варијабле лежи у чињеници да је двоје тенисера из Србије напустило своју матичну државу и због адекватног тениског развоја емигрирало у САД. То двоје тенисера су Виктор Троицки и Теодора Мирчић.

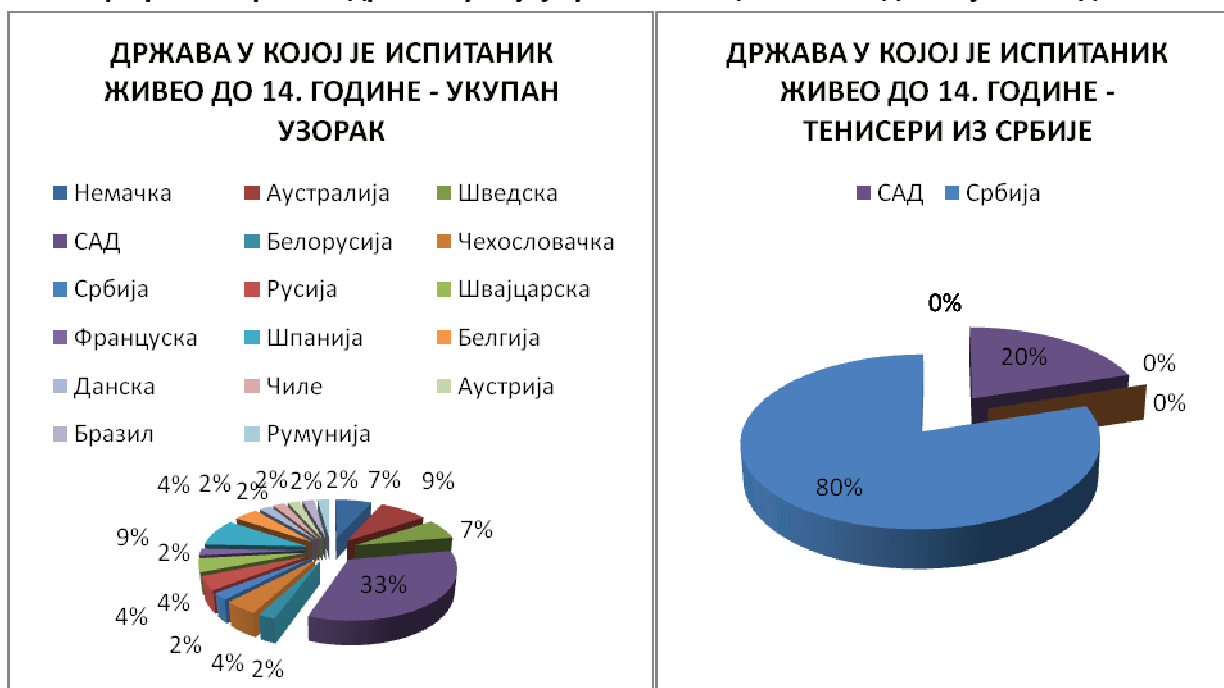
табела бр. 119 – држава у којој је испитаник живео до 14. године, укупан узорак и тенисери из Србије

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	37.909(a)	16	.002
Likelihood Ratio	33.959	16	.006
Linear-by-Linear Association	.014	1	.906
N of Valid Cases	56		

Резултати испитивања учесталости испитаника показују да постоје високо статистички значајне разлике између укупног узорка и узорка тенисера из Србије ($\chi^2 = 37,909$; $df = 16$; $p < 0,05$), које настају као последица већег броја тенисера из Србије који су живели у Србији у односу на број тенисера који су живели у Србији из укупног узорка.

Осталих осморо тенисера и тенисерки свој тениски развој наставило је у Србији, што је у неку руку и лимитирало њихов потенцијални тениски развој.

графикон бр. 74 – држава у којој су испитаници живели до своје 14. године

У табели бр. 120 налазе се резултати компаративне анализе варијабле која се односи на величину града у којем су испитаници живели и тениски се развијали.

табела бр. 120 – величина града у којем је испитаник живео

Величина града у којем је испитаник живео	Укупан узорак	%	Тенисери из Србије	%
Мање од 50.000 становника	11	23,91%	0	0%
Од 50.000 до 100.000 становника	3	6,52%	1	10%
Од 100.000 до 500.000 становника	4	8,69%	1	10%
Од 500.000 до 1.000.000 становника	2	4,34%	0	0%
Више од 1.000.000 становника	26	56,52%	8	80%
Укупно	46	100%	10	100%

Као и код узорка тенисера и тенисерки који су били најбоље ранжирани од формирања АТП и ВТА листа, највећи проценат тенисера и тенисерки из Србије долази из градова са више од милион становника, односно из јединог вишемилионског града у Србији – Београда. Ако узмемо у обзир чињеницу да и троје Срба који су били на врху АТП односно ВТА листе долазе такође из главног града Србије, закључујемо да Београд има најбоље услове за адекватан тениски развој, има сву потребну инфраструктуру, велики број клубова са дугом тениском традицијом, као и одређени број тениских стручњака који имају капацитет да тенисерима омогуће да остваре сав тениски потенцијал који имају.

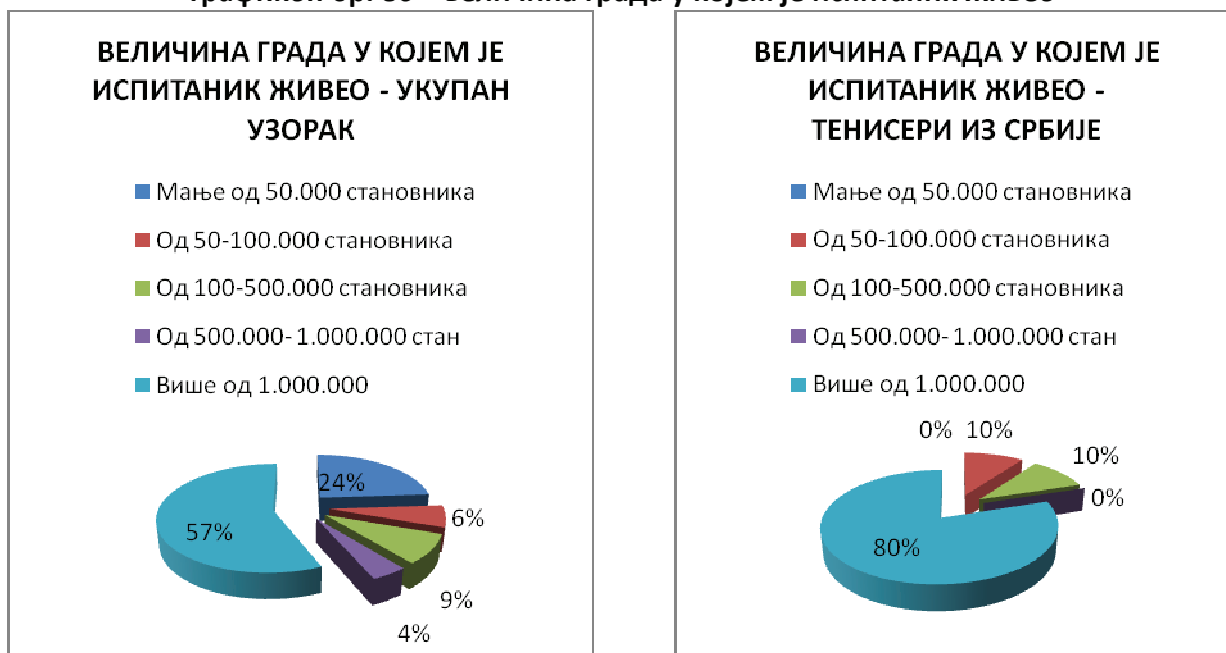
Највећу разлику код резултата ове варијабле уочавамо код чињенице да је скоро 25% тенисера и тенисерки из првог узорка одрасло у градовима који су имали до 50.000

становника, док у другом узорку немамо ниједног испитаника који је одрастао у тако малој средини.

Без обзира на ову чињеницу, резултати Хи-квадрат теста показују да не постоје статистички значајне разлике између два узорка што се тиче ове варијабле.

Овај податак можемо објаснити тиме да тако мали градови у Србији још увек немају све адекватне предуслове за регрутацију и развој успешних тенисера, узимајући у обзир све параметре – од инфраструктуре до стручног тренерског кадра.

графикон бр. 80 – величина града у којем је испитаник живео

Следећа испитивана варијабла код ове компаративне анализе јесте политички систем заступљен у држави у којој је испитаник живео и тениски се развијао до своје 14. године живота. Резултати ове варијабле налазе се у табели бр. 121.

табела бр. 121 – политички систем у држави у којој је живео испитаник

Политички систем у држави у којој је живео испитаник	Укупан узорак	%	Тенисери из Србије	%
Демократски	36	78,25%	0	0%
Либерални	0	0%	0	0%
Тоталитарни	6	13,04%	1	10%
Земља у транзицији	4	8,69%	9	90%
Укупно	46	100%	10	100%

Узимајући у обзир чињеницу да су скоро сви тенисери и тенисерке из другог узорка одрасли у Србији, а да су двоје тенисера који су емигрирали у САД у том моменту имали 12 и 13 година, можемо закључити да је 90% њих одрасло у Србији која је у том периоду пролазила кроз транзицију. Једини тенисер из овог узорка који је одрастао у тоталитарном политичком систему јесте Ненад Зимоњић, рођен 1976. године у СФРЈ.

Резултати Хи-квадрат теста ове варијабле који се односе на испитивања учесталости испитаника показују да постоје високо статистички значајне разлике између укупног узорка и узорка тенисера из Србије ($\chi^2 = 31,278$; $df = 2$; $p < 0,05$), а које настају као последица тога да је већи број тенисера из Србије живео у земљи која пролази кроз транзицију у односу на тенисере из укупног узорка.

табела бр. 122 – Хи-квадрат тест варијабле политички систем у земљи у којој су испитаници одрасли

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	31.278(a)	2	.000
Likelihood Ratio	30.763	2	.000
Linear-by-Linear Association	26.944	1	.000
N of Valid Cases	56		

Овакав резултат наших тенисера и тенисерки разликује се од укупног узорка, код ког је највећи проценат испитаника одрастао у државама са демократским политичким системом. Овакав резултат Хи-квадрат теста је и био очекиван када је ова варијабла у питању.

графикон бр. 81 – политички систем у држави у којој је живео испитаник

Резултати варијабле која се односи на вероисповест испитаника налазе се у табели бр. 123.

табела бр. 123 – испитаникова вероисповест

Испитаникова вероисповест	Укупан узорак	%	Тенисери из Србије	%
Православна	8	17,39%	10	100%
Католичка	31	67,39%	0	0%
Муслиманска	2	4,34%	0	0%
Будизам	1	2,17%	0	0%
Екуменска	1	2,17%	0	0%
Абориџини	1	2,17%	0	0%
Јеховини сведоци	2	4,34%	0	0%
Укупно	46	100%	10	100%

Као што је и било очекивано, сви испитаници из узорка најбоље ранжираних тенисера и тенисерки из Србије јесу православне вероисповести. Узимајући у обзир чињеницу да су и тенисери и тенисерке из првог узорка у највећем проценту хришћани, и овде налазимо заједничке карактеристике код два узорка.

Међутим, код првог узорка испитаници су у највећем проценту припадници католичке вере, њих 67,39%, док је православаца 17,39%.

Ово потврђују и резултати Хи-квадрат теста за ову варијаблу, који се налазе у табели бр. 124

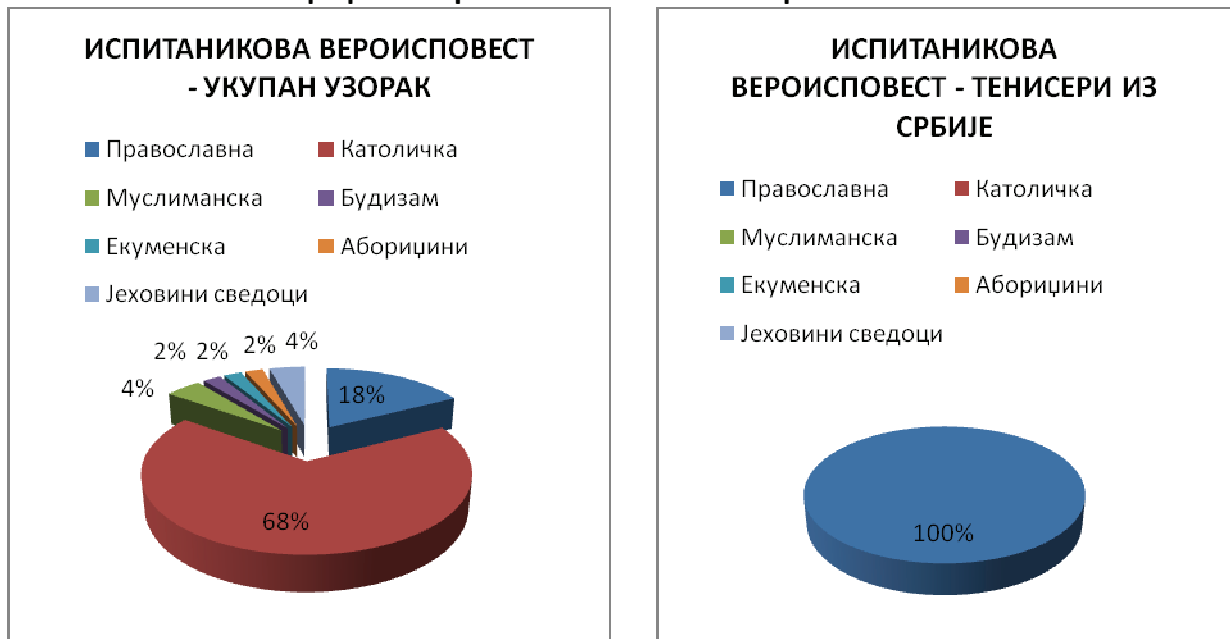
табела бр. 124 – Хи-квадрат тест варијабле испитаникова вероисповест, укупан узорак и тенисери из Србије

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	25.700(a)	6	.000
Likelihood Ratio	27.822	6	.000
Linear-by-Linear Association	7.520	1	.006
N of Valid Cases	56		

a. 11 cells (78.6%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .18.

Резултати испитивања учесталости испитаника показују да постоје високо статистички значајне разлике између укупног узорка и узорка тенисера из Србије ($\chi^2 = 25,700$; $df = 6$; $p < 0,05$), које настају првенствено као последица већег броја тенисера католичке вероисповести у укупном узорку у односу на узорак тенисера из Србије.

графикон бр. 82 – испитаникова вероисповест

У табели бр. 125 налазе се резултати компаративне анализе варијабле која се односи на расну припадност испитаника.

табела бр. 125 – испитаникова расна припадност

Расна припадност	Укупан узорак	%	Тенисери из Србије	%
Бела	43	93,44%	10	100%
Црна	3	6,52%	0	0%
Укупно	46	100%	10	100%

И код ове варијабле примећујемо заједничке карактеристике код оба узорка.

Сви тенисери и тенисерке из Србије обухваћени овим истраживањем су, као што је и било очекивано, припадници беле расе.

Највећем проценат тенисера и тенисерки у укупном узорку такође су беле боје коже, што је чињеница карактеристична за тенис, а то, наравно, потврђују и резултати Хи-квадрат теста.

Закључци: Код компаративне анализе ова два узорка, када је реч о варијаблама које се односе на локалитете и карактеристике пребивалишта у којима су испитаници живели до навршених 14 година живота, као и варијабле које се односе на њихову националну, верску и расну припадност, резултати Хи-квадрат теста показују да у највише варијабли овог простора постоје статистички значајне разлике.

Када је напуштање матичне државе због тениса у питању, само 20% наших најбоље рангираних тенисера и тенисерки напустило је Србију да би се тениски усавршавало. То двоје тенисера су Виктор Троицки и Теодора Мирчић, а обоје су се одлучили за САД као најадекватнију државу за њихов даљи тениски развој. Код укупног узорка наилазимо на сличан проценат тенисера и тенисерки који су емигрирали у другу државу зарад тениса, тако да код резултата Хи-квадрат теста не наилазимо на статистички значајне разлике.

Највећи проценат испитаника код укупног узорка одрастао је и развијао се у земљама у којима је био заступљен демократски политички систем, док су наши тенисери и тенисерке, у највећем проценту, одрасли у Србији, која је у том моменту била земља у транзицији. Хи-

квадрат тест показује да код ове варијабле постоје статистички значајне разлике када је реч о ова два узорка.

Као што је и било очекивано, вишемилионски градови, са свом потребном инфраструктуром и великим бројем мултидисциплинарних стручњака, били су најпогоднији за адекватан развој младих тенисера и тенисерки, тако да је и овде наилазимо на подударане код оба узорка. Процентуално, највећи број испитаника одрастао је управо у градовима са више од милион становника.

Међу свим испитаницима код оба узорка највише је припадника хришћанске вероисповести, с том разликом да су тенисери и тенисерке из Србије стопроцентно православци, док је код укупног узорка највише припадника католичке вероисповести. Код ове варијабле резултати Хи-квадрат теста показују да постоје статистички значајне разлике између два компарирани узорка. Као што је и било очекивано, код другог узорка сви су припадници беле расе, а код укупног узорка налазимо три тенисерке црне боје коже.

7.4.5. Компаративна анализа фактора који су непосредно утицали на бављење тенисом најбоље ранжираних тенисера од формирања АТП и ВТА листе и десет најбољих тенисера Србије

У последњој, петој групи варијабли налазе се променљиве које се односе на факторе непосредно везане за опредељење испитаника да се баве тенисом. Резултати компаративне анализе су следећи:

Прва испитивана варијабла овог простора се односи на чињеницу да ли је отац испитаника био спортиста. Резултати компаративне анализе ове варијабле налазе се у табели бр. 126.

табела бр. 126 – да ли је отац испитаника био спортиста

Да ли је отац испитаника био спортиста	Укупан узорак	%	Тенисери из Србије	%
Да	19	41,3%	6	60%
Не	27	58,7%	4	40%
Укупно	46	100%	10	100%

Када је ова варијабла у питању, Хи-квадрат тест показује да не постоје статистички значајне разлике између два компарираних узорка. Код узорка тенисера из Србије проценат очева који су се бавили спортом је 60%, док се 40% очева наших најбоље ранжираних тенисера никада није бавило спортом. Када је о укупном узорку реч, тај однос је 58% наспрам 42% у корист очева који нису били спортисти.

У табели бр. 127 налазе се резултати компаративне анализе варијабле која се односи на чињеницу да ли се мајка испитаника у младости бавила спортом.

табела бр. 127 – да ли је мајка испитаника била спортисткиња

Да ли је мајка испитаника била спортисткиња	Укупан узорак	%	Тенисери из Србије	%
Да	19	41,3%	3	30%
Не	27	58,7%	7	70%
Укупно	46	100%	10	100%

И у вези с овом варијаблом закључујемо да нема значајнијих разлика између два узорка испитаника. Само 30% мајки наших најбоље ранжираних тенисера и тенисерки бавиле су се спортом, док је тај проценат код укупног узорка мало већи и износи 41%.

Најбољу повезаност између позитивне спортске традиције и успешности у тенису можемо видети анализом резултата који се налазе у табели бр. 128.

У овој табели дати су резултати компаративне анализе варијабле која нам показује ко се у породици испитаника бавио спортом.

табела бр. 128 – ко се у породици бавио спортом

Ко се у породици бавио спортом	Укупан узорак	%	Тенисери из Србије	%
Оба родитеља	14	30,43%	1	10%
Само отац	4	8,69%	5	50%
Само мајка	4	8,69%	2	20%
Ниједан родитељ	24	52,17%	2	20%
Укупно	46	100%	10	100%

Анализирајући резултате ове варијабле примећујемо значајније разлике код два компарирана узорка. Највећу разлику примећујемо код податка да код узорка тенисера у Србији чак 50% њих има оца који је био спортиста, док је тај проценат код укупног узорка само 9%.

То потврђују и резултати Хи-квадрат теста који се односе на ову варијаблу, а налазе се у табели бр. 129.

табела бр. 129 – ко се у породици бавио спортом, укупан узорак и тенисери из Србије

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	12.812(a)	3	.005
Likelihood Ratio	11.099	3	.011
Linear-by-Linear Association	.522	1	.470
N of Valid Cases	56		

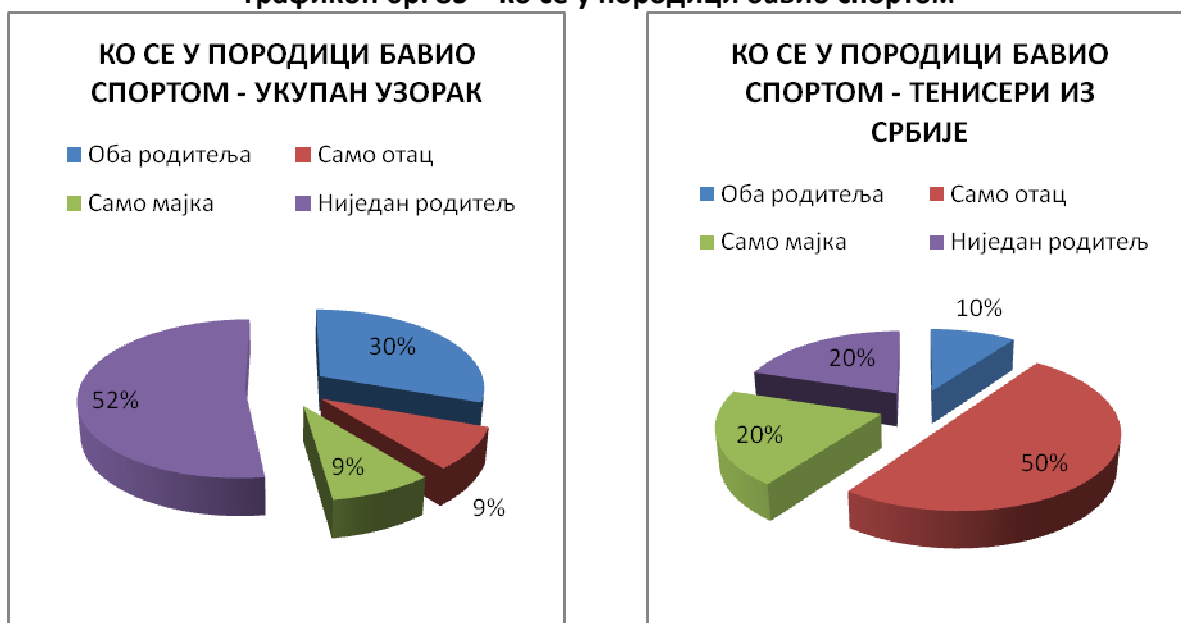
a 5 cells (62.5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1.07.

Резултати испитивања учесталости испитаника показују да постоје високо статистички значајне разлике између укупног узорка и узорка тенисера из Србије ($\chi^2 = 12,812$; $df = 3$; $p < 0,05$), које настају првенствено као последица већег броја тенисера из узорка тенисера из Србије чији се отац бавио спортом у односу на тенисере из укупног узорка.

То можемо објаснити чињеницом да је у Србији још увек отац највећи иницијатор за укључивање детета у спорт, а поготово очеви који су некада и сами били успешни спортисти. Данас је у тенису у Србији све више тенисера и тенисерки чији су очеви били наши прослављени репрезентативци у различитим спортским гранама.

Са друге стране, закључујемо да узорак тенисера и тенисерки из Србије има позитивну спортску традицију и да је само 20% узорка из породица у којима се ни отац ни мајка нису бавили спортом. Код укупног узорка овај проценат је много већи и износи 52%.

графикон бр. 83 – ко се у породици бавио спортом

У табели бр. 130 налазе се резултати компаративне анализе варијабле која се односи на податак да ли је неко од чланова испитаникове фамилије његов први тренер тениса.

табела бр. 130 – да ли је неко од чланова фамилије био испитаников први тренер тениса

Да ли је неко од чланова фамилије био испитаников први тренер тениса	Укупан узорак	%	Тенисери из Србије	%
Да	25	54,34%	2	20%
Не	21	45,65%	8	80%
Укупно	46	100%	10	100%

Као што је и очекивано, очеви Бојане Јовановски и Наталије Костић, који су по професији тениски тренери, били су и први тренери тениса својим ћеркама. Остали тенисери и тенисерке из Србије обухваћени овим испитивањем нису за своје прве тренере тениса имали некога од чланова своје уже и шире фамилије.

Код ове варијабле примећујемо значајније разлике између два компарирана узорка. Код најбоље ранжираних тенисера и тенисерки од формирања АТП и ВТА листе, проценат оних који су за прве тренере тениса имали неког члана фамилије је чак 54,34%, док је тај проценат код тенисера и тенисерки из Србије само 20%.

Ову тврдњу потврђују и резултати Хи-квадрат теста који се односи на ову варијаблу, а чије резултате можемо видети у табели бр. 131.

табела бр. 131 – Хи-квадрат тест варијабле да ли је неко од чланова фамилије испитаников први тренер тениса

	Value	Df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	3.881(b)	1	.049		
Continuity Correction(a)	2.628	1	.105		
Likelihood Ratio	4.132	1	.042		
Fisher's Exact Test				.080	.050
Linear-by-Linear Association	3.812	1	.051		
N of Valid Cases	56				

a Computed only for a 2x2 table

b 1 cells (25.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4.82.

Резултати испитивања учесталости испитаника показују да постоје статистички значајне разлике између укупног узорка и узорка тенисера из Србије ($\chi^2 = 3,881$; $df = 1$; $p < 0,05$), које настају првенствено као последица већег броја тренера – чланова фамилије код тенисера из укупног узорка у односу на тенисере из Србије.

Занимљив је податак да су код наших тенисера и тенисерки први тренери својим ћеркама били само они очеви који су по професији тениски тренери, док је код укупног узорка често случај да су први тренери тениса испитаницима били чланови фамилије који се никада нису бавили тренерским послом.

Варијабла која умногоме детерминише опредељење за бављење одређеном врстом спорта јесте та колико је удаљено најближе игралиште, у овом случају тениско игралиште, од испитаниковог места становања.

Резултати компаративне анализе ове варијабле налазе се у табели бр. 132.

табела бр. 132 – колико је било удаљено најближе игралиште од места становања

Колико је било удаљено најближе тениско игралиште	Укупан узорак	%	Тенисери из Србије	%
До 500 м	21	45,65%	0	0%
Од 500 до 1.000 м	12	26,08%	2	20%
Од 1 до 2 км	10	21,73%	3	30%
Од 2 до 5 км	2	4,34%	3	30%
Преко 5 км	1	2,17%	2	20%
Укупно	46	100%	10	100%

Посматрајући резултате у табели бр. 132 примећујемо велику разлику у проценту испитаника који су живели на удаљености до 500 м од најближег тениског игралишта. Тај проценат код испитаника из првог узорка је чак 45,65%, док немамо ниједног тенисера или тенисерку из Србије који су живели толико близу неког тениског игралишта.

Овај податак можемо објаснити чињеницом да у време њиховог одрастања тенис није био популаран спорт као што је данас и да тада није постојала таква тениска инфраструктура каква је у последњих неколико година изграђена у Србији, а нарочито у Београду.

Резултати Хи-квадрат теста ове варијабле налазе се у табели бр. 133.

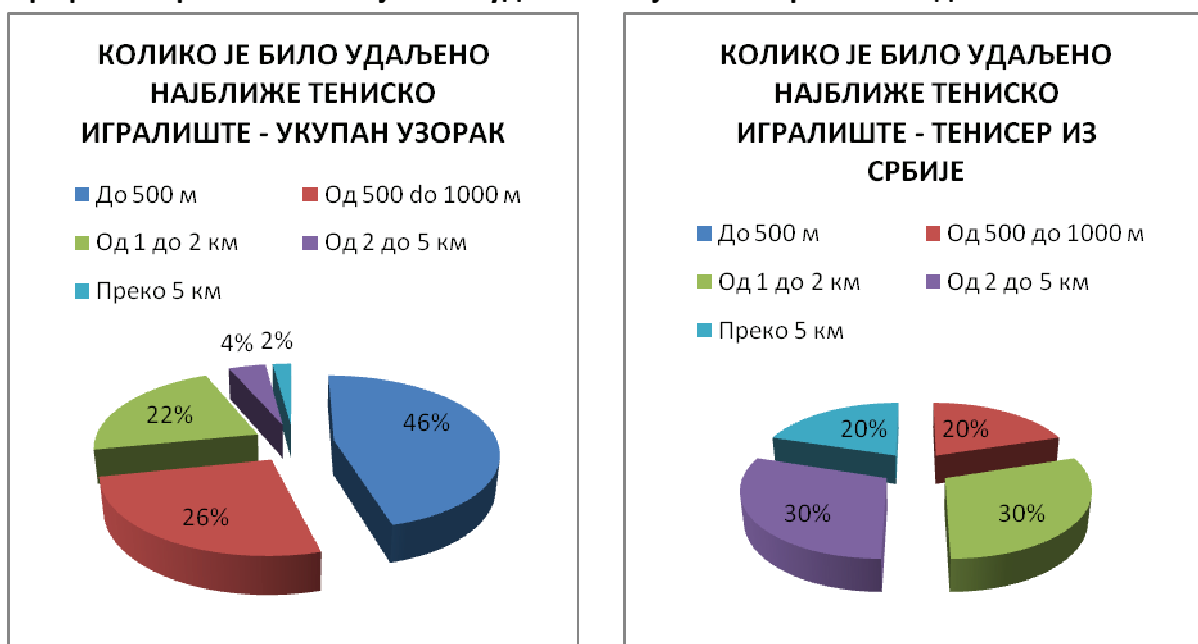
табела бр. 133 – Хи-квадрат тест варијабле колико је било удаљено најближе тениско игралиште од места испитаниковог становања

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	15.855(a)	4	.003
Likelihood Ratio	16.475	4	.002
Linear-by-Linear Association	14.432	1	.000
N of Valid Cases	56		

a. 7 cells (70.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .54.

Резултати испитивања учесталости испитаника показују да постоје високо статистички значајне разлике између укупног узорка и узорка тенисера из Србије ($\chi^2 = 15,855$; $df = 4$; $p < 0,05$), које настају првенствено као последица већег броја удаљених игралишта за тенисере из Србије (преко 2 км) у односу на тенисере из укупног узорка.

графикон бр. 84 – колико је било удаљено најближе игралиште од места становања

У табели бр. 134 налазе се резултати варијабле која се односи на то колико су пута недељно испитаници тренирали.

табела бр. 134 – колико је пута недељно испитаник тренирао тенис

Колико је пута недељно испитаник тренирао тенис	Укупан узорак	%	Тенисери из Србије	%
Једном	0	0%	0	0%
2–3 пута	0	0%	0	0%
3–5 пута	5	10,87%	2	20%
Више од 5 пута	41	89,13%	8	80%
Укупно	46	100%	10	100%

Када је ова варијабла у питању, не примећујемо значајније разлике код испитаника који су били на врху АТП или ВТА листе и најбоље ранжираних тенисера и тенисерки из Србије, а то потврђују и резултати Хи-квадрат теста. Код оба узорка највећи проценат испитаника играо је тенис више од пет пута недељно, што је и било очекивано, узимајући у обзир чињеницу да је за успех у било којој спортској грани потребан и велики обим рада.

У прилог томе иде и податак да у оба узорка нема ниједног испитаника који је до своје 14. године тренирао мање од три пута недељно.

графикон бр. 85 – колико је пута недељно испитаник тренирао тенис

табела бр. 135 – да ли се испитаник до 14. године упознао са неким активним тенисером

Да ли се испитаник до 14. године упознао са неким активним тенисером	Укупан узорак	%	Тенисери из Србије	%
Да	44	95,65%	10	100%
Не	2	4,34%	0	0%
Укупно	46	100%	10	100%

Као и код укупног узорка, млади тенисери из Србије веома су рано почели да путују на турнире у Србији и свету. Веома често имали су прилику да присуствују и великим тениским турнирима на којима учествују тениски професионалци, тако да им је пружена шанса и да се упознају са неким од њих. Управо резултати у табели бр. 135 потврђују ту чињеницу. Резултати ове варијабле показују да су се сви испитаници из другог узорка до 14. године упознали са неким активним тенисером.

Сличан проценат је и код најбоље ранжираних тенисера и тенисерки са врха АТП и ВТА листе.

Колико је тенисера током одрастања имало прилику да се дружи са неким активним тенисером, можемо видети у табели бр. 136.

табела бр. 136 – да ли се испитаник до 14. године дружио са неким активним тенисером

Да ли се испитаник до 14. године дружио са неким активним тенисером	Укупан узорак	%	Тенисери из Србије	%
Да	27	58,69%	5	50%
Не	19	41,31%	5	50%
Укупно	46	100%	10	100%

Иако су сви тенисери и тенисерке из Србије анкетирани у овом истраживању имали прилику да се упознају са неким активним тенисером, само половина њих се и дружила са неким од њих.

Тај проценат је сличан код оба компарирана узорка, тако да можемо закључити да је ова карактеристика заједничка за тенисере и тенисерке са врха АТП и ВТА листе и за десет најбоље ранжираних тенисера и тенисерки из Србије, а резултати Хи-квадрат теста потврђују ову чињеницу.

Резултати компаративне анализе варијабле која се односи на чињеницу када су испитаници добили свој први тениски рекет налазе се у табели бр. 137.

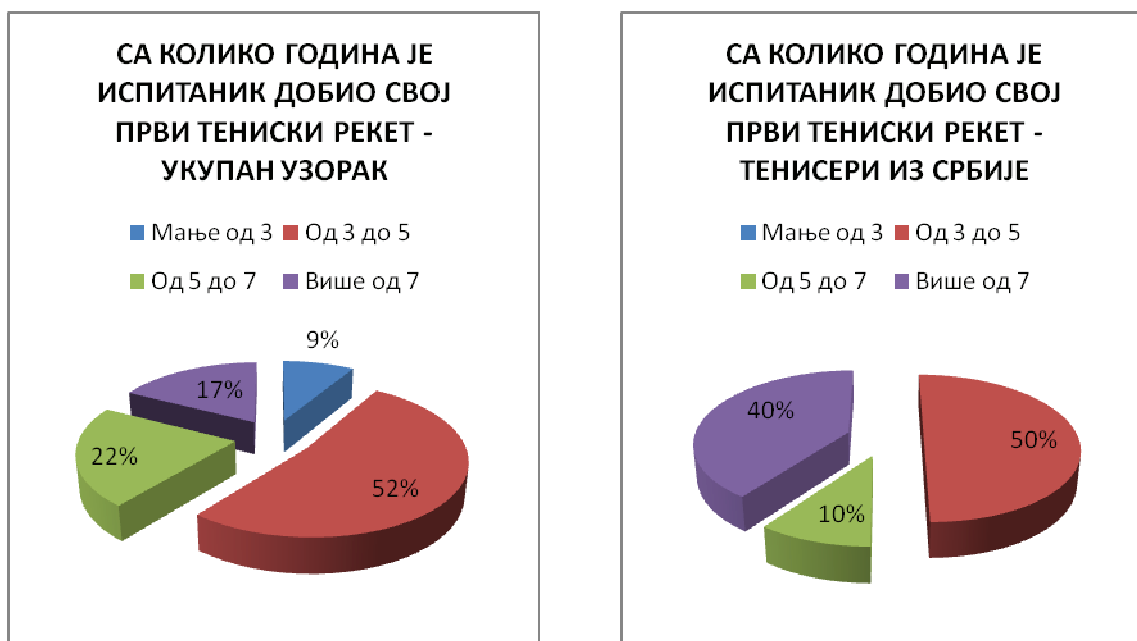
табела бр. 137 – са колико година је испитаник добио свој први тениски рекет

Са колико година је испитаник добио свој први тениски рекет	Укупан узорак	%	Тенисери из Србије	%
Мање од 3	4	8,69%	0	0%
Од 3 до 5	24	52,17%	5	50%
Од 5 до 7	10	21,73%	1	10%
Више од 7	8	17,39%	4	40%
Укупно	46	100%	10	100%

Када упоређујемо добијене резултате из табеле бр. 137, закључујемо да је код оба узорка највећи проценат испитаника своје прве тениске рекете добијао између треће и пете године, што се поклапа и са годинама када су испитаници најчешће почели да се баве тенисом. Једину значајнију разлику између два компарирани узорка примећујемо код чињенице да је чак 40% тенисера и тенисерки из узорка из Србије своје прве рекете за тенис добило после седме године живота, док је тај проценат код укупног узорка само 17%.

То можемо објаснити тиме што је узорак тенисера и тенисерки из Србије касније почео да се бави тенисом у односу на укупни узорак испитаника, али, без обзира на овај податак, Хи-квадрат тест показује да не постоје статистички значајне разлике код два компарирани узорка када је реч о овој варијабли.

графикон бр. 86 – са колико година је испитаник добио свој први тениски рекет

Резултате последње испитиване варијабле, која се односи на то када су испитаници потписали свој први спонзорски уговор, налазимо у табели бр. 138.

табела бр. 138 – са колико година је испитаник потписао свој први спонзорски уговор

Са колико година је испитаник потписао свој први спонзорски уговор	Укупан узорак	%	Тенисери из Србије	%
Мање од 10	1	2,17%	0	0%
Од 10 до 12	4	8,69%	0	0%
Од 12 до 14	12	26,08%	5	50%
Више од 14	29	63,04%	5	50%
Укупно	46	100%	10	100%

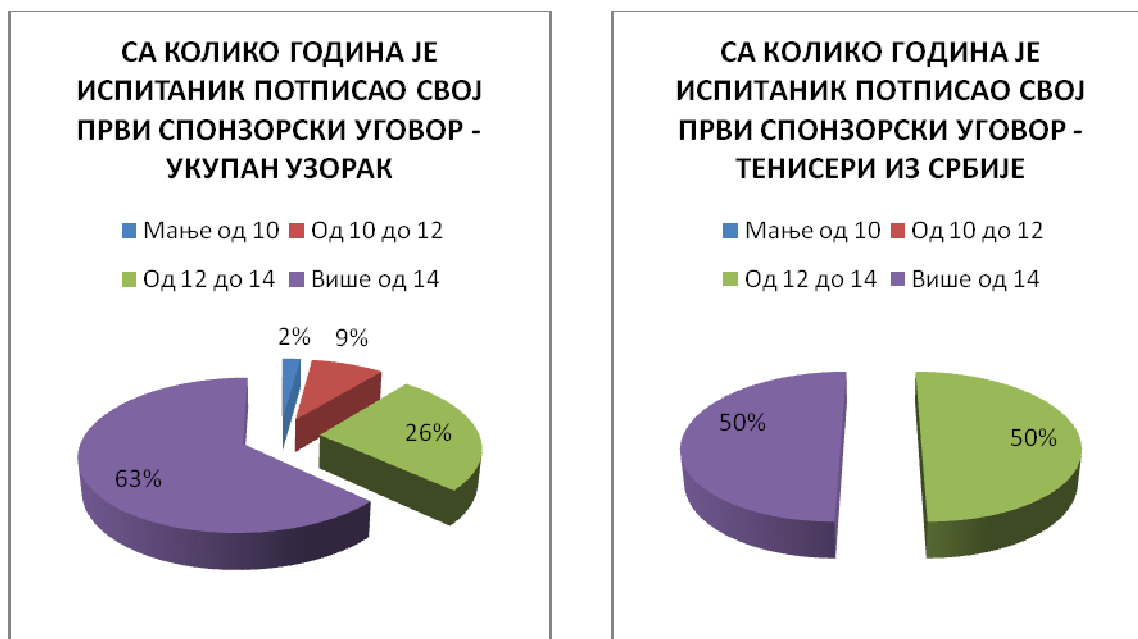
Код узорка испитаника из Србије, 50% тенисера и тенисерки је свој први спонзорски уговор потписало између 12. и 14. године, док је друга половина испитаника то урадила после 14. године.

Када те податке упоредимо са резултатима код укупног узорка, примећујемо да се подударују у том смислу да је и највећи проценат испитаника код другог узорка своје прве уговоре потписало након 14. године живота, што је било и очекивано ако се узме у обзир чињеница да тенисери и тенисерке, углавном, своје прве значајније резултате постижу управо после 14. године живота.

Једину значајнију разлику између ова два узорка примећујемо код податка да је 10% испитаника из укупног узорка било млађе од 12 година када је потписало своје прве спонзорске уговоре, док код другог узорка немамо ниједног тенисера и тенисерку који су били тих година када је почела заинтересованост спонзора за њих.

То објашњавамо чињеницом да су тих петоро тенисера из укупног узорка били вансеријски таленти, који су већ у узрасту до 12 година постизали резултате који су са великим процентом сигурности могли предвидети врхунске резултате у сениорској конкуренцији. Заинтересованост спонзора за њих почела је много раније него што је то уобичајено.

графикон бр. 87 – са колико година су испитаници потписали свој први спонзорски уговор

Резултати Хи-квадрат теста показују да не постоје статистички значајне разлике код ове варијабле између узорка најбоље ранжираних тенисера од формирања АТП и ВТА листе и узорка десет најбоље ранжираних тенисера из Србије.

Закључци: Посматрајући резултате добијене компаративном анализом фактора који су непосредно утицали на опредељење испитаника да се баве тенисом, те за високо постигнуће у њему, закључујемо да постоје статистички значајне разлике између два узорка код варијабле која се односи на то ко се у породици испитаника бавио спортом. Резултати испитивања учесталости испитаника показују да постоје високо статистички значајне разлике између укупног узорка и узорка тенисера из Србије, које настају првенствено као последица већег броја тенисера у узорку тенисера из Србије чији се отац бавио спортом у односу на тенисере из укупног узорка.

Резултати Хи-квадрат теста такође показују да и код варијабле која се односи на то да ли је неко од чланова испитаникове фамилије његов први тренер тениса, постоје статистички значајне разлике када је реч о укупном узорку и узорку тенисера из Србије, а настају

првенствено као последица већег броја тренера чланова фамилије код тенисера из укупног узорка у односу на тенисере из Србије.

Још једна варијабла код које наилазимо на статистички значајне разлике јесте она која се односи на чињеницу колико је било удаљено најближе тениско игралиште од испитаниковог места становања.

Код осталих варијабли овог простора резултати Хи-квадрат теста показују да не постоје статистички значајне разлике између два компарирана узорка.

8. ДОПРИНОС ИСТРАЖИВАЊА

Ово истраживање предвиђено је као прво истраживање ове врсте у српском тенису. Чињеница је да данас у Тениском савезу Србије не постоји база података како о морфолошким и моторичким карактеристикама ранијих генерација тенисера и тенисерки из Србије тако ни о њиховом социјалном статусу у моменту одабира тениса као спорта, те ни о периоду до њихове 14. године живота. Већ је наведено да успех у било којој спортској грани, па самим тим и у тенису, зависи од великог броја фактора, односно детерминисан је нивоом и структуром великог броја способности, знања и особина, који се на одређен начин могу измерити, а самим тим и анализирати.

Мерење тих способности и особина помаже бољем планирању, програмирању и контроли тренажног процеса, а самим тим и побољшању спортске припремљености и, коначно, самом успеху.

Социјални статус тенисера незаобилазан је фактор успешности у овој спортској грани и управо овај рад треба да покаже који су то фактори овог простора најважнији како приликом уласка у овај спорт тако и за останак у њему.

Овај рад би могао бити веома битна карика у ланцу фактора који се испитују приликом идентификације талената у тенису.

8.1. Научни допринос истраживања

И поред до сада фрагментираних покушаја да се осветле поједине социјалне димензије врхунског спорта, кроз овај пројекат, са одговарајуће достављеном предметном структуром, биће захваћен шири круг друштвених карактеристика најбољих светских тенисера оба пола. Оне би, у хипотетичком погледу, као релевантне требало да утичу на постигнућа и успехе на светском плану и у међународним спортским односима, а до сада им није поклањана одговарајућа научна и друштвена пажња.

Са гледишта спортске науке, овај рад могао би у овој области да пружи прилог којим би се попуниле одређене празнине и у појмовно-методолошком и у теоријско-концептуалном смислу, и то у самом амбијенту друштвено-хуманистичких наука, као и, најконкретније, у самој социологији спорта.

8.2. Стручни допринос истраживања

Поред тзв. невидљивих друштвених елемената, у композицији тениског спорта значајне су, па чак и одлучујуће, прагматичне димензије тениског спорта.

Међутим, тај „занатски“, стручно-прагматични део комбинован је у великој мери и са дејством различитих социјалних параметара (етнички, религиозни, расни, културни, породични), што у крајњој линији одређује меру утицаја социјално-психолошког окружења на резултате у врхунском тениском спорту.

Истраживања, анализе, закључци и пројекције у концептуалном и у појмовно-методолошком погледу треба да буду посвећени том циљу.

8.3. Друштвени допринос истраживања

Нарочито се чини значајним прилог расветљавању друштвено-хуманистичких, па и културно-цивилизацијских аспеката тениског спорта, и то кроз групу до сада недовољно осветљених чинилаца и фактора који утичу на успешност најбољих светских тенисера оба пола.

У овом пројекту и у даљем истраживачком процесу, што се може видети из прилога пројекта, биће поклоњена нарочита пажња тим чиниоцима.

Свакако да ће то бити значајно и из угла међународних спортских односа и посебног угледа који врхунски тениски спорт ужива са нашим еминентним представницима, и то не само у свету тениског спорта

9. ЗАКЉУЧАК

Основни циљ овог истраживања био је да се утврди зависност одабира и опредељења испитаника да се баве тенисом од дефинисаних фактора социјалног статуса, као и утврђивање тачних показатеља о нивоу утицаја појединих социјалних фактора на успешност у врхунском тенису.

Истраживање је спроведено на узорку од 56 испитаника, који су подељени у три субузорка.

У првом субузорку је 25 тенисера, односно сви тенисери који су најмање седам дана заузимали прву позицију на АТП листи од њеног формирања 1973. до 1. јануара 2013. године.

У другом узорку налази се 21 тенисерка, односно све тенисерке које су најмање седам дана заузимале прву позицију на ВТА листи од њеног формирања 1975. до 1. јануара 2013. године.

Трећи субузорак чини 10 најбоље ранжираних српских тенисера и тенисерки на АТП и ВТА листи који нису ушли у претходна два субузорка (пет тенисера и пет тенисерки).

Приликом анализе резултата прва два субузорка су такође била подељена на два дела, и то на тенисере и тенисерке који су били на првим позицијама АТП и ВТА листе од њиховог формирања до 1992. године и од 1992. до 1. јануара 2013. године.

Овај узорак је репрезентативни узорак јер обухвата све тенисере и тенисерке који су бар седам дана заузимали прву позицију од формирања система електронског бодовања у тенису. Такође, треба нагласити чињеницу да у појединачном врхунском спорту нема великих узорака и да се ради о најквалитетнијим појединцима у тенису обрађеном временском периоду. Са аспекта величине, ово је апсолутни узорак.

Примењене су укупно 33 варијабле социјалног простора, а комплекс предикторских варијабли подељен је у шест релативно самосталних група и захтевао је одређене инструменте за процену ових димензија.

На основу теоријске анализе и резултата истраживања, могу се извести следећи закључци:

1. Када посматрамо резултате варијабли које се односе на породичне прилике и односе у породици у којима су испитаници живели у моменту када су се определили за тенис, до њихове 14. године живота, закључујемо да је целовита породица један од најважнијих фактора приликом опредељења за бављење тенисом, а нарочито за останак и постигнуће у њему.

2. Целовитост породице заједничка је социјална карактеристика најбоље ранжираних тенисера од формирања АТП и ВТА листе.

3. Највећи број испитаника има једног брата или сестру, а највећи проценат њих је прворођено дете у породици.

4. Када је образовни статус родитеља у питању, закључујемо да се тениски шампиони најчешће регрутују из породица у којима су родитељи у највећем проценту високообразовани. Овакви резултати су потпуно очекивани и показују да је још једна заједничка карактеристика свих тениских шампиона и висок степен образовања њихових родитеља.

5. На основу резултата који се односе на економски статус, занимање родитеља и њихове стамбене и финансијске услове, долазимо до закључка да се врхунски тенисери и тенисерке, као што је и било очекивано, углавном регрутују из породица са повољним и веома повољним економским статусом. Економски статус примарне породице веома је битан фактор приликом одабира тениса као спортске гране, а нарочито за постизање врхунског резултата у њему.

6. Када је ангажованост родитеља у друштвено-политичким организацијама у питању, закључујемо да не постоји никаква међусобна повезаност између успешности у тенису и

ангажовања родитеља у некој политичкој организацији. Нико од родитеља успешних тенисера и тенисерки обухваћених овим истраживањем није био политички ангажован.

7. Када анализирамо резултате из четврте групе варијабли, коју чине варијабле које се односе на локалитете и карактеристике пребивалишта у којима су испитаници живели до навршених 14 година живота, као и варијабле које се односе на њихову националну, верску и расну припадност, закључујемо да највећи проценат тенисера и тенисерки долази из економски развијених земаља. Ова чињеница нам потврђује хипотезу о уској повезаности државе и спорта.

8. Најбоље рангирани тенисери и тенисерке углавном су се тениски развијали у својим матичним државама, а мали проценат оних који су мигрирали у друге државе напуштали су своју земљу углавном због неадекватних услова које им је та држава пружала за њихов тениски развој.

9. Највећи проценат испитаника одрастао је и тениски се развијао у земљама у којима је био заступљен демократски политички систем. Значајан проценат испитаника одрастао је и под тоталитарним режимом, који је, поред свих мана, имао позитиван утицај на развој спорта.

10. Вишемилионски градови били су најпогоднији за адекватан развој младих тенисера, тако да је и највећи проценат тениских шампиона одрастао управо у великим градовима.

11. У највећем проценту испитаници су припадници хришћанске вероисповести, а само троје тенисера који су били најбоље рангирани од формирања система електронског бодовања нису припадници беле расе.

12. Посматрајући резултате добијене анализом фактора који су непосредно утицали на опредељење за бављење тенисом, те за високо постигнуће у њему, закључујемо да не постоји позитивна корелација између спортске традиције примарне породице и успешности у тенису.

13. Више од половине испитаника је за свог првог тренера тениса имало неког од чланова своје уже или шире фамилије, углавном једног од родитеља. Занимљива је чињеница да

веома висок проценат родитеља који су били први тениски тренери својој деци уопште није едукован за тај позив, а неки од њих се чак никада нису ни бавили спортом.

14. Највећи проценат испитаника живео је на удаљености мањој од 500 метара од најближег тениског игралишта, а као што је и било очекивано, још једна заједничка карактеристика најбоље ранжираних тенисера и тенисерки јесте то да је знатно висок проценат њих тренирао више од пет пута недељно.

15. Највећи проценат испитаника добио је свој први тениски рекет између треће и пете године, што се поклапа са њиховим тениским почецима, а највећи број тенисера и тенисерки је у свом тениском одрастању имао прилике да се упозна са неким од активних тенисера, али и да се дружи са њима.

16. Када је о потписивању спонзорских уговора реч, као што је и било очекивано, највећи проценат испитаника је своје прво спонзорство реализовало након 14. године живота.

17. Резултати Хи-квадрат теста код компаративне анализе породичних прилика тенисера и тенисерки показују да не постоје статистички значајне разлике код ова два узорка ни код једне варијабле овог простора.

18. Компаративна анализа која се односи на образовање родитеља показује заједничке карактеристике код два компарираних узорка. Највећи проценат родитеља испитаника у оба узорка је високообразован.

19. Компаративном анализом резултата који се односе на економски статус, занимање родитеља и њихове стамбене и финансијске услове долазимо до закључка да нема битнијих разлика када је реч о врхунским тенисерима и врхунским тенисеркама. Резултати Хи-квадрат теста код свих варијабли овог простора показују да не постоје статистички значајне разлике између узорка најбоље ранжираних тенисера и најбоље ранжираних тенисерки. Као што је и било очекивано, у оба узорка наилазимо на низ заједничких карактеристика и закључујемо да се и тенисери и тенисерке углавном регрутују из породица са повољним и веома повољним економским статусом.

20. Код компаративне анализе резултата варијабли које се односе на локалитете и карактеристике пребивалишта у којима су испитаници живели до навршених 14 година живота, као и варијабле које се односе на њихову националну, верску и расну припадност, резултати Хи-квадрат теста показују да не постоје статистички значајне разлике ни код једне варијабле овог простора када се компарира узорак најбоље ранжираних тенисера и узорак најбоље ранжираних тенисерки.

21. Закључујемо да код фактора који су непосредно утицали на опредељење испитаника да се баве тенисом, те за високо постигнуће у њему, постоје заједничке социјалне карактеристике код узорка тенисера и узорка тенисерки, а једина варијабла код које Хи-квадрат тест показује статистички значајне разлике односи се на године када су испитаници потписали свој први спонзорски уговор. Ову чињеницу објашњавамо тиме што се заинтересованост спонзора за тенисерке јавља много раније него за тенисере, што је повезано са добрим резултатима које тенисерке постижу знатно раније него што је то случај са тенисерима.

22. На основу компаративне анализе првих шест варијабли код узорака који су били на врху АТП и ВТА листе пре 1992. године и после 1992. године, а које су директно повезане са породичним приликама и односима у породици у којима су испитаници живели у моменту када су се определили за тенис па до 14. године живота, Хи-квадрат тест показује да не постоје статистички значајне разлике ни код једне варијабле овог простора. У складу са том чињеницом, долазимо до закључка да је целовитост породице најбитнија социјална карактеристика код успешних тенисера и има највећу позитивну корелацију са успехом у тенису.

24. Резултати Хи-квадрат теста варијабле која се односи на степен образовања родитеља испитаника показују да не постоје статистички значајне разлике између два узорка.

25. Компаративном анализом резултата који се односе на економски статус, занимање родитеља и њихове стамбене и финансијске услове код узорка најбоље ранжираних тенисера до 1992. године и узорка најбоље ранжираних тенисера после 1992. године, долазимо до

закључка да између два компарирана узорка не постоје статистички значајне разлике, али и да су се трендови током година променили.

26. Када анализирамо резултате варијабли који се односе на локалитете и карактеристике пребивалишта, закључујемо да се у последњих двадесет година тениска мапа знатно променила и да све већи број шампиона долази из земаља источне Европе. Најбољи тенисери пре 1992. године долазили су најчешће из САД-а, Немачке, Шведске, Аустралије, а након 1992. године шампиони и даље најчешће долазе из САД-а, али сада имамо четири „броја један“ из Шпаније, али и из СССР-а, док чак три најбоље рангирана тенисера и тенисерке долазе из Србије. На основу резултата ове варијабле можемо закључити да је у последње две деценије много већа заинтересованост за тенис деце из сиромашнијих земаља источне Европе, да та деца и њихови родитељи, вероватно кроз успех у спорту и тенису, траже излаз из тешке економске ситуације у својим земљама.

27. Резултати Хи-квадрат теста показују да, када су у питању варијабле које се односе на локалитет и карактеристике пребивалишта испитаника, статистички значајне разлике постоје само код варијабле национална припадност испитаника код узорка који је био на врху АТП и ВТА листе до 1992. године и узорка који је то био од 1992. до 2013. године.

28. Анализирајући резултате варијабли везаних за факторе који непосредно утичу на бављење спортом код узорка који је био на врху АТП и ВТА листе до 1992. године и узорка који је био на врху листе након 1992. године, резултати Хи-квадрат теста показују да ни код једне варијабле овог простора не постоје статистички значајне разлике.

29. На основу компаративне анализе првих шест варијабли овог истраживања, које су директно повезане са породичним приликама и односима у породици у којој су испитаници живели у моменту када су се определили за тенис па до њихове 14. године живота, долазимо до закључка да су компоненте социјалних карактеристика код узорка најбоље ранжираних тенисера од формирања АТП и ВТА листе и узорка десет најбоље ранжираних тенисера из Србије готово идентичне. Овај закључак доносимо и на основу резултата Хи-квадрат теста, који показују да ни код једне варијабле која се односи на породичне прилике испитаника не

постоје статистички значајне разлике. Резултати компаративне анализе ових варијабли потврђују хипотезу да су одређене компоненте социјалних карактеристика заједничке за све успешне тенисере и тенисерке и да су детерминисали опредељење за бављење тенисом, као и за успешност у њему.

Целовитост и подршка породице, као и присуство оба родитеља током одрастања, незаобилазан су фактор за успешност у тенису.

30. Резултати Хи-квадрат теста варијабле која се односи на степен образовања родитеља испитаника показују да ни код ове варијабле не постоје статистички значајне разлике између два узорка. Резултати ове варијабле показују да је и код узорка најбоље ранжираних тенисера од формирања АТП и ВТА листе и код узорка најбоље ранжираних тенисера из Србије највећи проценат родитеља испитаника факултетски образован.

31. Компаративном анализом резултата који се односе на економски статус, занимање родитеља и њихове стамбене и финансијске услове, долазимо до закључка да нема битнијих разлика између најбоље ранжираних тенисера и тенисерки од формирања АТП и ВТА листе и најбоље ранжираних тенисера и тенисерки из Србије, а ову тврдњу потврђују и резултати Хи-квадрат теста. Као што је и било очекивано, у оба узорка наилазимо на низ заједничких карактеристика и закључујемо да се тенисери и тенисерке из оба узорка углавном регрутују из породица повољног и веома повољног економског статуса.

32. Код компаративне анализе узорка најбоље ранжираних тенисера и тенисерки од формирања АТП и ВТА листе и најбоље ранжираних тенисера и тенисерки из Србије резултати Хи-квадрат теста показују да код варијабли које се односе на локалитете и карактеристике пребивалишта у којима су испитаници живели до навршених 14 година живота, као и код варијабли које се односе на њихову националну, верску и расну припадност, наилазимо на највише променљивих код којих постоје статистички значајне разлике.

33. Највећи проценат испитаника у укупном узорку одрастао је и развијао се у земљама у којима је био заступљен демократски политички систем, док је највећи проценат наших тенисера и тенисерки одрастао у Србији, која је у том моменту била земља у

транзицији. Хи-квадрат тест показује да код ове варијабле постоје статистички значајне разлике када су ова два узорка у питању.

34. Међу испитаницима у оба узорка највише је припадника хришћанске вероисповести, с том разликом да су тенисери и тенисерке из Србије стопроцентно православци, док је код укупног узорка највише припадника католичке вероисповести. Код ове варијабле резултати Хи-квадрат теста показују да постоје статистички значајне разлике између два компарирани узорка.

35. Посматрајући резултате добијене компаративном анализом фактора који су непосредно утицали на опредељење испитаника да се баве тенисом, те за високо постигнуће у њему, закључујемо да постоје статистички значајне разлике између укупног узорка и узорка тенисера из Србије код варијабле која се односи на то ко се у породици испитаника бавио спортом. Резултати испитивања учесталости испитаника показују да постоје високо статистички значајне разлике између два компарирани узорка, које настају првенствено као последица већег броја тенисера из узорка тенисера из Србије чији се отац бавио спортом у односу на тенисере из укупног узорка.

36. Резултати Хи-квадрат теста такође показују да и код варијабле која се односи на то да ли је неко од чланова испитаникове фамилије његов први тренер тениса постоје статистички значајне разлике када је реч о укупном узорку и узорку тенисера из Србије, а настају првенствено као последица већег броја тренера чланова фамилије код тенисера из укупног узорка у односу на тенисере из Србије.

37. Још једна варијабла код које наилазимо на статистички значајне разлике јесте она која се односи на чињеницу колико је било удаљено најближе тениско игралиште од испитаниковог места становања. Код осталих варијабли овог простора резултати Хи-квадрат теста показују да не постоје статистички значајне разлике између два компарирани узорка.

Анализом резултата овог истраживања можемо закључити да је **потврђена општа хипотеза**, односно потврђено је да је одређени број елемената социјалних карактеристика

заједнички за све најбоље рангиране тенисере и тенисерке од формирања АТП и ВТА листе и да су они детерминисали њихово опредељење да се баве тенисом, као и за постигнуће у њему.

Такође је **потврђена и помоћна хипотеза** овог истраживања, односно да су социјални статус и његове димензије, које су биле испитиване у овом истраживању: породичне прилике и односи у породици, квалификација и образовање родитеља или старатеља, локалитет и карактеристике пребивалишта, друштвени статус родитеља или старатеља и финансијски, материјални и стамбени услови породице испитаника, појединачно, детерминисали опредељење испитаника да се бави тенисом, као и за постигнуће у њему.

Резултати Хи-квадрат теста код компаративне анализе субузорака показују да само, код малог броја варијабли социјалног простора, постоје статистички значајне разлике, што нам показује да је одређени број елемената социјалних карактеристика заједнички код свих компарираних узорака.

Највећи број варијабли код којих наилазимо на статистички значајне разлике уочљив је код компаративне анализе најбоље рангираних тенисера од формирања АТП и ВТА листе и код узорка тенисера и тенисерки из Србије, што је и било очекивано ако узмемо у обзир чињеницу да тенисери и тенисерке из узорка тенисера из Србије никада нису заузимали позицију број један, као што је то случај са првим узорком.

10. ЛИТЕРАТУРА

10.1. Коришћена литература

1. Agassi, A. (2009), *Open: An Autobiography*, New York: Random House, INC.
2. Алексић, В. (1983), Утицај социјалних фактора на регрутовање врхунских фудбалера у Југославији. Необјављена докторска дисертација, Ниш: Филозофски факултет ООУР Физичко васпитање
3. Austin, T. & Brennan, C. (1992), *Beyond Center Court: My Story*. New York: William Morrow & Co.
4. Barilier, E. (1997), *Martina Hingis*, Basel: Reinhardt
5. *Bear in Paradise* (2006), *Pro Sports Men of Tennis (DVD)*, Studio: Front Row Entertainment
6. Becker, B. (2004), *The Player, The Autobiography*, London: Bantam Books
7. Бјелајац, С. (2006), Спорт и друштво, Сплит: Факултет природословно-математичких знаности и кинезиологије свеучилишћа у Сплиту
8. Vodo, P. (1984), *Mats Wilander: A classic champion from unclassical mold*. Tennis magazin
9. Борковић, В. (1998), Бављење спортом и мотив за постигнућем. Необјављени дипломски рад, Београд: Филозофски факултет, Одељење за психологију
10. Brooks, P. (1996), *Steffi Graf Tennis Champ*. Childrens Pr.
11. Busch, J., & Busch, D. (1998), *Eye of The Tiger, Jimmy Conors Biography*, Pittsburgh, Pa: Dorance pub. Co.
12. Burnet, C. (2000), *Arantxa Sanchez-Vicario: Fighter, Survivor, Champion*, Bloomington: iUniverse
13. Видановић, И. (2006), Речник социјалног рада, Београд: Тиро-ерц.
14. Goolagong Cawley, E. & Jarrat, P. (1995), *Home!: Evonne Goolagong Story*, London: Simon & Schuster Ltd.
15. Gonscherowski, T. (1996), *Stefan Edberg ein Portrat*, Germany: Togon Verlag

16. Gould, D., Lauer, L., Rolo, C., Jannes, C. & Pennisi, N. (2008), The role of parents in Tennis success: focus group interviews with junior coaches. *The Sport Psychologist* 22, 18–37.
17. Del Papa, M. (2003), *Livewire real lives Lleyton Hewit*, Cambridge University Press
18. Dewolf, F. & De Jong, W. (2013), *Kim Clijsters: First and Only Official Career Overview*, Veurne: Cannibal Publishing
19. Donelson, T & Donelson, B. (2004), *Coming of age: Andy Roddick's Breakthrough Year*. Universe Inc.
20. Dregval, L. & Malinauskaite, V. (2008), *Physical activity of first grade pupils in relation to social economic factors*, Kaunas: Institute for Biomedical Research
21. Edmondson, J. (2005), *Venus and Serena Williams: A Biography*, New York: Greenwood
22. Eliot, C., & Goodman, E. M. (1988), *Ivan Lendl Biography*. Mankato, Minn: Crestwood House
23. English Sports Council *Training of Young Athletes Study (1995), Identification of Talent*, London: The Sports Council
24. Essany, M. (2011), *Novak Djokovic Bio: A Perfect Season*. Hyperlink *Novak Djokovic's Secrets*
25. Evert Lloyd, C & Amdur, N (1984), *Chrissie: My Own Story*, London: Simon & Schuster
26. ITF (1988), *Advanced coaches manual*, ITF ltd.
27. ITF (2004), *Tennis medicine for tennis coaches*, ITF ltd.
28. ITF (1999), *Top tennis coaching*, ITF ltd.
29. ITF (2001), *Tennis player development*, ITF ltd.
30. ITF (1998), *ITF developing young tennis players*, ITF ltd.
31. Јовановић, С. (1984), Утицај основних социо-економских фактора породице и мотивације карате такмичара на успешност у овом спорту. Необјављени магистарски рад, Београд: Факултет за физичко васпитање
32. Kirk, D., Carlson, T., O'Connor, A., Burke, P., Davis, K., & Glover, S. (1997), The economic impact on families of children's participation in junior sport. *Australian Journal of Science and Medicine in Sport*, 29, 27–33.
33. Klein, M., Frohlich, M. & Emrich, E. (2011), *Sozialstatus, Sportpartizipation und Sportmotorische Leistungsfahigkeit*, Stuttgart: Sport und Gesellschaft, Jahrgang 8, 1, 54–79.

34. Коковић, Д. (2000), Социологија спорта, Београд: Спортска академија
35. Коковић, Д. (1994), Социологија образовања, Нови Сад: Матица српска
36. LLC Books (2010), Austrian Players: Thomas Muster, Barbara Schett & oth. General Books
37. LLC Books (2010), Russian Expatriates in Monaco: Elena Dementieva, Marat Safin, Andrei Cherkasov. General Books
38. Luncner, B. (1974), Razlika v nekaternih socialnih in demografskih indikatorjih med vrhunskimi smučarji v alpskih, trkaških in skakalskih disciplinah, Ljubljana: Neobjavljeni diplomski rad, VŠTK
39. Malinovski, S. (2011), Marcelo Rios: The Man We Barely Knew. New York: CreateSpace Independent Publishing Platform
- Mills, C. Wright (1959), The Sociological Imagination, New York: Oxford University Press
40. Миховиловић, М. (1972), Врхунски спорташи, Загреб: Институт за друштвена истраживања
41. McCann, J. (2001), Lindsay Davenport (WWW) (Women Who Win), New York: Chelsea House Publications
42. McEnroe, J. (2002), You cannot be serious, New York: G. P. Putnam's sons
43. Nastase, I. (2004), Mr Nastase, autobiography, London: Collins/Willow
44. Navratilova, M. & Vecsey, G. (1986), Martina, Minneapolis: Fawcett
45. Newcombe, J. (1983), Bedside Tennis, Autobiography, London: Elm Tree Books
46. Обрадовић, Т. (1997), Утицај социјалног статуса на опредељење за бављење врхунским спортом и постигнуће у њему. Необјављена докторска дисертација, Београд: Факултет физичке културе
47. Перић, Д. (1994), Операционализација 1 – операционализација истраживања у физичкој култури, Београд: СИА
48. Перић, Д. (1996), Операционализација 2 – статистичке апликације у истраживањима физичке културе, Београд: СИА
49. Петровић, К. & Хошек, А. & Момировић, К. (1974), Шпортно рекреативна дејавност Словенцев, Љубљана: ВШТК
50. Пиорковска-Петровић, К. (1990), Дете у непотпуној породици, Београд: Просвета, Институт за педагошка истраживања

51. Power, T., & Woolger, C. (1994), Parenting practices and age-group swimming: A correlational study. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 65, 29–39.
52. Ренсоур, Р. (1969), Социјални статусни симболизам спорта, Београд: Информације Спорт индок центра ЈЗФКМС бр. 1
53. Рот, Н. (1975), Основи социјалне психологије, Београд: друго издање, Завод за уџбенике и наставна средства
54. Рот, Н. (2010), Општа психологија, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства
55. Russell, J. & Cohn, R. (2012), Yevgeny Kafelnikov, Norderstedt: Book on Demand
56. Ryan, M. (2004), Tie-Break!: Justine Henin-Hardenne, Tragedy & Triumph, **London**: Anova Books
57. Savage, J. (2008), Maria Sharapova (Amazing Athletes), Minneapolis: Lerner Publishing Group
58. Sampras, P. (2008), *Autobiography, A champion's mind*, New York: Crown Publishing Group
59. Саскида, С. & Петровић, К. (1972), Теоретични модел социјалне стратификације. Поскус квантитативне верификације
60. Seleš, M. (2012), Forhendom preko mreže života, *Autobiografija*, Beograd: A–Z BOOK d.o.o.
61. Singer, R. N., & Janelle, C. M. (1999), Determining sport expertise: From genes to supremes. *International Journal of Sport Psychology*, 30, 117–151, 1999.
62. Stauffer, R. (2006), *The Roger Federer Story: Quests for Perfection*, English: New Chapter Press.
63. Stork, H. M., Pfetsch, F. R. & Treutlein, G. (1975), Die Sozialstruktur im westdeutschen Spitzensport, dargestellt am Beispiel ausgewahlter Disziplinen. SIRLS Database
64. Spencer, B. (1999), *Martina Hingis (Champion Sports Biography)*. Warwick: Warwick House Pub
65. Scott, L. E. (1980), *Bjorn Borg: My Life and Game*. Simon & Shuster
66. Stamatel, J. P. (2004), *Gustavo Kuerten: An entry from Gale's Notable Sports Figures*, Belmont, CA: Gale
67. Thompson, P. (2005), *John Newcombe Interview*, Talking Heads: ABC1 Station
68. USTA & Renert, R. (2008), *The Open Book: Celebrating 40 Years of America's Grand Slam*, Chicago: Triumph Books

69. Foeldesive, S. G. (1982), Socialconditioning as a factor of selection for competitive sport. *Sport Wyczynowy*, vol 20, 4, 45–52.
70. Хол, К., & Гарднер, Л. (1983), Теорије личности, Београд: Нолит
71. Carlin, J. & Nadal, R. (2011), *Rafa My Story*, London: Sphere, Claus Ltd.
72. Carlson, R. (1988), The socialization of elite tennis players in Sweden: An analysis of the players' backgrounds and development. *Society of Sport Journal*, 5, 241–256.
73. Carlson, R. (1993), The path to the national level in sports in Sweden. *Scandinavian Journal of Medicine and Science in Sports*, 3, 170–177.
74. Cote, J. (1999), The influence of the family in the development of talent in sport. *The Sports Psychologist*, 13, 395–417.
75. Christopher, M. & Stout, G. (2004), *On the Court with ... Jennifer Capriati* (Matt Christopher Sports Biographies), New York: Little, Brown Young Readers
76. Штакић, Ђ. (1996), Социологија физичке културе, Београд: ФФК, Универзитет у Београду
77. Штакић, Ђ., & Домановић, М. (2011), Социологија спорта, Београд: ФФК, Универзитет у Београду
78. Walker, J. (2012), *Pete Sampras, Tennis Great*. Amazon digital servicis, Inc.
79. Wilander, M. (1990), *Och spelet bakom rubrikerna*, Swedish Edition: Wahlstrom
80. Worrall, S. (2011), *My Set With Maria Sharapova*. Amazon Digital Services, Inc.

10.2. Шира литература

1. Ambros, J. F. (1985), *The impact of tax policy in sport*, Totowa: Rowman and Allanheld
2. Бакић, С. (1972), *Социологија спорта*, Београд: Социолошки преглед
3. Крсмановић, В. (1988), *Увод у социологију физичке културе*, Нови Сад: Центар за културу, образовање и информисање
4. Хавелка, Н. & Лазаревић, Љ. (1981), *Спорт и личност*, Београд: Спортска књига
5. Шнајдер, Ј. & Хошек, А. (1985), *Утјецај социјалног статуса на формирање група у једној врхунској одбојкашкој момчади*, Загреб: Кинезиологија, 17.
6. Штакић, Ђ. (2000), *Спорт у процесима транзиције српског друштва*, прилог, Монографија, Београд: Центар за друштвено економске студије Факултета политичких наука
7. Штакић, Ђ. (1999), *Промене у друштвено-економском положају спорта у садашњој фази процеса транзиције*, Београд: Центар за друштвено економске студије Факултета политичких наука

11. ПРИЛОЗИ

У прилозима се налазе табеле са резултатима Хи-квадрат теста за три компаративне анализе које су коришћене у овом истраживању.

У другом делу налази се анкетни лист који је коришћен приликом прикупљања података потребних за ово истраживање.

Прилог 1. Резултати Хи-квадрат теста

У првом делу налазе се табеле са резултатима Хи-квадрат теста компаративне анализе социјалних карактеристика тенисера који су били на врху АТП и тенисерки које су биле на врху ВТА листе.

табела бр. 139 – број чланова у породици испитаника – тенисери и тенисерке

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	5.166(a)	3	.160
Likelihood Ratio	5.501	3	.139
Linear-by-Linear Association	.107	1	.744
N of Valid Cases	46		

a 2 cells (25.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3.20.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 140 – са ким је испитаник живео до 14. године – тенисери и тенисерке

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	4.544(a)	3	.208
Likelihood Ratio	6.057	3	.109
Linear-by-Linear Association	1.816	1	.178
N of Valid Cases	46		

a 6 cells (75.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .46.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 141 – да ли је отац испитаника био жив до његове 14. године – тенисери и тенисерке

	Value	Df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	.016(b)	1	.900		
Continuity Correction(a)	.000	1	1.000		
Likelihood Ratio	.016	1	.900		
Fisher's Exact Test				1.000	.710
Linear-by-Linear Association	.016	1	.901		
N of Valid Cases	46				

a Computed only for a 2x2 table

b 2 cells (50.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .91.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 142 – да ли је мајка испитаника била жива до његове 14. године – тенисери и тенисерке

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	1.217(b)	1	.270		
Continuity Correction(a)	.008	1	.930		
Likelihood Ratio	1.595	1	.207		
Fisher's Exact Test				.457	.457
Linear-by-Linear Association	1.190	1	.275		
N of Valid Cases	46				

a Computed only for a 2x2 table

b 2 cells (50.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .46.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 143 – колико браће и сестара има испитаник – тенисери и тенисерке

	Value	Df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	4.168(a)	4	.384
Likelihood Ratio	4.278	4	.370
Linear-by-Linear Association	.698	1	.404
N of Valid Cases	46		

a 6 cells (60.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2.28.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 144 – које је испитаник дете по реду у породици

	Value	Df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	2.182(a)	4	.702
Likelihood Ratio	2.200	4	.699
Linear-by-Linear Association	.648	1	.421
N of Valid Cases	46		

a 6 cells (60.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1.37.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 145 – занимање оца испитаника, тенисери – тенисерке

	Value	Df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	4.352(a)	4	.360
Likelihood Ratio	5.143	4	.273
Linear-by-Linear Association	.800	1	.371
N of Valid Cases	46		

a 6 cells (60.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .91.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 146 – занимање мајке, тенисери – тенисерке

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	4.207(a)	5	.520
Likelihood Ratio	5.002	5	.416
Linear-by-Linear Association	.987	1	.321
N of Valid Cases	46		

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 147 – квадратура стана, тенисери – тенисерке

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	2.843(a)	3	.416
Likelihood Ratio	3.235	3	.357
Linear-by-Linear Association	1.323	1	.250
N of Valid Cases	46		

a 4 cells (50.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .46.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 148 – да ли је стан био у власништву родитеља, тенисери – тенисерке

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	.016(b)	1	.900		
Continuity Correction(a)	.000	1	1.000		
Likelihood Ratio	.016	1	.900		
Fisher's Exact Test				1.000	.710
Linear-by-Linear Association	.016	1	.901		
N of Valid Cases	46				

a Computed only for a 2x2 table

b 2 cells (50.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .91.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 149 – просечна месечна примања родитеља, тенисери – тенисерке

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	2.135(a)	2	.344
Likelihood Ratio	2.191	2	.334
Linear-by-Linear Association	1.898	1	.168
N of Valid Cases	46		

a 2 cells (33.3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1.83.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 150 – држава рођења испитаника, тенисери – тенисерке

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	14.764(a)	16	.542
Likelihood Ratio	19.427	16	.247
Linear-by-Linear Association	.041	1	.839
N of Valid Cases	46		

a 32 cells (94.1%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .46.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 151 – да ли је испитаник напустио матичну државу због тениса, тенисери – тенисерке

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	3.949(b)	1	.047		
Continuity Correction(a)	2.395	1	.122		
Likelihood Ratio	4.174	1	.041		
Fisher's Exact Test				.079	.060
Linear-by-Linear Association	3.863	1	.049		
N of Valid Cases	46				

a Computed only for a 2x2 table

b 2 cells (50.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2.74.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 152 – држава у којој је испитаник живео до 14. године, тенисери – тенисерке

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	16.913(a)	16	.391
Likelihood Ratio	22.638	16	.124
Linear-by-Linear Association	.050	1	.823
N of Valid Cases	46		

a 32 cells (94.1%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .46.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 153 – величина града у којем је испитаник живео, тенисери – тенисерке

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	6.358(a)	4	.174
Likelihood Ratio	7.566	4	.109
Linear-by-Linear Association	1.987	1	.159
N of Valid Cases	46		

a 6 cells (60.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .91.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 154 – политички систем, тенисери – тенисерке

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	.577(a)	2	.749
Likelihood Ratio	.580	2	.748
Linear-by-Linear Association	.204	1	.652
N of Valid Cases	46		

a 4 cells (66.7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1.37.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 155 – национална припадност испитаника, тенисери – тенисерке

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	15.100(a)	17	.588
Likelihood Ratio	20.106	17	.269
Linear-by-Linear Association	.014	1	.906
N of Valid Cases	46		

a 34 cells (94.4%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .46.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 156 – испитаникова вероисповест, тенисери – тенисерке

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	5.500(a)	6	.481
Likelihood Ratio	7.393	6	.286
Linear-by-Linear Association	1.186	1	.276
N of Valid Cases	46		

a 12 cells (85.7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .46.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 157 – расна припадност испитаника, тенисери – тенисерке

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	3.821(b)	1	.051		
Continuity Correction(a)	1.837	1	.175		
Likelihood Ratio	4.955	1	.026		
Fisher's Exact Test				.088	.088
Linear-by-Linear Association	3.738	1	.053		
N of Valid Cases	46				

a Computed only for a 2x2 table

b 2 cells (50.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1.37.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 158 – да ли је отац испитаника био спортиста, тенисери – тенисерке

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	1.955(b)	1	.162		
Continuity Correction(a)	1.205	1	.272		
Likelihood Ratio	1.963	1	.161		
Fisher's Exact Test				.231	.136
Linear-by-Linear Association	1.913	1	.167		
N of Valid Cases	46				

a Computed only for a 2x2 table

b 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 8.67.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 159 – да ли је мајка била спортисткиња, тенисери – тенисерке

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	3.998(b)	1	.046		
Continuity Correction(a)	2.886	1	.089		
Likelihood Ratio	4.041	1	.044		
Fisher's Exact Test				.072	.044
Linear-by-Linear Association	3.911	1	.048		
N of Valid Cases	46				

a Computed only for a 2x2 table

b 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 8.67.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 160 – ко се у породици бавио спортом, тенисери – тенисерке

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	3.320(a)	3	.345
Likelihood Ratio	3.373	3	.338
Linear-by-Linear Association	1.923	1	.165
N of Valid Cases	46		

a 4 cells (50.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1.83.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 161 – да ли је неко од чланова фамилије испитаников први тренер тениса, тенисери – тенисерке

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	2.363(b)	1	.124		
Continuity Correction(a)	1.538	1	.215		
Likelihood Ratio	2.391	1	.122		
Fisher's Exact Test				.149	.107
Linear-by-Linear Association	2.312	1	.128		
N of Valid Cases	46				

a Computed only for a 2x2 table

b 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 9.59.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 162 – колико је било удаљено најближе тениско игралиште, тенисери –тенисерке

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	5.427(a)	4	.246
Likelihood Ratio	6.592	4	.159
Linear-by-Linear Association	1.927	1	.165
N of Valid Cases	46		

a 5 cells (50.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .46.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 163 – колико је пута недељно испитаник тренирао, тенисери – тенисерке

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	1.488(b)	1	.223		
Continuity Correction(a)	.554	1	.457		
Likelihood Ratio	1.604	1	.205		
Fisher's Exact Test				.357	.233
Linear-by-Linear Association	1.455	1	.228		
N of Valid Cases	46				

a Computed only for a 2x2 table

b 2 cells (50.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2.28.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 164 – да ли се испитаник упознао са неким активним тенисером до своје 14. године, тенисери – тенисерке

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	2.489(b)	1	.115		
Continuity Correction(a)	.726	1	.394		
Likelihood Ratio	3.245	1	.072		
Fisher's Exact Test				.203	.203
Linear-by-Linear Association	2.435	1	.119		
N of Valid Cases	46				

a Computed only for a 2x2 table

b 2 cells (50.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .91.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 165 – да ли се испитаник дружио са неким активним тенисером до своје 14. године, тенисери – тенисерке

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	.164(b)	1	.685		
Continuity Correction(a)	.011	1	.917		
Likelihood Ratio	.164	1	.685		
Fisher's Exact Test				.769	.459
Linear-by-Linear Association	.161	1	.689		
N of Valid Cases	46				

a Computed only for a 2x2 table

b 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 8.67.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 166 – када је испитаник добио свој први рекет за тенис, тенисери – тенисерке

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	5.259(a)	3	.154
Likelihood Ratio	5.786	3	.122
Linear-by-Linear Association	4.059	1	.044
N of Valid Cases	46		

a 5 cells (62.5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1.83.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 167 – када је испитаник потписао свој први спонзорски уговор, тенисери - тенисерке

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	10.560(a)	3	.014
Likelihood Ratio	11.264	3	.010
Linear-by-Linear Association	8.697	1	.003
N of Valid Cases	46		

a 4 cells (50.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .46.

Резултати испитивања учесталости испитаника показују да постоје високо статистички значајне разлике између тенисера и тенисерки ($\chi^2 = 10,560$; $df = 3$; $p < 0,05$), које настају као последица већег броја потписаних спонзорских уговора код тенисерки у узрасту од 12. до 14.

године у односу на тенисере, као и већег броја потписаних спонзорских уговора код тенисера после 14. године у односу на тенисерке.

У другом делу налазе се резултати Хи-квадрат теста компаративне анализе најбоље ранжираних тенисера и тенисерки од формирања АТП и ВТА листе до 1992. године и најбоље ранжираних тенисера и тенисерки од 1992. до 2013. године.

табела бр. 168 – број чланова у породици испитаника, узорак до 1992. и после 1992. године

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	2.768(a)	3	.429
Likelihood Ratio	2.664	3	.446
Linear-by-Linear Association	.206	1	.650
N of Valid Cases	46		

a 4 cells (50.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2.28.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 169 – са ким је испитаник живео до 14. године, узорак до 1992. и после 1992. године

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	1.253(a)	3	.740
Likelihood Ratio	1.847	3	.605
Linear-by-Linear Association	.022	1	.882
N of Valid Cases	46		

a 6 cells (75.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .33.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 170 – да ли је отац испитаника био жив до његове 14. године, узорак до 1992. и после 1992. године

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	.288(b)	1	.592		
Continuity Correction(a)	.000	1	1.000		
Likelihood Ratio	.270	1	.603		
Fisher's Exact Test				1.000	.551
Linear-by-Linear Association	.282	1	.596		
N of Valid Cases	46				

a Computed only for a 2x2 table

b 2 cells (50.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .65.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 171 – да ли је мајка испитаника била жива до његове 14. године, узорак до 1992. и после 1992. године

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	.495(b)	1	.482		
Continuity Correction(a)	.000	1	1.000		
Likelihood Ratio	.800	1	.371		
Fisher's Exact Test				1.000	.674
Linear-by-Linear Association	.484	1	.487		
N of Valid Cases	46				

a Computed only for a 2x2 table

b 2 cells (50.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .33.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 172 – колико је браће и сестара имао испитаник, узорак до 1992. и после 1992. године

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	5.871(a)	4	.209
Likelihood Ratio	7.237	4	.124
Linear-by-Linear Association	.099	1	.754
N of Valid Cases	46		

a 7 cells (70.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1.63.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 173 – које је испитаник дете по реду у породици, узорак до 1992. и после 1992. године

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	5.128(a)	4	.274
Likelihood Ratio	5.363	4	.252
Linear-by-Linear Association	.317	1	.574
N of Valid Cases	46		

a 6 cells (60.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .98.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 174 – занимање оца испитаника, узорак до 1992. и после 1992. године

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	3.920(a)	4	.417
Likelihood Ratio	3.855	4	.426
Linear-by-Linear Association	.103	1	.748
N of Valid Cases	46		

a 6 cells (60.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .65.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 175 – занимање мајке испитаника, узорак до 1992. и после 1992. године

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	10.517(a)	5	.062
Likelihood Ratio	10.974	5	.052
Linear-by-Linear Association	.414	1	.520
N of Valid Cases	46		

a 9 cells (75.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .65.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 176 – квадратура стамбеног простора, узорак до 1992. и после 1992. године

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	2.735(a)	3	.434
Likelihood Ratio	2.933	3	.402
Linear-by-Linear Association	.041	1	.840
N of Valid Cases	46		

a 4 cells (50.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .33.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 177 – да ли је стан био у власништву родитеља, узорак до 1992. и после 1992. године

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	.288(b)	1	.592		
Continuity Correction(a)	.000	1	1.000		
Likelihood Ratio	.270	1	.603		
Fisher's Exact Test				1.000	.551
Linear-by-Linear Association	.282	1	.596		
N of Valid Cases	46				

a Computed only for a 2x2 table

b 2 cells (50.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .65.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 178 – просечна месечна примања родитеља, узорак до 1992. и после 1992. године

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	.874(a)	2	.646
Likelihood Ratio	.854	2	.652
Linear-by-Linear Association	.789	1	.375
N of Valid Cases	46		

a 3 cells (50.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1.30.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 179 – држава у којој је испитаник рођен, узорак до 1992. и после 1992. године

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	22.868(a)	16	.117
Likelihood Ratio	28.947	16	.024
Linear-by-Linear Association	6.256	1	.012
N of Valid Cases	46		

a 33 cells (97.1%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .33.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 180 – да ли је испитаник напустио матичну државу због тениса, узорак до 1992. и после 1992. године

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	.798(b)	1	.372		
Continuity Correction(a)	.182	1	.670		
Likelihood Ratio	.884	1	.347		
Fisher's Exact Test				.647	.351
Linear-by-Linear Association	.781	1	.377		
N of Valid Cases	46				

a Computed only for a 2x2 table

b 2 cells (50.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1.96.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 181 – држава у којој је испитаник живео до 14. године, узорак до 1992. и после 1992. године

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	25.807(a)	16	.057
Likelihood Ratio	32.666	16	.008
Linear-by-Linear Association	6.031	1	.014
N of Valid Cases	46		

a 32 cells (94.1%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .33.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 182 – величина града у којем је испитаник живео, узорак до 1992. и после 1992. године

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	6.968(a)	4	.138
Likelihood Ratio	7.257	4	.123
Linear-by-Linear Association	1.837	1	.175
N of Valid Cases	46		

a 7 cells (70.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .65.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 183 – политички систем у држави у којој је испитаник живео, узорак до 1992. и после 1992. године

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	3.438(a)	2	.179
Likelihood Ratio	4.210	2	.122
Linear-by-Linear Association	.026	1	.873
N of Valid Cases	46		

a 4 cells (66.7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .98.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 184 – национална припадност испитаника, узорак до 1992. и после 1992. године

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	29.315(a)	17	.032
Likelihood Ratio	37.265	17	.003
Linear-by-Linear Association	7.689	1	.006
N of Valid Cases	46		

a 35 cells (97.2%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .33.

ПОСТОЈЕ СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНЕ РАЗЛИКЕ

табела бр. 185 – верска припадност испитаника, узорак до 1992. и после 1992. године

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	7.669(a)	6	.263
Likelihood Ratio	9.893	6	.129
Linear-by-Linear Association	.080	1	.777
N of Valid Cases	46		

a 11 cells (78.6%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .33.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 186 – расна припадност испитаника, узорак до 1992. и после 1992. године

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	.001(b)	1	.978		
Continuity Correction(a)	.000	1	1.000		
Likelihood Ratio	.001	1	.978		
Fisher's Exact Test				1.000	.704
Linear-by-Linear Association	.001	1	.978		
N of Valid Cases	46				

a Computed only for a 2x2 table

b 2 cells (50.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .98.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 187 – да ли је отац испитаника био спортиста, узорак до 1992. и после 1992. године

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	.016(b)	1	.901		
Continuity Correction(a)	.000	1	1.000		
Likelihood Ratio	.016	1	.900		
Fisher's Exact Test				1.000	.579
Linear-by-Linear Association	.015	1	.902		
N of Valid Cases	46				

a Computed only for a 2x2 table

b 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 6.20.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 188 – да ли је мајка испитаника била спортисткиња, узорак до 1992. и после 1992. године

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	.016(b)	1	.901		
Continuity Correction(a)	.000	1	1.000		
Likelihood Ratio	.016	1	.900		
Fisher's Exact Test				1.000	.579
Linear-by-Linear Association	.015	1	.902		
N of Valid Cases	46				

a Computed only for a 2x2 table

b 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 6.20.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 189 – ко се у породици бавио спортом, узорак до 1992. и после 1992. године

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	1.334(a)	3	.721
Likelihood Ratio	1.270	3	.736
Linear-by-Linear Association	.008	1	.928
N of Valid Cases	46		

a 5 cells (62.5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1.30.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 190 – да ли је неко од чланова фамилије био испитаников први тренер тениса, узорак до 1992. и после 1992. године

	Value	Df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	.009(b)	1	.923		
Continuity Correction(a)	.000	1	1.000		
Likelihood Ratio	.009	1	.923		
Fisher's Exact Test				1.000	.585
Linear-by-Linear Association	.009	1	.924		
N of Valid Cases	46				

a Computed only for a 2x2 table

b 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 6.85.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 191 – колико је било удаљено најближе тениско игралиште, узорак до 1992. и после 1992. године

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	8.111(a)	4	.088
Likelihood Ratio	8.725	4	.068
Linear-by-Linear Association	2.628	1	.105
N of Valid Cases	46		

a 6 cells (60.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .33.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 192 – колико пута је испитаник тренирао недељно, узорак до 1992. и после 1992. године

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	.406(b)	1	.524		
Continuity Correction(a)	.017	1	.895		
Likelihood Ratio	.438	1	.508		
Fisher's Exact Test				1.000	.468
Linear-by-Linear Association	.397	1	.529		
N of Valid Cases	46				

a Computed only for a 2x2 table

b 2 cells (50.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1.63.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 193 – да ли се испитаник упознао са неким активним тенисером до своје 14. године, узорак до 1992. и после 1992. године

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	1.012(b)	1	.314		
Continuity Correction(a)	.055	1	.814		
Likelihood Ratio	1.622	1	.203		
Fisher's Exact Test				1.000	.449
Linear-by-Linear Association	.990	1	.320		
N of Valid Cases	46				

a Computed only for a 2x2 table

b 2 cells (50.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .65.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 194 – да ли се испитаник дружио са неким активним тенисером до своје 14. године, узорак до 1992. и после 1992. године

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	.583(b)	1	.445		
Continuity Correction(a)	.197	1	.657		
Likelihood Ratio	.591	1	.442		
Fisher's Exact Test				.533	.331
Linear-by-Linear Association	.571	1	.450		
N of Valid Cases	46				

a Computed only for a 2x2 table

b 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 6.20.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 195 – колико година је имао испитаник када је добио свој први рекет, узорак до 1992. и после 1992. године

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	3.415(a)	3	.332
Likelihood Ratio	3.427	3	.330
Linear-by-Linear Association	1.002	1	.317
N of Valid Cases	46		

a 4 cells (50.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1.30.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 196 – колико година је имао испитаник када је потписао свој први спонзорски уговор, узорак до 1992. и после 1992. године

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	2.992(a)	3	.393
Likelihood Ratio	3.438	3	.329
Linear-by-Linear Association	2.139	1	.144
N of Valid Cases	46		

a 5 cells (62.5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .33.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

У трећем делу налазе се резултати Хи-квадрат теста компаративне анализе најбоље ранжираних тенисера и тенисерки од формирања АТП и ВТА листе оба пола и десет најбоље ранжираних тенисера и тенисерки из Србије.

табела бр. 197 – број чланова у породици испитаника, укупан узорак и тенисери из Србије

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	3.806(a)	3	.283
Likelihood Ratio	5.591	3	.133
Linear-by-Linear Association	3.580	1	.058
N of Valid Cases	56		

a 4 cells (50.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1.79.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 198 – са ким је испитаник живео до 14. године, укупан узорак и тенисери из Србије

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	.936(a)	3	.817
Likelihood Ratio	1.639	3	.651
Linear-by-Linear Association	.734	1	.392
N of Valid Cases	56		

a 6 cells (75.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .18.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 199 – да ли је отац испитаника био жив до његове 14. године, укупан узорак и тенисери из Србије

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	.451(b)	1	.502		
Continuity Correction(a)	.000	1	1.000		
Likelihood Ratio	.803	1	.370		
Fisher's Exact Test				1.000	.672
Linear-by-Linear Association	.443	1	.506		
N of Valid Cases	56				

a Computed only for a 2x2 table

b 2 cells (50.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .36.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 200 – да ли је мајка испитаника била жива до његове 14. године, укупан узорак и тенисери из Србије

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	.221(b)	1	.638		
Continuity Correction(a)	.000	1	1.000		
Likelihood Ratio	.397	1	.528		
Fisher's Exact Test				1.000	.821
Linear-by-Linear Association	.217	1	.641		
N of Valid Cases	56				

a Computed only for a 2x2 table

b 2 cells (50.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .18.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 201 – колико браће и сестара има испитаник, укупан узорак и тенисери из Србије

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	5.882(a)	4	.208
Likelihood Ratio	7.809	4	.099
Linear-by-Linear Association	5.233	1	.022
N of Valid Cases	56		

a 6 cells (60.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .89.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 202 – које је испитаник по реду дете у породици, укупан узорак и тенисери из Србије

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	3.968(a)	4	.410
Likelihood Ratio	5.241	4	.263
Linear-by-Linear Association	3.694	1	.055
N of Valid Cases	56		

a 7 cells (70.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .54.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 203 – занимање оца испитаника, укупан узорак и тенисери из Србије

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	3.392(a)	4	.494
Likelihood Ratio	4.726	4	.317
Linear-by-Linear Association	.013	1	.911
N of Valid Cases	56		

a 6 cells (60.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .54.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 204 – занимање мајке испитаника, укупан узорак и тенисери из Србије

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	2.699(a)	5	.746
Likelihood Ratio	3.356	5	.645
Linear-by-Linear Association	.467	1	.495
N of Valid Cases	56		

a 9 cells (75.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .54.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 205 – квадратура стамбеног простора, укупан узорак и тенисери из Србије

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	5.409(a)	3	.144
Likelihood Ratio	6.324	3	.097
Linear-by-Linear Association	2.388	1	.122
N of Valid Cases	56		

a 5 cells (62.5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .18.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 206 – да ли је стан у власништву родитеља, укупан узорак и тенисери из Србије

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	.518(b)	1	.472		
Continuity Correction(a)	.000	1	1.000		
Likelihood Ratio	.441	1	.506		
Fisher's Exact Test				.452	.452
Linear-by-Linear Association	.508	1	.476		
N of Valid Cases	56				

a Computed only for a 2x2 table

b 2 cells (50.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .54.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 207 – просечна месечна примања родитеља испитаника, укупан узорак и тенисери из Србије

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	.945(a)	2	.623
Likelihood Ratio	1.647	2	.439
Linear-by-Linear Association	.427	1	.514
N of Valid Cases	56		

a 3 cells (50.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .71.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 208 – да ли је мајка испитаника била ангажована у некој политичкој организацији, укупан узорак и тенисери из Србије

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	4.684(b)	1	.030		
Continuity Correction(a)	.717	1	.397		
Likelihood Ratio	3.531	1	.060		
Fisher's Exact Test				.179	.179
Linear-by-Linear Association	4.600	1	.032		
N of Valid Cases	56				

a Computed only for a 2x2 table

b 2 cells (50.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .18.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 209 – да ли је испитаник напустио своју државу до 14. године, укупан узорак и тенисери из Србије

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	.325(b)	1	.569		
Continuity Correction(a)	.005	1	.943		
Likelihood Ratio	.301	1	.583		
Fisher's Exact Test				.623	.440
Linear-by-Linear Association	.319	1	.572		
N of Valid Cases	56				

a Computed only for a 2x2 table

b 1 cells (25.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1.43.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 210 – држава у којој је испитаник живео до 14. године, укупан узорак и тенисери из Србије

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	37.909(a)	16	.002
Likelihood Ratio	33.959	16	.006
Linear-by-Linear Association	.014	1	.906
N of Valid Cases	56		

a 32 cells (94.1%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .18.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

Comparisons of Column Proportions(b)

		grupa Uzorak	
		1.00 Ukupan uzorak	2.00 Teniseri iz Srbije
		(A)	(B)
tab15 Drzava u kojoj je ispitanik ziveo do 14.godine	1.00 Nemačka		.(a)
	2.00 Australija		.(a)
	3.00 Švedska		.(a)
	4.00 SAD		
	5.00 Belorusija		.(a)
	6.00 Češkoslovačka		.(a)
	7.00 Srbija		A
	8.00 Rusija		.(a)
	9.00 Švajcarska		.(a)
	10.00 Francuska		.(a)
	11.00 Španija		.(a)
	12.00 Belgija		.(a)
	13.00 Danska		.(a)
	14.00 Čile		.(a)
	15.00 Austrija		.(a)
	16.00 Brazil		.(a)
	17.00 Rumunija		.(a)

Results are based on two-sided tests with significance level 0.05. For each significant pair, the key of the category with the smaller column proportion appears under the category with the larger column proportion.

a This category is not used in comparisons because its column proportion is equal to zero or one.

b Tests are adjusted for all pairwise comparisons within a row of each innermost subtable using the Bonferroni correction.

табела бр. 211 – величина града у којем су испитаници живели до 14. године, укупан узорак и тенисери из Србије

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	3.727(a)	4	.444
Likelihood Ratio	5.950	4	.203
Linear-by-Linear Association	2.256	1	.133
N of Valid Cases	56		

a 7 cells (70.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .36.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 212 – политички систем који је био заступљен у држави у којој је испитаник живео, укупан узорак и тенисери из Србије

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	31.278(a)	2	.000
Likelihood Ratio	30.763	2	.000
Linear-by-Linear Association	26.944	1	.000
N of Valid Cases	56		

a 2 cells (33.3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1.25.

Comparisons of Column Proportions(b)

		grupa Uzorak	
		1.00 Ukupan uzorak (A)	2.00 Teniseri iz Srbije (B)
tab17 Politicki sistem u drzavi u kojoj je ispitanik ziveo	1.00 Demokratski		.(a)
	2.00 Liberalni	.(a)	.(a)
	3.00 Totalitarni		
	4.00 Zemlja u tranziciji		A

Results are based on two-sided tests with significance level 0.05. For each significant pair, the key of the category with the smaller column proportion appears under the category with the larger column proportion.

a This category is not used in comparisons because its column proportion is equal to zero or one.

b Tests are adjusted for all pairwise comparisons within a row of each innermost subtable using the Bonferroni correction.

Резултати испитивања учесталости испитаника показују да постоје високо статистички значајне разлике између укупног узорка и узорка тенисера из Србије ($\chi^2 = 31,278$; $df = 2$; $p < 0,05$), које настају као последица већег броја тенисера из Србије који су живели у земљи у транзицији у односу на тенисере из укупног узорка.

табела бр. 213 – испитаникова вероисповест, укупан узорак и тенисери из Србије

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	25.700(a)	6	.000
Likelihood Ratio	27.822	6	.000
Linear-by-Linear Association	7.520	1	.006
N of Valid Cases	56		

a 11 cells (78.6%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .18.

Резултати испитивања учесталости испитаника показују да постоје високо статистички значајне разлике између укупног узорка и узорка тенисера из Србије ($\chi^2 = 25,700$; $df = 6$; $p < 0,05$), које настају првенствено као последица већег броја тенисера католичке вероисповести у укупном узорку у односу на узорак тенисера из Србије.

табела бр. 214 – испитаникова расна припадност, укупан узорак и тенисери из Србије

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	.689(b)	1	.406		
Continuity Correction(a)	.003	1	.956		
Likelihood Ratio	1.217	1	.270		
Fisher's Exact Test				1.000	.548
Linear-by-Linear Association	.677	1	.411		
N of Valid Cases	56				

a Computed only for a 2x2 table

b 2 cells (50.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .54.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 215 – да ли је отац испитаника био спортиста, укупан узорак и тенисери из Србије

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	1.162(b)	1	.281		
Continuity Correction(a)	.528	1	.467		
Likelihood Ratio	1.157	1	.282		
Fisher's Exact Test				.315	.233
Linear-by-Linear Association	1.141	1	.285		
N of Valid Cases	56				

a Computed only for a 2x2 table

b 1 cells (25.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4.46.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 216 – да ли је мајка испитаника била спортисткиња, укупан узорак и тенисери из Србије

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	.440(b)	1	.507		
Continuity Correction(a)	.094	1	.759		
Likelihood Ratio	.453	1	.501		
Fisher's Exact Test				.724	.387
Linear-by-Linear Association	.432	1	.511		
N of Valid Cases	56				

a Computed only for a 2x2 table

b 1 cells (25.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3.93.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 217 – ко се у породици бавио спортом, укупан узорак и тенисери из Србије

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	12.812(a)	3	.005
Likelihood Ratio	11.099	3	.011
Linear-by-Linear Association	.522	1	.470
N of Valid Cases	56		

a 5 cells (62.5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1.07.

Резултати испитивања учесталости испитаника показују да постоје високо статистички значајне разлике између укупног узорка и узорка тенисера из Србије ($\chi^2 = 12,812$; $df = 3$; $p < 0,05$), које настају првенствено као последица већег броја тенисера из узорка тенисера из Србије чији се отац бавио спортом у односу на тенисере из укупног узорка.

Comparisons of Column Proportions(a)

	grupa Uzorak	
	1.00 Ukupan uzorak (A)	2.00 Teniseri iz Srbije (B)
	tab22 Ko se u porodici bavio sportom?	1.00 Oba roditelja
	2.00 Samo otac	A
	3.00 Samo majka	
	4.00 Nijedan roditelj	

Results are based on two-sided tests with significance level 0.05. For each significant pair, the key of the category with the smaller column proportion appears under the category with the larger column proportion.

a Tests are adjusted for all pairwise comparisons within a row of each innermost subtable using the Bonferroni correction.

табела бр. 218 – да ли је неко од чланова фамилије испитаников први тренер тениса, укупан узорак и тенисери из Србије

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	3.881(b)	1	.049		
Continuity Correction(a)	2.628	1	.105		
Likelihood Ratio	4.132	1	.042		
Fisher's Exact Test				.080	.050
Linear-by-Linear Association	3.812	1	.051		
N of Valid Cases	56				

a Computed only for a 2x2 table

b 1 cells (25.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4.82.

Резултати испитивања учесталости испитаника показују да постоје статистички значајне разлике између укупног узорака и узорака тенисера из Србије ($\chi^2 = 3,881$; $df = 1$; $p < 0,05$), које настају првенствено као последица већег броја тренера чланова фамилије код тенисера из укупног узорака у односу на тенисере из Србије.

табела бр. 219 – да ли је неко од чланова фамилије испитаников први тренер тениса, укупан узорак и тенисери из Србије

	grupa Uzorak	
	1.00 Ukupan uzorak (A)	2.00 Teniseri iz Srbije (B)
	tab23 Da li je neko od članova familije bio ispitanikov prvi trener tenisa?	1.00 Da
	2.00 Ne	A

Results are based on two-sided tests with significance level 0.05. For each significant pair, the key of the category with the smaller column proportion appears under the category with the larger column proportion.

a Tests are adjusted for all pairwise comparisons within a row of each innermost subtable using the Bonferroni correction.

табела бр. 220 – колико је било удаљено најближе тениско игралиште од места испитаниковог становања, укупан узорак и тенисери из Србије

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	15.855(a)	4	.003
Likelihood Ratio	16.475	4	.002
Linear-by-Linear Association	14.432	1	.000
N of Valid Cases	56		

a. 7 cells (70.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .54.

Резултати испитивања учесталости испитаника показују да постоје високо статистички значајне разлике између укупног узорка и узорка тенисера из Србије ($\chi^2 = 15,855$; $df = 4$; $p < 0,05$), које настају првенствено као последица већег броја удаљених игралишта за тенисере из Србије (ПРЕКО 2 КМ) у односу на тенисере из укупног узорка.

табела бр. 221 – колико је било удаљено најближе тениско игралиште од места испитаниковог становања, укупан узорак и тенисери из Србије

		grupa Uzorak	
		1.00 Ukupan uzorak	2.00 Teniseri iz Srbije
		(A)	(B)
tab24 Koliko je bilo udaljeno najbliže igralište od mesta stanovanja?	1.00 Do 500 metara		.(a)
	2.00 Od 500 do 1000 metara		
	3.00 Od 1 do 2 km		
	4.00 Od 2 do 5 km		A
	5.00 Preko 5 km		A

Results are based on two-sided tests with significance level 0.05. For each significant pair, the key of the category with the smaller column proportion appears under the category with the larger col

табела бр. 222 – колико пута недељно су тренирали испитаници, укупан узорак и тенисери из Србије

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	.626(b)	1	.429		
Continuity Correction(a)	.070	1	.792		
Likelihood Ratio	.562	1	.453		
Fisher's Exact Test				.596	.365
Linear-by-Linear Association	.615	1	.433		
N of Valid Cases	56				

a Computed only for a 2x2 table

b 1 cells (25.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1.25.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 223 – да ли се испитаник до 14. године упознао са неким активним тенисером, укупан узорак и тенисери из Србије

	Value	Df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	.451(b)	1	.502		
Continuity Correction(a)	.000	1	1.000		
Likelihood Ratio	.803	1	.370		
Fisher's Exact Test				1.000	.672
Linear-by-Linear Association	.443	1	.506		
N of Valid Cases	56				

a Computed only for a 2x2 table

b 2 cells (50.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .36.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 224 – да ли се испитаник до 14. године дружио са неким активним тенисером, укупан узорак и тенисери из Србије

	Value	Df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	.254(b)	1	.615		
Continuity Correction(a)	.023	1	.880		
Likelihood Ratio	.252	1	.616		
Fisher's Exact Test				.730	.436
Linear-by-Linear Association	.249	1	.618		
N of Valid Cases	56				

a Computed only for a 2x2 table

b 1 cells (25.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4.29.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 225 – колико година је имао испитаник када је добио свој први рекет за тенис, укупан узорак и тенисери из Србије

	Value	Df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	3.413(a)	3	.332
Likelihood Ratio	3.912	3	.271
Linear-by-Linear Association	1.753	1	.185
N of Valid Cases	56		

a 4 cells (50.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .71.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

табела бр. 226 – колико година је имао испитаник када је потписао свој први спонзорски уговор, укупан узорак и тенисери из Србије

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	2.864(a)	3	.413
Likelihood Ratio	3.561	3	.313
Linear-by-Linear Association	.000	1	1.000
N of Valid Cases	56		

a 5 cells (62.5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .18.

НЕМА СТАТИСТИЧКИ ЗНАЧАЈНИХ РАЗЛИКА

Прилог 2. Анкетни лист

1. Колико је чланова бројала породица у којој је живео испитаник до своје 14. године:

- а) 2
- б) 3
- в) 4
- г) 5
- д) више од 5

2. До 14. године испитаник је живео:

- а) са оба родитеља
- б) само са оцем
- в) само са мајком
- г) са рођацима
- д) са неким другим

3. Да ли је отац био жив до испитаникове 14. године?

- а) да
- б) не

4. Да ли је мајка била жива до испитаникове 14. године?

- а) да

б) не

5. Колико браће и сестара има испитаник?

а) ниједно

б) једно

в) двоје

г) троје

д) више

6. Које је испитаник дете по реду у породици?

а) прво

б) друго

в) треће

г) четврто

д) остало

7. Национална припадност испитаника:

8. Верска припадност испитаника:

9. Расна припадност испитаника:

10. Школска спрема оца:

- а) основна
- б) средња
- в) виша
- г) висока
- д) магистар или доктор наука

11. Школска спрема мајке:

- а) основна
- б) средња
- в) виша
- г) висока
- д) магистар или доктор наука

12. Школска спрема евентуалног старатеља:

- а) основна
- б) средња
- в) виша
- г) висока
- д) магистар или доктор наука

13. Занимање оца:

14. Занимање мајке:

15. Занимање евентуалног старатеља:

16. Држава у којој је испитаник рођен:

17. Држава у којој је испитаник живео до 14. године:

18. Политички систем који је био заступљен у држави у којој је испитаник живео до 14. године живота:

- а) демократски политички систем
- б) либерални политички систем
- в) тоталитарни политички систем
- г) земља у транзицији

19. Величина града у којем је испитаник живео до 14. године:

- а) мање од 50.000 становника
- б) од 50.000 до 100.000 становника
- в) од 100.000 до 500.000 становника

г) од 500.000 до 1.000.000

д) више од 1.000.000

20. Да ли је испитаник због тениса напустио своју матичну државу до 14. године?

а) да

б) не

21. Да ли је отац испитаника био ангажован у некој друштвено-политичкој организацији?

а) да

б) не

22. Да ли је мајка испитаника била ангажована у некој друштвено-политичкој организацији?

а) да

б) не

23. . Да ли је евентуални старатељ испитаника био ангажован у некој друштвено-политичкој организацији?

а) да

б) не

24. Колико износи квадратура стамбеног простора у коме је испитаник живео са родитељима или старатељима?

а) мање од 40 м²

б) од 40 до 60 м²

в) од 60 до 100 м²

г) преко 100 м²

25. Да ли је стан био у власништву родитеља или старатеља?

а) да

б) не

26. Просечна месечна примања породице испитаника до његове навршене 14. године:

а) испод просечне радничке плате

б) просечна радничка плата

в) знатно изнад просечне радничке плате

27. Да ли је отац испитаника био спортиста?

а) да

б) не

28. Да ли је мајка испитаника била спортиста?

а) да

б) не

29. Да ли је евентуални старатељ испитаника био спортиста?

а) да

б) не

30. Да ли је неки од чланова уже или шире фамилије био испитаников први тренер тениса?

а) да

б) не

31. Колико је у време испитаниковог детињства било удаљено најближе тениско игралиште од његовог места становања?

а) до 500 м

б) од 500 до 1.000 м

в) од 1 до 2 км

г) од 2 до 5 км

д) преко 5 км

32. Колико је пута недељно испитаник одлазио на тениско игралиште?

а) једном

б) од два до три пута

в) од три до пет пута

г) више од пет пута

33. Да ли се испитаник до 14. године живота дружио са неким активним тенисером?

а) да

б) не

34. Да ли је испитаник до 14. године имао прилику да се упозна са неким професионалним тенисером?

а) да

б) не

35. Колико је година имао испитаник када је добио свој први тениски рекет:

а) мање од 3

б) од 3 до 5

в) од 5 до 7

г) више од 7

36. Колико је година имао испитаник када је потписао свој први спонзорски уговор:

а) мање од 10

б) од 10 до 12

в) од 12 до 14

г) више од 14

Прилог 3. Изјава о ауторству

Потписани-а КОВАЧЕВИЋ В.

ТАМАРА

број уписа _____

Изјављујем

да је докторска дисертација под насловом

СОЦИЈАЛНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ НАЈБОЉЕ РАНГИРАНИХ ТЕНИСЕРА ОД ФОРМИРАЊА АТП И ВТА
ЛИСТЕ

- резултат сопственог истраживачког рада,
- да предложена дисертација у целини ни у деловима није била предложена за добијање било које дипломе према студијским програмима других високошколских установа,
- да су резултати коректно наведени и
- да нисам кршио/ла ауторска права и користио интелектуалну својину других лица.

Потпис докторанда

У Београду, ____ 1. 10. 2013. године _____

Прилог 4. Изјава о истоветности штампане и електронске верзије докторског рада

Име и презиме аутора _____КОВАЧЕВИЋ ТАМАРА_

Број уписа _____

Студијски програм _____

Наслов рада _ СОЦИЈАЛНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ НАЈБОЉЕ РАНГИРАНИХ ТЕНИСЕРА ОД ФОРМИРАЊА АТП И ВТА ЛИСТЕ

Ментор __др ЂОРЂЕ ШТАКИЋ_

Потписани _____

изјављујем да је штампана верзија мог докторског рада истоветна електронској верзији коју сам предао/ла за објављивање на порталу **Дигиталног репозиторијума Универзитета у Београду**.

Дозвољавам да се објаве моји лични подаци везани за добијање академског звања доктора наука, као што су име и презиме, година и место рођења и датум одбране рада.

Ови лични подаци могу се објавити на мрежним страницама дигиталне библиотеке, у електронском каталогу и у публикацијама Универзитета у Београду.

Потпис докторанда

У Београду, _____

Прилог 5. Изјава о коришћењу

Овлашћујем Универзитетску библиотеку „Светозар Марковић“ да у Дигитални репозиторијум Универзитета у Београду унесе моју докторску дисертацију под насловом:

СОЦИЈАЛНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ НАЈБОЉЕ РАНГИРАНИХ ТЕНИСЕРА ОД ФОРМИРАЊА АТП И ВТА ЛИСТЕ

која је моје ауторско дело.

Дисертацију са свим прилозима предао/ла сам у електронском формату погодном за трајно архивирање.

Моју докторску дисертацију похрањену у Дигитални репозиторијум Универзитета у Београду могу да користе сви који поштују одредбе садржане у одабраном типу лиценце Креативне заједнице (Creative Commons) за коју сам се одлучио/ла.

1. Ауторство
2. Ауторство - некомерцијално
3. Ауторство – некомерцијално – без прераде
4. Ауторство – некомерцијално – делити под истим условима
5. Ауторство – без прераде
6. Ауторство – делити под истим условима

(Молимо да заокружите само једну од шест понуђених лиценци, кратак опис лиценци дат је на полеђини листа).

Потпис докторанда

У Београду, _____

1. Ауторство - Дозвољаваате умножавање, дистрибуцију и јавно саопштавање дела, и прераде, ако се наведе име аутора на начин одређен од стране аутора или даваоца лиценце, чак и у комерцијалне сврхе. Ово је најслободнија од свих лиценци.
2. Ауторство – некомерцијално. Дозвољаваате умножавање, дистрибуцију и јавно саопштавање дела, и прераде, ако се наведе име аутора на начин одређен од стране аутора или даваоца лиценце. Ова лиценца не дозвољава комерцијалну употребу дела.
3. Ауторство - некомерцијално – без прераде. Дозвољаваате умножавање, дистрибуцију и јавно саопштавање дела, без промена, преобликовања или употребе дела у свом делу, ако се наведе име аутора на начин одређен од стране аутора или даваоца лиценце. Ова лиценца не дозвољава комерцијалну употребу дела. У односу на све остале лиценце, овом лиценцом се ограничава највећи обим права коришћења дела.
4. Ауторство - некомерцијално – делити под истим условима. Дозвољаваате умножавање, дистрибуцију и јавно саопштавање дела, и прераде, ако се наведе име аутора на начин одређен од стране аутора или даваоца лиценце и ако се прерада дистрибуира под истом или сличном лиценцом. Ова лиценца не дозвољава комерцијалну употребу дела и прерада.
5. Ауторство – без прераде. Дозвољаваате умножавање, дистрибуцију и јавно саопштавање дела, без промена, преобликовања или употребе дела у свом делу, ако се наведе име аутора на начин одређен од стране аутора или даваоца лиценце. Ова лиценца дозвољава комерцијалну употребу дела.
6. Ауторство - делити под истим условима. Дозвољаваате умножавање, дистрибуцију и јавно саопштавање дела, и прераде, ако се наведе име аутора на начин одређен од стране аутора или даваоца лиценце и ако се прерада дистрибуира под истом или сличном лиценцом. Ова лиценца дозвољава комерцијалну употребу дела и прерада. Слична је софтверским лиценцама, односно лиценцама отвореног кода.

БИОГРАФИЈА

Тамара Ковачевић рођена је 19. септембра 1975. године у Дубровнику. Основну школу завршава 1990. године у Херцег-Новом. Након завршене друге године Гимназије, сели се у Београд, где 1994. завршава Прву београдску гимназију. Године 1999. дипломира на Факултету физичке културе, такође у Београду.

Магистрирала је 2011. године на Факултету за спорт и физичко васпитање у Београду.

Тенисом почиње да се бави у шестој години и као такмичарка у њему остаје до четрнаесте године. У том је периоду била је вишеструки првак Црне Горе у свим категоријама.

Године 1987. постаје репрезентативка СФРЈ у тенису у категорији до 12 година и налази се у три најбоље рангиране пионирке СФРЈ.

У периоду од 1988. - 1996. године, активно се бави кошарком.

Године 1989. са екипом ЖКК „Херцег-Нови“ осваја јуниорско првенство СФРЈ у кошарци и постаје јуниорска кошаркашка репрезентативка наредне године.

У периоду од 1992. - 1996. године, чланица је КК „Црвена Звезда“ са којом осваја две титуле првака СРЈ и два државна купа.

Тренерским послом почиње да се бави 1997. у Тениском кампу Јелене Генчић на Копаонику.

Од 1999. - 2002. године ради као тренер у ТК „СБС“ у Херцег Новом и у том периоду ради са Аном Веселиновић која је у том моменту репрезентативка СРЈ у категорији до 14 година.

Од 2001. - 2004. налази се на функцији селектора женске репрезентације СРЈ у категоријама до 14 и до 16 година, чији је члан, у том периоду, била и Ана Ивановић.

Од 2002. - 2005. године ради као тренер свих женских селекција ТК „Партизан“ у Београду и у том интервалу ради са Војиславом Лукић, која је у том моменту најбоља млађа јуниорка на Свету.

Са јуниорским селекцијама ТК „Партизан“ више пута осваја Државна првенства.

Од 2003. године ради као предавач на предмету тенис у Кадровском центру ФСФВ, а од 2006. и на Струковним студијама истог факултета.

Тренутно ради у тениској школи ТК „Гемакс“ у Београду.

Од 2007. -2011. године председница је Тренерског одбора Тениског Савеза Србије и ради као предавач на свим семинарима за едукацију тренера у Србији.